HADELAND

VEDLEGG

TIL SAKSLISTE

REGIONRÅDET FOR HADELAND - Interkommunalt politisk råd

24.03.2023

Sak 3/23-7/23

HADELAND

Årsmelding 2022

for Regionrådet for Hadeland -Interkommunalt politisk råd

HADELAND

Innhold

1. Ledelse og administrasjon 3
2. Møtevirksomhet 4
3. Økonomi 4
   3.1 Driftsutgifter 4
   3.2 Partnerskapsmidler og ekstern finansiering 5
   3.3 Fond 6
4. Saker 6
5. Partnerskapsavtaler med Innlandet og Viken fylkeskommune 7
6. Slik jobber vi: 8
   6.1 Påvirkning og samfunnskontakt 8
      Osloregionen 8
   6.2 Prosess og møter 9
   6.3 Prosjekter i regionrådet: 9
      Hadeland – nært og naturlig 9
      Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord 10
      Næringsstrategi og næringsbarometer 11
      Prosjektleder for plan- og strategiarbeid 11
      Operafest 11
      Tidligere års prosjekter 12

Hadeland med kommunene Gran, Jevnaker og Lunner har lang historie med regionalt samarbeid. Fra 2003 har regionrådet hatt en fast ansatt administrativ leder og årlige budsjetter finansiert av kommunene og fylkeskommunen. Navnet på rådet ble i 2019 endret til «Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt politisk råd». Fra 2022 har det vært et formelt regionrådsamarbeid kun mellom Gran og Lunner.

1. Ledelse og administrasjon

Ordfører i Gran har vært leder av regionrådet i 2022. Dette har vært Randi Thorsen. Regionrådets medlemmer var følgende:

- Fra Gran kommune: Randi Eek Thorsen, Morten Hagen og Pål Arne Oulie
- Fra Lunner kommune: Harald Tyrdal, Andreas Ensrud og Line Jorung
- Fra Innlandet fylkeskommune: Mona Cicilie Stormoen og Truls Gihlemoen
- Næringslivsrepresentant: Dagfinn Edvardsen

I tillegg møtte representanter fra Viken:

- Fra Viken fylkeskommune: fylkestingsrepresentanter Morgan Langfeldt og Brita Skallerud og fylkesråd fra ulike rådsområder avhengig av tema for møtet

Det har også møtt rådmenn/ kommunedirektør fra kommunene og administrative kontaktpersoner fra Innlandet Fylkeskommune og Viken Fylkeskommune.

Regionrådets administrasjon har bestått av:

- Daglig leder Ingunn Granaasen (90% fra 1.september 2022)
- Rådgiver (30-40% stilling): Vibeke Buraas Dyrnes
- Prosjektleder for «Hadeland – nært og naturlig» (50%): Janka Stensvold Henriksen (tom 30.oktober 2022)
- Prosjektleder plan og strategi (50%): Øyvind Sørlie

Gran rådhus var etablert som fast kontorsted for regionrådsadministrasjonen, men fra august 2022 ble Hadelandshagen i Gran og på Harestua fast kontorsted. Gran kommune er arbeidsgiver.

2. Møtevirksomhet

Regionrådet for Hadeland IPR skulle ha 6 ordinære møter, samt Hadelandsting med formannskapene. Det ble avholdt 6 ordinære møter som planlagt i 2022, men Hadelandstinget ble avlyst pga mangel på kapasitet siden det ikke var på plass daglig leder de 8 første mnd. Det ble holdt et regionrådsmøte på Teams i stedet for Hadelandsting, så totalt antall ble 7 møter.

De fleste møtene ble avholdt i Gran rådhus. Møtet i juni ble avholdt på Granavollen Gjestgiveri, deretter var det sommeravslutning med middag og Operafest-konsert for medlemmene. Møtet i desember ble avholdt på Thorbjørnrud hotell. I dette møtet var også Jevnaker med.

Det ble behandlet 12 ordinære behandlingssaker i tillegg til mange orienteringer og drøftinger. Desembermøtet var et arbeidsmøte i forhold til det videre regionale samarbeidet.

I 2022 har det vært avholdt noen møter mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjonen. Disse møtene har stort sett vært onsdager halvannen uke før neste regionrådsmøte.

Disse møtene er nyttige for å avklare hvilke saker som skal fram til behandling i regionrådet, for koordinering og avklare arbeidsinnsats, for fordeling av representasjon og drøfting av felles utfordringer. I tillegg er ordførere og rådmenn/kommunedirektører i Jevnaker, Gran og Lunner styringsgruppe for prosjektene i «Hadeland – nært og naturlig».

3. Økonomi

Regnskap for drift av regionrådet og prosjekter regionrådet har ansvaret for, inngår som en del av regnskapet til Gran kommune og revideres som en del av dette.

3.1 Driftsutgifter

Utskrift av Gran kommunes regnskap viser at Regionrådet for Hadeland i 2022 har brutto driftsutgifter (ansvar 6310) etter MVA refusjon på 787 780,-. Hoveddelen av driftsutgiftene gikk til lønn for daglig leder og noe gikk til fasilitering av regionrådsmøter/samlinger. Det ble refundert 300 000,- fra partnerskapsmidler til drift. Resten av driftsutgiftene ble delt på de to kommunene Gran og Lunner[1].

[1] Det som føres av pensjon sentralt er ikke med i regnskapsrapporten for drift – 6310 – så summen i regnskapsrapporten er 232 626 for Gran kommune. Siden det ikke var ansatt daglig leder store deler av 2022 er driftsutgifter per kommune lavere enn tidligere år., og andelen fra partnerskapsmidler som er overført er også mindre.

3.2 Partnerskapsmidler og ekstern finansiering

I tillegg til driftsbudsjettet kommer prosjektene regionrådet gjennomfører eller bevilger midler til (ansvar 6311). Hadeland v/ Gran kommune har partnerskapsavtale med Innlandet fylkeskommune. De bevilget i 2022 1 250 000,- i partnerskapsmidler. Kommunene Gran og Lunner bevilget hver 333 333,- i partnerskapsmidler. I tillegg fikk prosjektet «Hadeland – nært og naturlig» utbetalt 256 000,- i prosjektmidler fra Viken fylkeskommune som også vises som inntekter i regnskapet. Totale inntekter i 2022 ble derfor 1 839 333,-. Midler fra bundet fond fra tidligere prosjekt «Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling» ble overført til fond for partnerskapsmidler, som avtalt i handlingsplanen. Dette var 214 274,-. Sammen med midler på fond for partnerskapsmidler fra 2021 ble totalt 4 417 037,38 disponible for bruk i 2022.

Rest på fond pr 31.12.21	**2 330 097,37**
Tilskudd fra kommunene	666 666,00
Innlandet nye midler 2022	1 250 000,00
Viken prosjektmidler til HNN	256 000,00
Midler overført til drift, ansvar 6310	-300 000,00
Midler overført fra fond "Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling" P175	214 274,01
	4 417 037,38

Totale utgifter til prosjekter/ bruk av partnerskapsmidler ble i 2022 1 992 617,-. Følgende interne og eksterne prosjekter fikk midler i 2022: «Hadeland – nært og naturlig», Næringsbarometer, samferdsel - «Stor-Oslo Nord», «Sekratariatet Regionrådet», «Prosjektleder regionalt planarbeid», Klimanettverk og Operafest.

151	Hadeland - nært og naturlig	837 911,27
154	Sekretariat regionrådet	206 613,78
170	Operafest Røykenvik	50 000,00
188	Klimanettverk	12 879,71
193	Faktagrunnlag for næringsstrategi	80 000,00
276	Samferdselsprosjekter	310 747,00
572	Prosjektleder arbeid næringstrategi og reg. planarbeid	494 465,30

3.3 Fond

Resultatet fra 2022 ble dermed pluss 94 322,95. På grunn av underforbruk også fra tidligere år har Regionrådet for Hadeland IPR midler stående på fond. Per 31.12.2022 sto det 2 424 420,32 på fond merket partnerskapsmidler. Dette kan brukes til prosjekter og satsinger i 2023-24.

4. Saker

Noen av sakene regionrådet har arbeidet med i 2022 har vært prosjekter finansiert med partnerskapsmidler. Disse sakene omtales lenger ned i egne punkt.

Av andre saker som er behandlet, drøftet eller gitt orientering om og som ikke er spesielt omtalt i årsmeldingen, eller er finansiert ved bruk av partnerskapsmidler, nevnes følgende:

- *Årsmelding 2022*
- *Regional handlingsplan med budsjett 2022*
- *Møteplan 2022*
- *Høringer*
- *Hadeland Utvikling og framtidig regionalt samarbeid for hele Hadeland*

- *Regionale Planer i Viken og Innlandet Fylkeskommuner*
- *Nytt fra Fylkeskommunene*
- *Kompetanse*
- *Samferdsel*
- *Bærekraft*
- *Visit Oslo og Visit Innlandet / Visit Øst-Norge*
- *Osloregionen*
- *Sykehuset Innlandet, Markarådet, Den dyktige bonden, Landbrukets fagråd*

5. Partnerskapsavtaler med Innlandet og Viken fylkeskommune

Regionrådet for Hadeland IPR var i 2022 beslutningsorgan for prosjekter som ble finansiert av midler fra Partnerskapsavtale mellom Gran kommune og Innlandet fylkeskommune. Avtalen hadde en økonomisk ramme på på 2.250 mill kr fordelt med 1,25 mill fra fylkeskommunen og 1 mill fra kommunene[2].

Partnerskapsavtale mellom Lunner og Viken FK på vegne av Hadelandsregionen er ikke på plass. Viken vil uansett ikke finansiere gjennom partnerskapsmidler til regionen, men ønsker å bidra med prosjektfinansiering til aktuelle prosjekter.

Ved behandling av saker hvor bruk av partnerskapsmidler inngår, er regionrådet utvidet med representanter fra Innlandet fylkeskommune. I tillegg er fylkesrådmennene representert med en representant med samme rettigheter som rådmennene/kommunedirektør i kommunene. «Regional handlingsplan for Hadeland 2022», som regionrådet vedtok på møtet i mars 2022 var lagt til grunn for bruk av partnerskapsmidler. Men noen midler ble enten omdisponert eller ikke brukt som budsjettert i løpet av året.

Partnerskapsavtalen har også regulert beslutningsmetodikken som stadfester at avgjørelser skal fattes gjennom konsensus.

[2] I 2022 ble det betalt inn 666 666,- i partnerskapsmidler fra Gran og Lunner kommune. Kommunene betaler også inn driftsmidler, totalt ca 500 000,- i 2022

6. Slik jobber vi:

6.1 Påvirkning og samfunnskontakt

Mye av jobben til prosjektlederne og daglig leder er å jobbe for Hadeland i ulike sammenhenger. Det å ha gode nettverk og påvirke aktører så Hadeland blir satt på kartet er viktig. Det betyr å fremme regionens interesser overfor overordna myndigheter både regionalt og nasjonalt og andre premissleverandører. I Viken og Innlandet fylkeskommune har daglig leder hatt møter med administrativ ledelse og fagrådgivere.

Det å avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen er også noe regionadministrasjonen jobber mye med. Det har i tillegg vært jobbet for å utvikle og følge opp regionale planer og strategier.

Samarbeid for å skape arenaer der næringsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter samhandler samt samhandling med det øvrige lokale virkemiddelapparatet for å fremme næringsutvikling er også en viktig jobb. Blant annet har regionadministrasjonen i flere år vært med og arrangert den årlige Hadelandskonferansen. Det jobbes også tett med næringshagen Hadelandshagen for næringsutvikling på Hadeland.

Frem til september 2022 hadde Regionrådet for Hadeland IPR ikke daglig leder. Så noe av jobben med påvirkning og samfunnskontakt ble liggende hos resten av regionadministrasjonen, og noe hadde man i den perioden ikke kapasitet til å følge opp.

Arbeidet med framtidig regionalt samarbeid og IPR har vært mye fokus i 2022, og har vært en viktig del av arbeidet til ny daglig leder fra september 2022.

Osloregionen

Hadelandskommunene er medlem i samarbeidsalliansen Osloregionen interkommunalt politisk råd. Denne alliansen består av 64 kommuner (inkl Oslo kommune). Osloregionen jobber for at hele hovedstadsregionen skal være en bærekraftig og internasjonalt konkurransedyktig region. Formålet er å initiere, utvikle og støtte samarbeidstiltak som styrker Osloregionens posisjon som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa. Samarbeidet i regionen skal særlig rettes inn mot utforming av strategier og igangsetting av samarbeidsprosesser på områder hvor samordning av deltakernes innsats vil være viktig. Alliansen forestår ulike utredningsarbeid, arbeid med å styrke samarbeidet innenfor regionen på ulike områder og er en møteplass/arena for regionens fylkeskommuner og kommuner. Nesten alle beslutninger fattes ved konsensus.

Politisk har Hadeland vært representert i styret ved ordfører i Lunner, Harald Tyrdal. I tillegg har både daglig leder og prosjektledere/rådgivere i regionadministrasjonen deltatt i ulike faggrupper som kommunikasjon, klima, næring og samferdsel.

6.2 Prosess og møter

Daglig leder og rådgiver i regionadministrasjonen har fasilitert regionrådsmøtene, skrevet saker til politisk behandling og har vært organisatorer for å utføre beslutninger som tas. I tillegg har daglig leder og regionadministrasjonen forvaltet partnerskapsmidler, og andre midler som tilligger Regionrådet, og behandlet og fulgt opp den årlige handlingsplanen og budsjettet. Mye av tiden i 2022 ble som i 2021 brukt på omorganisering og framtidig regionsamarbeid. Man besluttet høsten 2021 at man ønsker en samlokalisering for Hadelandshagen og regionadministrasjonen, for et tettere samarbeid kalt «Hadeland Utvikling». I tillegg skal man på sikt se på muligheten for utvidet samarbeid med kommuner i sør, nord og øst.

6.3 Prosjekter i regionrådet:

Regionrådet for Hadeland har hatt noen faste satsinger, mange korte eller langsiktige prosjekter og noen fokusområder som prosjektlederne har jobbet sammen om på tvers av prosjektene. Regionrådet ønsker også å støtte flere lokale initiativtakere som bidrar aktivt til å øke attraktiviteten i regionen når det gjelder arrangement, kulturliv og langsiktig stedsutvikling.

Av viktige prosjekter det er bevilget partnerskapsmidler til i 2022 nevnes:

Hadeland – nært og naturlig

De største satsingsområdene de siste årene har vært gjennom «Hadeland - nært og naturlig (HNN)». Satsningen har som mål at Hadeland skal bli en attraktiv region for tilflyttere og næringsetablerere.

Janka Stensvold Henriksen var i 2022 prosjektleder i 50% stilling[3].

Våren 2022 ble prosjektlederressursen brukt inn i andre arbeidsoppgaver i Regionrådsadministrasjonen fordi man sto uten daglig leder. Men fra mai 2022 var igjen hovedfokus på kommunikasjon, synliggjøring og markedsføring.

Det ble søkt om prosjektmidler fra Viken FK til to næringsutviklingsprosjekter av HNN i 2022. Det ble innvilget 200 000,- til et forprosjekt «Kunnskapsbank

[3] Hun fikk 100% stilling fra august 2022, men siden hun sa opp jobben, fortsatte hun i kun 50% stilling frem til hun sluttet 31.oktober 2022

Hadeland», og 75000,- til en forstudie «Kulturnæringsklynge Hadeland». Disse er tenkt videreført i 2023, og det vil søkes nye midler hos Viken FK våren 2023.

I 2022 brukte prosjektet totalt 837 911,-. Av disse gikk ca 320 000 kr til lønn, pensjonsinnskudd og arbeidsgiveravgift. De store utgiftspostene ellers var tilknyttet konsulentbistand for drift av nettsider og sosiale medier, kampanjer, annonsering. I tillegg arbeid for de to næringsprosjektene nevnt over.

Mandat og budsjett for arbeidet i 2023 vil legges frem for Regionrådet for Hadeland IPR når man har vedtatt overordnede budsjettrammer.

Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord

Det har vært viktig for Regionrådet for Hadeland IPR å jobbe med og støtte samferdselsprosjekter i regionen vår. På Ringerikssiden har det vært jobbet med planlegging av Ringeriksbanen og bedre vei på E16. Dette har Regionrådet for Hadeland støttet tidligere år.

Prosjektet Stor-Oslo Nord ble startet sommeren 2012 av kommunene Gjøvik, Nittedal, Gran, Lunner, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land og Søndre Land. Formålet med prosjektet er å korte ned reisetiden til og fra Oslo med bil på RV4 og med tog på Gjøvikbanen. Prosjektet er finansiert som et spleiselag og har fått partnerskapsmidler fra Hadeland i flere år. Prosjektleder har vært Svein Håvar Korshavn. I 2022 fikk Stor- Oslo Nord prosjektet 310 000 kr i partnerskapsmidler.

Næringsstrategi og næringsbarometer

Det har i et par år vært jobbet for en felles næringsstrategi og et næringsbarometer for Hadelandskommunene. Dette arbeidet har vært utført av regionadministrasjonen og Hadelandshagen i tillegg til å kjøpe noe ekstern kompetanse fra Universitetet i Sørøst-Norge for å lage et næringsbarometer. I 2021 ble det brukt 80 000 kr av partnerskapsmidler på dette prosjektet. Næringsstrategi vil ferdigstilles i 2023.

Prosjektleder for plan- og strategiarbeid

Øyvind Sørlie har vært ansatt i 50% prosjektlederstilling i 2022. Våren 2022 bidro han med ulike oppgaver som daglig leder normalt ville utført, som å stille i ulike møter i Osloregionen, forum for samferdsel og klima-arbeid, arbeid med omorganisering av IPR samarbeid og ulik saksbehandling for Regionrådet for Hadeland IPR. Høsten 2022 var hovedarbeidsoppgaver i tillegg å jobbe for ferdigstillelse av næringsstrategi for Hadeland.

Operafest

Regionrådet for Hadeland IPR fikk søknad om støtte til Operafest Røykenvik, og innvilget i mai 50 000,- til dette.

Tidligere års prosjekter

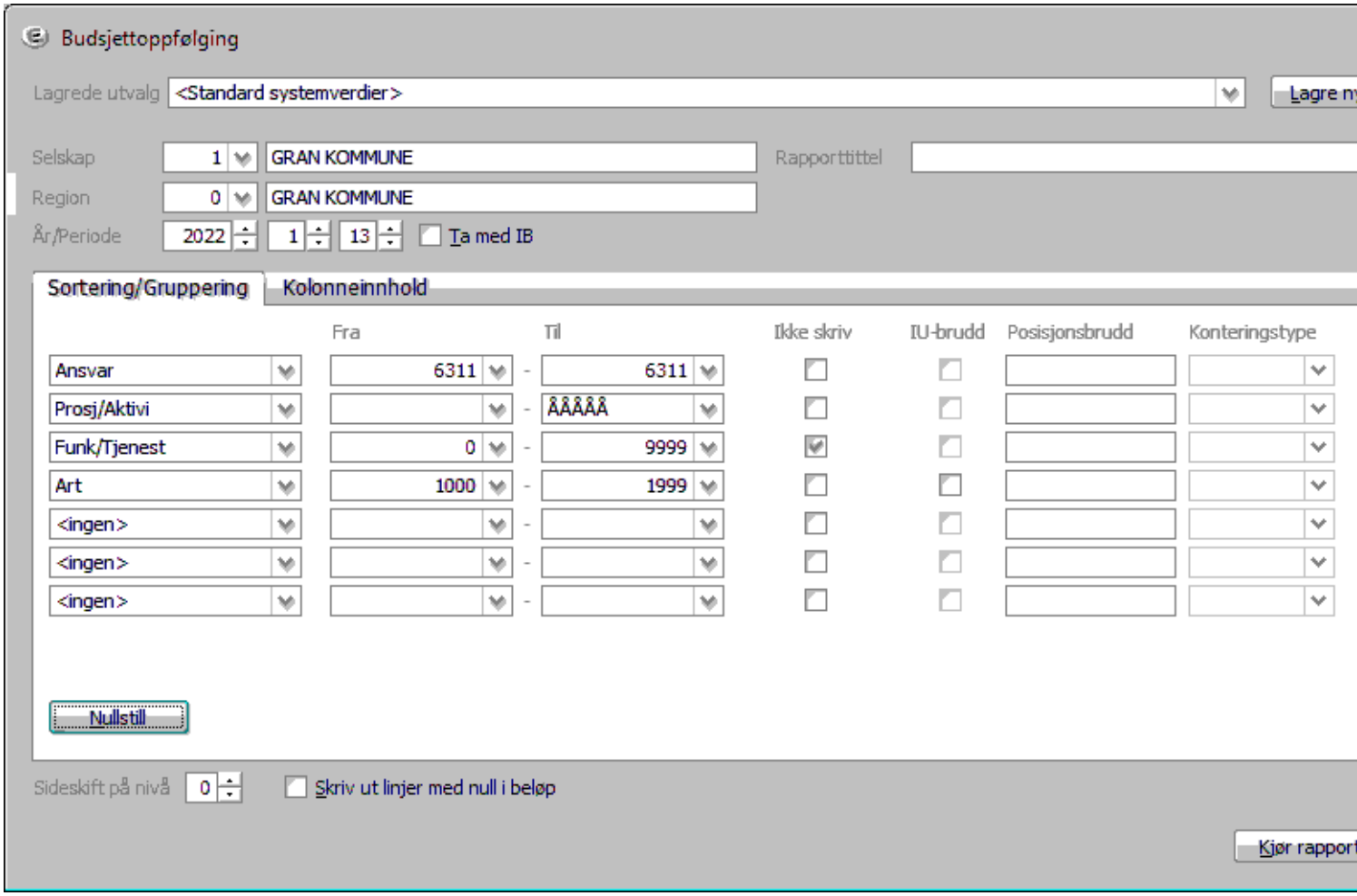
Tidligere år har man brukt midler på regional Klimapådriver, bærekraftig stedsutvikling, mat og opplevelser, internasjonalisering mm. Flere av disse satsingene vil være naturlig å ta opp igjen hvis man får mulighet for finansiering.

Partnerskapsmidler 2022, og andre tilskudd ansvar 6311

Bundne fond	2 519 937	2519938	2519990		2519968	2519943	2519947	
	Regionrådet - partnerskapsmidler	Transport-ordning	Eget fond Klimapådriver Statstilskudd P 191	Eget fond klimahandlingskampanje P 171	Bærekraftig og atttraktiv stedsutvikling P 175	Klimanettverk, P 188	Stedsutvikling, spesifikke midler P 275	Sum
Rest på fond pr 31.12.21	**2 330 097,37**	**1 747,03**	**135 697,78**	**0,00**	**214 274,01**	**553 796,29**	**0,00**	**3 235 612,48**
Tilskudd fra kommunene	666 666,00							666 666,00
Innlandet nye midler 2022	1 250 000,00							1 250 000,00
Viken prosjektmidler til HNN	256 000,00							
Midler overført til drift, ansvar 6310	-300 000,00							-300 000,00
Midler overført fra fond "Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling" P175	214 274,01				-214 274,01			0,00
	4 417 037,38	**1 747,03**	**135 697,78**	**0,00**	**0,00**	**553 796,29**	**0,00**	**4 852 278,48**
								0,00
Pros.nr **Bruk av midler**	**P 31.12.22**							0,00
151 Hadeland - nært og naturlig	837 911,27							837 911,27
154 Sekretariat regionrådet	206 613,78							206 613,78
170 Operafest Røykenvik	50 000,00							50 000,00
188 Klimanettverk	12 879,71					553 796,29		566 676,00
193 Faktagrunnlag for næringsstrategi	80 000,00							80 000,00
276 Samferdselsprosjekter	310 747,00							310 747,00
572 Prosjektleder arbeid næringstrategi og reg. planarbeid	494 465,30							494 465,30
Total	1 992 617,06	0,00	0,00	0,00	0,00	553 796,29	0,00	**2 546 413,35**
Rest på fond pr 31.12	**2 424 420,32**	**1 747,03**	**135 697,78**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**2 305 865,13**
Avsetning til/Bruk av fond	**94 322,95**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**-214 274,01**	**-553 796,29**	**0,00**	**-929 747,35**

		Regnskap	Buds(end)
		2 022	**2 022**
Ansvar:	**6310 Regionrådet - drift**		
1010	LØNN I FASTE STILLINGER	299 040	903 687
1052	GODTGJØRELSER MED ARB. AVG.	766	1 000
1090	PENSJONSINNSKUDD KLP	24 431	81 682
1092	ULYKKES- OG GRUPPELIVSFORSIKRING	283	-
1099	ARBEIDSGIVERAVGIFT	45 757	138 937
1100	KONTORMATERIELL	2 578	10 160
1101	ABONNEMENTER OG FAGLITTERATUR	11 651	8 128
1116	BEVERTNING UNDER MØTER	56 221	40 640
1126	VELFERDSTILTAK FOR ANSATTE	740	2 032
1127	VELFERDSTILTAK FOR BRUKERE	11 120	-
1132	TELEFON	-	11 176
1133	MOBILTELEFON BRUK	2 756	11 176
1134	DATAKOMMUNIKASJON OG SAMBANDSLEIE	38 073	-
1140	ANNONSER, REKLAME, INFORMASJON	24 890	-
1143	REPRESENTASJON OG REPRESENTASJONSGAVER	3 550	1 016
1150	KURS OG VEILEDNING (IKKE OPPGAVEPLIKT)	26 117	134 112
1160	UTGIFTER OG GODTGJ FOR REISER DIETT, BIL	5 230	15 240
1179	KJØPT TRANSPORT, INKL. TOG, BUSS, FLY, TAXI OG FERGE M.M.	862	-
1185	PERSONFORSIKRING (IKKE TREKK OG OPPGAVE)	284	-
1190	HUSLEIE	66 258	-
1197	KONTIGENTER	50 000	-
1200	INVENTAR/ UTSTYR/ MØBLER	2 593	-
1240	SERVICEAVTALER, REPARASJONER OG VAKTMESTERTJENESTER DRIFTSAVTALER MED DATASENTRALER/VEDLIKEHOLDSAVTALER/SUPPORTAVTALER	5 708	-
1241	DATAPROGRAMME	-	1 016
1270	ANDRE TJENESTER SOM INNGÅR I EGENPROD	100 000	-
1271	KJØP AV JURIDISK BISTAND	9 100	-
1272	KJØP AV KONSULENTTJENESTER	-	15 240
1429	MERVERDIAVGIFT SOM GIR RETT TIL KOMPENSASJON	58 694	35 875
1470	OVERFØRING TIL ANDRE		51 250
1503	FORSINKELSESRENTEUTGIFTER	89	-
	Sum utgifter	**846 791**	**1 462 367**
1729	KOMPENSASJON FOR MERVERDIAVGIFT	- 58 694	- 35 875
1739	ANNEN REFUSJON FYLKESKOMMUNEN	- 300 000	- 461 250
1750	REFUSJON FRA ANDRE KOMMUNER	- 255 471	- 654 975
	Sum inntekter	**- 614 165**	**- 1 152 100**
	Sum ansvar: 6310 Regionrådet - drift	**232 626**	**310 267**
	T O T A L T	**232 626**	**310 267**

Bruker: KVMY **Klokken:** 13:36 **Program:** XKOST-A1 **Versjon:**

	Regnskap 2022
Ansvar: 6311 Regionrådet - prosjekter	
Prosj/Aktivi: 151 HADELAND - NÆRT OG NATURLIG	
1010 LØNN I FASTE STILLINGER	246.956
1052 GODTGJØRELSER MED ARB. AVG.	187
1090 PENSJONSINNSKUDD KLP	22.551
1092 ULYKKES- OG GRUPPELIVSFORSIKRING	637
1099 ARBEIDSGIVERAVGIFT	38.117
1100 KONTORMATERIELL	799
1101 ABONNEMENTER OG FAGLITTERATUR	1.462
1120 ANNET FORBRUKSMATERIELL/ RÅVARER	494
1133 MOBILTELEFON BRUK	7.791
1134 DATAKOMMUNIKASJON OG SAMBANDSLEIE	404
1140 ANNONSER, REKLAME, INFORMASJON	62.732
1150 KURS OG VEILEDNING (IKKE OPPGAVEPLIKT)	6.384
1160 UTGIFTER OG GODTGJ FOR REISER DIETT, BIL	1.486
1179 KJØPT TRANSPORT, INKL. TOG, BUSS, FLY, TAXI OG FERGE M.M.	265
1185 PERSONFORSIKRING (IKKE TREKK OG OPPGAVE)	639
1240 SERVICEAVTALER, REPARASJONER OG VAKTMESTERTJENESTER	12.000
1241 DRIFTSAVTALER MED DATASENTRALER/VEDLIKEHOLDSAVTALER/SUPPORTAVTA	31.645
1272 KJØP AV KONSULENTTJENESTER	338.350
1429 MERVERDIAVGIFT SOM GIR RETT TIL KOMPENSASJON	99.683
1470 OVERFØRING TIL ANDRE	15.000
1503 FORSINKELSESRENTEUTGIFTER	11
1729 KOMPENSASJON FOR MERVERDIAVGIFT	-99.683
1739 ANNEN REFUSJON FYLKESKOMMUNEN	-787.911
Sum prosj/Aktivi: 151 HADELAND - NÆRT OG NATURLIG	**0**
Prosj/Aktivi: 154 Sekretariat Regionrådet	
1010 LØNN I FASTE STILLINGER	222.794
1052 GODTGJØRELSER MED ARB. AVG.	4.729
1059 ANNEN LØNN	1.500
1090 PENSJONSINNSKUDD KLP	20.313
1092 ULYKKES- OG GRUPPELIVSFORSIKRING	779
1099 ARBEIDSGIVERAVGIFT	35.014
1101 ABONNEMENTER OG FAGLITTERATUR	1.695
1126 VELFERDSTILTAK FOR ANSATTE	4.101
1133 MOBILTELEFON BRUK	2.414
1136 Motkonto innberetning mobiltelefon	-4.392
1140 ANNONSER, REKLAME, INFORMASJON	666
1150 KURS OG VEILEDNING (IKKE OPPGAVEPLIKT)	9.055
1160 UTGIFTER OG GODTGJ FOR REISER DIETT, BIL	2.890
1179 KJØPT TRANSPORT, INKL. TOG, BUSS, FLY, TAXI OG FERGE M.M.	502
1185 PERSONFORSIKRING (IKKE TREKK OG OPPGAVE)	781
1196 LISENSER	1.250
1197 KONTIGENTER	600
1270 ANDRE TJENESTER SOM INNGÅR I EGENPROD	-100.000
1272 KJØP AV KONSULENTTJENESTER	-108
1370 KJØP AV TJENESTER FRA PRIVATE	4.000
1429 MERVERDIAVGIFT SOM GIR RETT TIL KOMPENSASJON	3.286
1710 REFUSJON SYKELØNN (KOMMUNALE VILKÅR)	-1.970
1729 KOMPENSASJON FOR MERVERDIAVGIFT	-3.286
1739 ANNEN REFUSJON FYLKESKOMMUNEN	-206.614
Sum prosj/Aktivi: 154 Sekretariat Regionrådet	**0**
Prosj/Aktivi: 170 PARTNERSKAPSMIDLER	
1470 OVERFØRING TIL ANDRE	50.000

	Regnskap 2022
1550 AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFOND	94.323
1739 ANNEN REFUSJON FYLKESKOMMUNEN	736.617
1750 REFUSJON FRA ANDRE KOMMUNER	-666.666
Sum prosj/Aktivi: 170 PARTNERSKAPSMIDLER	**214.274**
Prosj/Aktivi: 175 Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling (BAS)	
1950 BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-214.274
Sum prosj/Aktivi: 175 Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling (BAS)	**-214.274**
Prosj/Aktivi: 188 Klimanettverk	
1450 OVERFØRING TIL KOMMUNER	566.676
1739 ANNEN REFUSJON FYLKESKOMMUNEN	-12.880
1950 BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-553.796
Sum prosj/Aktivi: 188 Klimanettverk	**0**
Prosj/Aktivi: 193 Næringsbarometer Hadeland	
1272 KJØP AV KONSULENTTJENESTER	80.000
1429 MERVERDIAVGIFT SOM GIR RETT TIL KOMPENSASJON	20.000
1729 KOMPENSASJON FOR MERVERDIAVGIFT	-20.000
1739 ANNEN REFUSJON FYLKESKOMMUNEN	-80.000
Sum prosj/Aktivi: 193 Næringsbarometer Hadeland	**0**
Prosj/Aktivi: 276 Samferdselsprosjekter	
1197 KONTIGENTER	310.747
1739 ANNEN REFUSJON FYLKESKOMMUNEN	-310.747
Sum prosj/Aktivi: 276 Samferdselsprosjekter	**0**
Prosj/Aktivi: 572 Regionråd - prosjektleder plan og prosess	
1010 LØNN I FASTE STILLINGER	384.249
1090 PENSJONSINNSKUDD KLP	34.828
1099 ARBEIDSGIVERAVGIFT	59.090
1134 DATAKOMMUNIKASJON OG SAMBANDSLEIE	11.395
1150 KURS OG VEILEDNING (IKKE OPPGAVEPLIKT)	4.904
1429 MERVERDIAVGIFT SOM GIR RETT TIL KOMPENSASJON	3.145
1729 KOMPENSASJON FOR MERVERDIAVGIFT	-3.145
1739 ANNEN REFUSJON FYLKESKOMMUNEN	-494.465
Sum prosj/Aktivi: 572 Regionråd - prosjektleder plan og prosess	**0**
Prosj/Aktivi: Uten	
1101 ABONNEMENTER OG FAGLITTERATUR	-78
1133 MOBILTELEFON BRUK	78
1429 MERVERDIAVGIFT SOM GIR RETT TIL KOMPENSASJON	238
1729 KOMPENSASJON FOR MERVERDIAVGIFT	-238
Sum prosj/Aktivi: Uten	**0**
Sum ansvar: 6311 Regionrådet - prosjekter	**0**
T O T A L T	**0**

HADELAND

Handlingsplan med budsjett 2022

for Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd

HADELAND

Innhold

1. Innledning 3

2. Om Regionrådet for Hadeland IPR 4

3. Økonomiske rammer 6

4. Satsingsområder: 7

Hadeland – nært og naturlig 8

Påvirkning og samfunnskontakt 9

Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord 10

Stedsutvikling 10

Næringsutvikling 10

Festivalsamarbeid – Kulturkraft Hadeland 11

Drift av Regionrådet for Hadeland, Hadelandstinget og planarbeid 11

Hadeland Utvikling 12

5. Budsjett 2022 13

HADELAND

1. Innledning

Hadeland har lang historie med regionalt samarbeid. I regionen er det mange interkommunale samarbeidsordninger og et godt etablert samarbeid gjennom Regionrådet for Hadeland IPR. Fra 2003 har regionrådet hatt en fast ansatt administrativ leder og årlige budsjetter finansiert av kommunene og fylkeskommunene. Fra 1/1-2022 er ikke Jevnaker en del av Regionrådet for Hadeland IPR lenger.

Handlingsplan 2022 er et overordnet styringsdokument. Formålet er å beskrive de viktigste utviklingstrekkene, satsingene og mulighetene for samarbeidet mellom Hadelandskommunene dette året. Den skal også vise et overordnet budsjett for 2022.

Regional Plan for Hadeland 2015-21 var en overordnet plan som skulle gi strategiske føringer for samfunnsutviklingen i regionen innenfor de tema planarbeidet konsentrerer seg om. Planen skulle legge til rette for felles ønsket utvikling på Hadeland. Den skulle bidra til at regionen blir et sted hvor det er godt å vokse opp, bo og drive næringsvirksomhet. Tettsteds- og boligutvikling, næringsutvikling, kompetanse og samferdselsspørsmål var strategisk valgte tema som krever samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer, kommuner og regioner. Planen sa også noe om Hadelands strategiske geografiske plassering i forhold til Oslo og et felles bo- og arbeidsmarked med Oslo, Gjøvik, Hønefoss og Gardermoen.

Denne planen skulle vært revidert. Men i stedet er det besluttet å lage «Hadelandsstrategien», et kortere dokument som sier noe om hvordan man ønsker jobbe for Hadelandssamfunnet fremover.

Fra 1.1.2020 ble Hadelandskommunene delt mellom to fylker. Gran hører til Innlandet fylkeskommune og Lunner og Jevnaker hører til Viken fylkeskommune. Det å være en grenseregion delt mellom to fylker vil by på noen utfordringer, men også muligheter. Hadelandskommunene signaliserte tidligere at de ønsker et fortsatt tett regionalt samarbeid. Viken kommer etter hvert til å deles opp i tre fylker, Akershus, Buskerud og Østfold, og det kan i verste fall resultere i at de tre Hadelandskommunene kommer i tre fylker; Buskerud, Akershus og Innlandet.

I november 2020 bestemte Jevnaker kommune seg for å gå ut av Regionrådet for Hadeland IPR, og kun ha formelt regionalt samarbeid med Ringeriksregionen. Det betyr at det formelle regionale samarbeidet på Hadeland fom 2022 kun er mellom Gran og Lunner. Det vil derfor i perioden frem til neste kommune- og fylkestingsvalg være en kombinasjon av sterkt samarbeid og satsinger mellom Gran og Lunner i tillegg til å samarbeide noe med Jevnaker i ulike prosjekter. I tillegg skal man se på mulig regionutvidelse sørover, nordover eller østover. samarbeid. Det vil også utredes om Hadelandskommunene bør søke endring av fylkestilhørighet for å komme sammen i ett fylke.

2. Om Regionrådet for Hadeland IPR

Regionrådet for Hadeland IPR er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Gran, Lunner kommune, samt Viken og Innlandet fylkeskommune. På grunn av føringer i ny kommunelov har Regionrådet nå nytt navn: «Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt Politisk råd (IPR)». Kommunelovens § 18 om interkommunalt politisk råd er førende for arbeidet til rådet.

Jevnaker kommune var også en del av Regionrådet for Hadeland IPR ut 2021. Men fra 1/1-22 er Jevnaker ikke med.

Rådet består av tre folkevalgte representanter fra hver av kommunene Gran og Lunner. Ordfører skal være en av representantene. Valg av representanter, med vararepresentanter, skjer etter forholdstallsprinsippet i den enkelte kommune.

Rådmann/kommunedirektør i de to kommunene møter i rådet med samme rettigheter som i kommunestyrene.

Som beskrevet i de tidligere partnerskapsavtalene mellom kommunene og Oppland fylkeskommune er regionrådet også et beslutningsorgan for partnerskapsavtalen. Derfor har Oppland Fylkeskommune tidligere deltatt i regionrådene med to politiske representanter fra fylkesutvalgsnivå, en fra posisjonen og en fra opposisjonen. Det har også møtt en fast administrativ representant.

Etter at Lunner og Jevnaker ble en del av Viken fylkeskommune og Gran ble en del av Innlandet fylkeskommune fra 1.1.2020 er den fylkeskommunale deltakelsen slik: Innlandet FK har deltakelse beskrevet gjennom partnerskapsavtalen, og har to representanter i Regionrådet for Hadeland IPR fra fylkesutvalgsnivå. Viken FK har ikke skrevet partnerskapsavtale med Hadeland, og er ikke medlem formelt av Regionrådet for Hadeland IPR, men deltar likevel med to representanter fra fylkestinget og en fylkesråd.

Regionrådet for Hadeland IPR har et eget reglement. I reglementet står det følgende om Regionrådets mandat:

- *Rådet skal arbeide med saker som er av felles interesse for kommunene og fylkeskommunen og være et samarbeidsorgan for utvikling av regionale strategier og planer.*
- *Å fremme regionens interesser overfor fylkeskommunene og statlige organer skal være et prioritert område. Målet skal være å skape gode levekår og utviklingsmuligheter for de som bor og har virksomhet i regionen.*
- *Rådet skal kunne gi uttalelser i saker som er viktige for regionen.*
- *Rådet kan samordne utviklings- og utredningsarbeid som er av felles interesse for kommunene og delegeres myndighet til å utgjøre/oppnevne styringsgruppe og ledelse for enkeltprosjekter.*
- *Den enkelte kommune har ansvaret for å holde kommunestyret orientert om arbeidet i rådet.*

Det gjennomføres et felles formannskapsmøte eller «Hadelandsting» årlig. Dette innarbeides i møteplanen. I et «Hadelandsting» innkalles formannskapsmedlemmene og relevant administrasjon i tillegg til representanter fra næringslivet blir invitert. På møtet tas det opp ulike temaer/ utfordringer for regionen og man ser på framtidige prioriteringer.

Partnerskapsavtale med Innlandet er på plass. Men partnerskapsavtale med Viken FK bør komme på plass i 2022.

I forhold til bemanning har regionadministrasjonen de seneste årene bestått av følgende: Daglig leder i 100% stilling - denne har hatt personalansvar for rådgiver i regionsekretariatet i 30-50% stilling og prosjektleder for «Hadeland – nært og naturlig» i 100% stilling.

I 2022 er det fra 1/1 ingen daglig leder på plass. Men denne stillingen utlyses våren 2022. Uten daglig leder er det nå kun rådgiver i 40%, prosjektleder i 50% for Hadeland – nært og naturlig og prosjektleder i 50% for plan- og strategiarbeid som er i regionadministrasjonen.

Det er vedtatt at regionadministrasjonen skal samlokaliseres med Hadelandshagen i deres lokaler i Gran sentrum og på Harestua.

3. Økonomiske rammer

Finansiering av satsinger og prosjekter i Hadelandsregionen var tom 2020 via partnerskapsavtaler mellom Innlandet og Viken Fylkeskommuner og de tre Hadelandskommunene. Fylkeskommunene bidro totalt med 2 500 000,- mot at kommunene har bidratt med 1 000 000,-.

Partnerskapsavtalen har også regulert beslutningsmetodikken som stadfester at avgjørelser skal fattes gjennom konsensus.

Driftsmidler kommer i tillegg og har vært delt likt mellom kommunene. Drift har gått til lønn for daglig leder og fasilitering av politiske møter.

Med regionreformen som tredde i kraft 1.1.2020 ble Hadelands kommuner delt mellom Innlandet og Viken Fylkeskommuner. Det har vært usikkerhet rundt en modell for finansiering av et videre regionalt samarbeid på Hadeland. Innlandet har betalt ut partnerskapsmidler på 1 250 000,- i 2021, men ønsker at Viken skal bidra tilsvarende. Men Viken har kun mulighet til å bidra med prosjektmidler, ikke i den størrelsesorden, men noe.

Jevnaker kommune valgte i november 2020 at kommunen skal gå ut av Regionrådet for Hadeland IPR, og kun være med i det formelle samarbeidet i Ringeriksregionen. De gikk derfor ut 31/12-21. Men det er ønskelig for Jevnaker å være med i ulike prosjektrelatert samarbeid fremover. Jevnaker har en «andel» av fondsmidler fra tidligere år som de ønsker å bruke som sin del av deltakelse i prosjektet «Hadeland – nært og naturlig» i 2022.

Det ser uansett ut som at den økonomiske rammen i årene fremover for Regionrådet for Hadeland IPR vil bli lavere og mindre forutsigbar og at det må jobbes for ekstern finansiering via prosjektsøknader både til Viken FK og andre eksterne aktører. Se ellers kapittel 5 om budsjett for 2022.

4. Satsingsområder:

Regionrådet for Hadeland har hatt noen faste satsinger, mange korte eller langsiktige prosjekter og noen fokusområder som prosjektlederne har jobbet sammen om på tvers av prosjektene. Regionen har også støttet flere lokale initiativtakere som bidrar aktivt til å øke attraktiviteten i regionen når det gjelder arrangement, kulturliv og langsiktig stedsutvikling.

Bærekraft er et nøkkelord for den økonomiske, sosiale og miljømessige utviklingen av regioner. Hadeland har i mange år vært i front på energieffektivisering, fornybar energi og reduksjon av klimagassutslipp. Det har vært et mål at regionen skal være et attraktivt sted for økologisk landbruk, bioøkonomi, grønt byggeri og innovative grønne anskaffelser. Hadelandskommunene har hatt egen klimapådriver i mange år. Det er ingen dedikert stilling for dette nå, pga omorganisering og usikkerhet.

Smarte steder som skaper gode møteplasser og opplevelser i hverdagen både for innbyggere og besøkende er viktig for å være en attraktiv region nær Oslo. Hadeland har høy aktivitet av kultur- og naturopplevelser for alle livets faser.

Hadeland – nært og naturlig

De største satsingsområdene de siste årene har vært gjennom «Hadeland - nært og naturlig» (HNN). Satsningen har som mål at Hadeland skal bli en attraktiv region for tilflyttere, besøkende og næringsetablerere. En prosjektleder i 100% stilling har jobbet med underprosjekter knyttet til kommunikasjon og markedsføring, stedsutvikling og næringsutvikling. Den tyngste delen har handlet om markedsføring og kommunikasjon, blant annet via nettsider og sosiale media. I tillegg har prosjektleder jobbet tett på og støttet aktører som har jobbet frem store arrangementer og lokale matopplevelser på Hadeland.

Ordførere og rådmenn i de tre kommunene er styringsgruppe for Hadeland – nært og naturlig. Satsingen har de siste årene hatt en økonomisk ramme på ca 1 200 000,- inkl lønnsmidler til prosjektleder. Hvert år presenteres prosjektmandat med innhold og budsjett for regionrådets politikere. Janka Stensvold Henriksen er prosjektleder, og har hatt stillingen siden 2016.

Fra 2020 ble størrelsen på prosjektlederstillingen redusert til 50%. Rammen for HNN i 2022 er derfor kun 850 000,-

Selv om Jevnaker kommune er ute av Regionrådet for Hadeland som formelt medlem ønsker de være med som medlem i HNN i 2022. De har en andel av restmidler på fond fra tidligere år, og ønsker derfor å være fullverdig medlem.

Hadeland – nært og naturlig har vært den viktigste satsingen for Regionrådet for Hadeland IPR i mer enn 10 år. Kommunene uttrykker et ønske om at arbeidet for tilflytting og nærings etableringer på Hadeland også fremover bør prioriteres. Men med en prosjektleder i kun 50% og begrensede ressurser til tiltak kan det være vanskelig å ha kapasitet til å jobbe med alle tiltak som vurderes som viktige for å nå målene.

Det er derfor viktig å se på muligheter for mer midler til igjen å ha en fast eller midlertidig 100% prosjektlederstilling og aktuelle tiltak. Dette kan finansieres gjennom å søke prosjektstøtte fra Viken Fylkeskommune, høyere bidrag fra kommunene eller midler fra andre eksterne aktører. Prosjektet må også spisses og forankres, og ha hovedfokus på synliggjøring og markedsføring.

Påvirkning og samfunnskontakt

Mye av jobben til prosjektlederne og daglig leder er å jobbe for Hadeland i ulike sammenhenger. Det å ha gode nettverk og påvirke aktører så Hadeland blir satt på kartet er viktig. Fremme regionens interesser overfor overordna myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen er også noe regionadministrasjonen jobber mye med. Det jobbes også for å utvikle og følge opp regionale planer og strategier.

Samarbeid for å skape arenaer der næringsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter samhandler samt samhandle med det øvrige lokale virkemiddelapparatet for å fremme næringsutvikling er også en viktig jobb. Blant annet er regionadministrasjonen med og arrangerer den årlige Hadelandskonferansen. Når ny daglig leder er på plass og alle er samlokalisert i

«Hadeland Utvikling» håper man at man igjen kan jobbe like sterkt som før for å fremme Hadelands interesser.

Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord

Det har vært viktig for Regionrådet å jobbe med og støtte samferdselsprosjekter i regionen vår.

Prosjektet Stor-Oslo Nord ble startet sommeren 2012 av kommunene Gjøvik, Nittedal, Gran, Lunner, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land og Søndre Land. Formålet med prosjektet er å korte ned reisetiden til og fra Oslo med bil på RV4 og med tog på Gjøvikbanen. Prosjektet er finansiert som et spleiselag og har fått midler gjennom Regionrådet for Hadeland IPR i flere år. Det anbefales at Stor-Oslo Nord medlemskapet også i 2022 betales på denne måten.

Stedsutvikling

I flere år har kommunene blitt enige om stedsutviklingsprosjekter på Hadeland som har fått støtte fra Regionrådet for Hadeland. I dialog med kommunene blir man enige om hvilke prosjekter og aktører som skal få støtte. Prosjektleder for Hadeland – nært og naturlig har tidligere fulgt opp stedsutviklingsprosjektene. Med redusert stilling for prosjektleder i HNN vil det ikke være kapasitet til oppfølging av stedsutvikling i samme grad. Men det er noe penger på fond fra prosjektet «Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling» og det anbefales at disse brukes i tiltak for god stedsutvikling gjennom HNN i 2022.

Næringsutvikling

Prosjektet «Hadeland – nært og naturlig» har også hatt fokus på arbeid for næringsutvikling på Hadeland. Dette har skjedd både gjennom markedsføring, samarbeid med Hadelandshagen om Hadelandskonferansen og annet, og med direkte kontakt med næringslivet. I tillegg har regionadministrasjonen og daglig leder alltid jobbet med påvirkning regionalt og nasjonalt for positive effekter for lokalt næringsliv. Det vil i 2022 også jobbes videre med dette. Men i første omgang vil det være å søke midler fra Viken FK for å få finansiert prosjekter for god næringsutvikling på Hadeland.

Det har i et par år vært jobbet for en felles næringsstrategi og et næringsbarometer for Hadelandskommunene. Dette arbeidet har vært utført av regionadministrasjonen og Hadelandshagen i tillegg til å kjøpe noe ekstern kompetanse. Det innledende prosjektet med næringsbarometer er fullført, men det kreves både oppfølging og noe midler fremover for oppdatering av næringsbarometeret. I tillegg bør arbeidet med næringsstrategi fullføres. Prosjektleder for Plan og strategi – Øyvind Sørlie – holder i arbeidet med å ferdigsstille denne, men har i i første halvår 2022 arbeidsoppgaver fra rollen som daglig leder i regionadministrasjonen. Men når ny daglig leder er på plass vil arbeidet med næringsstrategi fullføres.

Festivalsamarbeid – Kulturkraft Hadeland

Regionen hadde for noen år siden en arrangementsutvikler som har vært prosjektleder for utvikling av store regionale og nasjonale prosjekter på Hadeland, og for å utvikle festivaler og nettverk for å formidle kortreist kvalitetsmat fra Hadeland. Regionrådet for Hadeland brukte i 2021 også noe midler på dette, gjennom HNN prosjektet. I 2021 er det fra ulike festivaler på Hadeland ønske om en prosjektlederstilling i 50% for et festivalsamarbeid kalt Kulturkraft Hadeland. Det ble budsjettert med midler i 2021 til støtte for festivalsamarbeidet, men disse ble ikke overført siden prosjektet av ulike årsaker ble oppstart utsatt til 2022. Det avsettes derfor midler til dette nå, og Regionrådet for Hadeland vil motta en søknad med finansieringsplan og prosjektbeskrivelse om støtte til dette.

Drift av Regionrådet for Hadeland, Hadelandstinget og planarbeid

Det skulle vært startet et arbeid med revidering av Regional Plan for Hadeland i 2020. Styringsgruppe for dette arbeidet er Regionrådet for Hadeland. Dette arbeidet har vært utsatt pga usikkerhet rundt Jevnakers rolle i Hadelandssamarbeidet videre. Men i 2022 er det viktig at det gjennomføres en revidering. Som nevnt tidligere er derfor en egen prosjektleder i 50%, Øyvind Sørlie, ansatt som prosjektleder for slikt plan- og strategiarbeid, og det vil jobbes med dette når ny daglig leder er på plass.

Det skal som tidligere år også holdes et Hadelandsting med deltakere fra Regionrådet, formannskapene, næringslivet og aktuell administrasjon.

Daglig leder og rådgiver i regionadministrasjonen fasiliterer regionrådsmøtene, skriver saker til politisk behandling og er organisatorer for å utføre beslutninger som tas. Til slutt skal jo daglig leder og regionadministrasjonen forvalte partnerskapsmidler, og andre midler som tilligger Regionrådet, og behandle og følge opp det årlige handlingsprogrammet og budsjettet.

Hadeland Utvikling

Regionrådet for Hadeland har i flere år samarbeidet tett med næringshagen for Gran og Lunner – Hadelandshagen. En mulighet for det regionale samarbeidet fremover er å styrke dette samarbeidet enda mer, og det er dermed vedtatt at regionadministrasjonen skal samlokaliseres i Hadelandshagens lokaler i Gran sentrum og på Harestua under navnet «Hadeland Utvikling». Begge kommunestyrene vedtok dette i februar 2022. Dette vil medføre noen ekstra utgifter i form av husleie men man tror det vil ha en positiv effekt å samle ressurser som jobber med samfunnsutvikling på Hadeland på en slik måte.

Utredning fylkestilhørighet

*Si noe her om utredninge*n

Prosjekter som tidligere har vært jobbet med og som ikke prioriteres i 2022

Støtte til andre – Operafest, Mat og opplevelser, andre arrangementer.
Klimapådriver. Internasjonalisering.

5. Budsjett 2022

De siste årene har rammen for årlig budsjett for Regionrådet for Hadeland ligget på på 3.2-3.5 millioner pluss midler til drift/daglig leder på ca 1-1.3 millioner[1]. Som i 2021 er det veldig utfordrende å sette opp et budsjett for Regionrådets bruk av midler i 2022. Det er flere grunner til dette. Det er fortsatt ikke signert partnerskapsavtale med Viken og kommunene. Men det er bestemt fra Vikens side at de ikke overfører partnerskapsmidler til regionene, men at det må søkes prosjektmidler. Det vil derfor bli søkt om midler til prosjekter fra Viken FK, men det er veldig kapasitetskrevende å skrive søknader, og det er usikkert hvor mye det evt kan bli og hvilke prosjekter som støttes.

Innlandet FK vil støtte Hadeland med 1 250 000,- i 2022. Så lenge kommunene bidrar med 1 mill. Den nye partnerskapsavtalen med Innlandet Fylkeskommune har åpnet opp for å benytte midlene til driftsoppgaver. Dermed slås

[1] Tidligere år har Innlandet/Oppland fylkeskommune betalt 450 000,- av daglig leders lønn i tillegg til å overføre partnerskapsmidler. Dette gjør de ikke lenger.

partnerskapsmidler og driftsmidler sammen i budsjett for 2022, og kan gå til både drift og prosjekter.

Regionadministrasjonen har i flere år ønsket å løfte frem utviklingsprosjekter som vi mener bygger opp under allerede vedtatte satsninger og regionens profil. Det er tenkt videreføring av satsinger men ikke oppstart av nye i 2022 før ny daglig leder er på plass. Hadeland – nært og naturlig er den viktigste satsingen men siden det er begrenset med midler vil det også i 2022 budsjetteres med kun 50% stilling. Denne prioriteringen kan endres hvis ny daglig leder ønsker det eller man får inn andre midler, f.eks fra Viken FK eller ekstra midler fra kommunene.

Regionrådet har pga mindreforbruk i 2021 og tidligere år midler på fond. Totalt står det **2 330 000,-** på fond for partnerskapsmidler og **210 000**,- på fond fra prosjektet «Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling» fra tidligere år.

Kommunene har årlig betalt inn 333 000,- hver som andel til partnerskapsmidler, i tillegg til årlige driftsmidler (som har vært ca 300 000,- årlig). Total overføring av **partnerskapsmidler fra Gran og Lunner** kommune er derfor ca **660 000,-**, og midler til drift totalt **600 000,-**.

Innlandet FK vil støtte med partnerskapsmidler på kr **1 250 000,-**. Det vil utover året bli jobbet med prosjekter som kan utløse midler fra Viken fylkeskommune.

Max ramme for budsjett for 2022 med midler fra kommunene, Innlandet FK og fra fond er kr 5 050 000,- Av disse vil 210 000 være øremerket prosjekter for stedsutvikling (fordi de er fra fond BAS).

Det er viktig å huske at Gran kommune har arbeidsgiveransvar for de som jobber i regionadministrasjonen og/eller med prosjekter gjennom Regionrådet for Hadeland. Også i 2023 og videre framover må de økonomiske lønnsforpliktelser være forutsigbare. Derfor har man et ønske om å fordele restmidler på fond videre inn i 2023 og 2024, og ikke bruke så mye av disse midlene i 2022[2]. Det totale budsjettet for 2022 er derfor estimert lavere enn tidligere år.

Det er allikevel viktig å huske at det vil være vanskelig å nå målene sine uten å bruke tilstrekkelige midler til prosjekter som Hadeland – Nært og naturlig, så det kan være aktuelt å bevilge ekstra til HNN i løpet av året.

[2] Se tabell i vedlegg til behandlingssak om handlingsplan og budsjett – «Mulige rammer for finansiering 2022/24»

Budsjett 2022[3]:

Fond partnerskapsmidler	2 330 000,-
Fond Bærekraftig stedsutvikling[4]	210 000,-
Inn fra kommunene 660 000,- + 600 000,-	1 260 000,-
Inn fra Innlandet FK	1 250 000,-
Midler fra Viken FK	?
TOTAL til disposisjon	**5 050 000,-**

Interne prosjekter:

- **Hadeland – Nært og naturlig**
  Regionens nærings- og tilflyttingssatsing. Kommunikasjon og markedsføring, stedsutvikling og næringsutvikling. Søking om midler til næringsutvikling.
  Gjennomføring i tråd med prosjektmandat og handlingsplan.
  Lønn til prosjektleder 50%: 400 000,-
  Faste utgifter og tiltak som beskrevet i prosjektmandat: 450 000,-[5]

- **Regionadministrasjon** 300 000,-
  Rådgiver i regionsekretariatet 40%.

- **Administrative kostnader og gjennomføring av møter i regionrådet** 130 000,-

- **Hadelandstinget** 90 000,-

- **Prosjektlederstilling og arbeid med regionalt plan- og strategiarbeid** 500 000,-
  50% lønn til prosjektleder (450 000,-), ferdigstillelse av næringsstrategi og Hadelandstrategien mm.

- **Ny daglig leder/ samfunnskontakt**
  100% stilling fom 1/7-22[6] 570 000,-

[3] Tallene er rundet opp/ned til nærmeste 10 000
[4] Disse midlene er restmidler etter prosjektet «Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling i Gran og Lunner». Disse midlene må brukes i henhold til tilsagnet for statstilskudd.
[5] Jevnakers andel av prosjektmidler i 2022 er ca 120 000,-, men avtalen er at de er med som fullverdig medlem i HNN i 2022
[6] Utgangspunkt for beregning er lønn på 900 000,- årlig

- **Hadeland Utvikling**
  Husleie kontorplasser i Hadelandshagen Gran og Harestua
  fra 1/4-22 og felleskostnader Hadelandshagen 125 000,-

- **Utredning – bør Gran og Lunner være i samme fylke** 100 000,-

Eksterne prosjekter:

- **Samferdselsprosjekter** - Stor Oslo Nord 220 000,-
- **Arrangementsnettverket Kulturkraft Hadeland**[7] 200 000,-
- **Næringsbarometer** 50 000,-

Disponerte midler: 3 135 000,-

Udisponerte midler/ overføring til 2023: *1 915 000,-*

[7] «Arrangementsnettverk» fikk bevilget midler i 2021, men prosjektet fikk ikke overført penger da pga forsinket oppstart. Disse overføres til budsjett 2022 – og det kommer egen sak med søknad og finansieringsplan fra Kulturkraft Hadeland

swix

Prosjektmandat
Hadeland – nært og naturlig 2023

Utarbeidet av:	Prosjektleder Regionråd for Hadeland IPR, Monica Celius
Godkjent av:	Daglig leder Regionråd for Hadeland IPR, Ingunn Granaasen
Prosjektets navn:	Hadeland – nært og naturlig
Beskrivelse:	For 2023 er hovedområdene markedsføring, synliggjøring og forsterkning av merkevaren Hadeland
Mål:	Økt kjennskap til, og stolthet over, merkevaren
Formål:	Økt tilflytting og næringsetablering i regionen

Overordnet organisering

Prosjekteier:	Regionrådet for Hadeland IPR
Medeier:	Jevnaker kommune
Prosjektansvarlig:	Daglig leder Ingunn Granaasen
Prosjektleder:	Prosjektleder Monica Celius
Styringsgruppe:	Ordførere og rådmann / kommunedirektører i Lunner, Gran og Jevnaker
Arbeidsgruppe:	Kommunikasjonsansvarlige i Lunner, Gran og Jevnaker, og prosjektleder Regionråd for Hadeland IPR

Prosjektleder er ansvarlig for fremdrift og resultatoppnåelse i programmet, og rapporterer til styringsgruppe på bakgrunn av prosjektmandat og handlingsplan.

Bakgrunn og forankring

Hadeland – nært og naturlig **(*Hnn*)** er et mangeårig regionalt prosjekt/program for å bistå og styrke hadelandskommunene i tiltrekningsarbeid, med langsiktig mål om økt tilflytting og næringsetablering. Det startet opp i 2007 som «Bo- og etablererregion Hadeland», og har siden 2014 blitt utviklet med utgangspunkt i et lokalt forankret kunnskapsgrunnlag om merkevaren Hadeland. Våren 2011 ble navnet endret til «Hadeland – nært og naturlig». Satsingen har pågått over mange år, og består av en rekke delprosjekter. Det er derfor mer naturlig å definere ***Hnn*** som et overordnet program med flere delprosjekter, som Kunnskapsbank Hadeland, Kulturnæringsklynge og Næringslivsamarbeid.

Det er ulike utfordringer i regionen som det er ønskelig at ***Hnn*** jobber med:

- Profilering og synliggjøring av Hadeland for å oppnå økt bevissthet blant befolkningen på Østlandet om Hadeland som attraktiv bo- og etablererregion, med kort vei til Oslo, Hønefoss og Gardermoen
- Stimulere til gode aktiviteter som underbygger at regionen er attraktiv
- Stimulere til god og gjennomtenkt stedsutvikling
- Videreføring av regionens fokus på fornybar energi og bærekraftig utvikling
- Stimulere til flere lokale arbeidsplasser

Programmet skal være forankret i:

- Næringsstrategi for Hadeland (vedtas i 2023) og Vekstbarometeret (USN)
- Regional plan for attraktive byer og tettsteder i Innlandet
- Regional plan for det inkluderende Innlandet
- Regionalt handlingsprogram fra Innlandet FK og Viken FK
- Kommuneplanene til Lunner og Gran
- Visit Øst Norges strategi- og tiltaksplan 2018-2025

Det er etablert faste møtepunkter med kommunikasjonsansvarlige i de tre kommunene, for informasjonsdeling og samhandling på tvers av prosjekter/aktiviteter/satsinger. Samlokaliseringen med Hadelandshagen gjør de to organisasjonene bedre i stand til å utvikle prosjekter i samarbeid.

I løpet av 2023 skal det besluttes hvordan de tre kommunene på Hadeland skal samarbeide om ***Hnn*** fra 2024 og videre. Det vil derfor være fokus på å legge til rette for et godt fundament for fremtidig arbeid i ***Hnn*** i løpet av høsten 2023.

Digital markedsføring

I 2023 vil programmet ha som hovedmål å gjøre det bedre kjent at Hadeland ligger innen timessirkelen fra Oslo, og at dette er en attraktiv region for besøkende, deltidsbeboere, og potensielle tilflyttere. Et samtidig mål er også å styrke stolthet over merkevaren hos dem som allerede bor og arbeider her.

Det utarbeides en strategi for digital markedsføring gjennom året, i samarbeid med et markedsføringsbyrå, valgt ut via en anbudskonkurranse.

I arbeidet er det definert to målgrupper:

1. Ung familie, 30+, med små barn. Uten/lite kjennskap til Hadeland
Er interessert i natur og friluftsliv, og kortreiste opplevelser med barna. Bor sentralt/i by. De reiser gjerne på tur med med familien, men også på venneturer i helger. Denne målgruppen bør generelt gjøres kjent med regionen og mulighetene.

2. Ung familie, 30+, med små barn. Med kjennskap til Hadeland
Kjenner Hadeland via familie / venner / oppvekst, eller fra ferie/besøk. Bor sentralt/i by. Målgruppen vurderer å flytte til landlige omgivelser (alternativt: Bor nord i Innlandet og ønsker seg nærmere Oslo) og bør gjøres kjent med konkrete muligheter i regionen.

I kampanjearbeidet skal det legges vekt på resultatanalyse. Ved hjelp av et tilpasset kontrollpanel skal nøkkelindikatorer enkelt kunne leses av til enhver tid, slik at kampanjene kan justeres i henhold til hvor godt de treffer målgruppene.

De ulike uttakene i kampanjene er filmer, bilder og historier i sosiale medier, enkelte nyhetsbrev, samt et nedlastbart prospekt for Hadeland. Prospektet og påmelding til nyhetsbrev vil ligge på en landingsside på nettsiden til Region Hadeland. Ny nettside lanseres i april. Dagens nettside er fra 2015 og trenger å løftes til en moderne standard både i uttrykk og teknisk løsning i henhold til dagens krav til nettsider.

Nøkkelindikatorene for kampanjene vil være hvor mange som klikker seg inn på landingssiden, hvor mange som melder seg på til nyhetsbrev, og hvor mange som laster ned prospektet, samt engasjement i sosiale medier. Oppmerksomhet i media kan også være en indikator. Nøkkelindikatorene vil bli valgt i arbeidet med markedsstrategien og kampanjene som skal gjennomføres.

Prospektet som utarbeides for privatpersoner i målgruppene, vil danne utgangspunkt for et prospekt for Hadeland rettet mot næringslivet.

Foruten digital markedsføring, skal programmet ***Hnn*** også forsterke attraktivitetsarbeidet som gjøres ellers i regionen gjennom ulike tiltak, aktiviteter og prosjekter. Dette innebærer møtevirksomhet og oppfølging av samarbeid med andre aktører.

Underprosjekter

Kunnskapsbank Hadeland

Forprosjektmidler fra Viken fylkeskommune benyttes til utvikling av et verktøy for samarbeid og deling av informasjon, for næringslivet på Hadeland. Planen er å etablere et kontrollpanel som skal være en samarbeidsmodell for små og mellomstore bedrifter. Datadeling kan blant annet brukes til målrettet markedsføring, og såkalt performance marketing som gir bedre måleindikatorer. Regionrådet samarbeider med Hadelandsfirmaet Crude på dette prosjektet.

Kulturnæringsklynge

Midler fra Viken fylkeskommune benyttes til et forstudie om en kulturnæringsklynge basert på festivaler, kulturarrangører og underleverandører på Hadeland. Målet er å undersøke mulighetene for et samarbeid og ulike nettverk. En kartlegging er påbegynt, og det skal videre ses på muligheter og behov for delingsøkonomi, innovativ design og felles bærekraftstrategi for arrangørene. I prosjektet deltar festivalsamarbeidet Kulturkraft. Leder i regionrådet, Ingunn Granaasen, fungerer her som prosjektleder, samt at det leies inn ekstern bistand til prosjektledelse.

Næringslivsamarbeid

Regionrådet samarbeider med Hadelandshagen om blant annet Hadelandskonferansen og deltar i Bærekraft Hadeland. I løpet av 2023 vil det bli naturlig å samarbeide tettere om markedsføring rettet mot næringslivet.

Budsjett

For ***Hadeland – nært og naturlig*** budsjetteres det med en ramme på 1.450.000,-

INNTEKTER		
Kommunenes andel	600 000 kr	200' per kommune
Partnerskapsmidler	250 000 kr	Innlandet FK
Prosjektmidler	250 000 kr	Viken
Bruk av fond	350 000 kr	
Sum inntekter	**1 450 000 kr**	
AKTIVITET		
50% prosjektleder	470 000 kr	Lønn + sosiale utgifter og administrative kostnader og kurs/kompetansebygging prosjektleder
Faste utgifter	130 000 kr	Maskinvare, programvare, oppgradering, oppdatering av materiell, grafiske og tekniske løsninger, rettigheter, nettsider, mobiltelefon, kontorleie, fasilitering av nettverksmøter, torgboder
Tiltak Kunnskapsbank og Kulturnæringsklynge	200 000 kr	
Digital markedsføring og kontrollpanel	250 000 kr	Ref anbud
Øvrige tiltak	400 000 kr	Forsterke attraktivitetsarbeid, næringsmarkedsføring, merkevarebygging oa.
Totale utgifter	**1 450 000 kr**	

Arkivsak-dok.	Sentralarkiv-22/00008-11
Saksbehandler	Vibeke Buraas Dyrnes

Saksgang	Møtedato
Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd	

Møtedatoer 2023

Daglig leders innstilling:
Framlagt forslag til møteplan for 2023 vedtas

Saksdokumenter **Vedlagt**

Saksopplysninger:
I 2023 legges det opp til 6 møter i Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt politisk råd. Det er lagt opp til møter etter valget i 2023, og så må man må avklare i løpet av 2023 om rådet skal bestå og ha møter også videre. Rådet består i 2023 av Gran og Lunner kommune og Innlandet Fylkeskommune, i tillegg møter Viken Fylkeskommune med representanter.

Det legges også opp til et Hadelandsting for alle formannskapsrepresentanter - Jevnaker kommunes formannskapsmedlemmer inviteres også til dette. I tillegg inviteres fylkespolitikere i Viken og Innlandet fra Hadeland og Stortingspolitikere fra Innlandet og Viken, samt relevante næringslivsrepresentanter.

Regionrådet for Hadeland - IPR blir i 2023 ledet av Lunners ordfører, og møtene holdes på fredager kl 9.00 i Lunner rådhus. Det foreslås følgende **møteplan for 2023**:

10.februar
24.mars
12.mai - Hadelandsting
9.juni
1.september
20.oktober
8.desember

Det sendes ut kalenderinnkalling til møtene til medlemmene i Regionrådet for Hadeland IPR.

HADELAND

Dokumentsamling:

Saker og orienteringer fra 2022 og hittil i 2023 om framtidig regionsamarbeid fra Regionrådet for Hadeland IPR, Gran kommunestyre og Lunner kommunestyre

14.mars 2023

Innholdsfortegnelse

- Partnerskapsavtale med Innlandet Fylkeskommune 3
- Regionrådet 4.2.22 – Hadeland Utvikling 7
- Samarbeidsavtale Hadeland Utvikling vår 2022 24
- Felles kommunestyre mellom Gran og Lunner 17.2.22 27
- Gran kommunestyre 21.4.22 – vurdering av fylkesbytte 31
- Regionrådet 3.6.22 – Avklaring av framtidig IPR og Hadeland Utvikling 41
- Regionrådet 5.9.22 – Mandat for framtidig IPR 49
- Gran kommunestyre 17.11.22 – Regionsamarbeid på Hadeland 53
- Lunner kommunestyre 15.12.22 – Regiontilknytning 59
- Regionrådet 10.2.23 – Regionsamarbeid prosess + Handlingsplan 72

HADELAND

Partnerskapsavtale med Innlandet Fylkeskommune

Innlandet
fylkeskommune

Partnerskapsavtale

mellom Innlandet fylkeskommune og kommunene i Innlandet

Kommunene er fylkeskommunens viktigste samarbeidsparter i det regionale utviklingsarbeidet og regionrådene / Interkommunalt politisk råd skal være den viktigste samhandlingsarenaen mellom kommunene og Innlandet fylkeskommune.

Innlandet fylkeskommune og den enkelte kommune i Innlandet etablerer et formalisert samarbeid i form av gjensidig forpliktende partnerskapsavtale. Forvaltningen og oppfølgingen av avtalen knyttes til det etablerte regionrådssamarbeidet i Innlandet. Partnerskapsavtalen gjelder for fire år og følger valgperioden.

Partnerskapsmodellen baseres på:
- Likeverdighet
- Gjensidige forventninger
- Samarbeid og felles gjennomføringskraft
- Konsensusprinsippet
- Partene legger økonomiske og administrative ressurser inn i partnerskapet
- Grunnleggende like rammer, men med lokale tilpasninger

Ut over de grunnleggende forutsetningene skal partnerskapet kjennetegnes av å være tillitsbasert, strategisk og tverrfaglig.

Avtaleparter

Partnerskapet består av:
- Innlandet fylkeskommune
- 46 kommuner i Innlandet

Overordnede mål og ambisjoner

Vår rolle som samfunnsutviklere krever dialog, reell medvirkning, samarbeid og koordinert samhandling for å styre utviklingen i ønsket retning. Partnerskapsavtalen og arbeidet i regionrådet er derfor partenes viktigste virkemidler for samarbeid og samhandling i Innlandet. Partnerskapet (kommunene og fylkeskommunen) skal bidra til en samfunnsutvikling til beste for innbyggere, næringsdrivende og besøkende i Innlandet. Dette partnerskapet skal bidra til å nå mål i regional planstrategi, regionale planer og andre overordna strategiske planer. Regionrådet, som arena for partnerskapet, skal utarbeide 4-årige strategiske planer som skal ligge til grunn for samarbeidet. Strategien skal basere seg på regionens definerte fortrinn og muligheter. De økonomiske ressursene skal underbygge de valgte strategier og handlingsplaner. Det skal søkes balanse mellom avtalepartenes ønsker, forventninger og behov.

Innlandet fylkeskommune

Regionrådet skal være en møteplass for god dialog, tidlig involvering og reell medvirkning mellom kommunene og Innlandet fylkeskommune. Alle parter skal tilrettelegge for at denne ambisjonen nås. Det skal også være en strategisk arena for å definere overordnede mål og strategier, og etablere felles innsikt, forståelse og handlingsvilje. Regionrådet skal drøfte virkemiddelbruken i Innlandet i et helhetlig perspektiv, og bidra til å utnytte og utvikle regionens fortrinn som gir Innlandet muligheter og resultater.

Representasjon og møter
Det respektive regionråd i Innlandet (kommunene og Innlandet fylkeskommune) har i felleskap ansvaret for å forvalte og følge opp avtalen. De deltakende kommuner og fylkeskommunen skal være representert politisk i regionrådet. Det skal sikres god rolleavklaring og likeverdighet mellom partene. Det gis åpning for at det kan inviteres andre aktører inn i partnerskapet, dersom partene er omforent om dette.
Det legges til grunn et årshjul med fire til seks møter pr. år i det enkelte regionråd, der Innlandet fylkeskommune er representert med politisk ledelse, samt relevant administrativ deltakelse.

Finansielle og administrative rammer
1
Innlandet fylkeskommune yter et årlig tilskudd til hvert regionråd på 2,5 mill. kroner.

- *(Fylkeskommunens tilskudd til Regionrådet for Hadeland utgjør inntil 1,25 mill. kroner og forutsetter en gjensidig avtale med, og tilsvarende finansiering fra, Viken fylkeskommune og kommunene Lunner og Jevnaker)*

2
Kommunene yter samlet et årlig tilskudd til respektive regionråds utviklingsarbeid på minimum 1,0 mill. kroner. Bruken av midlene dokumenteres gjennom regionrådets ordinære årsmelding og til enhver tids gjeldende rapporteringsrutiner og krav.

Regionrådet kan, innenfor fylkeskommunens tilskuddsramme, dekke inntil 50 % av lønnskostnadene (lønn og sosiale utgifter) til daglig leder. Restbeløpet stilles til disposisjon som utviklingsmidler. Med bakgrunn i regionale særtrekk og ulikheter i organisering, herunder økonomi og administrative forhold, kan det avtales ordninger som ivaretar overgangen til det nye Innlandet fylke på en hensiktsmessig måte.

Evaluering og revidering:
Partnerskapsavtalen gjelder for fire år og følger valgperioden.
Mål- og resultatoppnåelse skal være en viktig del av partnerskapets arbeid.
Partnerskapet skal evaluere seg selv årlig. Evalueringen innarbeides som en del av regionrådets årsrapport/melding.
Det gjennomføres en enkel evaluering, med mulighet for justering av avtalen, innen utgangen av 2020.

Innlandet fylkeskommune

Sted: Gran

Dato : 22.06.2020

Signaturer

Even Hagen

Even Aleksander Hagen
Fylkesordfører, Innlandet fylkeskommune

Ordfører i GRAN KOMMUNE

Ordfører

HADELAND

Regionrådet – orientering om organisering av det regionale samarbeidet 4.2.22

+

Organisasjonsmodeller v advokat Lars Reinsnos – presentert 4.2.22

Hadeland Utvikling

Bakgrunn for orienteringen

- Oppfølging av vedtak i Regionrådet for Hadeland 22.10.21
- Administrasjonen arbeider med å ferdigstille politisk sak til behandling 17.2.22 i begge kommuner
    - ber spesielt om innspill til mulig organisasjonsform

Sak til kommunestyrene 17.februar

Regionrådet for Hadeland vedtok 22.10.21 en anbefaling til Gran og Lunner kommune:

1) Regionrådet for Hadeland IPR anbefaler Gran og Lunner kommunestyrer å gjøre likelydende vedtak om å opprette Hadeland Utvikling fra 1/1 – 22 som en samarbeidsplattform for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Hadeland IPR og Hadelandshagen.
2) Kommunedirektør i Lunner og rådmann i Gran gis i oppdrag å beskrive nærmere organisasjonsstruktur, administrasjonsmodell og økonomiske forhold for «Hadeland Utvikling», som grunnlag for en avtale til behandling i kommunestyrene for Lunner og Gran kommune, og styret i Hadelandshagen AS.
3) Regionrådet for Hadeland IPR må fortløpende vurdere ytterligere behov for kompetanse og kapasitet, og det må søkes midler hos fylkeskommunene for å finansiere arbeidet.
4) Jevnaker kommune inviteres inn til prosjektrelatert samarbeid.

   (Det ble også protokollført at man skal bli enig i om Jevnaker har noe andel i restmidler på fond)

Utsettelse av sak til kommunestyrene i desember

- Usikkerhet rundt økonomi, partnerskapsmidler og mulig tilskudd til drift og prosjektstøtte.
- Usikkerhet rundt organisering, og om man skulle tilsett ny daglig leder eller om leder i Hadelandshagen skulle ha en lederrolle.

Hadeland Utvikling

- Ønske om tettere samarbeid mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen – oppnå større synergi til det beste for nærings- og samfunnsutviklingen
- Ønske uttrykt både fra de ansatte og fra politisk hold
- Jevnaker ute av Regionrådet for Hadeland IPR – Gran og Lunner fortsette tett regionalt samarbeid
- Samle ressursene, større fagmiljø – oppnå synergier
- Jobber med mange av de samme problemstillingene fra før
- Én dør inn for de som driver nærings- og samfunnsutvikling
- I naboregioner organiseres arbeidet på liknende måter

BUDSJETT	2022	2023	2024
KOSTNADER			
Lønnskostnader regionrådets ansatte	1 570 000	2 070 000	2 150 000
Husleie og felleskostnader Hadelandshagen	110 000	150 000	150 000
Administrative kostnader	90 000	90 000	90 000
Driftskostnader	1 770 000	2 310 000	2 390 000
Minimums prosjektmidler og faste utgifter i Regionrådet for Hadeland	1 020 000	1 020 000	1 020 000
Driftskostnader + prosjektkostnader	2 790 000	3 330 000	3 410 000
INNTEKTER			
Tilskudd fra fylkeskommunene	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Kommunal finansiering (drift og partnerskapsmidler) likt delt mellom Gran og Lunner kommuner	1 266 000	1 266 000	1 266 000
Bruk av fondsmidler - tidligere års avsetning	274 000	814 000	894 000
Inntekter inkl. bruk av fond	2 790 000	3 330 000	3 410 000
Årlig driftsresultat	0	0	0
FONDSMIDLER			
IB Fondsmidler	2 000 000	1 726 000	912 000
Bruk av fond i året	274 000	814 000	894 000
Rest fondsmidler	1 726 000	912 000	18 000

Organisering

HADELAND UTVIKLING

HADELAND IPR

HADELANDSHAGEN

- Aksjeselskap
- Forening
- Uformelt samarbeid/ samlokalisering

Flere organisasjonsformer kan være aktuelle.

advokat Lars Reinsnos i adv.firma Buttingsrud er bedt om å bistå oss med å vurdere hvilke som kan være mest hensiktsmessige

Utkast til innstillingen til vedtak i kommunestyrene

- Kommunestyret vedtar at Hadeland Utvikling opprettes som en samarbeidsplattform for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen AS. Det forutsettes at Lunner/ Gran kommunestyre gjør tilsvarende vedtak.

- Utlyse stilling som daglig leder/ samfunnskontakt/ regionkoordinator

buttingsrud

Hadeland Utvikling

- Et potensielt samarbeid for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Hadeland IPR og Hadelandshagen AS

buttingsrud

Bakgrunn og formål

- Regionrådet for Hadeland (**Regionrådet**) er et samarbeid mellom Oppland fylkeskommune, Jevnaker, Lunner og Gran kommune hvis formål er å jobbe for å skape gode levekår og utviklingsmuligheter mv. på Hadeland

- Regionrådet vurderer organiseringen av en samarbeidsform med Hadelandshagen AS kalt «Hadeland Utvikling» for regional samfunns- og næringsutvikling

- Kommunedirektør i Lunner og rådmann i Gran er gitt i oppdrag å beskrive nærmere organisasjonsstruktur, administrasjonsmodell og økonomiske forhold for «Hadeland Utvikling», som grunnlag for en avtale til behandling i kommunestyrene for Lunner og Gran kommune, og styret i Hadelandshagen AS

- Formålet med Hadeland Utvikling er primært å samlokalisere ressurser som arbeider med beslektede arbeidsoppgaver, om å gi retning for videre arbeid for regionrådets administrasjon og prosjekter, og et ønske om å styrke det regionale arbeidet

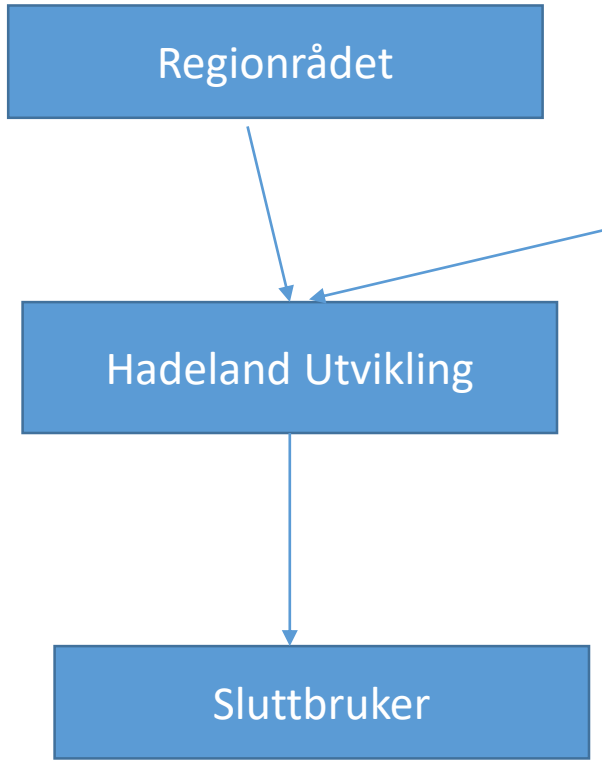
buttingsrud

Hovedpremissene for Hadeland Utvikling

- Skal være en «overbygning» av Regionrådet og Hadelandshagen AS
- Om mulig med et eget organisasjonsnummer, og utad fremstå som én enhet
- Daglig leder i Hadelandshagen AS og ny daglig leder i Regionrådet kan bli daglig leder og styreleder i Hadeland Utvikling
- Hadeland Utvikling skal ikke ha ansatte
- Dagens ansatte i de to organisasjonene vil forbli i organisasjonene
- Prosjektledere og rådgiver i sekretariatet til Regionrådet vil flytte sine kontorplasser til Hadelandshagen avd. Gran, samt få mulighet til å ha kontorhotell hos Hadelandshagen avd. Harestua

buttingsrud

Hovedkonsekvensene av at Hadeland Utvikling opprettes som en egen enhet

1. De ansattes ansettelsesforhold endres ikke
2. Dersom Hadeland Utvikling leverer tjenester mot vederlag til sluttbruker kan det medføre mva pliktig omsetning
3. Det samme kan gjelde for tjenester levert fra Regionrådet og Hadelanshagen AS til Hadeland Utvikling
4. Det kan oppstå regnskapslikt

Kort om MVA, regnskapsplikt og bokføringsplikt

buttingsrud

- MVA plikt uavhengig av organisasjonsform (forening, aksjeselskap etc.)
- Det avgjørende er om det ytes tjenester mot vederlag
  - Må vurderes konkret, ordinære/generelle driftstilskudd omfattes ikke
- Avgiften kan være fradrags/kompensasjonsberettiget
- En virksomhet som har regnskapsplikt må utarbeide et årsregnskap som minst består av resultat, balanse og noter. Årsregnskapet skal sendes til Regnskapsregisteret
- Hvem er regnskapspliktige?
  - AS
  - Foreninger med eiendeler over MNOK 20, over 20 årsverk
- Bokføringspliktige – må føre regnskap etter bokføringsreglene.
- Hvem er bokføringspliktige?
  - Alle som leverer næringsoppgave og/eller mva-melding

Forening

buttingsrud

- En forening er en selveiende sammenslutning med medlemmer, som skal fremme ett eller flere formål
- Foreningen sitt overskudd, sin gjeld eller formue kan ikke deles ut til medlemmene, i motsetning til et aksjeselskap der eierne for eksempel kan ta imot utbytte fra selskapet
- Rettsforholdet til foreninger er ikke regulert i egen lov. Det er imidlertid, over tid, utviklet såkalte foreningsrettslige prinsipper som benyttes for å fastslå om man fyller kravene til å være registrert som forening
- Vilkåret om minimum to stiftere er oppfylt
- Hvordan opprette, kostnadene knyttet til opprettelsen:
  - Må utarbeide vedtekter, stiftelsesdokumenter og fylle ut registermelding
  - Gebyr på NOK 2 250
- Løpende kostnader: Ev. regnskap, ingen revisjonsplikt
- Pro: Enkelt å opprette, ingen kapitalbinding, stor fleksibilitet ved utformingen av vedtektene
- Con: Ikke lovregulert, medlemmene kan ikke motta overskudd

Aksjeselskap

- Aksjeselskap er en egen juridisk person hvor eierne ikke er ansvarlig for mer enn den aksjekapitalen som er innbetalt
- Aksjeloven krever at aksjeselskap må ha en aksjekapital på minimum 30 000 kroner
- Reguleres av aksjeloven
- Hvordan opprette, kostnadene knyttet til opprettelsen:
  - Må utarbeide vedtekter, stiftelsesdokumenter og fylle ut registermelding
  - Gebyr på NOK 5 570
- Løpende kostnader: Ev. regnskap, kan velge bort revisor
- Pro: Investorvennlig, lovregulert og fleksibelt
- Con: Binder kapital, utløser regnskapsplikt

HADELAND

Samarbeidsavtale Hadeland Utvikling – vår 2022

Samarbeidsavtale

Regionrådet for Hadeland IPR, org. nr. 918 645 578

og

Hadelandshagen AS, org. nr. 993 433 055

Bakgrunn:

Kommunestyrene i Gran og Lunner har vedtatt opprettelse av Hadeland Utvikling som et samarbeid for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen AS.

Regionrådsadministrasjonen samlokaliseres med Hadelandshagen i deres lokaler. Det utarbeides en samarbeidsavtale om dette mellom kommunene og Hadelandshagen. Interkommunalt politisk råd Hadeland (tidligere Regionrådet for Hadeland) og Hadelandshagen AS ønskes organiseres inn under en felles paraply og samlokaliseres i Hadelandshagen sine lokaler i Gran og i Lunner under navnet «Hadeland Utvikling».

Arbeidsoppgaver

Hadeland Utvikling har som hovedoppgaver å være pådriver for samfunnsutvikling og næringsutvikling i vår region.

- Arbeide med saker av felles interesse for kommunene Gran og Lunner.
- Utvikle og følge opp regionale planer og strategier.
- Fremme regionens interesser overfor overordna myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen.
- Markedsføring og synliggjøring av regionen
- Skape arenaer der næringsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter møtes.
- Samhandle med det øvrige lokale virkemiddelapparatet for å fremme næringsutvikling.
- Forvalte partnerskapsmidler, og andre midler som tilligger Regionrådet.
- Behandle og følge opp det årlige handlingsprogrammet og budsjettet
- Utvikle arbeidsplasser i vår region ved å:
- Ivareta og utvikle eksisterende arbeidsplasser
- Drive etablererveiledning, bistå gründere for å skape nye arbeidsplasser
- Bidra til at bedrifter flytter sin virksomhet til vår region.

Samlokalisering

Hadeland Utvikling skal ha sine kontorer i Hadelandshagen sine lokaler i Gran og i Lunner. Leiekostnad vil være kr 11 000,- + mva. pr mnd. Leien vil bli delfakturert fra huseier på Gran, Lindstad Eiendom med kr 8000,- + mva. pr mnd. og fra Hadelandshagen kr 3000,- + mva. pr mnd. for lokalene i

Lunner. Leien reguleres årlig i hht. til konsumprisindeksen. Leien faktureres forskuddsvis per kvartal. Husleie inkluderer ferdig møblerte kontorplasser samt felleskostnader som strøm, renhold, nettverk (bredbånd), parkering, tilgang til møterom og parkering.

I tillegg til husleie faktureres kaffe og frukt med kr 100,- + mva. per person per mnd.

For Gran kommune Regionrådet for Hadeland:

Torbjørn Hansen

Sted/dato: 25/3

For Hadelandshagen AS:

Dagfinn Edvardsen

Sted/dato: 25/3

HADELAND

Felles kommunestyremøte mellom Gran og Lunner 17.2.2022

Arkivsak-dok. 22/06067
Arkivkode
Saksbehandler Torbjørn Hansen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
Kommunestyret	17.02.2022	10/22

SAKSPROTOKOLL

Hadeland Utvikling - etablering

Kommunestyret har behandlet saken i møte 17.02.2022 sak 10/22

Kommunestyrets behandling 17.02.2022:

Disse hadde ordet i saken:
Ordfører Randi Eek Thorsen
Morten Hagen (GBL)
Varaordfører Pål-Arne Oulie (Sp)
Øyvind Kvernvold Myhre (GBL)
Jul Tore Kittelsrud (Frp)

Ordfører Randi Eek Thorsen la fram følgende tilleggsforslag, nytt punkt 4:
Jevnaker kommune inviteres til prosjektrelatert samarbeid.

Morten Hagen (GBL) ba på vegne av GBL om punktvis votering.

Morten Hagen (GBL) la fram følgende forslag på vegne av GBL:
Det etableres en evalueringsordning for samarbeidet mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen. Det rapporteres på måloppnåelse to ganger i året til formannskapene og årlig til kommunestyrene.

Ordfører Randi Eek Thorsen informerte om at forslaget fra Morten Hagen (GBL) eventuelt blir punkt 5.

Jul Tore Kittelsrud (Frp) la fram følgende alternative forslag:
Regionrådet videreføres mellom Gran og Lunner Kommune, Jevnaker kommune inviteres til samarbeid.

Ordfører Randi Eek Thorsen informerte Jul Tore Kittelsrud (Frp) om at han i stedet for å fremme forslaget kunne stemme imot innstillingen og de fremlagte tilleggsforslagene. Jul Tore Kittelsrud (Frp) opprettholdt forslaget.

Votering
Ved votering over det alternative forslaget fra Jul Tore Kittelsrud (Frp), falt forslaget med 4 mot 23 stemmer.

Deretter ble det votert punktvis over innstillingen.
Punkt 1 ble enstemmig vedtatt.
Punkt 2 ble vedtatt med 20 mot 7 stemmer.

Ordfører Randi Eek Thorsen foreslo deretter at innstillingen punkt 3 (om likelydende vedtak) eventuelt ble punkt 5. Møtet ga samtykke til dette.

Ved votering over tilleggsforslaget fra ordfører Randi Eek Thorsen (om Jevnaker) ble forslaget enstemmig vedtatt som nytt punkt 3.

Ved votering over forslaget fra Morten Hagen (GBL) på vegne av GBL (om evaluering og rapportering) ble forslaget enstemmig vedtatt som nytt punkt 4.

Ved votering over punkt 5 (om likelydende vedtak) sammen med de tidligere vedtatte punktene, ble disse enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak 17.02.2022:

1. Kommunestyret vedtar å videreføre regionsamarbeidet mellom Gran og Lunner kommuner gjennom Regionrådet for Hadeland IPR.

2. Kommunestyret vedtar at Hadeland Utvikling opprettes som et samarbeid for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen AS. Regionrådsadministrasjonen samlokaliseres med Hadelandshagen i deres lokaler. Det utarbeides en samarbeidsavtale om dette mellom kommunene og Hadelandshagen.

3. Jevnaker kommune inviteres til prosjektrelatert samarbeid.

4. **Det etableres en evalueringsordning for samarbeidet mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen. Det rapporteres på måloppnåelse to ganger i året til formannskapene og årlig til kommunestyrene.**

5. Det forutsettes at begge kommunestyrene gjør likelydende vedtak.

11/22 - 22/2512 - Regionalt samarbeid mellom Gran og Lunner – etablering av «Hadeland Utvikling»
Journaldato: **18.11.2022** 10 dokumenter

Arkivsak:	19/2820 - Regionrådet for Hadeland 2019 - 2023
Brevdato:	**09.02.2022**
Dokumenttype:	**Saksfremlegg**
Ansvarlig enhet:	**Kommunedirektør**
Saksbehandler:	**Dag Flacké**

Dokumenter

- Regionalt samarbeid mellom Gran og Lunner – etablering av «Hadeland Utvikling» (Hoveddokument, 1MB)
- 17_02093-73 Hadeland Utvikling - anbefaling til Lunner og Gran kommune 1136664_10_1 (Vedlegg, 2MB)
- 17_02093-73 Handlingsplan med budsjett 2021 - revidert etter ferdig regnskap 2020 1136976_2_1 (Vedlegg, 6MB)
- 17_02093-74 Vedtak REG, 22102021, Sak 12_21, Hadeland Utvikling - anbefaling til Lunner og Gra 1141924_1_1 (Vedlegg, 509KB)
- 21_02017-5 Interkommunalt Politisk Råd for Hadeland - Tilsagn om partnerskapsmidler 2021 (Vedlegg, 183KB)
- Avslag på søknad - 2021-0834 - Regionrådet for Hadeland, Gran kommune - Næringsutvik 200896_1_1 (1) (Vedlegg, 129KB)
- Partnerskapsavtale med Innlandet fk (Vedlegg, 2MB)
- Reglement for Regionrådet for Hadeland IPR - revidert 3.12.21 (Vedlegg, 676KB)
- Samarbeid i ulike retninger på Hadeland (Vedlegg, 511KB)
- Søknad til Viken fylkeskommune 27.10.21 (Vedlegg, 1MB)

Vedtak

1. Kommunestyret vedtar å videreføre regionsamarbeidet mellom Gran og Lunner kommuner gjennom Regionrådet for Hadeland IPR.

2. Kommunestyret vedtar at Hadeland Utvikling opprettes som et samarbeid for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen AS. Regionrådsadministrasjonen samlokaliseres med Hadelandshagen i deres lokaler. Det utarbeides en samarbeidsavtale om dette mellom kommunene og Hadelandshagen.

3. Jevnaker kommune inviteres inn til prosjektrelatert samarbeid.

4. Det etableres en evalueringsordning for samarbeidet mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen. Det rapporteres på måloppnåelse to ganger i året til formannskapene og årlig til kommunestyrene.

5. Det forutsettes at begge kommunestyrene gjør likelydende vedtak.

Behandling

Harald Tyrdals tilleggsforslag punkt "Jevnaker kommune inviteres inn til prosjektrelatert samarbeid" ble enstemmig vedtatt.

Harald Tyrdals tilleggsforslag punkt "Det etableres en evalueringsordning for samarbeidet mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen. Det rapporteres på måloppnåelse to ganger i året til formannskapene og årlig til kommunestyrene" ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens innstilling med vedtatt tillegg ble enstemmig vedtatt.

Skjul detaljer

Gå til journalposten | Gå til arkivsaken

HADELAND

Gran kommunestyre 21.4.22

- Vurdering av fylkesbytte

Arkivsak-dok.	22/05819-14
Saksbehandler	Leif Arne Vesteraas

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	21.04.2022

Fylkes og regiontilknytning - vurdering av søknad om fylkesbytte

Rådmannens innstilling:
Gran kommune ber om en grensejustering ved deling av Viken fylke, slik at Gran kommune kan bli del av nytt Akershus fylke sammen med de to andre Hadelandskommunene Jevnaker og Lunner.

Saksdokumenter	Vedlagt
Utredning om eventuelt fylkesbytte	Ja
Rådmanns-rapport - Kartlegging av ulemper og fordeler ved å tilhøre ulike fylker	Ja
Resultat av spørreundersøkelse fra Sentio Research - tallrapport	Ja
Rapport Ny Gran kommune.pptx - presentasjon	Ja
Underskriftskampanje til støtte for å samle Jevnaker, Lunner og Gran i samme fylke	Ja

Oppsummering

Rapport om fylkestilknytning legges fram etter vedtak i kommunestyret i oktober 2021 og mars 2022. Etter vedtak om deling av Viken og dialog mellom ordførerne på Hadeland og Kommunalministeren er det åpnet for å vurdere endringer i fylkesgrenser for Hadelandskommunene. Rådmann legger fram rapport som er utarbeidet i tre deler: Utredning av eventuelt fylkesbytte, kartlegging av fordeler og ulemper ved at Gran og Lunner tilhører ulike fylker og resultat av befolkningsundersøkelse gjennomført av Sentio Research. Rådmann peker på at det er mulig å gi gode tjenestetilbud til befolkningen uavhengig av fylkestilknytning, men at framtidig samfunnsutvikling og samarbeidet på Hadeland vil være best tjent med at Gran kommune ber om å få bytte fylke til nytt Akershus.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Stortinget vedtok i juni 2017 en ny inndeling av det regionale folkevalgte nivået med virkning fra 1.1.2020. Oppland og Hedmark ble slått sammen til Innlandet fylke, mens Buskerud, Akershus og Østfold ble slått sammen til Viken fylke.

Det ble i forbindelse med regionreformen i 2017 initiert utredningsarbeid om framtidig fylkestilhørighet for Lunner, Jevnaker og Gran. Gran kommunestyre vedtok i oktober 2017 at man ikke ville være med på en felles utredning med Jevnaker og Lunner.

Jevnaker kommunestyre og Lunner kommunestyre vedtok å søke Stortinget om å endre fylkestilhørighet til det nye Viken fylkeskommune i januar 2018.

Jevnaker, Gran og Lunner tilhørte samme fylke (Oppland) før regionreformen ble iverksatt i 2020. Resultatet av reformen var at Gran ble med i Innlandet, mens Lunner og Jevnaker ble med i Viken fylke fra 01.01.2020.

Regiontilhørighet har vært et tema i offentlig debatt over tid etter dette. Det har også vært et tema i forhold til samarbeidet om regionråd på Hadeland og nye innlandet fylkeskommune. Kommunestyret vedtok i planstrategien i juni 2020 at det kan bli aktuelt å evaluere hvordan den nye fylkesinndelingen vil påvirke Gran kommune, og om det er grunnlag for å endre fylkestilknytning. Som del av vedtaket uttrykte kommunestyret at en ønsket å opprettholde regionrådet for Hadeland og vurdere samarbeidet med andre regioner. Kommunestyret har ønsket å opprettholde og eventuelt utvide vertskommunesamarbeidet med de andre kommunene på Hadeland.

Med bakgrunn i planstrategien fremmet rådmann sak om regiontilknytning i oktober der det ble pekt på at om man ønsket å vurdere å bytte fylke burde det bli sendt en søknad før nyttår 2021/2022. Kommunestyret ønsket da videre utredning av fordeler og ulemper ved at Gran og Lunner er i to fylker.

Etter at fylkestinget i Viken i februar 2022 vedtok å søke om deling av Viken fylkeskommune er det blitt tydelig at det har vært en risiko for at de tre Hadelandskommunene kunne ende i tre ulike fylker, da Jevnaker kommune ble innplassert i Buskerud fylke, mens Lunner kommune ble innplassert i Akershus fylke.

Det er Stortinget som tar stilling til ny fylkesinndeling for de tre fylkene Akershus, Buskerud og Østfold. Det er lagt opp til at proposisjonen med forslag om deling av de aktuelle fylkeskommunene skal legges fram for Stortinget i mai, slik at Stortinget kan fatte vedtak innen sommeren 2022. Når Stortinget behandler forslag om deling, og fastsetter grensene mellom de nye fylkeskommunene, blir kommunen innplassert i de respektive fylkeskommunene. Dersom et kommunestyret ønsker at kommunen skal tilhøre et annet fylke enn det som står i søknaden fra fylkestinget, er det viktig at kommunen avklarer sin posisjon og gjør den kjent før stortingsbehandlingen. En evt. søknad på et senere tidspunkt, vil gi for lite tid til nødvendige forberedelser frem til kommunestyre- og fylkestingsvalget høsten 2023. Tidsfristen for å søke om evt. fylkesbytte i denne omgangen er derfor veldig kort.

Etter initiativ fra ordførerne i Lunner, Jevnaker og Gran ble det avholdt møte med kommunalministeren. I møtet ble det klart at kommunalministeren ser den spesielle situasjonen som er oppstått på Hadeland og at man kan vurdere denne situasjonen hvis det kommer et klart signal om at det er ønsket fra kommunestyrene. På bakgrunn av dette møtet ba ordfører om at det ble satt en sak på sakskartet til kommunestyremøtet den 8. mars. 2022. Kommunestyret ba da rådmannen om å gjøre nødvendige utredninger og gjennomføre en opinionsundersøkelse som grunnlag for at Gran kommune kan ta stilling til et eventuelt fylkesbytte den 21. april.

Lunner kommune har ved uttalelse om deling av Viken fylkeskommune bedt om å bli del av Akershus fylkeskommune. Jevnaker kommune har i kommunestyremøte den 31.3.2022 vedtatt å søke om å bli en del av Akershus fylkeskommune.

Konsekvenser

Lover og forskrifter
Lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova)

Nedenfor gjengis noen av de sentrale punktene.
§ 6 Vedtak om grensejustering
Det er regjeringen som beslutter endringer i grenser mellom fylker, så lenge dette bare gjelder en kommune
§ 8 Initiativrett
Søknad om at det skal setjast i gang utgreiing om grensejustering eller grensefastsetjing kan fremjast av innbyggjarar og grunneigarar i dei kommunane søknaden gjeld, av næringsdrivande som har sin registrerte forretningsstad der og av kommunestyret eller fylkestinget i dei kommunane eller fylkeskommunane søknaden gjeld.
§ 9.Saksutgreiing
Departementet avgjer om det skal setjast i gang utgreiing på grunnlag av initiativ etter § 8 og tar i tilfelle stilling til kva som er nødvendig omfang av denne.
§ 10.Innbyggjarhøyring
Kommunestyret bør innhente innbyggjarane sine synspunkt på forslag til grenseendring. Høyringa kan skje ved folkerøysting, opinionsundersøking, spørjeundersøking, møte eller på annan måte.

Eksisterende planer
Gran kommunestyre vedtok den 18.06.2020 en kommunal planstrategi. Avsnitt 3.2
3.2 Grans plassering i verden

- Det kan bli aktuelt å evaluere hvordan den nye fylkesinndelingen vil påvirke Gran kommune, og om det er grunnlag for å endre fylkestilknytning. Det må samtidig vurderes hvilken rolle kommunen skal ha i forhold til samarbeidsarenaer som Osloregionen, Stor-Oslo Nord, Østlandssamarbeidet m.m.
- Kommunen ønsker å arbeide for å opprettholde et felles regionråd for Hadeland, på tvers av fylkesgrensene, og vurdere hvordan det skal samarbeides med andre regioner.
- Kommunen vil fortsette vertskommunesamarbeidene med de andre Hadelandskommunene – og evt. utvide dette innenfor flere fagområder eller med flere kommuner.

Gjeldende vedtak
Gran kommunestyre vedtok 19.10.2017:
Det er ikke aktuelt for Gran kommune å delta i utredningsarbeid knyttet til fremtidig regiontilhørighet på dette tidspunkt.

Kommunestyrets vedtak 08.03.2022:
1. Rådmannen bes om å gjøre nødvendige utredninger og gjennomføre en opinionsundersøkelse om eventuelt fylkesbytte, som grunnlag for en sak der kommunestyret kan ta stilling til en søknad om eventuelt fylkesbytte den 21. april.
2. Departementet orienteres om at Gran kommune har satt i gang egne utredninger med tanke på muligheten for å sende søknad om et fylkesbytte rett i etterkant av kommunestyremøtet 21. april 2022.

Økonomi
Det er ingen faktorer i inntektssystemet for kommunene som påvirkes av fylkestilhørighet. Det betyr at Gran kommune vil få samme inntekter over det statlige inntektssystemet til kommunene uavhengig av fylkestilknytning. Skjønnsmidler fra Statsforvalteren, og en praksis i Innlandet fylkeskommune med faste tilskudd til regionråd og næringshage, kan gi noe lavere inntekter, anslagsvis mellom 1-2,5 mill. kroner. Det er et usikkerhetsmoment hvorvidt Innlandet fylkeskommune vil opprettholde disse tilskuddene på samme nivå framover. Likeså vet vi ikke hvilken tilskuddspraksis et framtidig Akershus fylkeskommune vil ha.

Bemanning
Ingen direkte konsekvenser for kommunens bemanning

Uttalelse fra andre utvalg

	Ja/Nei
Ungdomsrådet	Nei
Eldrerådet	Nei
Rådet for funksjonshemmede	Nei
Andre råd eller utvalg	Nei

Vurdering/alternative løsninger

Det er i hovedsak to vedtaksalternativer:

- Gran kommune ber om en grensejustering ved deling av Viken fylke, slik at Gran kommune kan bli del av nytt Akershus fylke sammen med de to andre Hadelandskommunene Jevnaker og Lunner.

  eller

- Kommunestyret ønsker ingen endring av fylkestilknytning.

Det er et mulig mellomalternativ, ved at Gran kommune ikke ønsker å endre fylkestilknytning nå, men vil vurdere det i neste kommunestyreperiode. Når man har mulighet til å få avklaringer med ny Akershus fylkeskommune. Muligheten til å søke endring av fylkestilknytning vil være der i forkant av valgprosessene før kommune og fylkestingsvalg, men det er viktig å presisere at dette er en regjerings- eller stortingsbeslutning. Det er derfor ikke sikkert at det er en politisk åpning for at Storting og regjering vil vurdere endringer av fylkesgrenser ved neste korsvei.

Når Lunner og Jevnaker kommuner nå ser ut til begge kunne ende i nytt Akershus fylke, står Gran kommune overfor valget om en ønsker at alle tre Hadelandskommunene skal samles i samme fylke, eller om Gran kommune skal fortsette i Innlandet fylke.

Rådmannen er bedt om å utrede hvilke konsekvenser det vil ha for Gran kommune om man bytter til nytt Akershus fylke. Utfordringen er at det ikke er mulig å få klare svar på alle forhold fordi det i dag ikke er et nytt Akershus fylke som kan gi bindende svar. Dette vil derfor i stor grad være skjønnsmessige vurderinger ut i fra det vi vet i dag.

Økonomiske vurderinger er gjort rede for ovenfor. Viser for øvrig til utredningen.

Regional utvikling
Innlandet har prioritert regional utvikling. Hvilket fokus dette får i en ny fylkeskommune kan vi ikke si noe om utover at det er en fylkeskommunal oppgave.

De viktigste tema for regional utvikling som næringsutvikling og transport handler for Gran kommune i stor grad om kommunikasjon mot Oslo området og tilknytning til et marked som er i Oslo og omland. Mer samarbeid med kommuner i dette området vil være relevant for de utfordringer Granssamfunnet har.

Erfaringene fra enhetsledere i administrasjonen gir tydelige signaler om at en deling av Gran og Lunner i to ulike fylker ikke er heldig for tilbudet til innbyggerne og en effektiv administrasjon. En blir spesielt avhengig av gode samarbeidsrelasjoner og fokus fra både statsforvaltere og fylkeskommuner i Akershus og Innlandet.

Næring – Landbruk
Landbruket er selv bekymret for konsekvenser av deling i to ulike fylker, og hva det vil ha og si overfor landbrukssamarbeidet på Hadeland over tid. På kort sikt kan det se ut som det er litt lavere tilskudd i Viken (Akershus) enn i innlandet.

Samferdsel
Reisemønsteret for innbyggerne i Gran er først og fremst rettet sørover. Per i dag har en ikke opplevd endringer etter at Lunner ble med i Viken, fordi kollektivtilbudet på buss er knyttet opp mot avtaler som er inngått før Lunner byttet fylke. Det er forhandlinger på gang mellom Innlandstrafikk og Ruter om tilbudet. En kjenner ikke resultatet og konsekvensene av dette, men en «samferdselsgrense» i Viggadalen er en neppe en fordel for busstilbudet og innbyggere på Hadeland.

Ved en overgang til Akershus vil en bli en del av Ruter sitt ansvarsområde. Rådmannen vil mene at det vil være en fordel at en ser kollektivtilbudet samlet sammen med Oslo og Akershus, og at det vil være en fordel for reiser mot Oslo og Akershus.

Hvilken prioritering en vil få i Rutersamarbeidet på lokale busstilbud er mer usikkert. Uansett vil det være et fylkeskommunalt ansvar, og en kan si at usikkerhet for framtidig prioritering også gjelder for Innlandet fylkeskommune. Finansieringen av kollektivtrafikk i rutersamarbeidet baserer seg i større grad på billettinntekter enn i Innlandet. Det kan være en fare for at kollektivruter med lavt belegg blir nedprioritert.

Randsfjordferja her vært en satsing fra Innlandet fylkeskommune som har vært viktig for Gran kommune. Innlandet fylkeskommune drifter Elrond i egen regi. Drift av ferje er en del av kollektivtilbudet som er et fylkeskommunalt ansvar. Overføring av ferja til et nytt fylke vil være en del av forhandlingene som vil foregå mellom Innlandet og Akershus fylkeskommuner. Resultat av dette er usikkert. Rådmann vil anta at dette i et nytt Akershus fylke vil bli en del av Ruter samarbeidet. Ruter har i dag ansvar for ferjedrift – kanskje kan dette innebære et større fagmiljø for driften av ferja. Samtidig kan det også være større konkurranse om ressurser og prioritering.

Videregående opplæring
Det gir utfordringer for elever at spesielt lærlingeløpet at Lunner, Jevnaker og Gran er i to forskjellige fylker. Det vil være enklere for videregående skole at kommunene en rekruttere elever fra er i samme fylke.

Mange ansatte opplever det som en utfordring at elevgrunnlaget er delt mellom to ulike fylker. Selv om en kanskje kan få til bedre avtaler med et nytt Akershus enn i dag. Ansatte på Hadeland

videregående skole (HVS) har også uttrykt bekymring for utviklingen ved skolen hvis de tre hadelandskommunene fortsetter i ulike fylker.

Avtale om overdragelse mellom Innlandet fylkeskommune og ny Akershus fylkeskommune, er en forhandling mellom de to fylkeskommunene. Hvilken prioritering HVS vil få er usikkert, men det synes å være en fordel for HVS og tilbudet til innbyggerne på Hadeland om dette er samlet i én fylkeskommune.

Kommunale tjenester – vertskommunesamarbeid
Den gjennomførte undersøkelsen blant ledere i Gran og Lunner kommuner konkluderer med 28 % av enhetene i Gran kommune har rapportert om fordeler. Fra Lunner kommune rapporterer 13 % om fordeler mens tilsvarende tall fra frivillige organisasjoner/virksomheter er 25 %.

For Gran sin del rapporterer 56 % av de som svarte om ulemper. For Lunner sin del rapporterer 60 % av de som svarte om ulemper. Mange av de som har rapportert om fordeler har også rapportert om ulemper. For de fleste som har rapportert om både fordeler og ulemper ser ulempene ut til å være betydelig større enn fordelene. Dette vil gjelde for Landbrukskontoret for Hadeland og Nittedal, Kulturkontoret for Lunner og Gran og Flyktningetjenesten for Gran og Lunner.

Rådmannen mener at det for de kommunale tjenestene og tilbudet til innbyggerne fra vertskommunesamarbeidene hadde vært en fordel om Lunner og Gran var i samme fylke.

Politisk innflytelse
Innenfor begge fylker vil administrasjon og politikk måtte arbeide for å få fram synspunkter og få prioritert ressurser til de områder/tjenester som er viktig for innbyggerne i Gran kommune. Hvor man vil få størst innflytelse er et åpent spørsmål.

Konklusjon

Det har vært stor interesse og mye offentlig debatt rundt muligheten for bytte av fylke. Det har vært brukt uttrykk som «skjebnevalg» i debatten. Rådmann vil påpeke at hvilken fylkeskommune man er tilknyttet ikke nødvendigvis vil være det viktigste i forhold til om kommunen kan gi et godt tjenestetilbud til innbyggerne.

En sentral utfordring ved et fylkesbytte nå er at det er stor usikkerhet knyttet til hvordan tilbudene vil bli i et nytt Akershus fylke, og det er ikke mulig å få noen avklaring av dette så lenge en ny Akershus fylkeskommune ikke er etablert.

Det er fordeler og ulemper ved å knytte seg til et nytt Akershus fylke kontra å bli værende i Innlandet fylke. I praksis har Innlandet fylke hatt fokus på Gran kommune og en har opplevde det lett å komme i kontakt med Innlandet fylke, administrativt og politisk. Det er også enkelte direkte tilskudd fra Innlandet fylkeskommune til f. eks. Hadelandshagen AS, Operafest, regionråd med videre som Innlandet fylkeskommune gir i dag, og som det er usikkert om en vil få tilsvarende tilskudd i nytt Akershus fylke.

Skal Gran kommune fortsette i Innlandet fylke bør kommunen kople seg på det regionale arbeidet i Innlandet og knytte seg til Interkommunalt politisk råd for Gjøvikregion for å få sterkere innflytelse i det fylke en er en del av. Tilsvarende må en forvente at Lunner kommune vil finne det hensiktsmessig å knytte seg til IPR/regionsamarbeid i nytt Akershus fylke.

På kort sikt kan det være enklest og mest fordelaktig for Gran kommune å fortsette i Innlandet fylke. Da kan en påregne en videreføring av de tilskudd Innlandet fylkeskommune gir til prosjekter i Gran kommune.

På lenger sikt må vi påregne at det nære samarbeidet på Hadeland vil lide. Det vil være usikkert over tid om viljen til å opprettholde et nært samarbeid mellom Gran og Lunner vil være der. Det vil være naturlig for kommunene å søke nye samarbeidspartnere i hver sine fylker. Gran kommune vil også være avhengig av fortsatt velvilje fra Statsforvaltere og fylkeskommuner over tid, for å kunne ha tillempinger som kan ivareta samarbeidet.

I et langsiktig perspektiv innebærer arbeidsmarkedsintegrasjon, handel og felles interesser knyttet til kommunikasjon og utvikling, at Gran kommune har mest interesse i det som skjer sør for kommunen. Den sterkeste interessen har Grans innbyggere for at vi opprettholder gode tjenester over tid, har en utvikling av næringslivet, og god befolkningsutvikling. Gjennom verskommunesamarbeidene og andre felles tiltak med Lunner og Jevnaker kommuner har vi bidratt til bedre tjenester enn det rådmann tror Gran kommune ville klart på egen hånd. For å opprettholde dette nære samarbeidet til beste for innbyggerne tror rådmann Gransamfunnet vil være best tjent med å være en del av samme fylke som vår nærmeste samarbeidspartnere i Lunner og Jevnaker. Det er en frykt at vertskommunesamarbeid og skoletilbud på videregående nivå kan forvitre over tid.

Dette blir et politisk valg i forhold til hva man vektlegger. Uansett vil det være mulig å få til gode tjenestetilbud uavhengig av hvilken fylkeskommune Gran kommune velger å være tilknyttet. På lang sikt mener likevel rådmann det vil være en fordel å være i et fylke med flere kommuner som vi har flere sammenfallende interesser med. Dette taler for at Gran kommune søker om å få bytte fylke til nytt Akershus fylke.

Rådmannen vil fremme følgende innstilling:
Gran kommune ber om en grensejustering ved deling av Viken fylke, slik at Gran kommune kan bli del av nytt Akershus fylke sammen med de to andre Hadelandskommunene Jevnaker og Lunner.

Kommunikasjons- og informasjonstiltak

Gran kommunestyres vedtak oversendes Kommunal- og regionaldepartementet, Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet, Viken fylkeskommune og Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Dato: 7. april 2022
Godkjent av rådmannen

Arkivsak-dok. 22/05819
Arkivkode
Saksbehandler Leif Arne Vesteraas

Behandlet av	Møtedato	Saknr
Kommunestyret	21.04.2022	33/22

SAKSPROTOKOLL

Fylkes og regiontilknytning - vurdering av søknad om fylkesbytte

---

Kommunestyret har behandlet saken i møte 21.04.2022 sak 33/22

Kommunestyrets behandling 21.04.2022:

Gunn Elisabeth Alm Thoresen (Ap) hadde sendt inn habilitetsspørsmål til ordføreren i forkant av møtet, begrunnet med at hun er ansatt ved Hadeland videregående skole som er underlagt Innlandet fylkeskommune. Representanten jobber som OT veileder og jobber i skolens elevtjeneste. Hun har ikke en ledende stilling. Ordfører Randi Eek Thorsen ba rådmannen vurdere spørsmålet i forhold til habilitetsreglene. Rådmann Torbjørn Hansen orienterte kommunestyremøtet om habilitetsvurderingen og anbefalte at representanten ble erklært habil i saken, jf. fvl § 6. Rådmannen understreket samtidig at det er opptil kommunestyret å fatte beslutningen om representanten skulle erklæres habil eller inhabil i saken. Gunn Elisabeth Alm Thoresen (Ap) ble enstemmig erklært habil i saken.

Varaordfører Pål-Arne Oulie (Sp) hadde sendt inn habilitetsspørsmål til ordføreren i forkant av møtet, begrunnet med at han er folkevalgt i Innlandet fylkeskommune. Ordfører Randi Eek Thorsen ba rådmannen vurdere spørsmålet i forhold til habilitetsreglene. Rådmann Torbjørn Hansen orienterte kommunestyremøtet om habilitetsvurderingen og anbefalte at representanten ble erklært habil, jf. fvl § 6. Rådmannen understreket samtidig at det er opptil kommunestyret å fatte beslutningen om representanten skulle erklæres habil eller inhabil i saken. Morten Hagen (GBL) hadde ordet i habilitetssaken. Varaordfører Pål-Arne Oulie (Sp) ble enstemmig erklært habil i saken.

Disse hadde ordet i saken:
Dag Lindheim (Uavh)
Knut Lehre (Ap)
Øyvind Kvernvold Myhre (GBL)
Ole Dæhlen (Sp)
Gunn Elisabeth Alm Thoresen (Ap)
Morten Hagen (GBL)
Varaordfører Pål-Arne Oulie (Sp)
Gunn Seigerud (Sp)
Willy Westhagen (GBL)
John Olve Johnsen (GBL)
Morten Christian Mo (H)
Tor Brekke Skjøtskift (Ap)
Pål Arne Sangnæs (GBL)
Inger Lise Stieng (Ap)
Mona Mikalsen

Jul Tore Kittelsrud (Frp)
Lars Erik Flatø (Ap)
Liv Kristin Lyngstad (FSVR)
Vemund Viken (Ap)

Varaordfører Pål-Arne Oulie (Sp) la fram følgende alternative forslag:
Avklaringer for vesentlige fylkeskommunale tjenester og finansieringsordninger må foretas før Gran kommune og innbyggerne kan ta stilling til et eventuelt fylkesskifte ved folkeavstemming.

Det ble holdt en kort pause kl 2005.

Votering
Ved votering ble innstillingen satt opp mot det alternative forslaget fra varaordfører Pål-Arne Oulie (Sp). Forslaget fra varaordfører Pål-Arne Oulie (Sp) ble vedtatt med 15 mot 12 stemmer.

Kommunestyrets vedtak 21.04.2022:
Avklaringer for vesentlige fylkeskommunale tjenester og finansieringsordninger må foretas før Gran kommune og innbyggerne kan ta stilling til et eventuelt fylkesskifte ved folkeavstemming.

HADELAND

Regionrådet 3.6.2022

Avklaring av framtidig IPR og organisering av Hadeland Utvikling

HADELAND

Arkivsak-dok.	Sentralarkiv-22/00016-2
Saksbehandler	Vibeke Buraas Dyrnes

Saksgang	Møtedato
Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd	

Avklaring av framtidig IPR-samarbeid og organisering av Hadeland Utvikling

Rådmannens innstilling:

1) Det anbefales at Gran og Lunner kommunestyrer fatter vedtak om at Regionrådet for Hadeland IPR avvikles i nåværende form 31/12-23

2) Det skal utredes alternativer for framtidige IPR for Gran og Lunner kommune etter 2023. Regionadministrasjonen og kommunene avtaler prosess og ansvar i forhold til kontakt med andre IPR.

3) Regionadministrasjonen er vedtatt flyttet til Hadelandshagen og jobber uformelt sammen som «Hadeland Utvikling». Oppgaver som skal prioriteres i perioden frem til 31/12-23 er tiltak for tilflytting og næringsetablering gjennom «Hadeland – nært og naturlig», næringsstrategi/næringsplan, Hadelandsstrategi og utredninger.

4) Framtidig juridisk organisasjonsform av Hadeland Utvikling skal utredes. Hvilke oppgaver som skal ivaretas mellom Hadelandskommunene gjennom Hadeland Utvikling etter 2023 skal også beskrives i en utredning. De ansatte i regionrådsadministrasjonen må sikres i en slik prosess.

Saksdokumenter	**Vedlagt**
• Vedtak fra Gran og Lunner kommunestyrer 17.2.22 om Hadeland Utvikling	Ja
• Presentasjon fra advokat Lars Reinsnos i regionrådsmøtet 4.2.22 om mulig organisering av Hadeland Utvikling	Ja
• Samarbeidsavtale med Hadeland Utvikling	Ja
• Handlingsplan med budsjett vedtatt 25.3.22	Ja
• Overordnet budsjettutkast 2022-24	Ja
• Protokoll fra Regionrådet for Hadeland IPR 13.5.22	Ja

Saksopplysninger:

I regionrådsmøtet 13.mai ble det snakket om situasjonen for Regionrådet for Hadeland IPR. Det ble diskutert om man ønsker å se på framtidig formelt samarbeid på nytt. Det ble det vedtatt at man skulle skrive en sak om dette til Regionrådet for Hadeland IPR sitt møte 3.juni. Bakgrunnen for dette er følgende:

Gran og Lunner kommunestyrer vedtok 17.februar følgende likelydende vedtak:

1. *Kommunestyret vedtar å videreføre regionsamarbeidet mellom Gran og Lunner kommuner gjennom Regionrådet for Hadeland IPR.*
2. *Kommunestyret vedtar at Hadeland Utvikling opprettes som et samarbeid for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen AS. Regionrådsadministrasjonen samlokaliseres med Hadelandshagen i deres lokaler. Det utarbeides en samarbeidsavtale om dette mellom kommunene og Hadelandshagen.*
3. *Jevnaker kommune inviteres til prosjektrelatert samarbeid.*
4. *Det etableres en evalueringsordning for samarbeidet mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen. Det rapporteres på måloppnåelse to ganger i året til formannskapene og årlig til kommunestyrene.*
5. *Det forutsettes at begge kommunestyrene gjør likelydende vedtak*

Viken fylke skal oppløses etter kommune- og fylkestingsvalget høsten 2023. Det kan bety at det tre kommunene på Hadeland vil bli liggende i tre ulike fylker. I den forbindelse har det vært sett på mulighetene for at Jevnaker, Lunner og Gran kan gå sammen inn i Akershus, for å samle Hadelandskommunene i et fylke. Jevnaker vedtok i april at de ønsker å høre til Akershus etter neste valg, og ikke Buskerud. Men man vet ikke noe før statlig vedtak i juni om Jevnaker faktisk får lov å bli med i Akershus.

Gran kommunestyre hadde sak oppe 21.4.22 om fylkestilhørighet, og fattet følgende vedtak:

> *Avklaringer for vesentlige fylkeskommunale tjenester og finansieringsordninger må foretas før Gran kommune og innbyggerne kan ta stilling til et eventuelt fylkesskifte ved folkeavstemming*

Dette vedtaket betyr ifølge uttalelser fra stat/regjeringen at Gran ikke vil ha mulighet til å gå inn i Akershus fylke før etter valget i 2027.

Det at Hadelandskommunene vil være i 2 (3) ulike fylker etter valget i 2023 kan påvirke formelle og uformelle samarbeid framover. Statsforvaltningen er delt inn på samme måte geografisk, og vil dermed også bety samarbeid i mange retninger for Hadelandskommunene.

Det er derfor et ønske nå om at Regionrådet for Hadeland IPR diskuterer på nytt hvordan det regionale formelle samarbeidet på Hadeland blir fremover. Det er en del områder man ønsker fortsatt samlet Hadelandsfokus, og man kan se på en organisering av dette samarbeidet i Hadeland Utvikling. Organisasjonsmodell av Hadeland Utvikling bør utredes.

På grunn av kort saksbehandlingstid og liten kapasitet i regionadministrasjonen har det ikke vært mulig å utrede alle sider av problemstillingene som ble løftet i diskusjonene 13.mai. Denne saken er derfor stikkordspreget og prøver å skissere hvilke problemstillinger som skal utredes videre.

Regionrådet for Hadeland IPR – avvikle etter 2023?

Det formelle samarbeide på Hadeland gjennom Regionrådet for Hadeland IPR og tilhørende prosjekter har gjennom tiden vært sett opp til av andre regioner. Men nå er situasjonen rundt Hadeland endret, og det er en diskusjon om hvordan man skal jobbe videre.

Allerede i 2019/20 begynte man å diskutere framtiden for det formelle regionale samarbeidet gjennom Regionrådet for Hadeland IPR. Jevnaker kommune hadde i mange år vært en del av både Ringeriksregionen IPR og Hadeland IPR og ønsket å se på en mulighet for et sammenslått IPR for disse regionene eller at Jevnaker måtte velge å være i kun et av disse regionrådene.

Det ble satt i gang en prosess med Ringeriksregionen for å se på sammenslåing. Ringerike kommune sa de ikke ønsket dette, og arbeidet for dette ble avsluttet. Høsten 2020 vedtok kommunestyret i Jevnaker at de ønsket å kun være en del av Ringeriksregionen IPR, og de gikk formelt ut at Regionrådet for Hadeland IPR 31/12-21.

Gran og Lunner viste gjennom vedtaket i sine kommunestyrer i februar 2022 at de ønsket et fortsatt Regionråd for Hadeland IPR for de to kommunene og at de også ønsket et tettere samarbeid med regionadministrasjonen og Hadelandshagen under paraplyen «Hadeland Utvikling».

Det er ingen formell hindring for å ha et IPR med kun to kommuner på tvers av fylkesgrenser. Men det kan være utfordrende å være i regionråd uten andre kommuner fra det fylket man tilhører.

Det er derfor uttrykt ønske om å utrede om Regionrådet for Hadeland IPR skal avvikles i nåværende form etter 2023. Det kan i den utredningen blant annet drøftes rundt følgende stikkord:

- Fortsette Regionrådet for Hadeland IPR som nå
- Lage en større region med felles IPR – f.eks se på nytt mulighet for Ringerike/Hadelandsregion, Nittedal/Gran/Lunner-region el andre muligheter.
- Overgangsløsning i noen år der Gran og Lunner har et formelt felles IPR i tillegg til å være i andre regionråd (f.eks Gran i Gjøvikregionen og Lunner i enten Øvre eller Nedre Romerike)
- Ikke noe felles formelt politisk samarbeid gjennom IPR for Gran og Lunner. Begge kommuner med i et IPR i det fylket de tilhører.
- Definere relevante felles møteplasser med temaer som er viktig for Hadelandsregionen
- Hva mister man ved å ikke ha IPR med Gran og Lunner sammen?
    - Arena for politiske diskusjoner om viktige felles temaer, også med fylkeskommunene
    - Politiske føringer på felles prosjekter man bruker penger på

    - Mindre direkte politisk styring sette vekk prosjekter f.eks i et utviklingsforetak som Hadeland Utvikling?
    - Mister partnerskapsmidler fra Innlandet Fylkeskommune
- Fondsmidler – kan disse brukes etter 2023, hvilke føringer i partnerskapsavtalen sier noe om forhold til bruk av disse

Hadeland Utvikling – hvordan organisere framover?

17.februar 2022 vedtok Gran og Lunner kommunestyrer følgende om Hadeland Utvikling:

Kommunestyret vedtar at Hadeland Utvikling opprettes som et samarbeid for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Regionrådet for Hadeland IPR og Hadelandshagen AS. Regionrådsadministrasjonen samlokaliseres med Hadelandshagen i deres lokaler. Det utarbeides en samarbeidsavtale om dette mellom kommunene og Hadelandshagen.

Det er nå utarbeidet en avtale med Hadelandshagen. Den ligger vedlagt. I tillegg skal de ansatte flytte inn i Hadelandshagen over sommerferien, og har allerede begynt å samarbeide tettere med Hadelandshagen om ulike prosjekter.

Det er sagt at viktige arbeidsoppgaver man skal prioritere nå frem til valget i 2023 er tiltak for tilflytting og næringsetablering gjennom «Hadeland – nært og naturlig», næringsstrategi/næringsplan og utredninger av videre samarbeid.

De ansatte i regionadministrasjonen per dd er ansatt i Gran kommune. Hvis regionrådet for Hadeland IPR avvikles må det avklares hva som skal skje med de ansattes ansettelsesforhold.

Hvis Regionrådet for Hadeland IPR avvikles, hvilke rolle skal Hadeland Utvikling ha?

- Viktige felles satsinger som arbeidet for tilflytting og næringsutvikling kan man se for seg at kan gjøres gjennom Hadeland Utvikling.
- Hadeland Utvikling organiseres juridisk som et foretak eller annet.
- Utrede hvordan de ansatte skal sikres:
    - De som nå er ansatt i regionadministrasjonen/Gran kommune kan leies ut til arbeid med prosjekter i Hadeland Utvikling. Eller man kan foreta en virksomhetsoverdragelse så de ansatte vil få sitt arbeidsforhold i Hadeland Utvikling. Men det er en del forhold som man da må se på for å sikre de ansattes rettigheter i en slik prosess.

Andre problemstillinger som må utredes i forhold til et framtidig «Hadeland Utvikling»:

- Finansiering
    - Kommunal andel
    - Søknader til fylkeskommuner, stat, stiftelser ol
    - Rest av fondsmidler fra Regionrådet for Hadeland IPR?
- Jevnakers deltakelse
- Prosjekter
- Hvordan ivareta andre oppgaver som har blitt gjort gjennom regionadministrasjonen?
    - Samfunnsutvikling, lobbing, kontakter med fylke og stat, andre samarbeid f.eks Osloregionen, Stor Oslo Nord.

Vurdering:

Hadelandsregionen og Regionrådet for Hadeland IPR har i mange år diskutert videre samarbeid og hvordan dette skal organiseres på best mulig måte. Det er nå en situasjon hvor man ser det vanskelig å fortsette med et IPR kun med Gran og Lunner etter neste valg.

Situasjonen er også uavklart. Hvilke fylke havner Jevnaker i? Akershus eller Buskerud? Dette kan påvirke riggingen av det regionale samarbeidet videre.

Ved å være i 2 ulike fylker og ulike inndelinger av regional stat ser kommunene allerede nå etter et par år at man blir dratt i ulike retninger. Selv om det jobbes sammen med fylkeskommune og statsforvalterne for å unngå uønsket oppsplitting, f.eks i forhold til VGS og kollektivtrafikk, så sier kommunene at er det utfordrende å være delt på Hadeland på denne måten.

Derfor ønsker man en god vurdering nå som kan legge gode føringer på arbeidet videre. Man ønsker også at det vises tydelig hvilke områder man skal jobbe målrettet for i perioden frem til valget høsten 2023, og man må ha kapasitet hos de ansatte til å gjøre disse jobbene. Tiltak for tilflytting og næringsutvikling gjennom «Hadeland – nært og naturlig» og arbeid for besøk og opplevelser samt å ferdigstille næringsstrategi er signalisert at bør ha hovedfokus nå.

En ny ansatt daglig leder/ prosjektleder bør ha ansvar for å utrede de ulike problemstillingene sammen med de andre i regionadministrasjonen. Sammen med kommunenes egne vurderinger kan dette være et godt utgangspunkt for valgene som skal gjøres.

På bakgrunn av dette foreslås det følgende innstilling til vedtak i regionrådsmøtet 3.juni:

1) Det anbefales at Gran og Lunner kommunestyrer fatter vedtak om at Regionrådet for Hadeland IPR avvikles i nåværende form 31/12-23

2) Det skal utredes alternativer for framtidige IPR for Gran og Lunner kommune etter 2023. Regionadministrasjonen og kommunene avtaler prosess og ansvar i forhold til kontakt med andre IPR.

3) Regionadministrasjonen er vedtatt flyttet til Hadelandshagen og jobber uformelt sammen som «Hadeland Utvikling». Oppgaver som skal prioriteres i perioden frem til 31/12-23 er tiltak for tilflytting og næringsetablering gjennom «Hadeland – nært og naturlig», næringsstrategi/næringsplan, Hadelandsstrategi og utredninger.

4) Framtidig juridisk organisasjonsform av Hadeland Utvikling skal utredes. Hvilke oppgaver som skal ivaretas mellom Hadelandskommunene gjennom Hadeland Utvikling etter 2023 skal også beskrives i en utredning. De ansatte i regionrådsadministrasjonen må sikres i en slik prosess.

HADELAND

Arkivsak-dok. Sentralarkiv-22/00016
Arkivkode
Saksbehandler Vibeke Buraas Dyrnes

Behandlet av	Møtedato	Saknr
Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd	03.06.2022	7/22

SAKSPROTOKOLL

Avklaring av framtidig IPR-samarbeid og organisering av Hadeland Utvikling

---

Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd har behandlet saken i møte 03.06.2022 sak 7/22

Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råds behandling 03.06.2022:

Diskusjon rundt ordyd i innstillingen. Og ønske om å ha med Jevnakers rolle videre som eget punkt. Regionrådet kom fram til et omforent vedtak.

Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råds vedtak 03.06.2022:

1. Det skal utredes alternativer for framtidige Interkommunale politiske råd (IPR) for Gran og Lunner kommuner. Det anbefales at Gran og Lunner kommunestyrer behandler framtidig IPR senest desember 2022. Regionadministrasjonen og kommunene avtaler prosess og ansvar i forhold til utredning og kontakt med andre kommuner og IPR.

2. I det videre arbeidet legges det til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31/12-23.

3. Regionadministrasjonen er vedtatt flyttet til Hadelandshagen og jobber uformelt sammen som «Hadeland Utvikling». Oppgaver som skal prioriteres i perioden frem til 31/12-23 er tiltak for tilflytting og næringsetablering gjennom «Hadeland – nært og naturlig», næringsstrategi/næringsplan, Hadelandsstrategi og utredninger.

4. Framtidig juridisk organisasjonsform av Hadeland Utvikling skal utredes. Hvilke oppgaver som skal ivaretas mellom Hadelandskommunene gjennom Hadeland Utvikling etter 2023 skal også beskrives i en utredning. De ansatte i regionrådsadministrasjonen må sikres i en slik prosess.

5. Jevnaker kommune inviteres og involveres i arbeidet.

HADELAND

Regionrådet for Hadeland 5.9.2022

Mandat for framtidig IPR

HADELAND

Arkivsak-dok.	Sentralarkiv-22/00016-4
Saksbehandler	Vibeke Buraas Dyrnes

Saksgang	Møtedato
Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd	

Mandat for arbeid med framtidig IPR

Rådmannens innstilling:
Regionrådet for Hadeland tar saken til orientering

Saksdokumenter	**Vedlagt**
• Sak 7/22 3.juni 2022 - Avklaring av framtidig IPR-samarbeid og organisering av Hadeland Utvikling	Ja
• Vedtak i sak 7/22 3.juni 2022	Ja

Saksopplysninger:

I Regionrådet for Hadeland IPR 3.juni ble det gjort et vedtak i 5 punkter i forhold til IPR-samarbeidet med Gran og Lunner, Hadeland Utvikling og samarbeidet med Jevnaker videre.

Vedtaket lyder:

1. *Det skal utredes alternativer for framtidige Interkommunale politiske råd (IPR) for Gran og Lunner kommuner. Det anbefales at Gran og Lunner kommunestyrer behandler framtidig IPR senest desember 2022. Regionadministrasjonen og kommunene avtaler prosess og ansvar i forhold til utredning og kontakt med andre kommuner og IPR.*

2. *I det videre arbeidet legges det til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31/12-23.*

3. *Regionadministrasjonen er vedtatt flyttet til Hadelandshagen og jobber uformelt sammen som «Hadeland Utvikling». Oppgaver som skal prioriteres i perioden frem til 31/12-23 er tiltak for tilflytting og næringsetablering gjennom «Hadeland – nært og naturlig», næringsstrategi/næringsplan, Hadelandsstrategi og utredninger.*

4. *Framtidig juridisk organisasjonsform av Hadeland Utvikling skal utredes. Hvilke oppgaver som skal ivaretas mellom Hadelandskommunene gjennom Hadeland Utvikling etter 2023 skal også beskrives i en utredning. De ansatte i regionrådsadministrasjonen må sikres i en slik prosess.*

5. *Jevnaker kommune inviteres og involveres i arbeidet.*

Det er flere ting å utrede/ jobbe med i dette vedtaket. Noe omhandler det politiske regionale samarbeidet, andre ting omhandler hvordan man skal organisere prosjekter og samarbeid de tre kommunene imellom på Hadeland. En utredning slik det står i pkt 1 vil være omfattende, og det har vært få ressurser det siste året i regionadministrasjonen til å jobbe med dette. Ny daglig leder er på plass 1.september og hun vil etter å ha satt seg inn i saken jobbe videre med dette.

Men det bør allerede nå tas tak i noe av det som står i vedtaket. Hvis man legger til grunn pkt 2 for det videre arbeidet, at Regionrådet for Hadeland IPR i nåværende form ikke skal videreføres etter 31/12-23, så bør regionadministrasjonen og kommunene jobbe sammen med naboregioner og nabokommuner for å se på mulige IPR samarbeid videre. Som beskrevet i sak 7/22 kan dette være at kommunene sammen eller hver for seg går inn i eksisterende IPR, eller at man sammen med nabokommuner eller naboregioner danner nytt IPR samarbeid.

Eksempler på framtidige IPR for Gran og Lunner:

- Gran inn i Gjøvikregionen og Lunner med i IPR Øvre Romerike eller Nedre Romerike
- Gran og Lunner få til IPR sammen med f.eks Nittedal og Jevnaker
- Gran og Lunner få til IPR sammen med Ringeriksregionen og Nittedal
- En kombinasjon av disse – kanskje man i en perioden også må være med i flere IPR

For å kunne jobbe mer systematisk med dette anbefales det at Regionrådet for Hadeland drøfter hvilke IPR-samarbeid som kunne være aktuelt for den enkelte kommune., og avgrense arbeidet videre. I tillegg må det drøftes hvordan prosessen for mulige nye IPR-samarbeid skal være.

Punkt 1 i vedtaket fra 3.juni 2022 sier at kommunestyrene må behandle sak om framtidig IPR innen desember 2022. Men det kan hende at man ikke rekker å utrede og jobbe fram framtidige løsninger innen den tid. Kanskje man nå kan bli enige om at IPR i nåværende form skal oppløses, men at man må jobbe vinter/ vår med nye samarbeidsformer og organisering.

Vurdering:

Det løftes fram i denne saken at Regionrådet for Hadeland drøfter saken i dette septembermøtet og at man lager utredninger i tiden framover. Men vi har ny daglig leder i regionrådet, hun må få tid til å sette seg inn i sakene. Man bør derfor ikke sette en tidsfrist på at en utredning om saken kan bli ferdig til desember 2022, men at kommunene i stedet kan bli enige om at IPR i nåværende form avvikles etter neste valg. Så vil det framover jobbes for mulige nye IPR-samarbeid og det vil i løpet av våren 2023 gjøres utredninger om framtidige IPR og andre samarbeid på Hadeland. Det innstilles derfor på at Regionrådet gir mandat til rådmenn, ordførere og regionadministrasjon å utrede og jobbe

med punktene i vedtaket fra juni 2022 for framtidig IPR, prosjektsamarbeid og Hadeland Utvikling

HADELAND

Gran kommunestyre 17.11.22

Regionsamarbeid på Hadeland

Arkivsak-dok.	22/05819-38
Saksbehandler	Øyvind Andreas Sørlie

Saksgang	Møtedato
Formannskapet	03.11.2022
Kommunestyret	

Regionrådsamarbeid på Hadeland

Rådmannens innstilling:

1. Gran kommune ønsker primært fortsatt å ha et regionsamarbeid med de andre Hadelandskommunene, og eventuelt også andre kommuner som kan være naturlige samarbeidspartnere i et utvidet regionsamarbeid. Samtidig vurderes ulike tilknytningsformer Gran kan ha til Gjøvik-regionen.
2. Rådmannen bes starte en vurdering, og drøfte framtidig samarbeid med aktuelle kommuner med dette utgangspunktet.

Saksdokumenter	Vedlagt
Protokoll fra møte i Regionrådet for Hadeland IPR 9. september 2022	Ja

Oppsummering

Regionrådet for Hadeland IPR består fra 1/1-2022 av bare Lunner og Gran kommuner. Gjennom de to-tre siste årene har regionrådsamarbeidet blitt diskutert i flere møter i regionrådet. Det er viktig å få avklart hva slags alternativer en har for regionrådsamarbeid etter 1/1-2024, og rådmannen vil med saken tilrettelegge for at kommunestyrets kan drøfte ulike alternativer for et slikt samarbeid.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt politisk råd:

Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt politisk kommunalt råd (IPR) er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Gran, Jevnaker (fram til 1/1-2022) og Lunner, og Innlandet og Viken Fylkeskommuner. Samarbeidet i Hadelandsregionen ble i 2019 organisert i tråd med ny kommunelovs rettslige regulering av regionråd - Interkommunalt politisk råd (kommunelovens kapittel 18). Regionrådet for Hadeland IPR har eget reglement, sist revidert i november 2019.

Regionrådet for Hadeland - IPR består av 3 politikere fra hver av de 3 kommunene i regionen, i tillegg tiltrer 2 politikere fra Innlandet fylkeskommune samt 1 fylkesråd og 2 fylkestingspolitikere fra Viken. Rådmenn i kommunene og administrativ kontakt fra fylkeskommunene møter også med talerett. Beslutninger tas gjennom konsensus. Regionrådsleder er en av ordførerne i regionen og alternerer mellom kommunene hvert år med foregående års leder som nestleder. Regionrådet ledes administrativt av daglig leder. Sigmund Hagen var daglig leder fram til 31/12-2021, og Ingunn Granaasen tiltrådte som ny daglig leder 1/9-2022. Sekretariatet og prosjektledere har fra september 2022 kontor sammen med Hadelandshagen i Gran sentrum.

Regionrådet for Hadeland IPR har jobbet med og vil fortsatt jobbe med følgende områder:

- Saker av felles interesse for kommunene Gran og Lunner.
- Utvikle og følge opp regionale planer og strategier.
- Fremme regionens interesser overfor overordnede myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen.
- Markedsføring og synliggjøring av regionen.
- Skape arenaer der næringsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter samhandler.
- Samhandle med det øvrige lokale virkemiddelapparatet for å fremme næringsutvikling.
- Forvalte partnerskapsmidler, og andre midler som tilligger Regionrådet.
- Behandle og følger opp det årlige handlingsprogrammet og budsjettet.

Hadelandsregionen har lange tradisjoner med å samarbeide med andre regioner gjennom formaliserte organisasjoner og prosjekter. De største og viktigste er Osloregionen, Visit Øst-Norge (tidligere Visit Innlandet) og Stor–Oslo Nord. I tillegg har kommunene mange formelle og uformelle samarbeid i forhold til tjenestesamarbeid og annet i ulike retninger utenfor Hadeland.

De siste årene har det vær mye diskusjonen om formen på det regionale samarbeidet på Hadeland. Først var det spørsmålet om de tre kommunene skulle slås sammen til en felles kommune, så kom diskusjonen rundt fylker og Lunner og Jevnakers flytting til det nye Viken fylke. Det var i 2020 forsøk på å få til en sammenslåing av IPR Ringerike og Hadeland, men dette lyktes ikke. Deretter bestemte så Jevnaker kommune seg for å gå ut av Regionrådet for Hadeland IPR og kun ha et formelt politisk samarbeid med Ringeriksregionen. Dette har ført til at Hadeland har spriket litt i mange retninger og det er et viktig mål å jobbe for at ikke det tette samarbeidet skal forvitre.

Regionrådet for Hadeland IPR har diskutert organisering av det regionale samarbeidet på Hadeland i flere møter de siste to-tre årene. Representantene fra Gran og Lunner kommune har gitt uttrykke for et ønske om å fortsette sitt politiske samarbeid i Regionrådet for Hadeland IPR i hvert fall frem til neste kommune- og fylkestingsvalg. På lengre sikt har det blitt diskutert mulige samarbeidsformer mellom regionrådet og næringshagen «Hadelandshagen» kalt «Hadeland Utvikling».

Her er en punktvis gjennomgang av formelle behandlinger av dette spørsmålet i møter i Regionrådet for Hadeland IPR i 2021 og 2022:

- Møte 11. juni 2021: Regionrådet vedtok at *«administrasjonen utreder en konkret modell (for Hadeland Utvikling) som legges frem for vedtak i kommunene høsten 2021. Utredning skal inneholde forslag til organisering, finansiering og arbeidsområder for regionrådet.»*
- Møte 22. oktober 2021: Regionrådet anbefalte at kommunestyrene i Gran og Lunner vedtar å opprette Hadeland Utvikling fra 1/1-2022 som en samarbeidsplattform for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Hadeland IPR og Hadelandshagen. Kommunen ble også oppfordet om å avklare organisasjonsstruktur, administrasjonsmodell og økonomiske forhold for et samarbeide gjennom «Hadeland Utvikling».
- Møte 13. mai 2022: Det ble gitt en orientering om denne saken, og om ulike modeller og en mulig organisering av «Hadeland Utvikling».
- Møte 3. juni 2022: Regionrådet for Hadeland IPR vedtok følgende fem punkter:

1. *Det skal utredes alternativer for framtidige Interkommunale politiske råd (IPR) for Gran og Lunner kommuner. Det anbefales at Gran og Lunner kommunestyrer behandler framtidig IPR senest desember 2022. Regionadministrasjonen og kommunene avtaler prosess og ansvar i forhold til utredning og kontakt med andre kommuner og IPR.*
2. *I det videre arbeidet legges det til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31/12-23.*
3. *Regionadministrasjonen er vedtatt flyttet til Hadelandshagen og jobber uformelt sammen som «Hadeland Utvikling». Oppgaver som skal prioriteres i perioden frem til 31/12-23 er tiltak for tilflytting og næringsetablering gjennom «Hadeland – nært og naturlig», næringsstrategi/næringsplan, Hadelandsstrategi og utredninger.*
4. *Framtidig juridisk organisasjonsform av Hadeland Utvikling skal utredes. Hvilke oppgaver som skal ivaretas mellom Hadelandskommunene gjennom Hadeland Utvikling etter 2023 skal også beskrives i en utredning. De ansatte i regionrådsadministrasjonen må sikres i en slik prosess.*
5. *Jevnaker kommune inviteres og involveres i arbeidet.*

- Møte 9. september 2022:
  Regionrådets administrasjon påpekte at punkt 1 i vedtaket fra juni 2022 ville innebære et omfattende arbeid som administrasjonen ikke hadde kapasitet til å gjennomføre. Punkt 2 i vedtaket innebærer at kommunene og regionrådet allerede nå må se på mulige IPR-samarbeid etter 1/1-2023.
  Som beskrevet i sak 7/22 kan dette innebære at kommunene sammen eller hver for seg går inn i eksisterende IPR, eller at man sammen med nabokommuner eller naboregioner danner nytt IPR samarbeid. Eksempler på framtidige IPR for Gran og Lunner:
  - Gran går inn i Gjøvikregionen og Lunner i IPR Øvre Romerike eller Nedre Romerike.
  - Gran og Lunner får til IPR-samarbeid med f.eks. Nittedal og Jevnaker.
  - Gran og Lunner får til IPR-samarbeid med Ringeriksregionen og Nittedal.
  - En kombinasjon av disse – kanskje man i en periode også må være med i flere IPR.

  Regionrådet vedtok å ta denne saken til orientering, med følgende tilføyelse:
  «Det anbefales at kommunedirektør i Lunner og rådmannen i Gran legger frem en sak til kommunestyrene i løpet av 2022 i forhold til overordnede retningsvalg, med bakgrunn i Regionrådet for Hadeland IPRs vedtak fra 3. juni 2022.»

Konsekvenser

Lover og forskrifter
Kommuneloven.

Eksisterende planer
Regional plan for Hadeland

Gjeldende vedtak
Div. vedtak i Regionrådet for Hadeland IPR, se ovenfor

Økonomi
Ingen direkte konsekvenser av denne saken

Bemanning
Ingen konsekvenser

Uttalelse fra andre utvalg	Ja/Nei
Ungdomsrådet	Nei
Eldrerådet	Nei
Rådet for funksjonshemmede	Nei
Andre råd eller utvalg	Nei

Vurdering/alternative løsninger

Rådmannen viser til de vedtakene som er fattet i Regionrådet for Hadeland IPR i denne saken. Hadelandskommunene står nå overfor viktige og vanskelige valg for det videre regionrådsamarbeidet på Hadeland. Lunner og Jevnaker vil om litt over et år være en del av Akershus fylke, mens Gran fortsatt vil være en del av Innlandet. Dette skaper en krevende situasjon, både for samarbeidet i Hadeland som region, men også for det interkommunale samarbeidet.

Rådmannen mener at det for Gran kommune er flere åpenbare fordeler med å ha et regionråd-samarbeid med de kommunene en har mest vertskommunesamarbeid og annet interkommunalt samarbeid med. For at Gran skal kunne være med å videreutvikle og styrke det administrative samarbeidet med Lunner kommune, er det viktig med en felles arena når slike tema skal drøftes. Rådmannen mener at Gran bør være knyttet til samme regionråd (IPR) som Lunner kommune, og helst også Jevnaker kommune. Hvorvidt et slikt samarbeid også skal inkludere andre kommuner, f.eks. Nittedal og/eller Ringerike og eventuelt flere, eventuelt Gjøvik-regionen, må vurderes nærmere.

Kommunikasjons- og informasjonstiltak

Ingen tiltak.

Dato: 25. oktober 2022
Godkjent av rådmannen

Arkivsak-dok. 22/05819
Arkivkode
Saksbehandler Øyvind Andreas Sørlie

Behandlet av	Møtedato	Saknr
Formannskapet	03.11.2022	52/22
Kommunestyret	17.11.2022	108/22

SAKSPROTOKOLL

Regionrådsamarbeid på Hadeland

Kommunestyret har behandlet saken i møte 17.11.2022 sak 108/22

Kommunestyrets behandling 17.11.2022:

Disse hadde ordet i saken:
Varaordfører Pål-Arne Oulie (Sp)

Votering
Ved votering ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak 17.11.2022:

1. Gran kommune ønsker primært et regionsamarbeid med Hadelandskommunene Lunner og Jevnaker.
2. Det vurderes om det vil være hensiktsmessig å utvide regionsamarbeid for Hadeland til andre kommuner.
3. Før eventuelle utvidelser, vurderes det hvilke politiske områder det er naturlig å samarbeide om i et IPR.
4. Det vurderes uavhengig av dette ulike samarbeidsformer mot Gjøvik-regionen, Ringeriksregionen og Romeriksregionene.
5. Rådmannen bes starte en vurdering, og drøfte framtidig samarbeid med aktuelle kommuner med dette utgangspunktet.

HADELAND

Lunner kommunestyre 15.12.22

Regiontilknytning

LUNNER KOMMUNE

Arkiv:	FE-033
JournalpostID:	22/21260
Saksbehandler:	Dag Flacké
Dato:	24.11.2022

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
93/22	Formannskapet	30.11.2022
103/22	Kommunestyret	15.12.2022

Regionrådssamarbeid på Hadeland fra 2024

Innstilling fra Formannskapet - 30.11.2022 - 93/22

1) Lunner ser det ikke formålstjenlig at Regionrådet for Hadeland IPR, bestående av to kommuner i to fylker skal videreføres etter inneværende valgperiode, og slutter seg til regionrådets vedtak av 3. juni 2022, pkt. 2 «*I det videre arbeidet legges det til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31/12-23*».

2) Lunner kommune ser det som ønskelig og nødvendig å søke deltakelse i et interkommunalt politisk råd med andre kommuner i nye Akershus fylke, senest fra 1. januar 2024.

3) Lunner kommune vil ta initiativ til å gå i dialog om mulig regional tilhørighet med kommuner og/eller regionråd i Akershus.

4) Lunner kommune vil arbeide for at kommunene på Hadeland på best mulig måte kan samarbeide videre til beste for Hadeland som region og for innbyggere på Hadeland, i eller utenfor felles interkommunale politiske råd.

Formannskapet 30.11.2022:

Behandling:
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt som formannskapets innstilling til kommunestyret.

FSK- 93/22 Vedtak:
1) Lunner ser det ikke formålstjenlig at Regionrådet for Hadeland IPR, bestående av to kommuner i to fylker skal videreføres etter inneværende valgperiode, og slutter seg til

regionrådets vedtak av 3. juni 2022, pkt. 2 «*I det videre arbeidet legges det til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31/12-23».*
2) Lunner kommune ser det som ønskelig og nødvendig å søke deltakelse i et interkommunalt politisk råd med andre kommuner i nye Akershus fylke, senest fra 1. januar 2024.
3) Lunner kommune vil ta initiativ til å gå i dialog om mulig regional tilhørighet med kommuner og/eller regionråd i Akershus.
4) Lunner kommune vil arbeide for at kommunene på Hadeland på best mulig måte kan samarbeide videre til beste for Hadeland som region og for innbyggere på Hadeland, i eller utenfor felles interkommunale politiske råd.

Kommunestyret 15.12.2022:

Behandling:
endringsforslag pkt. 3, foreslått av Karina Elise Ødegård, Miljøpartiet De Grønne
3) Lunner kommune vil ta initiativ til å gå i dialog om mulig regional tilhørighet med kommuner og/eller regionråd i Akershus sammen med Gran.

Endringsforslag/tillegg i punkt 4, foreslått av Svein Krakk, Senterpartiet
4) Lunner kommune vil aktivt arbeide for at kommunene på Hadeland på best mulig måte kan samarbeide videre til beste for Hadeland som region og for innbyggere på Hadeland, i eller utenfor felles interkommunale politiske råd.

Svein Krakks endringsforslag ble enstemmig vedtatt.
Formannskapets innstilling ble vedtatt med 22 stemmer mot to stemmer.
Følgende stemte for: Andreas Ensrud (SP), Børre Vannebo (SV), Geir André Olsen (AP), Hanne Gabrielsen (AP), Harald Tyrdal (AP), Jenny Mette Høiby (SP), Liv-Jorunn Bogfjellmo Haug (AP), Marthe Grina (SP), Nils Erik Mossing (AP), Olaf Haakenstad (AP), Renate Michaelsen (AP), Svein Krakk (SP), Terje Vestby (AP), Thor Sparby (AP), Vibeke Engerdalen (AP), Victoria Gaarder (R), Kai Roar Dahl (H) og Halvor Bratlie (SP), Even Karlsen Trontveit (H), Gunnar Meltzer (FRP), Line Biagio Solvang (H) og Trond Myhre (FRP).

Følgende stemte mot: Karina Elise Ødegård (MDG) og Lars Wøien Alhaug (SP).

KST- 103/22 Vedtak:
1) Lunner ser det ikke formålstjenlig at Regionrådet for Hadeland IPR, bestående av to kommuner i to fylker skal videreføres etter inneværende valgperiode, og slutter seg til regionrådets vedtak av 3. juni 2022, pkt. 2 «*I det videre arbeidet legges det til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31/12-23».*
2) Lunner kommune ser det som ønskelig og nødvendig å søke deltakelse i et interkommunalt politisk råd med andre kommuner i nye Akershus fylke, senest fra 1. januar

2024.
3) Lunner kommune vil ta initiativ til å gå i dialog om mulig regional tilhørighet med kommuner og/eller regionråd i Akershus.
4) Lunner kommune vil aktivt arbeide for at kommunene på Hadeland på best mulig måte kan samarbeide videre til beste for Hadeland som region og for innbyggere på Hadeland, i eller utenfor felles interkommunale politiske råd.

Kommunedirektørens innstilling:
1) Lunner ser det ikke formålstjenlig at Regionrådet for Hadeland IPR, bestående av to kommuner i to fylker skal videreføres etter inneværende valgperiode, og slutter seg til regionrådets vedtak av 3. juni 2022, pkt. 2 «*I det videre arbeidet legges det til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31/12-23».*
2) Lunner kommune ser det som ønskelig og nødvendig å søke deltakelse i et interkommunalt politisk råd med andre kommuner i nye Akershus fylke, senest fra 1. januar 2024.
3) Lunner kommune vil ta initiativ til å gå i dialog om mulig regional tilhørighet med kommuner og/eller regionråd i Akershus.
4) Lunner kommune vil arbeide for at kommunene på Hadeland på best mulig måte kan samarbeide videre til beste for Hadeland som region og for innbyggere på Hadeland, i eller utenfor felles interkommunale politiske råd.

Sammendrag:
Regionrådet for Hadeland IPR består fra 1/1-2022 av bare Lunner og Gran kommuner, da Jevnaker kommune valgte å tre ut av regionrådssamarbeidet på Hadeland. Jevnaker kommune har gjennom 2022 hatt et prosjektrelatert samarbeid med regionrådet på Hadeland gjennom «Hadeland – nært og naturlig». Det foregår fortsatt samtaler om hvordan videreføring av prosjektet «Hadeland – nært og naturlig» kan skje med alle tre Hadelandskommuner representert.
Gjennom de to-tre siste årene har regionrådsamarbeidet blitt diskutert i flere møter i regionrådet. Det er viktig å få avklart hva slags alternativer en har for regionrådsamarbeid etter 1/1-2024.

Saksutredning:

Bakgrunn og sakshistorikk:

1. Generell bakgrunn for saken

<u>Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd:</u>
Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk kommunalt råd (IPR) er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Gran, Jevnaker (fram til 1/1-2022) og Lunner, og Innlandet og Viken Fylkeskommuner. Samarbeidet i Hadelandsregionen ble i 2019 organisert i tråd med ny kommunelovs rettslige regulering av regionråd - Interkommunalt politisk råd (kommunelovens kapittel 18). Regionrådet for Hadeland IPR har eget

reglement, sist revidert i november 2019.

Regionrådet for Hadeland - IPR består av 3 politikere fra hver av de 3 kommunene i regionen, i tillegg tiltrer 2 politikere fra Innlandet fylkeskommune samt 1 fylkesråd og 2 fylkestingspolitikere fra Viken.
Kommunedirektør/rådmann i kommunene og administrativ kontakt fra fylkeskommunene møter også med talerett.
Beslutninger tas gjennom konsensus. Regionrådsleder er en av ordførerne i regionen og alternerer mellom kommunene hvert år med foregående års leder som nestleder.
Regionrådet ledes administrativt av daglig leder. Sigmund Hagen var daglig leder fram til 31/12-2021, og Ingunn Granaasen tiltrådte som ny daglig leder 1/9-2022. Sekretariatet og prosjektledere har fra september 2022 kontor sammen med Hadelandshagen i Gran sentrum.

Regionrådet for Hadeland IPR har jobbet med og vil fortsatt jobbe med følgende områder så lenge regionrådet eksisterer:

- Saker av felles interesse for kommunene Gran og Lunner.
- Utvikle og følge opp regionale planer og strategier.
- Fremme regionens interesser overfor overordnede myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen.
- Markedsføring og synliggjøring av regionen.
- Skape arenaer der næringsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter samhandler.
- Samhandle med det øvrige lokale virkemiddelapparatet for å fremme næringsutvikling.
- Forvalte partnerskapsmidler, og andre midler som tilligger Regionrådet.
- Behandle og følger opp det årlige handlingsprogrammet og budsjettet.

Hadelandsregionen har lange tradisjoner med å samarbeide med andre regioner gjennom formaliserte organisasjoner og prosjekter. De største og viktigste er Osloregionen, Visit Innlandet (fra 1. januar 2023 Visit Øst-Norge) og Stor–Oslo Nord.

I tillegg har kommunene mange formelle og uformelle samarbeid i forhold til tjenestesamarbeid og annet i ulike retninger utenfor Hadeland.

De siste årene har det vær mye diskusjonen om formen på det regionale samarbeidet på Hadeland.
Først var det spørsmålet om de tre kommunene skulle slås sammen til en felles kommune, så kom diskusjonen rundt fylker og Lunner og Jevnakers flytting til det nye Viken fylke. Det var i 2020 forsøk på å få til en sammenslåing av IPR Ringerike og Hadeland, men dette lyktes ikke. Deretter bestemte Jevnaker kommune seg for å gå ut av Regionrådet for Hadeland IPR og kun ha et formelt politisk samarbeid med Ringeriksregionen. Dette har ført til at Hadeland har spriket litt i mange retninger og det er et viktig mål å jobbe for at ikke det tette samarbeidet skal forvitre.

Regionrådet for Hadeland IPR har diskutert organisering av det regionale samarbeidet på Hadeland i flere møter de siste to-tre årene. Representantene fra Gran og Lunner kommune har gitt uttrykke for et ønske om å fortsette sitt politiske samarbeid i Regionrådet for Hadeland IPR i hvert fall frem til neste kommune- og fylkestingsvalg. På

lengre sikt har det blitt diskutert mulige samarbeidsformer mellom regionrådet og næringshagen «Hadelandshagen» kalt «Hadeland Utvikling».

Her er en punktvis gjennomgang av formelle behandlinger av dette spørsmålet i møter i Regionrådet for Hadeland IPR i 2021 og 2022:

- Møte 11. juni 2021: Regionrådet vedtok at «administrasjonen utreder en konkret modell (for Hadeland Utvikling) som legges frem for vedtak i kommunene høsten 2021. Utredning skal inneholde forslag til organisering, finansiering og arbeidsområder for regionrådet.»

- Møte 22. oktober 2021: Regionrådet anbefalte at kommunestyrene i Gran og Lunner vedtar å opprette Hadeland Utvikling fra 1/1-2022 som en samarbeidsplattform for regional samfunns- og næringsutvikling mellom Hadeland IPR og Hadelandshagen. Kommunen ble også oppfordret til å avklare organisasjonsstruktur, administrasjons-modell og økonomiske forhold for et samarbeide gjennom «Hadeland Utvikling».

- Møte 13. mai 2022: Det ble gitt en orientering om denne saken, og om ulike modeller og en mulig organisering av «Hadeland Utvikling».

- Møte 3. juni 2022: Regionrådet for Hadeland IPR vedtok følgende fem punkter:

1. *Det skal utredes alternativer for framtidige Interkommunale politiske råd (IPR) for Gran og Lunner kommuner. Det anbefales at Gran og Lunner kommunestyrer behandler framtidig IPR senest desember 2022. Regionadministrasjonen og kommunene avtaler prosess og ansvar i forhold til utredning og kontakt med andre kommuner og IPR.*
2. *I det videre arbeidet legges det til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31/12-23.*
3. *Regionadministrasjonen er vedtatt flyttet til Hadelandshagen og jobber uformelt sammen som «Hadeland Utvikling». Oppgaver som skal prioriteres i perioden frem til 31/12-23 er tiltak for tilflytting og næringsetablering gjennom «Hadeland – nært og naturlig», næringsstrategi/næringsplan, Hadelandsstrategi og utredninger.*
4. *Framtidig juridisk organisasjonsform av Hadeland Utvikling skal utredes. Hvilke oppgaver som skal ivaretas mellom Hadelandskommunene gjennom Hadeland Utvikling etter 2023 skal også beskrives i en utredning. De ansatte i regionrådsadministrasjonen må sikres i en slik prosess.*
5. *Jevnaker kommune inviteres og involveres i arbeidet.*

- Møte 9. september 2022:

Regionrådets administrasjon påpekte at punkt 1 i vedtaket fra juni 2022 ville innebære et omfattende arbeid som administrasjonen ikke hadde kapasitet til å gjennomføre. Punkt 2 i vedtaket innebærer at kommunene og regionrådet allerede nå må se på mulige IPR-samarbeid etter 1/1-2023.

Som beskrevet i sak 7/22 kan dette innebære at kommunene sammen eller hver for seg går inn i eksisterende IPR, eller at man sammen med nabokommuner eller naboregioner danner nytt IPR - samarbeid.

Eksempler på framtidige IPR for Gran og Lunner:
- Gran går inn i Gjøvikregionen og Lunner i IPR Øvre Romerike eller Nedre Romerike.
- Gran og Lunner etablerer IPR-samarbeid med f.eks. Nittedal og Jevnaker.
- Gran og Lunner etablerer IPR-samarbeid med Ringeriksregionen og Nittedal.
- En kombinasjon av disse – med muligheter for at man i en periode også må være med i flere IPR.

Regionrådet vedtok å ta denne saken til orientering, med følgende tilføyelse:
«Det anbefales at kommunedirektør i Lunner og rådmannen i Gran legger frem en sak til kommunestyrene i løpet av 2022 i forhold til overordnede retningsvalg, med bakgrunn i Regionrådet for Hadeland IPRs vedtak fra 3. juni 2022.»

Denne saken legges fram for kommunestyret primært for å avklare videre regionalt samarbeid mellom Gran og Lunner, med henvisning til regionrådets vedtak av 3. juni, pkt. 2: *«I det videre arbeidet legges det til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31/12-23*», men også for å belyse andre momenter som er viktig for Lunner kommune, og også for videre formelt interkommunalt samarbeid på Hadeland.

Gran kommunestyre behandlet en tilsvarende sak i sitt møte 17. november, med følgende enstemmige vedtak:

«1. Gran kommune ønsker primært fortsatt å ha et regionsamarbeid med de andre Hadelandskommunene, og eventuelt også andre kommuner som kan være naturlige samarbeidspartnere i et utvidet regionsamarbeid. Samtidig vurderes ulike tilknytningsformer Gran kan ha til Gjøvik-regionen.
2. Rådmannen bes starte en vurdering, og drøfte framtidig samarbeid med aktuelle kommuner med dette utgangspunktet.»

Vurdering/Drøfting:
Det vises til de vedtakene som er fattet i Regionrådet for Hadeland IPR i denne saken. Hadelandskommunene står nå overfor viktige og vanskelige valg for det videre regionrådsamarbeidet på Hadeland. Lunner og Jevnaker vil om litt over et år være en del av Akershus fylke, mens Gran fortsatt vil være en del av Innlandet. Dette skaper en krevende situasjon, både for samarbeidet i Hadeland som region, men også for det interkommunale samarbeidet.
Kommunedirektøren mener for det første at det ikke er grunnlag for å videreføre et interkommunalt politisk råd på Hadeland, bestående av kun Gran og Lunner. Både det faktum at dette vil innebære deltakelse fra bare to kommuner, men også at disse to kommunene befinner seg i to fylker, tilsier at Lunner kommunestyre bør slutte seg til vedtaket i regionrådet av 3. juni 2022 (pkt. 2) at man i de videre arbeidet legger til grunn at Regionrådet for Hadeland IPR ikke videreføres i sin nåværende form etter 31.12.23.

For det andre mener kommunedirektøren at det er viktig for Lunner kommune å søke interkommunalt, regionalt samarbeid med kommuner i det nye Akershus, som Lunner,

sammen med Jevnaker fra Hadeland, vil være en del av.
Viken fylkeskommune har i sitt samarbeid med kommunene i fylket, primært kanalisert samhandling, økonomisk støtte, planlegging og kommunikasjon gjennom kommuneregioner. Det er ikke usannsynlig at denne modellen vil bli videreført i Akershus fylkeskommune. Da vil det være helt nødvendig at Lunner kommune er en del av et interkommunalt politisk råd i Akershus.

Hvordan og med hvem et slikt samarbeid skal være, vil man trenge noe mer tid for å kunne konkludere. Det bør være åpenbart at det for Lunner kommunes vedkommende er viktig å samarbeide tett med Jevnaker i dannelsen av den nye fylkeskommunen, og også når det gjelder hvor og hvordan den interkommunale, politiske regionrådsvirksomheten skal være.

Det vil for alle kommunene på Hadeland samtidig være viktig å forsøke å finne løsninger der Gran kommune, helt eller delvis, kan være med i et regionalt samarbeid inn mot kommuner i Akershus, samt Akershus Fylkeskommune.
Gran kommune må for sin del finne ut av hvor man ser for seg å være en del av et interkommunalt, politisk råd, men Lunner kommune vil se det som fordelaktig om Gran kommune også kan være representert i regionalt arbeid der Lunner kommune deltar.

Det er flere åpenbare fordeler med å ha et regionrådsamarbeid med de kommunene en har mest vertskommunesamarbeid og annet interkommunalt samarbeid med.
For at Lunner skal kunne være med å videreutvikle og styrke det administrative samarbeidet med Gran og Jevnaker (og Nittedal), er det viktig med en felles arena når slike tema skal drøftes.

Kommunedirektørens vurdering er at et slikt samarbeid med fordel bør tilhøre en region med flere kommuner enn bare Gran og Lunner, samt Jevnaker.
Når det gjelder muligheter for faglig utvikling, koordinering av tjenester og effektiv tjenesteyting, teller størrelsen på samarbeidet noe. Det vil derfor være en klar fordel om kommunene på Hadeland kunne finne sammen med andre kommuner i Akershus.

Aktuelle eksisterende regionråd kan da være Gardermoregionen interkommunalt politisk råd (GRIP) eller Samarbeidsorganet for Nedre Romerike (SNR). Dersom det skulle bli aktuelt å slå sammen de to regionrådene på Romerike, vil det også kunne være en styrke for Hadeland, siden samferdelsåren Riksvei 4/Gjøvikbanen da på en bedre måte vil være ivaretatt.
Et nytt regionråd bestående av Nittedal, Lunner, Gran og Jevnaker kunne også være interessant for Lunner, men vurderes å være mindre sannsynlig på kort sikt.

Andre former for samarbeidskonstellasjoner kan også være mulige, f.eks. et samarbeid mellom flere nåværende IPR – som Øvre Romerike (GRIP) og Ringeriksregionen – som et slags belte rundt hovedstaden, med muligheter for å utvikle samferdsel øst/vest (Gardermoen – Hønefoss) som en interessant gevinst.

Alternative former for interkommunalt samarbeid og deltakelse i interkommunale politiske råd, bør utredes nærmere.

Konklusjon med begrunnelse:
Kommunedirektøren mener at det er viktig for Lunner kommune å finne en avklaring på det framtidige, regionale samarbeidet for sin del.

Det er nødvendig å følge opp vedtaket fra regionrådet i juni 2022 der man ikke finner det naturlig å videreføre Regionrådet for Hadeland IPR i sin nåværende form.
Videre mener kommunedirektøren at det er viktig å holde fast på det nære samarbeidet med Hadelandskommunene. Prosjektet «Hadeland – nært og naturlig» et således et konkret samarbeidsprosjekt.
Det er videre vedtatt i regionrådet møte 3. juni 2022 (pkt. 4, ovenfor) at en ny juridisk enhet – Hadeland Utvikling – skal utredes. Dette kan gi kommunene en arena til å arbeide med næringsutvikling, kultur og reiseliv, boattraktivitet og annen samfunnsutvikling, eventuelt i tillegg til de formelle interkommunale politiske rådene. Jevnaker kommune skal inviteres til å være med i dette arbeidet.

Det er god dialog mellom kommunene på Hadeland om videre samarbeid. Det er også dialog med andre kommuner/regionråd i Akershus, som angir positive muligheter for videre interkommunalt samarbeid for Lunner kommune.

HADELAND

Regionrådet 10.2.2023

Orientering om arbeidet med regionsamarbeid

+ Regional Handlingsplan 2023

Regionrådsmøte 10. februar 2023

Behandling av handlingsplan med budsjett 2023

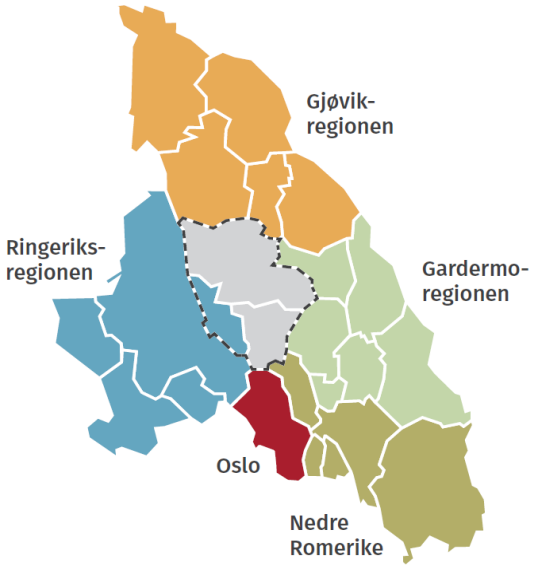
https://regionhadeland.no/application/files/7216/7542/2426/Vedlegg_10.02.2023.pdf

Kraft- og nettsituasjonen på Hadeland?

Trond Eriksen, Glitre Nett

Videre arbeid fremtidig regionstilknytning

Regionene rundt oss - møtepunkter

- Gjennomførte møter
  - Dialogmøte med Gardermoregionen, 27. januar
- Planlagte møter
  - Ringerike – 16. mars
  - Nittedal – 22/3 eller 27/3
  - Gjøvik (for Gran) – ikke funnet tidspunkt enda
  - Oppfølging Gardermoregionen: Kommunedirektørmøte i mars og møte med ordførere i april.

- Samarbeid:
  - Ringerike har invitert oss til å samarbeide om et Togprosjekt sammen (behandlingssak i dag) samt at de har sendt oss informasjon om mulige prosjekter innen reiseliv.
  - Gardermoregionen, Kongsvinger, Nedre Romerike, Ringerike og Hadeland samarbeider om en konferanse om Øst-vest aksen innen samferdsel

Organisering i de ulike naboregionene

- Gardermoregionen (Grip), Samarbeidsrådet for Nedre Romerike (SNR) og Ringerike har en person ansatt som koordinator
  - For gjennomføring av prosjekter/annet fellesarbeid hentes det ut ansatte fra de ulike kommunene for å arbeide inn i prosjektet. Kommunene bytter på å være eier av enkelt-prosjekter på vegne av regionen.
- Gjøvik er mer organisert som oss med en liten stab som både har en koordinerende rolle i regionen samt gjennomfører prosjektoppgaver med egne ansatte.

- Både Gjøvik og Ringerike er tett knyttet opp til utviklingsmiljøer som hhv Gjøvik Utvikling og LUNA (arena for næringsutvikling og vekst) / Universitetet i Sørøst-Norge

- Kjenner lite til hvordan SNR er organisert enda.

Kostnader ifm deltakelse i naboregioner

- Gardermoregionen – 25,- per innbygger
  - Tilsvarer 340.000,- for Gran, 227.000,- for Lunner og 172.000 for Jevnaker
- Ringeriksregionen – 1,8 mnok i rene driftskostnader. Pott for prosjekter fastsettes årlig, ca 500.000,- Tilsvarer 2,3 mnok per år. Dette fordeles avhengig av folketall i kommunen.
  - Ringerike 50% (1,15 mnok), Modum 25% (575.000,-), Jevnaker 10% (230.000,-), Hole 10% og Krødsherad 5%
  - Gran er nesten på størrelse med Modum og Lunner har litt større antall enn Jevnaker
- Gjøvikregionen (tall fra 2021)
  - Ca 800.000,- for Gran kommune

Fokusområder i de ulike regionrådene

- Ringerike
  - Samferdsel (spesielt Ringeriksbanen), Næringspolitisk strategi «Fremover sammen», Kompetanse / utdanning og Klima / miljø (prosjektoppstart rundt Bærekraftig reiseliv)
- Gardermoregionen (GRIP)
  - Mye fokus på at man ligger rundt norges største trafikk-knutepunkt: Gardermoen
  - Strategisk næringsplan, samferdsel, høyere utdanning (OsloMet)
  - Hentet fra årsmeldingen fra styret i GRIP for 2021

Gardermoregionen ønsker å spille en rolle og ha betydning, i det store fylket. I vårt nærmiljø ser vi at det kan være klokt å samarbeide enda tettere både med kommunene syd for oss, på Nedre Romerike, og vest for oss i Hadelandsregionen, for å bli hørt og prioritert i Viken.

Fokusområder i de ulike regionrådene

- Gjøvikregionen

Det politiske samarbeidet mellom kommunene og IFK skal blant annet

1. Synliggjøre Gjøvikregionens muligheter overfor næringsliv og etableringer
2. Skape en arena og møteplass for politikere og administrasjon i de 5 kommunene
3. Oppnå et bedre tjenestetilbud ved mer effektiv bruk av kommunenes ressurser gjennom å utnytte stordriftsfordeler. Samarbeid på tvers av kommunegrenser skal styrke fagmiljøer, redusere sårbarhet og bedre rekrutteringen av kvalifisert arbeidskraft.
4. Styrke kommunene i regionen overfor statlige og fylkeskommunale myndigheter*
   *Partnerskapsavtale mellom IFK og regionrådet pålegger partene å samarbeide om regionale utviklingstiltak for regionen.

2. Interkommunalt politisk råds formål

Interkommunalt politisk råd er et politisk organ for samfunnsutvikling som skal bidra til å skape gode levekår og utviklingsmuligheter for de som bor og har virksomhet i Gjøvikregionen. Førende for virksomheten er felles planer og strategier, og rådet skal;

- Arbeide med saker av felles interesse for kommunene og fylkeskommunen.
- Fremme regionens interesser overfor overordna myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen.
- Skape kreative arenaer der næringsliv, universitet/FoU og offentlige myndigheter samhandler.
- Ivareta delegerte regionale næringsutviklingsoppgaver.
- Forvalte partnerskapsmidlene, og andre midler som tilligger Interkommunalt politisk råd.
- Behandle og følger opp det årlige handlingsprogrammet og budsjettet.

Kommunene ivaretar selv oppgaven som planmyndighet i henhold til plan- og bygningsloven.Bestemmelse i dette avsnittet er ikke til hinder for prosjekter, eller et interkommunalt samarbeid mellom to eller flere kommuner som ikke er hjemlet i samarbeidsavtalen.

Oppsummering av arbeidsverksted i desember

- Takk for gode bidrag fra alle på møtet i desember! Et godt grunnlag for videre arbeid!

- Det er vanskelig å lage en kort oppsummering av en slik økt, og vi har lagt mest vekt på de innspillene som vi vurderer som mest relevant for prosessen videre.
- Vi har forsøkt å legge mest vekt på de innspillene som flere deltagere har kommet med, men har også tatt med noen enkeltinnspill.
- Vi hadde først tenkt å skille mellom innspill fra regionrådets medlemmer og ikke-medlemmer, men fordi det viste seg å være liten forskjell på innspill fra medlemmer og ikke-medlemmer har vi samlet dette i en oppsummering.

- Innspillene må sees i sammenheng med de oppgavene som gjøres i dag eller tidligere er gjort av regionrådet

Overordnet konklusjon

- De tre Hadelandskommunene trenger et samlingspunkt / miljø som jobber med saker som kun gjelder Hadeland og da spesielt merkevaren «Hadeland» helt uavhengig av beslutning om lokalt IPR eller ikke

Hvilke oppgaver innen samfunnsutvikling trenger kommunene at man løser på et regionalt nivå?

- Vi fikk bekreftet at de områdene som regionrådet har prioritert høyest den siste tiden er viktige:
  - Markedsføring / profilering / Hadeland Nært og Naturlig / merkevarebygging.
  - Felles utfordringer – områder som knytter oss sammen.
  - Felles næringsstrategi – samarbeid om næringsutvikling – felles markedsføring.
- Andre områder som regionrådet arbeider noe med, men som påpekes tydelig i svarene:
  - Utdanning / videregående skole.
  - Dialog med fylkeskommunene og statlige instanser – og samarbeid om høringssvar.
  - Store utviklingsprosjekter – drøfte store saker som dukker opp i den enkelte kommune.
  - Reiseliv / turisme.
- Noen områder som regionrådet ikke har prioritert så høyt de siste årene:
  - Samferdselssaker – i tillegg til det arbeidet Stor-Oslo Nord gjør – og kollektivtransport.
  - Kultur og arrangementer.
  - Strøm/kraft-tilførsel.
  - Eierskapspolitikk og IKS.
- Områder vi trodde ville bli prioritert, men som bare så vidt ble nevnt i svarene:
  - Klima / bærekraft / miljø

Eksempler på møteplasser og overordnede oppgaver fra Regionråd for Hadeland

Navn på møteplasser
Osloregionen - styringsgruppe (politisk)
Osloregionen - Adm koordineringsgruppe
Osloregionen - fag areal- og transportplanlegging
Osloregionen - fag klima- og miljøgruppe
Osloregionen - fag næringsgruppe
AU Stor Oslo nord
Østlandssamarbeidet
Regionkoordinatorsamlinger Viken
Regionkoordinatorsamlinger Innlandet
Kompetanseforum Hadeland
Viken Trafikksikkerhetsutvalg
Landbrukets fagråd
Nordmarkarådet
Sykehuset Innlandet
Møteplass for politisk og administrativ ledelse i kommunene
Møteplass for politisk og administrativ ledelse i kommunene og fylkene

- Hadeland nært og naturlig
- Stedsutvikling
- Samferdsel
- Næringsutvikling
- Kompetanse og utdanning
- Klimapådriver / Miljø
- Arrangementsutvikling
- Reiseliv / turisme

Dersom kommunene på Hadeland går inn i en større region, for eksempel Gardermoregionen, Ringerike eller nedre Romerike.

- Fungere godt:
  - En større region kan få større påvirkning overfor fylke og stat – større perspektiv og tyngde.
  - Andre regioner har en del av de samme målene som Hadelandskommunene, og i en større region kan disse styrkes ytterligere.
  - Tilknytning til Nedre Romerike kan gi fordeler på samferdselsområdet.
- Ikke fungere så godt:
  - Kan være krevende å gå inn i en større region med store vekstmuligheter.
  - Våre tre kommuner kan bli små i forhold til de andre i en stor region.
  - Vanskeligere å markedsføre Hadeland – merkevaren Hadeland kan bli skadelidende.
  - Hadeland vil bli en utkant uansett hvilke region en blir del av.
  - Konkurrerende interesser

Dersom regionrådet for Hadeland blir de tre kommunene som det var frem til 2021

- Fungere godt:
  - Styrker Hadeland som merkevare – lettere å utvikle felles politikk og felles markedsføring
  - Styrke samarbeid om næringsutvikling, reiseliv m.m.
  - Vil skape entusiasme og positiv holdning til felles utvikling – vi har en felles kultur.
  - Å opprettholde Hadelandsregionen vil gi et signal til innbyggerne på Hadeland.
  - Lettere å utvikle regionrådet som en viktig felles møtearena.
- Ikke fungere så godt:
  - Krevende å løse utfordringene med ulik fylkestilknytning.
  - Vi må uansett forhold oss til naboregioner i mange viktige spørsmål.
  - Regionen blir liten i forhold til naboregionene – vanskelig å nå frem i forhold til naboregionene.
  - Fare for at regionen blir introvert og ikke markerer seg overfor fylkeskommune og stat.

Dersom det blir et Hadeland og Nittedal regionråd

- Fungere godt:
  - Styrke helhetlig utvikling av aksen Oslo-Hadeland.
  - Lettere å få en enda sterkere satsing på Rv. 4 og Gjøvikbanen.
  - Nittedal og Hadeland er mer likeverdige i størrelse enn i andre alternativer.
  - Lettere å få samarbeid mellom Lunner og Nittedal om kultur-, idretts og velferdstilbud.
  - Samarbeide om utvikling av næringsområder ved Stryken.
- Ikke fungere så godt:
  - Markedsføring og profilering av merkenavnet Hadeland blir vanskeligere i en slik region.
  - Nittedal har ikke så mye felles med Hadeland, utenom Rv. 4 og Gjøvikbanen.
  - Nittedal må uansett søke samarbeid mot sentrale områder og vil ikke ha interesse av å markedsføre merkevaren Hadeland.

Regionråd for Hadeland legges ned. Gran blir observatør (evt. medlem) i Gjøvik, Lunner blir medlem i et regionråd i Akershus og Jevnaker blir enten med Lunner i større IPR eller blir i Ringerike.

- Fungere godt:
  - Dette kan gi muligheter for å tenke nytt om samarbeidsformer og til å hente inn ressurser fra ulike regioner til Hadeland – og nyte godt av to eller tre fylkeskommuner.
  - Hver kommune vil stå fritt i å utvikle det samarbeidet som gagner egen kommune best.
  - Fleksibilitet til å delta i prosesser med relevans for egne innbyggere og næringsliv.
  - De tre kommunene må da finne en annen samarbeidsplattform seg imellom – der de kan dyrke Hadeland og fellesskapet.
  - Det kan bli positivt for Gran å bli med i Gjøvikregionen og ta del i veksten der.
- Ikke fungere så godt:
  - Merkevaren Hadeland og markedsføringsverktøyet vårt vil svekkes.
  - Kunstige grenser internt på Hadeland, med ulemper for innbyggere og organisasjoner.
  - Mindre gjennomslag hver for seg i ulike regioner og fylker.
  - Det må i så fall etableres et nytt samarbeidsorgan for Hadelandskommunene.
  - Kommunene må forholde seg til to eller tre fylker i regionalt samarbeid.

Kan Regionråd Hadeland IPR fungerer som bindeledd inn mot en større region? Hvilke tanker gjør du deg om en slik løsning?

- Fungere godt:
  - Dette kan være en spennende løsning som kan fremme Hadelands interesser i andre regioner.
  - Løsningen kan gi et løsere/friere samarbeidskobling enn det litt stive IPR-systemet.
  - Kan skje ved at Hadeland IPR har jevnlige samarbeidsmøter med naboregioner.
- Ikke fungere så godt:
  - Krevende løsning – kan bli mye ressursbruk og mange kokker.
  - Ressurskrevende løsning både administrativt og politisk – vanskelig å få til helhetlig samarbeid.
  - Krever ubetinget tillit til at Hadeland og ikke enkeltkommunene fremmes.
  - Vanskelig dersom Hadeland skal bli en form for delregion i andre regioner.

Er det andre alternativer du ser som sannsynlige som ikke er nevnt i scenariene?

- Nordmarka Nord: Nittedal + Hadeland + Ringerike.
- Slå sammen Ringerike og Hadeland – kanskje Ringerike er mer interessert nå?
- Først avklare om de tre Hadelandskommune vil være sammen i ett IPR, deretter avklare eventuelt samarbeid med andre regioner/kommuner.
- De tre kommunene slår seg sammen – og går inn i Innlandet (som fylkets fjerde største).
- IPR Hadeland med Jevnaker, Lunner og Gran som kraftregion i Innlandet.
- Gran går inn i Akershus og de tre Hadelandskommunene går sammen inn i Gardermoregionen.
- De tre Hadelandskommunene finner en ny samarbeidsform seg imellom + at hver kommune går inn i den regionen som er best for dem.
- **Vi må snakke mer om hva som drar oss i ulike retninger – og hva som er grunnen til at det ikke er åpenbart at vi skal være en region.**

2023	Arbeid internt i regionrådet	Dialog med naboregioner og annet
Januar		Møte med Gardermoregionen
Februar	10. februar – Regionrådsmøte, mer faktainformasjon om omkringliggende regioner (organisering, økonomi og fokus). Oppsummering av arbeidsverksted.	
Mars	24. mars Regionrådsmøte – Mulige organisering- og finansieringsmodeller dersom de tre Hadelandskommunene skal samarbeide om saker utenfor et IPR	16. mars Møte med ordførerne i Ringeriksregionen 22. eller 27. mars – Møte med ordfører og kommunedirektør i Nittedal xx. mars - Oppfølging Gardermoregionen: kommunedirektørmøte
April		xx. april - Oppfølging Gardermoregionen: ordførermøte
Mai	12. mai Hadelandstinget. Regiontilknytning er ett tema: *«Hva skal vi samarbeide om på Hadeland fra 2024? - Vi må snakke mer om hva som drar oss i ulike retninger – og hva som er grunnen til at det ikke er åpenbart at vi skal være en region.»*	
Juni	9. juni Regionrådsmøte – Har vi grunnlag nok til å en god diskusjon her? Eller har vi kommet langt nok til å kunne ta en beslutning?	
Juli		
August		
September	1. september Regionrådsmøte. Beslutning her dersom det ikke ble tatt på juni møtet.	11. September Kommune- og fylkestingsvalg
Oktober	20. Oktober Regionrådsmøte. Uavhengig av beslutning brukes møtet til opplæring i regionrådsarbeid og informasjon om hvilke saker Hadeland skal samarbeide om fremover.	Uke 41-42 (9-20 okt) konstituering av nye kommunestyrer i kommunene

Status «Hadeland nært og naturlig»

Næringstrategi

Nytt fra fylkeskommunene

Viken fylkeskommune

Innlandet fylkeskommune

Informasjon fra Regionrådet

Viken -> Nye Akershus fylke

- Møte med formannskapene i Lunner og Jevnaker i januar
  - Fellesmøte med drøfting ifm regionale planer. Politikere og adm i Viken fikk informasjon om Hadeland (Lunner og Jevnaker) sin situasjon både når det gjelder videregående opplæring og tettsteder.

Innlandsstrategi og skolestrukturdebatt i Innlandet –

- Medvirkningskonferanse 2/5.
- Skole- og tilbudsstruktur i innlandet
  - Behandling sommer/høst 2024 – oppstart høsten 2025
  - Ting å være obs på:
    - Elevtallet på HVS (som andre skoler) går ned – hvordan sikre linjetilbudet?
    - Avtale mellom nye Akershus fylke og Innlandet fylke om elevplasser
    - Fullføringsreformen / ny opplæringslov – ganske store endringer

En utredning om framtidig skolestruktur i Innlandet innebærer at man samtidig må vurdere framtidig tilbudsstruktur for videregående opplæring, da dette henger tett sammen.

Det foreslås følgende organisering av utredningsarbeidet;
- Delutredning I – framtidig skole- og tilbudsstruktur
- Delutredning II – mer effektiv bruk av fylkeskommunale bygg
- Delutredning III – alternative opplæringsmodeller.

Innlandet fylkeskommune

Gi innspill til ny skole- og tilbudsstruktur

I løpet av våren gjennomfører vi fire medvirkningskonferanser.

Vi ønsker innspill på

- framtidig skole- og tilbudsstruktur i Innlandet
- Innlandsstrategien 2024-2028 – utfordringer og muligheter i Innlandet

Hovedmålgruppene er

- kommunene
- interkommunale politiske råd
- kompetanseinstitusjoner
- frivillige organisasjoner
- næringsliv
- Ungdommens fylkesting
- LO
- NHO

Når og hvor?

Konferansene er åpne for alle, og deltakelsen er gratis. Vi serverer lunsj.
Detaljert program for de fire konferansene kommer snart.
Du melder deg på den konferansen som passer best for deg.
Påmeldingsfristen er to uker før konferansen arrangeres.

22. mars: Storstua på Koppang, Stor-Elvdal kommune – for regionene Nord- og Sør-Østerdal
Meld deg på her.

29. mars: Rudi gard, Sør-Fron kommune – for regionene Lillehammer, Midt- og Nord-Gudbrandsdal. Meld deg på her.

20. april: Milepelen i Sand, Nord-Odal kommune – for regionene Hamar og Kongsvinger
Meld deg på her.

2. mai: Quality Strand hotell, Gjøvik kommune – for regionene Gjøvik, Valdres og Gran kommune (Hadeland). Meld deg på her.

Digitalt seminar om kunnskapsgrunnlaget for Innlandsstrategien

Hvis du ikke har mulighet til å delta på disse samlingene, men gjerne vil gi innspill til kunnskapsgrunnlaget for Innlandsstrategien, blir det en ekstra mulighet for det.
12. april fra klokka 10 til 12 arrangerer vi digitalt medvirkningsseminar
med dette som tema. Delta på Teams her.

Samferdsel

Til styrene i regionrådene for Ringeriksregionen, Hadelandsregionen, Samarbeidet Nedre Romerike, Kongsvingerregionen og Gardermoregionen, samt representanter fra Viken fylkeskommune

Gardermoregionen, ved styreleder Grete Irene Sjøli, ordfører i Nes kommune, inviterer sine kollegaer til et møte for økt innsikt om status for bane og veitransporten i vårt område.

Arbeidet med neste nasjonale transportplan 2025-2036 er godt i gang, og en lang rekke aktører gir i disse dager sine vurderinger og innspill.

Men hva er mest aktuelt og nyttig for vårt område?

Tanker for utvikling av transportaksen øst-vest:

- Det er stort fokus på transportaksen nord-sør, spesielt inn mot hovedstaden. Bør og kan vi hindre at Oslo blir en transport-propp?
- Kan det gi økt næringsutvikling og kortreiste arbeidsplasser?
- Det grønne skifte er en MÅ-sak, og det er trangere økonomiske tider for kommunene. Kan øst-vest som transportkorridor være mer effektiv og gunstig for både miljøet og økonomien i regionene nær hovedstaden?
- Bane, vei, gods og persontransport, Stockholm – Bergen? Viktige grep for vårt klimaavtrykk?

I øst har Kongsvingerregionen i dag grensekryssende jernbane mot Stockholm, Gardermoregionen huser landets hovedflyplass, og i vest grenser Ringeriksregionen ut mot Drammen og en havn som stadig slår nye rekorder i vareimport. Dreiningen mot bane som grønn transport er på dagsorden, hovedflyplassen har planer for el-fly og karbonfri flyplass, og havnen i Drammen kutter utslipp til fjorden.

Hvor står vi i dag? Hva er de langsiktige planene og finnes det «lavthengende frukter»?

For å gi oss økt innsikt i dagens bilde, behovet og tanker for fremtiden, ber ordfører i Nes om innspill fra:

- Osloregionens Europakontor i Brussel.
- Jernbaneverkets rapport v/ Rambøll
- Jernbaneforum Bergensbanen
- BaneNor utenlandsavdeling
- Raufoss fabrikker
- Viken skog - Treklyngen

Målet med samlingen er en felles forståelse for dagens situasjon, og et grunnlag for vurdering av en «vei» videre sammen». Deltakerne vil også få med seg elementer til eget kunnskapsgrunnlag for prosessen med NTP.

Detaljert program sendes nærmere samlingen.

På vegne av
Grete Sjøli
Ordfører
www.nes.kommune.no

DEBATT RAUFOSS INDUSTRIPARK EKSPORT RV4 RIKSVEG 4

Når Innlandet skal pri… NTP, må Riksveg 4 stå…

SÅRBAR: – En utbygging av Riksveg 4 styrker nasjonal infrastruktur og det styrker Innlandet, påpeker regionsjef Svein Håvar Korshavn i Gjøvikregionen.

Av Svein Håvar Korshavn, regionsjef, Gjøvikregionen

Publisert: 07.02.23 10:00 Del

LESERBREV

Dette er et debattinnlegg, skrevet av en ekstern bidragsyter. Innlegget gir uttrykk for skribentens holdninger.

Utbygging av Riksveg 4 er lønnsomt for Norge, viktig for Innlandet og avgjørende for utviklingen for en av Norges største industriklynger, tusenvis av lokale arbeidsplasser og milliarder i eksportinntekter. Derfor

– nært og naturlig

Kompetanseforum 8/2

- Presentasjon av Fagskolen Innlandet – stort fokus fra dem på at de kan tilpasse modulbasert opplæring spesielt tilpasset bransjer / enkelt bedrifter.
  - Hadelandshagen følger opp slik at bedrifter lokalt får bedre kjennskap til mulighetene her
- Satt ned arbeidsgruppe om kompetansekartlegging – mål om å ha rapport om dette til Hadelandstinget i mai
  - Arbeidgruppe bestående av Karriere Innlandet, Nav og Hadelandshagen samt representant fra kommunene
- Skoletilbudet ved Hadeland videregående skole
  - Ikke store endringer for 2023-2024 fra tidligere linjetilbud
  - Har et bredt linjetilbud som vi må bevare

Hadeland videregående skole tilbyr 10 ordinære utdanningsprogram, med 16 ulike programområder på Vg2. Skolen har i dag fire studieforberedende utdanningsprogram (MK, ID, MDD og stud.spes) og seks yrkesforberedende utdanningsprogram (BA, EL, HO, RM, SS, TIF), samt en BASIS-avdeling.

- Avtale mellom Viken (etter hvert Akershus) med Innlandet om skoleplasser er utrolig viktig. Det samme er avtalen som må lages mellom Akershus fylke og Buskerud fylke for Jevnaker elever som ønsker å gå på Hønefoss.

Kompetanseforum – Hadeland videregående skole

Utvikling i søkertall

- 2019/20: Totalt antall elever 903, herav 422 fra Jevnaker og Lunner
- 2020/21: Totalt antall elever 885, herav 408 fra Jevnaker og Lunner
- 2021/22: Totalt antall elever 815, herav 349 fra Jevnaker og Lunner

- **2022/23: Totalt antall elever 774, herav 335 fra Jevnaker og Lunner 431 fra Gran (8 fra andre Viken kommuner)**

Differensiert skolerute for Hadeland videregående skole

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1. Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren fastsette differensiert skolerute for Hadeland videregående skole fra skoleåret 2023-2024. Det er en forutsetning for endringen at også Gran kommune fastsetter sin skolerute tilsvarende.

2. Differensiert skolerute for Hadeland videregående skole innebærer høst- og vinterferieavvikling i tråd med framtidig skolerute for Viken/Akershus fylkeskommune, mens den øvrige delen av skoleruta samsvarer med skolerute for Innlandet fylkeskommune.

Kompetanseforum – desentrale og fleksible studietilbud

- Sak i fylkesutvalg denne uken
- Overordnet får regionrådene en viktig rolle.

- De viktigste oppgavene for kompetanseforum:
  - Videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for kompetansebehov på kort og lang sikt regionvis
  - Kartlegge og diskutere kompetansebehov som meldes inn til Kompetanseforum Innlandet. Disse innspillene danner grunnlag for rullering av handlingsprogram og de årlige budsjettprosessene.
- Tiltak i handlingsplanen
  - Stimulere kommunene til deltakelse i videreutdanning av praksisveiledere i Nord-Gudbrandsdal, Valdres, Hadeland og Nord-Østerdal
  - Fleksibel og desentralisert sykepleieutdanning i Nord-Gudbrandsdal, Valdres og Hadeland. Mål om oppstart i strategiperioden. Ingen midler er lagt inn her enda. IPR har ansvar for å følge opp denne.
  - Samhandling mellom kommuner / UH sektoren om forbedrede eller nye kommunale tjenester gjennom forpliktende samarbeidsavtaler. IPR er en part i dette.

- Neste møte i kompetanseforum er 7. juni – viktig at dere gir beskjed om saker dere mener bør løftes inn her

Næringslivet

- Møte med Sparebanken Ringerike Hadeland før jul for å se på støtte / tjenester for det lokale næringslivet. Dette følges opp i 2023.
- I samarbeid med Hadelandshagen har vi den siste tiden hatt bedriftsvisning for
  - Innovasjon Norge
  - Hovedutvalget for næring i Innlandet fylke
  - Innlandsporteføljen

Innlandsporteføljen

r fl

Innlandsporteføljen skal finne de grønne og innovative vinnerprosjektene med størst potensial for ny verdiskapning i Innlandet.

Innlandsporteføljen er et samspillsprosjekt som drives av Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet og Innovasjon Norge, Innlandet.

Resultatet skal bli en portefølje som viser de mest innovative, lønnsomme og sirkulære innovasjonsprosjektene i Innlandet og som dessuten viser hva som skal til for å realisere dem.

Innlandsporteføljen bygger videre på erfaringene fra suksessprosjektet Vestlandsporteføljen.

INNLANDS PORTEFØLJEN

Forankring i kommunene

- Merker at mange ansatte i kommunene ikke er kjent med hva regionrådet gjør og hvilke oppgaver man jobber med
  - Det er en utfordring ifm samarbeidet mellom kommune / regionråd og gjør at vi ikke forsterker hverandres arbeid
- Hvordan sikre at informasjon om det som skjer i regionråd når de som trenger å kjenne til det?
  - Må lage en struktur for informasjon som både er effektiv og som treffer godt

Regionrådsmøte fremover

- 24. mars – Tema Samferdsel (NTP, Ruter, Stor-Oslo Nord etc)
- 12. mai - Hadelandstinget på Thorbjørnrud hotell. Foreløpige temaer:
  - Hadeland nært og naturlig
  - Videre regiontilknytning, foreløpig arbeidstittel «Hva skal vi samarbeide om på Hadeland fra 2024»
  - Kompetanse – kartlegging av behov for fremtidig kompetanse vil presenteres

Status fra ulike organisasjoner hvor Regionrådet har en rolle

Stor-Oslo Nord

Osloregionen

Nordmarkarådet

Landbrukets Fagråd

Kompetanseforum (allerede gjennomgått)

Sykehuset Innlandet

HADELAND

HADELAND

Arkivsak-dok. Sentralarkiv-22/00010
Arkivkode
Saksbehandler Vibeke Buraas Dyrnes

Behandlet av	Møtedato	Saknr
Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd	10.02.2023	1/23

SAKSPROTOKOLL

Behandling av Regional Handlingsplan med budsjett 2023

Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd har behandlet saken i møte 10.02.2023 sak 1/23

Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råds behandling 10.02.2023:

Presentere HNN mandat og eget budsjett i neste møte i regionrådet.

I tillegg legge inn et tillegg om desentral utdanning, regionadministrasjonen skriver en kort tekst om dette i handlingsplanen.

Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råds vedtak 10.02.2023:
Vedlagt utkast til «Regional handlingsplan med budsjett for Hadeland 2023» vedtas som retningsgivende for bruk av midler fra fond, drift- og partnerskapsmidler i 2023.

Utvikling av desentralisert utdanning på Hadeland tas inn i regional handlingsplan.

HADELAND

Handlingsplan med budsjett 2023

for Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd

Innhold

1. Innledning 3
2. Om Regionrådet for Hadeland IPR 4
3. Økonomiske rammer 5
4. Satsingsområder: 6
Hadeland – nært og naturlig 7
Påvirkning og samfunnskontakt 8
Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord 9
Næringsutvikling 10
Samarbeid med Hadelandshagen 10
Drift av Regionrådet for Hadeland, Hadelandstinget og planarbeid 11
Prosjekter som tidligere har vært jobbet med og som ikke prioriteres i 2023 11
5. Budsjett 2023 13

HADELAND

1. Innledning

Hadeland har lang historie med regionalt samarbeid. I regionen er det mange interkommunale samarbeidsordninger og et godt etablert samarbeid gjennom Regionrådet for Hadeland IPR. Fra 2003 har regionrådet hatt en fast ansatt administrativ leder og årlige budsjetter finansiert av kommunene og fylkeskommunene. Regionrådet for Hadeland IPR har vært uten administrativ leder store deler av 2022, men fikk ny daglig leder fra 1. september.

I november 2020 bestemte Jevnaker seg for å gå ut av Regionråd for Hadeland IPR og kun ha et formelt regionalt samarbeid med Ringeriksregionen. Jevnaker gikk ut av regionrådet på Hadeland fra 1/1-2022. Det betyr at det formelle regionale samarbeidet på Hadeland kun har vært mellom Gran og Lunner i 2022. I perioden frem til neste kommune- og fylkestingsvalg vil det være en kombinasjon av sterkt samarbeid og satsinger mellom Gran og Lunner i tillegg til samarbeid med Jevnaker på for eksempel «Hadeland nært og naturlig».

Fra 1.1.2020 ble Hadelandskommunene delt mellom to fylker. Gran hører til Innlandet fylkeskommune og Lunner og Jevnaker hører til Viken fylkeskommune. Fra 1.1.2024 vil Lunner og Jevnaker gå inn i nye Akershus fylke. Det å være en grenseregion delt mellom to fylker byr på noen utfordringer, men også muligheter.

Det ble besluttet i 2022 at dagens organisering av Regionråd for Hadeland IPR skal avsluttes ved utgangen av 2023. I løpet av 2023 må derfor fremtidig organisering av samarbeid på Hadeland bli vedtatt samt at kommunene må ta stilling til hvilken regiontilknytning de ønsker fra januar 2024.

Handlingsplan 2023 er et overordnet styringsdokument. Formålet er å beskrive de viktigste utviklingstrekkene, satsingene og mulighetene for samarbeidet mellom Hadelandskommunene dette året. Den skal også vise et overordnet budsjett for 2023.

2. Om Regionrådet for Hadeland IPR

Regionrådet for Hadeland IPR er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Gran og Lunner, samt Viken og Innlandet fylkeskommune. Kommunelovens §18 om interkommunalt politisk råd er førende for arbeidet til rådet.

Jevnaker kommune var også en del av Regionrådet for Hadeland IPR ut 2021. Jevnaker har vært med i «Hadeland nært og naturlig» gjennom 2022.

Rådet består av tre folkevalgte representanter fra hver av kommunene Gran og Lunner. Ordfører skal være en av representantene. Valg av representanter, med vararepresentanter, skjer etter forholdstallsprinsippet i den enkelte kommune.

Rådmann/kommunedirektør i de to kommunene møter i rådet med samme rettigheter som i kommunestyrene.

Partnerskapsavtalen med Innlandet fylkeskommune gjør at fylket har to representanter i Regionrådet for Hadeland IPR samt en fast administrativ representant. Viken FK har ikke skrevet partnerskapsavtale med Hadeland, og er ikke medlem formelt av Regionrådet for Hadeland IPR, men deltar likevel med to representanter fra fylkestinget og en fylkesråd.

Regionrådet for Hadeland IPR har et eget reglement. I reglementet står det følgende om Regionrådets mandat:

- *Rådet skal arbeide med saker som er av felles interesse for kommunene og fylkeskommunen og være et samarbeidsorgan for utvikling av regionale strategier og planer.*
- *Å fremme regionens interesser overfor fylkeskommunene og statlige organer skal være et prioritert område. Målet skal være å skape gode levekår og utviklingsmuligheter for de som bor og har virksomhet i regionen.*
- *Rådet skal kunne gi uttalelser i saker som er viktige for regionen.*
- *Rådet kan samordne utviklings- og utredningsarbeid som er av felles interesse for kommunene og delegeres myndighet til å utgjøre/oppnevne styringsgruppe og ledelse for enkeltprosjekter.*
- *Den enkelte kommune har ansvaret for å holde kommunestyret orientert om arbeidet i rådet.*

Vanligvis gjennomføres det et felles formannskapsmøte eller «Hadelandsting» årlig. Dette ble ikke gjort i 2022, men vil bli gjennomført i 2023. Dette er innarbeidet i møteplanen. I et «Hadelandsting» innkalles formannskapsmedlemmene og relevant administrasjon. Representanter fra næringslivet blir også invitert. På møtet tas det opp ulike temaer/ utfordringer for regionen og man ser på framtidige prioriteringer.

I forhold til bemanning var 2022 et krevende år, med lite bemanning av sekretariat, ledelse og prosjektledere. Daglig leder kom på plass i 90% stilling fra 1.september. I 2023 er det i tillegg til daglig leder ansatt 50% prosjektleder for «Hadeland – nært og naturlig», 50% prosjektleder for plan – og strategiarbeid, og 30% rådgiver iu regionsekretariatet.

Det ble inngått en samarbeidsavtale med Hadelandshagen i 2022 og Regionrådet ble samlokalisert med Hadelandshagen høsten 2022.

3. Økonomiske rammer

Finansiering av satsinger og prosjekter i Hadelandsregionen var tom 2020 via partnerskapsavtaler mellom Innlandet og Viken Fylkeskommuner og de tre Hadelandskommunene. Fylkeskommunene bidro totalt med 2 500 000,- mot at kommunene har bidratt med 1 000 000,-.

Driftsmidler kommer i tillegg og har vært delt likt mellom kommunene og fylket. Drift har gått til lønn for daglig leder og fasilitering av politiske møter.

Etter at kommunene på Hadeland ble delt i to fylker og Jevnaker gikk ut av regionrådet har den økonomiske situasjonen til regionrådet endret seg. Innlandet fylkeskommune har i 2022 bidratt med 1 250 000,- i partnerskapsmidler og kommunen Gran og Lunner har bidratt tilsvarende. Det finnes ikke en lignende type mulighet i Viken, og man har derfor søkt på prosjektmidler og fått tilsagn på dette ifm forprosjekt «Kulturnæringsklynge» og forstudie «Kunnskapsbank».

I 2023 vil Jevnaker være med på satsingen «Hadeland – nært og naturlig», og betale inn et bidrag til det på 200.000,-.

For 2024 er det svært usikkert hvordan organiseringen av regionrådet vil være gitt at man i løpet av 2023 må lande organisering og regiontilhørighet for kommunene Gran og Lunner. Jevnaker kommune vil også se på hvordan de håndterer sin regiontilhørighet gitt at de er eneste kommune i nye Akershus fylke fra Ringerike regionråd.

4. Satsingsområder:

Regionrådet for Hadeland har hatt noen faste satsinger, mange korte eller langsiktige prosjekter og noen fokusområder som prosjektlederne har jobbet sammen om på tvers av prosjektene. Regionen har også støttet flere lokale initiativtakere som bidrar aktivt til å øke attraktiviteten i regionen når det gjelder arrangement, kulturliv og langsiktig stedsutvikling.

Bærekraft er et nøkkelord for den økonomiske, sosiale og miljømessige utviklingen av regioner. Det har vært et mål at regionen skal være et attraktivt sted for økologisk landbruk, bioøkonomi, grønt byggeri og innovative grønne anskaffelser. Hadelandskommunene har hatt egen klimapådriver i mange år. Det er ingen dedikert stilling for dette nå, pga omorganisering og usikkerhet. Regionrådet er

deltakere i Bærekraftsprosjektet som Hadelandshagen arrangerer i perioden 2022-2024.

Smarte steder som skaper gode møteplasser og opplevelser i hverdagen både for innbyggere og besøkende er viktig for å være en attraktiv region nær Oslo. Hadeland har høy aktivitet av kultur- og naturopplevelser for alle livets faser.

Hadeland – nært og naturlig

De største satsingsområdene de siste årene har vært gjennom «Hadeland - nært og naturlig» (HNN). Satsningen har som mål at Hadeland skal bli en attraktiv region for tilflyttere, besøkende og næringsetablerere. Man har jobbet med underprosjekter knyttet til kommunikasjon og markedsføring, stedsutvikling og næringsutvikling.

Den tyngste delen har handlet om markedsføring og kommunikasjon. I tillegg har prosjektleder jobbet tett på og støttet aktører som har jobbet frem store arrangementer og lokale matopplevelser på Hadeland.

To underprosjekter i HNN i 2023 blir «Kunnskapsbank Hadeland» og «Kulturnæringsklynge». Disse prosjektene har vi allerede fått noe prosjektstøtte til fra Viken Fylkeskommune, og man vil også i år søke støtte hos Viken til disse prosjektene. Se ellers styringsdokumenter for «Hadeland – nært og naturlig».

Regionen hadde for noen år siden en arrangementsutvikler som var prosjektleder for utvikling av store regionale og nasjonale prosjekter på Hadeland, og for å utvikle festivaler og nettverk for å formidle kortreist kvalitetsmat fra Hadeland.

Det har vært et ønske fra ulike festivaler på Hadeland om en prosjektlederstilling i 50% for et festivalsamarbeid kalt «Kulturkraft Hadeland». Det er ønskelig å få startet opp dette i 2023. Og at det koordineres med forprosjekt «Kulturnæringsklynge» prosjektleder fra regionrådet.

Jevnaker kommune er med på HNN selv om de ikke er formelt medlem av regionrådet for Hadeland. Fra 2020 ble størrelsen på prosjektlederstillingen redusert fra 100% til 50% noe som naturlig nok har redusert aktiviteten tilsvarende.

Ordførere og rådmenn i de tre kommunene er styringsgruppe for Hadeland – nært og naturlig. Satsingen har hatt en økonomisk ramme på ca 900 000 - 1 400 000,- inkl lønnsmidler til prosjektleder. Hvert år presenteres prosjektmandat med innhold og budsjett for regionrådets politikere. Monica Celius har tatt over som prosjektleder i 50% engasjement fra januar til desember 2023.

Rammen for HNN i 2023 er satt til 1.450.000,-. Dette ble vedtatt som ramme for HNN i juni 2022. Budsjettet er økt noe fra tidligere fordi man ønsker mer midler på tiltak i ulike markedsføringsprosjekter.

Hadeland – nært og naturlig har vært den viktigste satsingen for Regionrådet for Hadeland IPR i mer enn 10 år. Kommunene uttrykker et ønske om at arbeidet for tilflytting og næringsetableringer på Hadeland også fremover bør prioriteres. Dette arbeidet vil være hovedprioritet for regionrådet i 2023.

Påvirkning og samfunnskontakt

Mye av jobben til prosjektlederne og daglig leder er å jobbe for Hadeland i ulike sammenhenger. Det å ha gode nettverk og påvirke aktører så Hadeland blir satt på kartet er viktig. Fremme regionens interesser overfor overordna myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen er også noe regionadministrasjonen jobber mye med. Det jobbes også for å utvikle og følge opp regionale planer og strategier.

Samarbeid for å skape arenaer der næringsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter samhandler samt dialog med det øvrige lokale virkemiddelapparatet for å fremme næringsutvikling er også en viktig jobb. Blant annet er regionadministrasjonen med og arrangerer den årlige Hadelandskonferansen.

Møteplassene hvor regionrådet blir representert er:

- Osloregionen - styringsgruppe (politisk), adm koordineringsgruppe, faggruppe areal- og transportplanlegging, faggruppe klima- og miljø og faggruppe næring.

- AU Stor Oslo nord
- Østlandssamarbeidet
- Kompetanseforum Hadeland
- Viken Trafikksikkerhetsutvalg
- Landbrukets fagråd
- Nordmarkarådet
- Sykehuset Innlandet
- Regionkoordinatorsamlinger Viken
- Regionkoordinatorsamlinger Innlandet

Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord

Det har vært viktig for Regionrådet å jobbe med og støtte samferdselsprosjekter i regionen vår.

Prosjektet Stor-Oslo Nord ble startet sommeren 2012 av kommunene Gjøvik, Nittedal, Gran, Lunner, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land og Søndre Land. Formålet med prosjektet er å korte ned reisetiden til og fra Oslo med bil på RV4 og med tog på Gjøvikbanen. Prosjektet er finansiert som et spleiselag og har fått midler gjennom Regionrådet for Hadeland IPR i flere år. Det anbefales at Stor-Oslo Nord medlemskapet også i 2023 betales på denne måten.

Næringsutvikling

Fokus på næringsutvikling har skjedd både gjennom markedsføring, samarbeid med Hadelandshagen om Hadelandskonferansen og annet, og med direkte kontakt med næringslivet. I tillegg har regionadministrasjonen og daglig leder jobbet med påvirkning regionalt og nasjonalt for positive effekter for lokalt næringsliv. I 2023 vil det arbeides videre med dette. Forstudiet «Kunnskapsbank» har fått støtte fra Viken fylkeskommune og arbeid med dette vil fortsette i 2023.

Det har i et par år vært jobbet for en felles næringsstrategi og et næringsbarometer for Hadelandskommunene. Dette arbeidet har vært utført av regionadministrasjonen og Hadelandshagen i tillegg til å kjøpe noe ekstern kompetanse fra Universitet i Sør-Øst Norge. Næringsbarometeret er tilgjengelig for alle og vil få en større oppgradering på nyåret i 2023. Arbeidet med næringsstrategi skal fullføres i starten av 2023. Prosjektleder for Plan og strategi – Øyvind Sørlie – holder i arbeidet med å ferdigstille denne sammen med ressurser fra Lunner kommune og Hadelandshagen.

Samarbeid med Hadelandshagen

Det har i 2022 blitt inngått en samarbeidsavtale med Hadelandshagen og regionrådet er samlokalisert i deres kontorlokaler på både Gran og Harestua. 2023 vil medføre enda tettere samarbeid med Hadelandshagen på de områdene hvor dette er naturlig.

Det vil bli laget årlige evalueringer av samarbeidet mellom Hadelandshagen og Regionrådet som kan brukes av kommunene i formannskap og kommunestyrene.

Drift av Regionrådet for Hadeland, Hadelandstinget og planarbeid

I løpet av 2023 må det besluttes hvilken regiontilknytning kommunene på Hadeland skal ha fra 2024 samt hvordan man skal samarbeid på Hadeland-spesifikke saker dersom regionrådet for Hadeland ikke skal videreføres.

Med unntak av i 2022 har det vært gjennomført et Hadelandsting. Dette vil også bli gjennomført i 2023. Det har deltakere fra Regionrådet, formannskapene, næringslivet og aktuell administrasjon.

Daglig leder og rådgiver i regionadministrasjonen fasiliterer regionrådsmøtene, skriver saker til politisk behandling og er organisatorer for å utføre beslutninger som tas. Til slutt forvalter daglig leder og regionadministrasjonen partnerskapsmidlene, og andre midler som tilligger Regionrådet i tillegg til å behandle og følge opp det årlige handlingsprogrammet og budsjettet.

Kompetanse

Daglig leder i Regionrådet for Hadeland IPR er leder i Regionalt kompetanseforum for Hadeland. Det jobbes i tillegg mot Innlandet og Viken FK for å sikre et så godt videregående opplæringstilbud for ungdom og voksne. I henhold til «strategi for fleksibel og desentralisert høyere utdanning i Innlandet» så skal det også arbeides regionalt for å få på plass

desentral høyere utdanning, blant annet et tilbud om desentralisert sykepleier- og vernepleierutdanning på Hadeland.

Prosjekter som tidligere har vært jobbet med og som ikke prioriteres i 2023

Tidligere år har man avsatt midler i budsjettet til andre prosjekter og ekstern støtte. Blant annet har man avsatt midler til «Mat og opplevelser» og «Arrangementsutvikling». Disse midlene har vært brukt som støtte til arrangementer og aktører som har fokus på lokalmat og gode opplevelser som understøtter målet om et attraktivt Hadeland. Operafest, Randsfjordfestivalen, Sagstokk, «En Sommerdag» og NM på Lygna er eksempler på slike arrangementer som Regionrådet for Hadeland har støttet. I 2023 ser man på muligheter for å jobbe med lokalmat og arrangement under satsingen «Hadeland – nært og naturlig».

Eget regionalt prosjekt for klimapådriver hadde de tre Hadelandskommunene frem tom 2020. Man savner en dedikert ressurs på dette, men har ikke avsatt noe midler i årets budsjett. Gitt den positive mottakelsen som Bærekraftsprosjektet til Hadelandshagen har fått både hos offentlige myndigheter og næringslivet så bør det jobbes for å få på plass en slik regional ressurs igjen i samarbeid med Hadelandshagen innen det tre årige prosjektet er ferdig.

Internasjonalisering og stedsutvikling er også områder hvor Regionrådet for Hadeland IPR har hatt prosjekter tidligere, men dette er ikke prioritert i 2023.

HADELAND

5. Budsjett 2023

Frem til 2021 har rammen for årlig budsjett for Regionrådet for Hadeland ligget på på 3.2-3.5 millioner pluss midler til drift/daglig leder på ca 1-1.3 millioner[1]. I 2022 ble det brukt ca 2 445 000,- i partnerskapsmidler og 690 000,- i drift/ daglig leder. Totalt et forbruk på 3 135 000,-. Som de siste årene er det utfordrende å sette opp et budsjett for Regionrådets bruk av midler i 2023, da det er noe uvisst hva vi kan få i prosjektstøtte fra Viken.

For «Hadeland - Nært og naturlig» budsjetteres det med en ramme på 1.450.000,- Dette inkluderer i hovedsak prosjektleder i 50% stilling, faste kostnader, delprosjektet «kunnskapsbank» og «kulturnæringsklynge», og ulike markedsføringstiltak.

[1] Tidligere år har Innlandet/Oppland fylkeskommune betalt 450 000,- av daglig leders lønn i tillegg til å overføre partnerskapsmidler. Dette gjør de ikke lenger, men vi overfører noe fra fylkets partnerskapsmidler til daglig leders lønn.

Regionrådet har pga mindreforbruk tidligere år midler på fond. Totalt sto det **2,5 mill** på fond for partnerskapsmidler[2] ved årsslutt.

Innlandet FK vil støtte Regionrådet for Hadeland IPR med 1 250 000,- i 2023 så lenge kommunene bidrar med 1 mill.

Fra Viken sin side overføres det ikke partnerskapsmidler, men det må søkes om prosjektmidler. For 2023 vil vi søke om prosjektmidler for prosjektet Kulturnæringsklynge og Kunnskapsbank i løpet av året. Vi søker om 200 000,- i forbindelse med disse prosjektene.

Kommunene har årlig betalt inn 333 000,- hver som andel til partnerskapsmidler, i tillegg til årlige driftsmidler (som har vært +/- 300 000,- årlig). Total overføring av **partnerskapsmidler fra Gran og Lunner** kommune er derfor ca **660 000,-**, og midler til drift ca **600 000,-**.

Totalt ble bruk i 2022 ca 530 000,- av partnerskapsmidler etter man har justert for inntekter. Fondet reduseres dermed med 530 000,- og er ca 1 900 000,- ved inngangen til 2023.

Max ramme for budsjett for 2023 med midler fra kommunene, Innlandet FK, prosjektmidler fra Viken og midler fra fond er derfor ca: 4.8mill

Det er viktig å huske at Gran kommune har arbeidsgiveransvar for de som jobber i regionadministrasjonen og/eller med prosjekter gjennom Regionrådet for Hadeland. Også i 2023 og videre framover må de økonomiske lønnsforpliktelser være forutsigbare. Derfor har man et ønske om å fordele restmidler på fond for 2024.

[2] I tillegg var det et eget fond for klimasatsmidler for flere kommuner som vår klimapådriver tidligere disponerte for mange kommuner. I 2022 ble disse overført til Bærum kommune, siden de nå leder det kommunesamarbeidet.

HADELAND

Budsjett 2023[3]:

Inntekter:

Fond partnerskapsmidler	1 900 000,-
Inn fra Gran og Lunner kommuner 660 000,- + 600 000,-	1 260 000,-
Inn fra Innlandet FK	1 250 000,-
Midler fra Viken FK[4]	200 000,-
Midler til HNN fra Jevnaker kommune	200 000,-
Totalt til disposisjon	**4 810 000,-**

Utgifter:

Interne prosjekter:

- **Hadeland – Nært og naturlig**
  Markedsføring og næringsutvikling. Gjennomføring i tråd med prosjektmandat og handlingsplan.
  Lønn til prosjektleder 50%
  Faste utgifter og tiltak som beskrevet i prosjektmandat: 1 450 000-

- **Regionadministrasjon**
  Lønn til rådgiver i regionsekretariatet 30% og faste utgifter 280 000,-

- **Kostnader til gjennomføring av møter i regionrådet** 50 000,-

- **Hadelandstinget** 80 000,-

- **Prosjektlederstilling strategiarbeid**
  Lønn til prosjektleder 50% og faste utgifter 470 000,-

- **Daglig leder**
  Lønn 90% og faste utgifter 1 000 000,-

- **Hadeland Utvikling**
  Husleie kontorplasser i Hadelandshagen Gran og Harestua og felleskostnader Hadelandshagen 130 000,-

[3] Tallene er rundet opp/ned til nærmeste 10 000
[4] Det må søkes midler fra Viken Fylkeskommune i 2023, så det er ikke garanti på å få midler

- **Organisering videre** 60 000,-

Eksterne prosjekter:

- **Samferdselsprosjekter** - Stor Oslo Nord 330 000,-
- **Næringsbarometer** 100 000,-

Disponerte midler: **3 950 000,-**

Udisponerte midler/ overføring til 2024: *860 000,-*

Arbeid i Regionrådet for Hadeland IPR om regionalt samarbeid 2020-21:

- Samling på Hurdalsjøen hotell med Ringeriksregionen 3-4-september 2020 for å se på mulighetene for å slå sammen regionene Hadeland og Ringerike i et felles IPR
- Regionrådsmøte 4.12.2020 – Diskusjoner om veien videre etter Jevnaker bestemte seg for å velge kun Ringerike IPR
- Sak 8/21 – 11.06.21 – Sak om Hadeland Utvikling
- Sak 12/21 – 22.10.21 – Sak om Hadeland Utvikling - anbefaling til Lunner og Gran kommune

HADELAND

Tidligere saker i Regionrådet for Hadeland om framtidig regionsamarbeid og andre relevante dokumenter

Vedlagt:

- Saksfremlegg og vedtak 19/18 – Regionsamarbeid på Hadeland (Arkivsak 17/02093-21)
- Saksfremlegg og vedtak 2/19 – Samarbeidsområder for regionalt partnerskap på Hadeland (Arkivsak 17/02093-41)
- Saksfremlegg og vedtak 9/19 - Utredning - fremtidige regionalt samarbeidet på Hadeland (Arkivsak 17/02093-63)
- Saksfremlegg, notat og vedtak 10/19 - Fremtidig organisering av det regionale samarbeidet på Hadeland (Arkivsak 17/02093-55)
- Saksfremlegg og vedtak 3/20 – Framdriftsplan (Arkivsak 17/02093-65)
- Saksfremlegg og vedtak 12/20 – Ny framdriftsplan (Arkivsak 17/02093-68)
- Regional plan for Hadeland 2015– 2021
- Regional handlingsplan 2020
- Årsmelding 2019
- Presentasjon fra Distriktssenteret – «Hvilken vei velger vi»
- Presentasjon fra Østlandsforskning – «Regionalt samarbeid Hadeland og Ringerike»
- Presentasjon fra Universitetet i Sørøst Norge – «Næringsstruktur og vekstmuligheter»
- Presentasjon fra Viken Fylkeskommune – «Vikens fylkeskommuneregioner og regionsamarbeid»

Eksempel på andre relevante dokumenter som ikke er vedlagt:

- NIVI Rapport 2019:3 Kommuneregioner og regionråd i Viken
- Utredninger gjort i den enkelte Hadelandskommune rundt kommunereformen
- Utredninger gjort i den enkelte Hadelandskommune rundt fylkesreformen
- Regionale planer fra Oppland Fylkeskommune

Vibeke Buraas Dyrnes 21.08.2020

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093-21
Saksbehandler Sigmund Hagen

Saksgang Møtedato
Regionrådet

Regionsamarbeid på Hadeland

Daglig leders innstilling:

Regionrådet ber administrasjonen om å utrede følgende fremtidssenarioer:

- Mulighetene for et fortsatt regionråd for Hadeland.
- Hadelandsregionen Utvikling.

Regionrådet vil også ha fremlagt mulige finansieringsmodeller.

Saksdokumenter	**Vedlagt**
Lunner og Jevnakers beslutningsunderlag tidligere i prosessen	Ja
Partnerskapsavtalen	Ja
Vedtekter for regionrådet	Ja
Kommunereform utredninger	Nei

Saksopplysninger:

Stortinget behandlet 8. juni 2017 (Innst. 385 S 2016-2017) regionreformen og vedtok å redusere dagens 19 fylker til 11, inkludert Oslo. Oppland og Hedmark fylker slås sammen til et innlandsfylke, mens Buskerud, Akershus og Østfold slås sammen til fylke Viken. Det gjennomføres tilsvarende sammenslåinger i fylkesstrukturen i hele landet, bortsett fra i Møre og Romsdal og Rogaland. Prosesser med grensejusteringer vil være aktuelt i hele landet. Sammenslåingen gjelder med virkning fra 1.1.2020
Regjering og Storting begrunner dette med at denne inndelingen bedre vil kunne løse de samfunnsutfordringene regionene står overfor og legge til rette for en styrket samfunnsutviklerrolle for fylkeskommunene.

Stortinget legger til grunn at større og mer funksjonelle fylkeskommuner vil kunne styrke lokaldemokratiet og vekstkraften, samt legge grunnlaget for bedre samarbeid med andre regionale aktører og en styrket samfunnsutvikling.

Lunner og Jevnaker kommune vedtok i sine kommunestyremøter den 25. januar 2018 et ønske om å innlemmes i den fremtidige Viken fylkeskommune. Stortinget besluttet å innvilge deres ønsker i sitt vedtak den 8. juni 2017. Gran har gjennom sine behandlinger vedtatt å avvente et eventuelt fylkesbytte til man kan se konsekvensene av hvordan de nye fylkeskommunene vil utvikle seg. Neste mulighet til et fylkesbytte vil bli ved kommune- og fylkestingsvalg i 2023.

Denne endringen vil få konsekvenser for det regionale samarbeidet på Hadeland. Kommunene må derfor ta stilling til hvordan man ønsker samhandling i fremtiden. Regionrådet har gjennomført en prosess i regionrådsmøtene den 08. juni og 14. september. Gjennom dette arbeid har man utviklet 4 ulike fremtidssenarioer.

«Hver sin vei»
Denne modellen tar utgangspunkt i at regionen blir delt mellom de to nye fylkeskommunene, Viken og Innlandet. Dermed vil det naturlige være at Gran søker et regionalt samarbeid med Gjøvikregionen, Jevnaker fortsetter med Ringerike mens Lunner søker mot Øvre- eller Nedre Romerike.

«Holde på Hadeland»
Denne modellen tar utgangspunkt i at Hadelandsregionen fortsatt vil ha felles interesser i fremtiden og ønsker videreføring av dagens samarbeid.

«Felles interesser»
Dette er en modell hvor man søker å finne nye samarbeidsformer på tvers av fylkesgrensene med utgangpunkt i felles interesser. Man kan se for seg både en «Nordmarkaregion» eller et regionalt samarbeid langs nærings- og infrastrukturakser.

«Hadelandsregionen Utvikling»
Denne modellen er utprøvd i mange andre regioner hvor man har samlet virkemiddelsaktørene under samme tak for å skape utviklingskraft. Dette kan gjøres enten gjennom en felles organisasjon eller ved samlokalisering med en felles overbygning.

Samarbeidet i dag

Hadeland har en lang historie med regionalt samarbeid mellom kommunen og jevnlige møter mellom ordførere og rådmenn samt regionrådsmøter. Helt siden generalplanarbeidet på 60-tallet har kommunene samarbeidet om felles utfordringer og oppgaveløsning.

I regionen er det mange interkommunale samarbeidsordninger og et godt etablert samarbeid gjennom regionrådet for Hadeland. Fra 2003 har regionrådet hatt en fast ansatt administrativ leder og årlige budsjetter finansiert av kommunene og fylkeskommunen. I dag består administrasjonen av tre ansatte samt prosjektledere finansiert gjennom eksterne midler.

Regionrådet for Hadeland er en del av Opplandsmodellen for partnerskap. Denne modellen er utviklet som et resultat av det statlige forsøksprosjektet «fritt frem» fra 2003. Partnerskapsmodellen var en politisk, - virkemiddel, - og partnerskapsreform. Partnerskapet reguleres gjennom en 4 åring avtale som skal sikre likeverdige partnere. Hadelandsregionen tildeles årlige bevilgninger fra fylkeskommunen på 2 500 000,- mot at kommune bidrar med minimum 1 000 000,-. Driftsmidler

kommer i tillegg. Avtalen regulerer også beslutningsmetodikken som stadfester at avgjørelser skal fattes gjennom konsensus.
«Innlandet» har kommet langt i sin prosess med å se på hvordan den fremtidige samhandlingen med kommunen kan gjennomføres. Oppland har invitert alle ordførere, rådmenn og daglig ledere til drøfting, regionledere er tilknyttet en referansegruppe mens daglig ledere fra Oppland og regionrådgivere fra Hedmark har administrative samlinger. Etter planen skal referansegruppen komme med en anbefaling til fellesnemnda i løpet av november/desember.

Viken har ikke kommet like langt i sin vurdering av samhandling med kommunene men det er berammet et møte med regionrådene og Viken den 15. november i Bærum. Daglig leder har forespurt om deltagelse på dette møtet.

Vurdering:

Daglig leder er av den oppfatningen at alternativet med å gå «hver sin vei» må anses å være «null» alternativet. Dersom vi ikke aktivt utreder og jobber for andre modeller vil dagens Hadelandskommuner bli innlemmet i sine andre naboregioner. I så tilfelle er det ikke nødvendig å utrede dette men følge prosessene i Viken og Innlandet nært.

Daglig leder anbefaler dermed at regionrådet for Hadeland utreder mulighetene for et fortsatt regionalt samarbeid på Hadeland enten med utgangspunkt i dagens modell eller som et utviklingsmiljø sammen med andre aktører.

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093
Arkivkode
Saksbehandler Sigmund Hagen

Møtedato	Saknr	1
26.10.2018	19/18	

SAKSPROTOKOLL

Regionsamarbeid på Hadeland

Regionrådet har behandlet saken i møte 26.10.2018 sak 19/18

Regionrådets behandling 26.10.2018:

Enighet om at det ønskes et Hadelandssamarbeid videre. Regionrådet ønsket en alternativ innstilling:

Regionrådet ber administrasjonen om å utrede følgende:

- Hva skal et fremtidig regionalt samarbeid inneholde
- Hvordan kan et fremtidig regionalt samarbeid organiseres og finansieres
- Herunder mulige fremtidsscenarier:
  - Et fortsatt regionråd for Hadeland.
  - Hadelandsregionen Utvikling.
  - Utvidet regionalt samarbeid med nabokommuner/-regioner

Forankring i kommunestyrene og regionrådet fremover og ha en innstilling før sommerferien

Regionrådets vedtak 26.10.2018:

Regionrådet ber administrasjonen om å utrede følgende:

- Hva skal et fremtidig regionalt samarbeid inneholde
- Hvordan kan et fremtidig regionalt samarbeid organiseres og finansieres
- Herunder mulige fremtidsscenarier:
  - Et fortsatt regionråd for Hadeland.
  - Hadelandsregionen Utvikling.
  - Utvidet regionalt samarbeid med nabokommuner/-regioner

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093-41
Saksbehandler Sigmund Hagen

Saksgang Møtedato
Regionrådet

Samarbeidsområder for regionalt partnerskapet på Hadeland

Daglig leders innstilling:

Regionrådet slutter seg til følgende hovedområder og ber administrasjonen utrede dette videre i tråd med tidligere vedtatt fremdriftsplan.

- Regionalt utviklingsarbeid og partnerskap
- Kommunikasjon, påvirkning og synliggjøring
- Plan og prosess

Regionrådet understreker at dette er et høringsnotat og må justeres parallelt med de pågående prosesser i Viken og Innlandet.

Saksopplysninger:

Hadeland har en lang historie med regionalt samarbeid mellom kommunene og jevnlige møter mellom ordførere og rådmenn samt regionrådsmøter. Helt siden generalplanarbeidet på 60-tallet har kommunene samarbeidet om felles utfordringer og oppgaveløsning.

I regionen er det mange interkommunale samarbeidsordninger og et godt etablert samarbeid gjennom regionrådet for Hadeland. Fra 2003 har regionrådet hatt en fast ansatt administrativ leder og årlige budsjetter finansiert av kommunene og fylkeskommunen. I dag består administrasjonen av tre ansatte samt prosjektledere finansiert gjennom eksterne midler.

Regionrådet for Hadeland er en del av Opplandsmodellen for partnerskap. Denne modellen er utviklet som et resultat av det statlige forsøksprosjektet «fritt frem» fra 2003. Partnerskapsmodellen var en politisk, - virkemiddel, - og partnerskapsreform. Partnerskapet reguleres gjennom en 4 åring

avtale som skal sikre likeverdige partnere. Hadelandsregionen tildeles årlige bevilgninger fra fylkeskommunen på 2 500 000,- mot at kommune bidrar med minimum 1 000 000,-. Driftsmidler kommer i tillegg. Avtalen regulerer også beslutningsmetodikken som stadfester at avgjørelser skal fattes gjennom konsensus.

Med regionreformen 1.1.2020 som fører til nye fylker og at Hadelandskommunene deles mellom Innlandet og Viken, er det viktig å jobbe frem en modell for det videre samarbeidet på Hadeland.

Regionrådets vedtak 26.10.2018:

«Regionrådet ber administrasjonen om å utrede følgende:

- *Hva skal et fremtidig regionalt samarbeid inneholde*
- *Hvordan kan et fremtidig regionalt samarbeid organiseres og finansieres*
- *Herunder mulige fremtidsscenarier:*
  Et fortsatt regionråd for Hadeland.
  Hadelandsregionen utvikling»

Regionrådet vedtok 14.12.18 følgende fremdriftsplan:

- *Utarbeide brev til nabokommuner/regioner som vedtas på regionråd i desember.*
- *Presentere fremdriftsplan i regionrådet i desember*
- *Utrede innhold i samarbeidet. Høringsnotat fremmes på regionrådsmøtet i februar.*
- *Utrede organisering. Høringsnotat til regionrådet i februar.*
- *Finansieringsmodell – høringsnotat i regionrådet mars 2019*
- *Ferdig sak sendes kommunene i april/mai.*

Innlandet fylkeskommune har kommet langt i sitt arbeid med å finne nye former for partnerskap mellom Innlandet og de nye kommuneregionene. Det har vært gjennomført forankringsmøter med regionrådsledere og representanter for fellesnemnda, alle kommunene har hatt møte med Oppland fylkeskommune samtidig som det har vært gjennomført møter mellom Daglig ledere og fylkeskommunenes administrative ledelse.

Innlandet har opprettet en politisk referansegruppe og en administrativ arbeidsgruppe som har jobbet frem et utkast til nye samarbeidsformer som skal behandles i løpet av 2019. Det er således naturlig å følge rammene for Innlandet sin arbeidsform og innhold. Viken har kun gjennomført et dialogmøte med kommuneregionene.

Regionrådssamarbeid bør også i fremtiden være et verktøy for å styrke felles strategisk innsats med et tydelig regionalt fokus på samfunns- og næringsutviklingen.

Områder det naturlig bør samarbeides om:

Regionalt utviklingsarbeid og partnerskap

Hadelandsregionen har lange tradisjoner for regionalt utviklingsarbeid og samhandling. Regionrådet vedtar satsninger og prioriteringer som administrasjonen følger opp i det daglige. Regionen har et spesielt godt samarbeid mellom de ulike aktørene i det lokale virkemiddelapparatet. Kommunens samfunnsplanleggere, næringsrådgivere, felles etablererveileder, Hadelandshagen og regionadministrasjonen jobber kontinuerlig sammen for å fremme vekst og utvikling. Samtidig har vi et godt utviklet samarbeid med andre regioner gjennom konkrete prosjekter, arenaer og organisasjoner. Regionadministrasjonen har også en rolle som koblingspunkt mot øvrige virkemiddelapparat som utdanningsinstitusjoner, Innovasjon Norge, Regionalutvikling, SIVA. Regionalt forskingsfond, grønn fremtid og andre utviklingsaktører. Gjennom denne arbeidsformen skaper vi godt grunnlag for nærings- og samfunnsutvikling i regionen.

Partnerskapsmodellen i Oppland har gitt oss finansielle muligheter til å følge opp prioriterte satsninger og gitt rom for tildeling av utviklingsmidler til interne og eksterne prosjekter**.** I Innlandet fylkeskommune er det en forventing om at «partnerskapsmodellen» med frie midler vil bli videreført gjennom avtaler som følger valgperioden til fylkestinget. Dette er nedskrevet i dokumenter som vil bli behandlet i løpet av 2019. De samme dokumentene har åpnet for at Hadeland skal bestå som egen region og kommunikasjonen mellom Innåndet og Viken er etablert for å finne frem til en mulig finansieringsdeling. Dermed er det sannsynlig at Hadelandsregionen kan få tilgang til partnerskapsmidler i fremtiden.

Kommunikasjon, påvirkning og synliggjøring

«Hadeland- nært og naturlig» er regionens hovedsatsing og jobber for å gjøre Hadeland mer kjent. Satsingen har hovedfokus på markedsføring av regionen. Prosjektet jobber med synliggjøring av det Hadeland kan by på for beboere, besøkende og etablerere. Gjennom satsningen jobbes det også målrettet med stedsutvikling, arrangementsutvikling og næringsutvikling for å gjøre regionen mer attraktiv for innbyggerne, tilflyttere, talenter og bedrifter.

Prosjektet kjører jevnlig målrettede kampanjer som formidler muligheten for jobb og bolig nært naturen og nært Oslo. Her synliggjøres også Hadelands sentrale plassering i forhold til regionene rundt. Disse kampanjene forteller historier som bekrefter det jordnære verdivalget ved å flytte til Hadeland og i arbeidet med innholdsproduksjon retter prosjektet seg mot egne innbyggere og etablerere for å bygge stolthet og identitet samt fremme våre fyrtårn og suksesshistorier.

For Hadeland - nært og naturlig er det vel så viktig å få kompetanse og talenter til å bli som å tiltrekke seg nye. Prosjektet fokuserer derfor på opplevelser i hverdagen og synliggjøring av disse for egne innbyggere for slik å skape ambassadører. Dette aspektet har vi utvidet til et dagsturisme-fokus som understreker nærheten til Oslo for å løfte frem lokale aktører som har en god historie å fortelle. Gjennom dagsturisten søker prosjektet å skape enda flere ambassadører.

Hadelandsregion er også en del av Osloregionens profileringsarbeid og deltar aktivt i organisasjonens styre, administrative koordineringsgruppe og faggruppe for underbygge Hadelandsregionens

synlighetsmål. Osloregionen har mange kvaliteter når det gjelder næringsutvikling, livskvalitet og gode opplevelser.

For å gjøre regionens fortrinn bedre kjent, har Osloregionen som mål å gi slagkraft til internasjonal profilering. Et tydelig og attraktivt bilde av Osloregionen og Norge er en forutsetning for å beholde og tiltrekke seg kompetanse, investeringer og tilreisende. Etter et omfattende arbeid og bred involvering vedtok Osloregionens styret i 2015 en internasjonal profileringsstrategi for Osloregionen. Den internasjonale profileringsstrategien, The Oslo Brand Management Strategy, handler om å bygge vår identitet og finne vår egen unike stemme. Vi vil synliggjøre Oslos verdier gjennom å målrette og ikke minst samkjøre ulike tiltak. Oslo Brand Partners (OBP) er et samarbeid om internasjonal profilering av osloregionen. Et tydelig og attraktivt bilde av Osloregionen og Norge er en forutsetning for å beholde og tiltrekke seg kompetanse, investering og tilreisende. OBP skal jobbe konkret og praktisk med å styrke Osloregionens internasjonale posisjon gjennom et koordinert profileringsarbeid.

Hadelandsregionen benytter i hovedsak sitt medlemskap i Visitt Innlandet som redskap for profilering og markedsføring av reiselivet i regionen. Vi jobber aktiv for å løfte frem våre fyrtårn og bidra til produktutvikling og etableringer av nye bedrifter og satsninger. Samtidig har administrasjonen utviklet eget reiselivsrelatert profileringsmateriale for å komplementere regionens behov.

Gjennom regionrådets reglement er det synliggjort hvilken rolle man skal ha i det kontinuerlige påvirknings og lobbyarbeidet. Hadelandsregionen bør også i fremtiden fremme regionens interesser overfor fylkeskommunene og statlige organer. Gjennom en slik strategi skal man skape gode levekår og utviklingsmuligheter for de som bor og har virksomhet i regionen samtidig som man skal fremme regionens interesser i reform- og utviklingsprosesser. Regionrådet kan på den måten fortløpende påvirke prosesser som kan ha innvirkning på Hadeland sine utviklingstrekk.

Hadelandsregionen vil også i fremtiden ha behov for kontinuerlig påvirkningsarbeid for å fremme våre interesser innenfor infrastruktur, vei og jernbane.

Plan og prosess

Regionrådet vil også i fremtiden være den viktigste arena for høringer, fortløpende dialog og forankring mellom forvaltningsnivåene. Viken og Innlandet fylkeskommuner har uttrykt at det blir enda viktigere med samhandling gjennom regionrådene når fylkeskommunene blir større. Østlandsforskning sin evalueringsrapport fra 2015 avdekker at regionrådene fremmer regionalutvikling og skaper mer konsensus rundt planer, som igjen kan føre til mindre konflikter og innsigelser mellom forvaltningsnivåene. Dermed blir regionråd en viktig arena for regionalt strategisk planarbeid.

Kommunene Lunner, Jevnaker og Gran utgjør en viktig vekstregion, med sentral beliggenhet nær Oslo. Dette fører til et stort behov for gode overordnede strategier og fremtidsrettet planlegging.

Dersom regionen fortsatt skal utvikle seg i pakt med naturen og utvikles som et bærekraftig samfunn trenger vi felles sømløs planlegging. Regionrådet for Hadeland har forpliktende planer og er den eneste kommuneregionen i Innlandet som har en regional plan som gir føringer og er forpliktende for partene. Man bør fortsatt ha en ambisjon om at regional plan for Hadeland skal gi strategiske føringer for samfunnsutviklingen i regionen innenfor de temaene planarbeidet konsentrerer seg om.

Skal kommunene på Hadeland være attraktive for bosetting og næringsutvikling er en avhengig av å finne gode fellesløsninger på tvers av kommunegrenser. Avstanden mellom tettstedene og utviklingsområdene i regionen er små og arealdisponeringene og etableringer i en kommune vil kunne få konsekvenser for nabokommuner. Mange utfordringer kan ikke løses innenfor rammene av kommunal planlegging, men krever løsninger hvor kommunale og regionale planmyndigheter finner frem til felles løsninger.

Regionreformen vil føre til en omfattende planstrategiprosess etterfulgt av utarbeidelse av nye regionale planer som deretter skal på høringsrunder til samfunnslivet. Viken og Innlandet signaliserer at forankring mot kommunene bør løses gjennom regionrådene.

Kommunelovens nye bestemmelse om Regionråd

Konsekvenser av ny kommunelov

§ 18-1.Interkommunalt politisk råd

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et interkommunalt politisk råd. Rådet kan behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et slikt råd.

Et interkommunalt politisk råd kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Rådet kan likevel gis myndighet til å treffe slike vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger

§ 31-2. Overgangsregler for interkommunale styrer etter § 27 i kommuneloven av 1992

Interkommunalt samarbeid som er organisert som et interkommunalt styre etter § 27 i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner, må være omdannet til et interkommunalt politisk råd etter § 18-1 eller et kommunalt oppgavefellesskap etter § 19-1 senest fire år etter at henholdsvis kapittel 18 og 19 i loven her trer i kraft.

Konklusjon:

Der hvor det ikke eksisterer noen form for organisering av regionrådet i dag, må det skje en organisering i samsvar med § 18-1. Hvis regionrådet er organisert etter eksisterende lovs § 27, har man 4 år på seg etter ikrafttredelse av ny lov til å organisere seg i samsvar med § 18-1.

Vurdering:

Daglig leder har forsøkt å lage et høringsnotat som kan gi regionrådet et underlag for videre drøfting. Vi har bevisst ikke lagt opp til et notat som synliggjør arbeidet gjennom inndeling i våre prosjekter men lagd en overordnet tematisk inndeling. Dermed går vi ikke i dybden på «Hadeland - nært og naturlig, «klimapådriver», «pådriver for bærekraftig ATP», «Stor – Oslo Nord, «Arrangementsutvikling» eller andre prosjekter initiert eller styrt av regionrådet.

På samme måte blir heller ikke alle strategier, planker eller prosesser en del av dette notatet.

Daglig leder ønsker først en drøfting om overordnede temaområder som kan vise vei for fremtidig arbeidsform.

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093
Arkivkode
Saksbehandler Sigmund Hagen

Møtedato	Saknr	1
15.02.2019	2/19	

SAKSPROTOKOLL

Samarbeidsområder for regionalt partnerskapet på Hadeland

Regionrådet har behandlet saken i møte 15.02.2019 sak 2/19

Regionrådets behandling 15.02.2019:

Regionrådets vedtak 15.02.2019:
Regionrådet slutter seg til følgende hovedområder og ber administrasjonen utrede dette videre i tråd med tidligere vedtatt fremdriftsplan.

- Regionalt utviklingsarbeid og partnerskap
- Kommunikasjon, påvirkning og synliggjøring
- Plan og prosess

Regionrådet understreker at dette er et høringsnotat og må justeres parallelt med de pågående prosesser i Viken og Innlandet.

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093-63
Saksbehandler Sigmund Hagen

Saksgang Møtedato
Regionrådet

Utredning - fremtidige regionalt samarbeidet på Hadeland.

Daglig leders innstilling:

1. Regionrådet for Hadeland slutter seg til et fortsatt forpliktende samarbeid mellom kommune Gran, Lunner og Jevnaker som danner grunnlag for avtaler med Viken og Innlandet fylke.

2. Regionrådet anmoder administrasjonen om å starte en utredningsprosess i nært samarbeid med fylkeskommunene. Utredningen skal inneholde en vurderinger av størrelse på regionen, tilhørighet, organisasjon, lokasjon og representasjon.

3. Et mulig geografisk utvidet interkommunalt politisk råd skal utredes. Hensikten er å styrke regionens posisjon for å få politisk gjennomslag for prioriterte utviklingsmål i regionen, samt unngå en splittelse av Hadeland til flere kommuneregioner.

Saksdokumenter	**Vedlagt**
Notat – organisering juni 2019	Ja
Samarbeidsområder for regionalt partnerskap på Hadeland	Ja
Prosess – partnerskapsavtale mellom Innlandet og kommunene	Ja
NIVI – Utredning 29.mai 2019	Ja

Saksopplysninger:

Regionrådet for Hadeland har vært en del av Opplandsmodellen for partnerskap. Denne modellen er utviklet som et resultat av det statlige forsøksprosjektet «fritt frem» fra 2003. Partnerskapsmodellen var en politisk, - virkemiddel, - og partnerskapsreform. Partnerskapet reguleres gjennom en 4 åring avtale som skal sikre likeverdige partnere. Hadelandsregionen tildeles årlige bevilgninger fra fylkeskommunen på 2 500 000,- mot at kommune bidrar med

minimum 1 000 000,-. Driftsmidler kommer i tillegg. Avtalen regulerer også beslutningsmetodikken som stadfester at avgjørelser skal fattes gjennom konsensus.
Med regionreformen 1.1.2020 som fører til nye fylker og at Hadelandskommunene deles mellom Innlandet og Viken, er det viktig å jobbe frem en modell for det videre samarbeidet på Hadeland.

Innlandet fylkeskommune har avsatt 1 250 000,- i sine budsjetter for 2020 og vi har fått positive signaler fra Viken på tilsvarende beløp.

Regionrådets vedtak 14.06.2019:

- *Regionrådet for Hadeland slutter seg til et fortsatt forpliktende samarbeid mellom kommune Gran, Lunner og Jevnaker som danner grunnlag for avtaler med Viken og Innlandet fylke.*
- *Navnet endres til: Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt politisk råd.*
- *Regionrådet for Hadeland anmoder det neste valgte rådet om å initiere en prosess for å utrede ny organisering.*
- *Dette skal være en åpen utredningsprosess i nært samarbeid med fylkeskommunene som skal inneholde vurderinger av størrelse på regionen, tilhørighet, organisasjon, lokasjon og representasjon.*
- *Et mulig geografisk utvidet interkommunalt politisk råd skal utredes. Hensikten er å styrke regionens posisjon for å få politisk gjennomslag for prioriterte utviklingsmål i regionen, samt unngå en splittelse av Hadeland til flere kommuneregioner.*

Regionrådets vedtak 26.10.2018:

«Regionrådet ber administrasjonen om å utrede følgende:
• Hva skal et fremtidig regionalt samarbeid inneholde
• Hvordan kan et fremtidig regionalt samarbeid organiseres og finansieres
• Herunder mulige fremtidsscenarier:
Et fortsatt regionråd for Hadeland.
Hadelandsregionen utvikling»

Regionrådet vedtok 14.12.18 følgende fremdriftsplan:

- *Utarbeide brev til nabokommuner/regioner som vedtas på regionråd i desember.*
- *Presentere fremdriftsplan i regionrådet i desember*
- *Utrede innhold i samarbeidet. Høringsnotat fremmes på regionrådsmøtet i februar.*
- *Utrede organisering. Høringsnotat til regionrådet i februar.*
- *Finansieringsmodell – høringsnotat i regionrådet mars 2019*
- *Ferdig sak sendes kommunene i april/mai.*

Kommunene signaliserte på Ordfører og rådmannsmøte 11.03.19 behov for ytterligere interne avklaringer, noe som har forsinket fremdriftsprosessen.

Det er tydelig uttrykt politisk vilje fra alle tre kommunene om å konstituere et nytt interkommunalt politisk råd for Hadeland etter valget 2019. Det er imidlertid noe uavklart om dette rådet bør fortsette hele valgperioden eller endres som en del av en utredning.

Innlandet fylkeskommune har kommet langt i sitt arbeid med å finne nye former for partnerskap mellom Innlandet og de nye kommuneregionene. Det har vært gjennomført forankringsmøter med regionrådsledere og representanter for fellesnemnda, alle kommunene har hatt møte med Oppland fylkeskommune samtidig som det har vært gjennomført møter mellom Daglig ledere og fylkeskommunenes administrative ledelse. Innlandet har opprettet en politisk referansegruppe og en administrativ arbeidsgruppe som har jobbet frem et utkast til nye samarbeidsformer som skal behandles i løpet av 2019.

Viken har gjennomført et dialogmøte med kommuneregionene og bestilt en utredning om Kommuneregioner og regionråd i Viken. Oppdraget er utført av NIVI Analyse.
Rapporten inneholder en analyse av funksjonelle regioner og regionråd i Viken fylke, som etableres fra 1.1.2020. Prosjektet har sin bakgrunn i at fellesnemnda for Viken fylkeskommune har vedtatt prosess for utarbeidelse av regional planstrategi for det nye fylket. Planprosessen stiller krav til mer kunnskap om fremtidig inndeling av Viken i faste kommuneregioner og regionrådenes rolle som samarbeidsorgan mot fylkeskommunen

Regionrådssamarbeid bør også i fremtiden være et verktøy for å styrke felles strategisk innsats med et tydelig regionalt fokus på samfunns- og næringsutviklingen.

Vurdering:

Det er etter Daglig leders syn naturlig at regionens regionale samarbeid organiseres i tråd med ny kommunelovs rettslige regulering av regionråd - Interkommunalt politisk råd, Kommunelovens kapittel 18. Dette vil ivareta kommunenes behov for en enkel og fleksibel organisasjonsmodell.

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093
Arkivkode
Saksbehandler Sigmund Hagen

Møtedato	Saknr	1
13.12.2019	9/19	

SAKSPROTOKOLL

Utredning - fremtidige regionale samarbeidet på Hadeland.

Regionrådet har behandlet saken i møte 13.12.2019 sak 9/19

Regionrådets behandling 13.12.2019:

Innspill om at det må være tid nok til å ta ting til politisk drøfting i kommunene. Ønske om noen små endringer i forslaget til vedtak.

Regionrådets vedtak 13.12.2019:

1. Regionrådet for Hadeland slutter seg til et fortsatt forpliktende samarbeid mellom kommune Gran, Lunner og Jevnaker som danner grunnlag for avtaler mellom kommunene og med Viken og Innlandet fylke.

2. Regionrådet starter en utredningsprosess i nært samarbeid med kommunene og fylkeskommunene. Utredningen skal inneholde en vurderinger av størrelse på regionen, tilhørighet, organisasjon, lokasjon og representasjon.

3. Et mulig geografisk utvidet interkommunalt politisk råd skal utredes. Hensikten er å styrke regionens posisjon for å få politisk gjennomslag for prioriterte utviklingsmål i regionen, samt unngå en splittelse av Hadeland til flere kommuneregioner.

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093-55
Saksbehandler Sigmund Hagen

Saksgang Møtedato
Regionrådet

Fremtidig organisering av det regionale samarbeidet på Hadeland

Daglig leders innstilling:

1. Regionrådet for Hadeland slutter seg til et fortsatt forpliktende samarbeid mellom kommune Gran, Lunner og Jevnaker som danner grunnlag for avtaler med Viken og Innlandet fylke.
2. Navnet endres til: Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt politisk råd.
3. Regionrådet for Hadeland anmoder det neste valgte rådet om å initiere en prosess for å utrede ny organisering.

Saksdokumenter	**Vedlagt**
Notat om organisering	Ja
NIVI Rapport	Ja

Saksopplysninger:

Regionrådet for Hadeland er en del av Opplandsmodellen for partnerskap. Denne modellen er utviklet som et resultat av det statlige forsøksprosjektet «fritt frem» fra 2003. Partnerskapsmodellen var en politisk, - virkemiddel, - og partnerskapsreform. Partnerskapet reguleres gjennom en 4 åring avtale som skal sikre likeverdige partnere. Hadelandsregionen tildeles årlige bevilgninger fra fylkeskommunen på 2 500 000,- mot at kommune bidrar med minimum 1 000 000,-. Driftsmidler kommer i tillegg. Avtalen regulerer også beslutningsmetodikken som stadfester at avgjørelser skal fattes gjennom konsensus.
Med regionreformen 1.1.2020 som fører til nye fylker og at Hadelandskommunene deles mellom Innlandet og Viken, er det viktig å jobbe frem en modell for det videre samarbeidet på Hadeland.

Regionrådets vedtak 26.10.2018:

«Regionrådet ber administrasjonen om å utrede følgende:
• Hva skal et fremtidig regionalt samarbeid inneholde
• Hvordan kan et fremtidig regionalt samarbeid organiseres og finansieres
• Herunder mulige fremtidsscenarier:
Et fortsatt regionråd for Hadeland.
Hadelandsregionen utvikling»

Regionrådet vedtok 14.12.18 følgende fremdriftsplan:

- *Utarbeide brev til nabokommuner/regioner som vedtas på regionråd i desember.*
- *Presentere fremdriftsplan i regionrådet i desember*
- *Utrede innhold i samarbeidet. Høringsnotat fremmes på regionrådsmøtet i februar.*
- *Utrede organisering. Høringsnotat til regionrådet i februar.*
- *Finansieringsmodell – høringsnotat i regionrådet mars 2019*
- *Ferdig sak sendes kommunene i april/mai.*

Kommunene signaliserte på Ordfører og rådmannsmøte 11.03.19 behov for ytterligere interne avklaringer, noe som har forsinket fremdriftsprosessen.

Det er tydelig uttrykt politisk vilje fra alle tre kommunene om å konstituere et nytt interkommunalt politisk råd for Hadeland etter valget 2019. Det er imidlertid noe uavklart om dette rådet bør fortsette hele valgperioden eller endres som en del av en utredning.

Innlandet fylkeskommune har kommet langt i sitt arbeid med å finne nye former for partnerskap mellom Innlandet og de nye kommuneregionene. Det har vært gjennomført forankringsmøter med regionrådsledere og representanter for fellesnemnda, alle kommunene har hatt møte med Oppland fylkeskommune samtidig som det har vært gjennomført møter mellom Daglig ledere og fylkeskommunenes administrative ledelse. Innlandet har opprettet en politisk referansegruppe og en administrativ arbeidsgruppe som har jobbet frem et utkast til nye samarbeidsformer som skal behandles i løpet av 2019. Det er således naturlig å følge rammene for Innlandet sin arbeidsform og innhold.

Viken har gjennomført et dialogmøte med kommuneregionene og bestilt en utredning om Kommuneregioner og regionråd i Viken. Oppdraget er utført av NIVI Analyse.
Rapporten inneholder en analyse av funksjonelle regioner og regionråd i Viken fylke, som etableres fra 1.1.2020. Prosjektet har sin bakgrunn i at fellesnemnda for Viken fylkeskommune har vedtatt prosess for utarbeidelse av regional planstrategi for det nye fylket. Planprosessen stiller krav til mer kunnskap om fremtidig inndeling av Viken i faste kommuneregioner og regionrådenes rolle som samarbeidsorgan mot fylkeskommunen

Regionrådssamarbeid bør også i fremtiden være et verktøy for å styrke felles strategisk innsats med et tydelig regionalt fokus på samfunns- og næringsutviklingen.

Vurdering:

Det er etter Daglig leders syn naturlig at regionens regionale samarbeid organiseres i tråd med ny kommunelovs rettslige regulering av regionråd - Interkommunalt politisk råd, Kommunelovens kapittel 18. Dette vil ivareta kommunenes behov for en enkel og fleksibel organisasjonsmodell.

NOTAT

Organisering av det regionale samarbeidet på Hadeland.

Bakgrunn:

Hadeland har en lang historie med regionalt samarbeid mellom kommunene og jevnlige møter mellom ordførere og rådmenn samt regionrådsmøter. Helt siden generalplanarbeidet på 60-tallet har kommunene samarbeidet om felles utfordringer og oppgaveløsning.

I regionen er det mange interkommunale samarbeidsordninger og et godt etablert samarbeid gjennom regionrådet for Hadeland. Fra 2003 har regionrådet hatt en fast ansatt administrativ leder og årlige budsjetter finansiert av kommunene og fylkeskommunen. I dag består administrasjonen av tre ansatte samt prosjektledere finansiert gjennom eksterne midler.

Regionrådet for Hadeland er en del av Opplandsmodellen for partnerskap. Denne modellen er utviklet som et resultat av det statlige forsøksprosjektet «fritt frem» fra 2003. Partnerskapsmodellen var en politisk, - virkemiddel, - og partnerskapsreform. Partnerskapet reguleres gjennom en 4 åring avtale som skal sikre likeverdige partnere. Hadelandsregionen tildeles årlige bevilgninger fra fylkeskommunen på 2 500 000,- mot at kommune bidrar med minimum 1 000 000,-. Driftsmidler kommer i tillegg. Avtalen regulerer også beslutningsmetodikken som stadfester at avgjørelser skal fattes gjennom konsensus.

Med regionreformen 1.1.2020 som fører til nye fylker og at Hadelandskommunene deles mellom Innlandet og Viken, er det viktig å jobbe frem en modell for det videre regionale samarbeidet på Hadeland.

Regionrådets vedtak 26.10.2018:

«Regionrådet ber administrasjonen om å utrede følgende:

- *Hva skal et fremtidig regionalt samarbeid inneholde*
- *Hvordan kan et fremtidig regionalt samarbeid organiseres og finansieres*
- *Herunder mulige fremtidsscenarier:*

    Et fortsatt regionråd for Hadeland.

    Hadelandsregionen utvikling»

Regionrådet vedtok 14.12.18 følgende fremdriftsplan:

- *Utarbeide brev til nabokommuner/regioner som vedtas på regionråd i desember.*
- *Presentere fremdriftsplan i regionrådet i desember*
- *Utrede innhold i samarbeidet. Høringsnotat fremmes på regionrådsmøtet i februar.*
- *Utrede organisering. Høringsnotat til regionrådet i februar.*
- *Finansieringsmodell – høringsnotat i regionrådet mars 2019*
- *Ferdig sak sendes kommunene i april/mai.*

Kommunene signaliserte på møte mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjonen 11.03.19 behov for ytterligere interne avklaringer, noe som har forsinket fremdriftsprosessen.

Innlandet fylkeskommune har kommet langt i sitt arbeid med å finne nye former for partnerskap mellom Innlandet og de nye kommuneregionene. Det har vært gjennomført forankringsmøter med regionrådsledere og representanter for fellesnemnda, alle kommunene har hatt møte med Oppland fylkeskommune samtidig som det har vært gjennomført møter mellom Daglig ledere og fylkeskommunenes administrative ledelse.

Innlandet har opprettet en politisk referansegruppe og en administrativ arbeidsgruppe som har jobbet frem et utkast til nye samarbeidsformer som skal behandles i løpet av 2019. Det er således naturlig å følge rammene for Innlandet sin arbeidsform og innhold.

Viken har gjennomført et dialogmøte med kommuneregionene bestilt en utredning om Kommuneregioner og regionråd i Viken. Oppdraget er utført av NIVI Analyse.

Rapporten inneholder en analyse av funksjonelle regioner og regionråd i Viken fylke, som etableres fra 1.1.2020. Prosjektet har sin bakgrunn i at fellesnemnda for Viken fylkeskommune har vedtatt prosess for utarbeidelse av regional planstrategi for det nye fylket. Planprosessen stiller krav til mer kunnskap om fremtidig inndeling av Viken i faste kommuneregioner og regionrådenes rolle som samarbeidsorgan mot fylkeskommunen

Regionrådssamarbeid bør også i fremtiden være et verktøy for å styrke felles strategisk innsats med et tydelig regionalt fokus på samfunns- og næringsutviklingen.

Organisering i dag:

Regionrådet for Hadelandsregionen består av 3 politikere fra hver av de 3 kommunene i regionen, i tillegg 2 fylkespolitikere fra Oppland fylkeskommune sin administrasjon. Regionrådsleder er en av ordførerne i regionen og alternerer mellom kommunene hvert år med foregående års leder som nestleder. Regionrådet ledes administrativt av Daglig leder som har kontor på rådhuset i Gran kommune.

Oppland Fylkeskommune og kommunene på Hadeland har inngått en partnerskapsavtale og fordeler årlig partnerskapsmidler der Regional Plan for Hadeland er førende for det langsiktige arbeidet mens Regional handlingsplan for Hadeland er det styrende for den årlige tildelingen.

Partnerskapsavtalen mellom Gran, Lunner, Jevnaker og Oppland fylkeskommune regulerer samarbeidets innhold og form.

Partnerskapsavtale mellom samarbeidende kommuner og Oppland fylkeskommune 2016-2019

Oppland har vært et foregangsfylke for tett samarbeid mellom fylkeskommune og kommunene i fylket. På bakgrunn av drøftinger og høring med kommunene og vedtak i fylkestinget er det ønske om å fortsette partnerskapsinstituttet.

Samarbeidet mellom Oppland fylkeskommune og den enkelte kommune i Oppland formaliseres gjennom denne avtale, som er lik for alle kommunene i Oppland:

1. Partnerskap som arbeidsform:

Partnerskapet er en arbeidsform mellom likeverdige parter basert på felles mål. Partnerskapsavtalen fornyes hvert 4. år i forbindelse med valget. Partnerskapet bygger på enighet om å legge til rette for aktivt og forpliktende samarbeid om regional utvikling av regionen. Partene møtes i regionrådene.

2. Plangrunnlaget for partnerskapet:

Partnerskapsarbeidet bygger på Planstrategi for Oppland, Regionalt handlingsprogram, regionale planer og regionenes strategiske styringsdokument og årlige handlingsplaner. Regionens strategiske styringsdokument skal gjelde for avtaleperioden og skal være en overordnet plan med et tydelig fokus på næringsutvikling med utgangspunkt i regionens fortrinn og muligheter.

3. Det regionale partnerskapet har følgende likeverdige parter:

Oppland fylkeskommune som den ledende aktør for regional utvikling i Oppland og ansvarlig for strategisk planlegging i fylket, jf plan- og bygningsloven (PBL). Fylkeskommunen har det politiske ansvaret for hele bredden i det regionale samordnings- og utviklingsarbeidet.

Samarbeidende kommuner i hver region som viktigste initierende og utøvende myndighet for regionale utviklingsoppgaver og tjenesteproduksjon lokalt.

Øvrige samarbeidspartnere. For å utnytte alle muligheter som samarbeid om regional utvikling skal det fra begge parter legges til rette for samarbeid med næringsliv / frivillig sektor.

4. Mål for partnerskapet:

Samarbeidet skal målrette og effektivisere det regionale utviklingsarbeidet gjennom systematisk og jevnlig dialog. Planene jmf avtalens pkt 2 danner grunnlaget for de felles satsingene som partnerskapet arbeider med gjennom bruk av partnerskapsmidler som begge parter har lagt inn i partnerskapet. Partene bør ha ambisjon om å utvikle større samarbeid over regiongrensene.

5. Representasjon:

Oppland fylkeskommune deltar i regionrådene med to politiske representanter fra fylkesutvalgsnivå, en fra posisjonen og en fra opposisjonen (likeverdighet i representasjon). Det møter også en fast administrativ representant. Øvrig administrativ representasjon vurderes i forkant av hvert møte.

Samarbeidende kommuner deltar i regionrådene minimum med ordfører og en politisk representant i tillegg. Administrativ deltagelse av rådmann vurderes av den enkelte kommune.

Næringslivet skal være representert i regionrådet med en fast møtedeltager som gis talerett. Regionen avgjør selv hvordan representanten velges og varighet på valgperioden.

6. Vilkår i avtalen:

- Partene følger opp i henhold til avtalt basisfinansiering i partnerskapsinstituttet, og regionkoordinatorfunksjon og avtale om regionkoordinatorfunksjonen.
- Politisk og administrativ deltagelse i det regionale utviklingsarbeidet.
- Det forutsettes at partene involverer seg både i planlegging og gjennomføring av tiltak og prosjekter.
- Foreslåtte prioriterte samarbeidsområder i Regionalt handlingsprogram (RHP) må synliggjøres og prioriteres i regionenes handlingsplaner og budsjetter.

7. Prinsipper for bruk av regionale partnerskapsmidler:

Det er et mål å sikre tilnærmet lik praksis når det gjelder finansiering av utviklingsprosjekter/tiltak:

- Partnerskapsmidlene skal brukes til utviklingstiltak/prosjekter som gir merverdi for regionen som helhet.
- Bruk av partnerskapsmidlene krever konsensus. Dette betyr at regionrådet må søke å oppnå enighet i beslutningsprosessene omkring bruken av midlene.
- Midlene skal ikke brukes til ordinær drift, godtgjøring til folkevalgte eller bevilges til enkeltbedrifter.
- Partnerskapsmidler skal ikke brukes som egenandel i prosjektsøknader/basisfinansiering til OFK, med mindre kommunen(e) selv bidrar med ytterligere finansiering.
- I initierende faser av større prosjekter som involverer flere kommuner/regioner, skal det være en avklaring mellom partene før partnerskapsmidler benyttes.

8. Rapportering:

Rapportering skal skje i henhold til vedtatte prinsipper for økonomirutiner og rapportering av regionale partnerskapsmidler (gjeldene rutiner følger årlig tilsagn for partnerskapsmidler)

9. Godkjenning og revidering:

Avtalen er regulert og godkjent av de organer som etter kommuneloven er bemyndiget til å forplikte partene. Det er en forutsetning at avtalen er behandlet og godkjent av kommunestyret / formannskapet til de deltagende kommunene. Avtalen revideres hvert fjerde år i forbindelse med kommune og fylkestingsvalget.

Avtale mellom Oppland fylkeskommune og samarbeidende kommuner omkring ansvar og roller i forbindelse med daglig leder i regionrådet.

Hver region skal ha en administrativ daglig leder. Formell tittel varierer i den enkelte region. Administrasjon i regionene for øvrig varierer. Daglig leders oppgave er å følge opp samarbeidet mellom regionrådet og Oppland fylkeskommune (OFK), slik det går fram av partnerskapsavtalene.

Denne avtalen klargjør ansvar og roller. Avtalen bygger på partnerskapsavtalen, fylkesbudsjett og regionens strategiske styringsdokument og årlige handlingsplan. Avtalen er å se på som en arbeidsform og fornyes sammen med partnerskapsavtalen hvert 4. år (i forbindelse med valget).

Oppland fylkeskommunes roller og ansvar

- Daglig leder skal være et bindeledd mellom OFK og regionen, og OFK kan benytte deler av daglig leders tid til utvalgte oppgaver av betydning for regionen.
- OFK refunderer inntil kr 450 000 pr år som skal dekke deler av daglig leders lønn og sosiale utgifter.
- Refusjon skjer etterskuddsmessig på grunnlag av oversikt over medgåtte kostnader. Organiserer minst to faglige samlinger pr halvår.
- Oppnevner en fast administrativ representant med regionalpolitisk kompetanse som bindeledd mellom OFK / fagenhetene og daglig leder / regionene.
- Pådriver for regionalt utviklingsarbeid. Fylkesrådmann gjennomfører minimum en samtale i året med daglig leder.
- Arbeidsgivers roller og ansvar
- Arbeidsgiveransvar – det formelle ansvaret for daglig leder.
- Oppfølgingsansvar - gjennomføre medarbeidersamtale og oppfølgingssamtale inkludert årlig lønnsforhandlinger.

Kommunenes / regionrådets roller og ansvar

- Regionrådets øverste politiske leder er bindeledd mellom ordførere og daglig leder.
- Planlegger og organiserer møter i samarbeid med daglig leder.
- Forankre regionrådets arbeid i kommunestyrene.

Daglig leders roller og ansvar

- Pådriver for regional utvikling.

- Administrativt bindeleddet mellom fylkeskommunen og kommunene/regionrådet, OFKs representant i regionen og kommunenes representant i OFK.
- Sekretariat for regionrådet.
- Sikre god dialog mellom aktørene i partnerskapet.
- Gi faglige innspill til administrasjon/politikere OFK og kommunene.
- Sikre gode prosesser i regionrådsarbeidet.
- Rapportere aktivitet og resultater i tråd med rutinene som er bestemt.
- Prioritere samarbeidsarenaer.
- Bidra til å orientere kommunestyrene om partnerskapsarbeidet.

Reglement for Regionrådet for Hadeland:

1. Samarbeidsorgan.

Regionrådet for Hadeland er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Gran, Jevnaker og Lunner og Oppland Fylkeskommune.

2. Sammensetting.

Rådet består av tre folkevalgte representanter fra hver av kommunene. Ordfører skal være en av representantene. Valg av representanter, med vararepresentanter, skjer etter forholdstallsprinsippet i den enkelte kommune.

Rådmennene i de tre kommunene møter i rådet med samme rettigheter som i kommunestyrene.

Fylkesmannen inviteres til møtene med rett til å uttale seg.

Som beskrevet i partnerskapsavtalen mellom kommunene er regionrådet også et beslutningsorgan for partnerskapsavtalen. Derfor deltar Oppland Fylkeskommune i regionrådene med to politiske representanter fra fylkesutvalgsnivå, en fra posisjonen og en fra opposisjonen. Det møter også en fast administrativ representant. Øvrig administrativ representasjon vurderes i forkant av hvert møte.

3. Ledelse.

Regionrådet ledes av en av ordføreren. Ledelsen alternere mellom ordførerne med en funksjonstid på et år av gangen. Foregående års leder er nestleder.

4. Formål.

Rådet skal arbeide med saker som er av felles interesse for kommunene og fylkeskommunen og være et samarbeidsorgan for utvikling av regionale strategier og planer.

Å fremme regionens interesser overfor fylkeskommunen og statlige organer skal være et prioritert område. Målet skal være å skape gode levekår og utviklingsmuligheter for de som bor og har virksomhet i regionen.

Rådet skal kunne gi uttalelser i saker som er viktige for regionen.

Rådet kan samordne utviklings- og utredningsarbeid som er av felles interesse for kommunene og delegeres myndighet til å utgjøre/oppnevne styringsgruppe og ledelse for enkeltprosjekter.

Den enkelte kommune har ansvaret for å holde kommunestyret orientert om arbeidet i rådet.

5. Sekretariat.

Regionkoordinator har ansvaret for regionrådets sekretariat og skal sørge for at saker som legges fram for regionrådet er tilstrekkelig forberedt samt å utarbeide innstilling til vedtak.

I viktige saker skal innstillingen være drøftet i felles rådmannsmøte. Er det uenighet i rådmannsgruppa skal dette synliggjøres i saksframlegget.

Kommunene skal bistå med saksforberedelse når dette vurderes som hensiktsmessig.

Når ikke annet er nevnt har regionkoordinator ansvaret for å følge opp vedtak som er fattet.

Innenfor de rammer som er stilt til disposisjon har regionrådets sekretariat et ansvar for å være orientert om problemstillinger som er aktuelle for regionen og i samarbeide med leder avklare aktuell behandling.

Når vedtaksfrist på høringsinnspill ikke samsvarer med vedtakspunkter i regionrådet, gis ordførerne mulighet til å uttale seg på vegne av regionen. Referat med mulighet til endringsinnspill vedtas i første mulige regionråd.

Høringsuttalelsene sendes med kopi til regionrådets medlemmer. I tvilstilfeller sendes utkast på høring til regionrådets medlemmer, og ved uenighet vurderer regionrådsleder behov for ekstraordinært møte, eller om regionrådet ikke skal gi noen uttalelse.

6. Delegert myndighet til bevilgning av mindre beløp fra partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune.

Leder av regionrådet er delegert myndighet til å foreta mindre bevilgninger fra partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune.

Retten er begrenset til enkeltbevilgninger på inntil 25 000 kr.

Årlig ramme for slike bevilgninger kan ikke overstige 100 000 kr og er begrenset til 50 % av avsatt reserve.

Slike bevilgninger skal legges fram som referatsak på påfølgende møte i regionrådet.

7. Møtene.

Møtene ledes av regionrådets leder.

Regionrådet kan vedta eget reglement for møteavvikling.

8. Møteplan – Frist for utsending av dokumenter.

Det utarbeide årlig møteplan.

Møteplanen, samt regionrådets møter, offentliggjøres på samme måte som øvrige politiske møter i kommunene.

Møteinnkalling og saksdokumenter sendes medlemmene seinest en uke før møtet.

9. Felles formannskapsmøte.

Det gjennomføres et felles formannskapsmøte eller «Hadelandsting» årlig. Dette innarbeides i møteplanen. I et «Hadelandsting innkalles formannskapsmedlemmene og relevant administrasjon i tillegg til representanter fra næringslivet blir invitert.

På møtet tas det opp ulike temaer/ utfordringer for regionen og man ser på framtidige prioriteringer.

10. Handlingsplan – Årsmelding.

Det utarbeides en årlig handlingsplan for regionrådets virksomhet som regionrådet selv vedtar. Handlingsplanen kan senest vedtas på første møtet i året.

Årsmelding for regionrådets virksomhet utarbeides innen 15. feb. hvert år. Årsmeldingen

oversendes kommunene og Oppland fylkeskommune.

11. Lokalisering.

Regionrådets sekretariat har lokaler i Gran rådhus. Utgiftene ved dette reguleres gjennom egen avtale.

12. Økonomiske forhold.

Økonomiske bidrag ut over hva som er beskrevet i pkt. 11må avtales særskilt. (Jf. pkt. 6.)

Regionrådet har ikke anledning til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakende kommuner framtidige økonomiske forpliktelser.

13. Utmelding.

Dersom en av kommunene ønsker å melde seg ut av regionrådet kan dette skje med en frist på ett års skriftlig varsel.

14. Kommuneloven.

Ut over hva som er beskrevet over gjelder kommunelovens § 27 om interkommunalt samarbeid.

Prosjekter

Regionrådet for Hadeland har noen faste satsinger, mange korte eller langsiktige prosjekter og noen fokusområder som prosjektlederne jobber sammen om på tvers av prosjektene. Regionen støtter også flere lokale initiativtakere som bidrar aktivt til å øke attraktiviteten i regionen når det gjelder sportslige arrangement, kulturliv og langsiktig stedsutvikling.

Bærekraft er et nøkkelord for den økonomiske, sosiale og miljømessige utviklingen av regioner. Med landets tre første grønne energikommuner, ønsker Hadeland å være i front på energieffektivisering, fornybar energi og reduksjon av klimagassutslipp. Miljøfokuset skal gjøre regionen til et attraktivt sted for økologisk landbruk, bio-økonomi, grønt byggeri og innovative anskaffelser.

Smarte steder som skaper gode møteplasser og opplevelser i hverdagen både for innbyggere og besøkende er viktig for å være en attraktiv region nær Oslo. Hadeland er en region med høy aktivitet av kulturliv, naturopplevelser og frivillighet for alle livets faser. Regionen har stort rom for utvikling som skaper gode forutsetninger for at tradisjon og innovasjon kan møtes.

Hadeland - nært og naturlig

Hadeland skal bli den mest attraktive bo- og etablererregionen på Østlandet for den som vil leve i takt med naturens bæreevne. Hadeland nært og naturlig er regionens hovedsatsing og jobber for å gjøre Hadeland mer kjent. Satsingen har hovedfokus på markedsføring av regionen. Vi jobber med synliggjøring av det Hadeland kan by på for beboere, besøkende og etablerere. Vi jobber også med stedsutvikling, arrangementsutvikling og næringsutvikling for å gjøre regionen mer attraktiv for innbyggerne, tilflyttere, talenter og bedrifter. Prosjektleder, Janka Stensvold Henriksen

Klimapådriver

Klimapådriveren skal inspirere og være en pådriver for at kommunene når målsettingene som er vedtatt i klima- og energiplanene. Prosjektleder har en unik rolle i Norge som regional klimapådriver. Prosjektet har som målsetting å drive holdningsskapende arbeid blant befolkningen gjennom å henvende seg til skoler, bedrifter og kommunene. Det er et mål å drive kompetanseheving, tilrettelegge for bærekraftig energibruk og forbruk og være en pådriver for innovative løsninger som kommer befolkningen til nytte. Det arbeides for langsiktig og bærekraftige løsninger for energieffektivisering, energiomlegging og reduksjon av klimagassutslipp i kommunene. Prosjektleder, Kristin Molstad

Pådriver for bærekraftig ATP

Dette er et prosjekt for bærekraftig og attraktiv stedsutvikling i kommunene Gran og Lunner. De har etter initiativ fra regionens Klimapådriver opprettet et eget prosjekt som kan følge opp stedsutviklingsprosjekter og ATP-prosesser i kommunene. Det overordnede målet er å skape attraktive og funksjonelle sentrumsområder som gjør det lettere og mer attraktivt for folk å bo, reise, arbeide og leve på en bærekraftig måte som reduserer energibruk, transportbehov og klimagassutslipp. Samtidig skal arealutviklingen ivareta biologisk mangfold, friluftsliv, produktive jordressurser og kulturlandskap, kulturminner og andre stedskvaliteter. Prosjektet har to pådrivere som vil veilede kommunene ved å stille offensive kvalitets-og miljøkrav til arealbruk, transport og infrastruktur og oppfordre kommunene til å bruke offentlige anskaffelser, fortetting, samlokalisering og samordnet ATP som aktive virkemidler for å oppnå klimavennlig stedsutvikling. Pådrivere,Emilie Helgesen Grud og Øyvind Sørlie.

Stor-Oslo Nord.

Stor-Oslo Nord ble startet sommeren 2012 av kommunene Gjøvik, Nittedal, Gran, Lunner, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land og Søndre Land. Formålet med prosjektet er å korte ned reisetiden til og fra Oslo. Prosjektleder, Jarle Snekkestad.

Medlemmer i Regionrådet 2015 - 2019

Jevnaker:

Lars Magnussen (AP)

Trine Lise Olimb (AP)

Harald Antonsen (SP)

- Vara:Bård Brørby (AP/ SV) og Ida Beate Rasmussen (SP/H/FrP)

Lunner:

Harald Tyrdal (AP)

Halvor Bratlie (SP)

Kristin Myrås (Uavhengig)

- Vara: Mari Svenbalrud (AP/SP/SV) og Line Jorung (H)

Gran:

Willy Westhagen (BL)

Randi Thorsen (AP)

Rune Meier (H)

- Vara: Paul Andre Lindseth (UVH), Gunnar Schulz (BL/MDG/FrP) og Kari-Anne Jønnes (H)

Oppland Fylkeskommune:

Anne Elisabeth Thoresen (AP)

Olaf Nils Diserud (FrP)

Næringslivsrepresentant:

Dagfinn Edvardsen (Hadelandshagen)

I tillegg møter kommunenes rådmenn:

Jevnaker: May Britt Nordli

Lunner: Dag Flacké

Gran: Lars Ole Saugnes

og Regionrådets administrasjon

Daglig leder: Sigmund Hagen

Prosjektleder: Vibeke Buraas Dyrnes

Prosjektleder: Janka Stensvold Henriksen

Klimapådriver: Kristin Molstad

Pådriver ATP: Øyvind Sørlie

Pådriver ATP: Emilie Helgesen Grud

Prosjektleder Stor-Oslo Nord: Jarle Snekkestad

Alternative organisasjonsmodeller:

Kommuneloven er nå revidert i Lovvedtak 81 (2017-2018) i Stortinget, den 7. juni 2018. De deler av den som omhandler interkommunalt samarbeid trer i kraft etter valget i 2019. En eventuell ny organisering må skje i medhold av den reviderte kommuneloven.

Kommunelovens nye overordna § 17-1 om interkommunalt samarbeid, sier at dette skal foregå gjennom;

- Interkommunalt politisk råd, Kommunelovens kapittel 18.
- Kommunalt oppgavefellesskap, Kommunelovens kapittel 19 (i det vesentlige som §27 i dag).
- Vertskommunesamarbeid, Kommunelovens kapittel 20.
- Interkommunalt selskap, i medhold av Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven).
- Aksjeselskap i medhold av Lov om aksjeselskaper (aksjeloven).
- Samvirkeforetak, i medhold av Lov om samvirkeforetak (samvirkelova).
- En forening eller på en annen måte som det er rettslig adgang til.

Kommunelovens kapittel 18 Interkommunalt politisk råd.

Det fremgår av forarbeidene at denne nye paragrafen er tatt inn i loven for å bedre ivareta lovreguleringen av regionråd.

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et interkommunalt politisk råd. Rådet kan behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et slikt råd.

Et interkommunalt politisk råd kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Rådet kan likevel gis myndighet til å treffe slike vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Rådets navn skal inneholde ordene interkommunalt politisk råd. Representantskapet er det øverste organet i et interkommunalt politisk råd. Samtlige deltakere i rådet skal være representert med minst ett medlem i representantskapet. Representantskapet kan selv opprette andre organer til styring av rådet. Når det opprettes et interkommunalt politisk råd, skal det inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne i rådet.

Sammensetningen av organet (ene) skal innfri kravene i likestillingsloven, om minimum kjønnsbalanse.

Det vises til kommuneloven for ytterligere detaljer.

Kommunelovens kapittel 19 Kommunalt oppgavefellesskap.

Det fremgår av lovens forarbeider at denne oppdaterte paragrafen (erstatter tidligere § 27) er tatt inn for å bedre lovregulere et «enklere» interkommunalt samarbeid om «produksjonsoppgaver», eller tjenester. Lovreguleringen (kravene) for oppgavefellesskap er tilsvarende som for interkommunalt politisk råd.

Kommunelovens kapittel 20 Vertskommunesamarbeid.

En kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver og delegere myndighet til å treffe enkeltvedtak eller vedta forskrift til en vertskommune etter reglene i dette kapitlet, så langt annen lovgivning ikke er til hinder for det.

Interkommunalt selskap - IKS-loven.

IKS-loven ble vedtatt i 1999. Den er laget for en hensiktsmessig regulering av interkommunalt samarbeid om tjenesteyting til innbyggerne. For interkommunalt selskap skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale.

Aksjeselskap.

Kommuner oppretter gjerne aksjeselskap når det det kommunale samarbeidet omfatter oppgaver som har en kommersiell karakter, og skal operere i et marked.

Sammenligning med andre regioner.

I forarbeidene til ny kommunelov henvises det til flere evalueringer av interkommunalt samarbeid. De viser at kommunelovens § 27 i dag blir brukt som ramme for både regionråd

og produksjonssamarbeid (samarbeid om en type oppgave, eller tjeneste får å oppnå bedre kvalitet og effektivitet).

§ 27 er den mest utbredte rammen for regionråd i dag, men disse regionrådene har i varierende grad også fått ansvaret for visse typer oppgaver, eller tjenester.

I noen regioner er organiseringen også todelt, ved at Regionrådet har sin lovmessige ramme, mens utviklingsorganet har en annen.

Forslag til organisering på Hadeland:

Det er naturlig at regionens samarbeid organiseres i tråd med ny kommunelovs rettslige regulering av regionråd - Interkommunalt politisk råd, Kommunelovens kapittel 18. Dette vil ivareta kommunenes behov for en enkel og fleksibel organisasjonsmodell samtidig blir viktig å utarbeide gode avtaler for å sikre saksbehandling, offentlighet, åpenhet og demokratisk deltakelse og kontroll. Ingen av regionadministrasjonens nåværende prosjekter utfører forvaltningsoppgaver på vegne av kommunene og dermed kan de videreføres i henhold til kapittel 18. Følgelig er de øvrige alternative organisasjonsmodeller ikke er å anbefale. Dette fordi Regionrådet ikke skal utføre lovpålagte oppgaver, fatte enkeltvedtak, drive kommunale tjenester, eller operere i et marked.

Det fremgår av ny kommunelov at det øverste organet skal være et representantskap, der samtlige deltakere er representert med minst ett medlem. Disse velges av kommunestyrene og fylkestinget, med minst like mange varamedlemmer.

Representantskapet kan selv opprette andre organer til styring av rådet, og velger selv hvem som skal delta i dette. Representantskapet vil ha instruksjonsrett over slike styrende organ, og kan som øverste organ, om nødvendig, omgjøre vedtak i underliggende organ.

Det må legges til grunn at Likestillingslovens regler om kjønnsbalanse vil gjelde.

For øvrig ligger bestemmelsene for interkommunalt politisk råd på et enkelt og fleksibelt nivå, jfr. lovteksten. Det må utarbeides en samarbeidsavtale mellom alle partene.

Kommunene må ta høyde for at Innlandet fylkeskommune og/eller Viken ønsker å være medlem av regionrådet. Dette avklarer fylkeskommunene i løpet av 2019.

Regionrådet drøftet følgende overordnede samarbeidsområder i møte 15.02.19:

- Regionalt utviklingsarbeid og partnerskap
- Kommunikasjon, påvirkning og synliggjøring
- Plan og prosess

Regionrådet bør dermed fortsatt jobb med følgende områder:

- Arbeide med saker av felles interesse for kommunene.
- Utvikle og følge opp regionale planer og strategier.
- Fremme regionens interesser overfor overordna myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen.

- Markedsføring og synliggjøring av regionen
- Skape arenaer der næringsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter samhandler.
- Samhandle med det øvrige lokale virkemiddelapparatet for å fremme næringsutvikling.
- Forvalte partnerskapsmidler, og andre midler som tilligger Regionrådet.
- Behandle og følger opp det årlige handlingsprogrammet og budsjettet.

Daglig leder anbefaler at man konstituerer et interkommunalt politisk råd (IKP) for Hadeland som et politisk samarbeidsorgan for kommunene Gran, Jevnaker, Lunner samt Viken- og Innlandet Fylkeskommune.

Rådet bør fortsatt bestå av tre folkevalgte representanter fra hver av kommunene hvor både posisjon og opposisjon er representert. Ordfører skal være en av representantene. Rådmennene i de tre kommunene møter i rådet med samme rettigheter som i kommunestyrene.

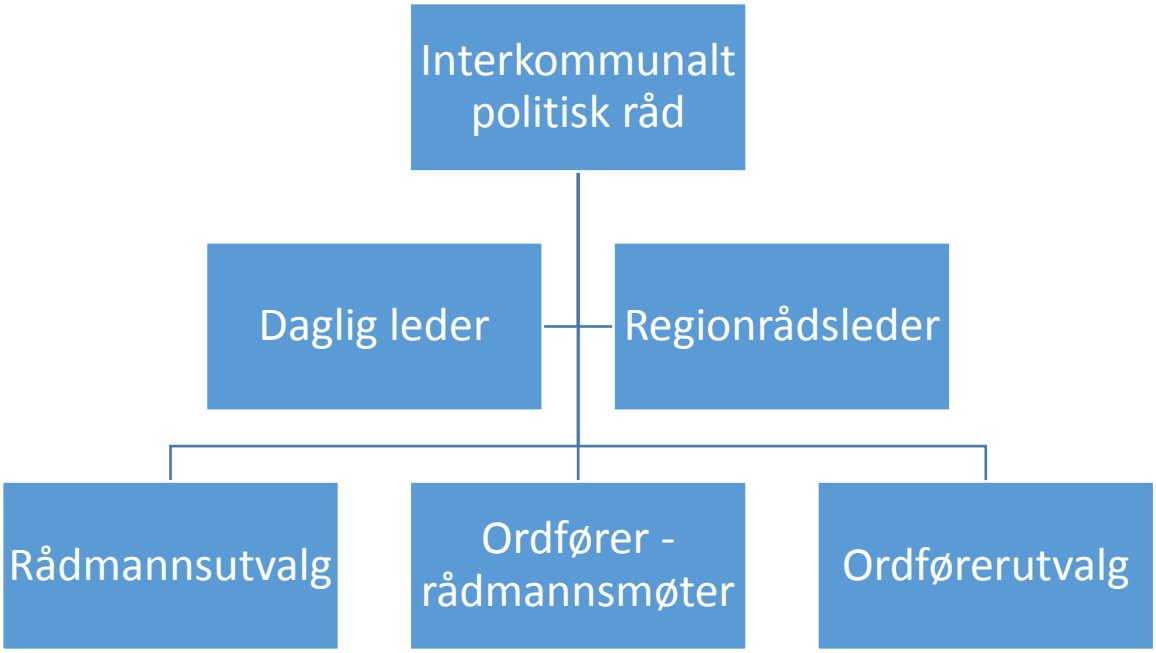
Fylkeskommune anmodes om å delta med politiske representanter fra fylkesutvalgs- eller fylkesrådsnivå som gjenspeiler en likeverdighet i representasjon. Fylkeskommunene oppfordres til å møte med administrative ledere som har innsikt i organisasjonens ulike fagområder.

Kommunene velger representanter til representantskapet (IPR) etter kommune- og fylkestingsvalget, samtidig med valg til interne og eksterne råd og utvalg.

Likestillingslovens krav til kjønnsbalanse skal ivaretas, dvs. at kommunene velger to av hvert kjønn til representantskapet.

Det interkommunale politiske rådet for Hadeland kan redusere sin møtehyppighet til 4 -5 møter i året under forutsetning av at man viderefører delegasjonen av myndighet, slik at ordførerne i felleskap kan avgi høringsuttalelser. Det er da viktig å påpeke at dette kan medføre et demokratisk underskudd og reduserer mangfoldet i meninger.

Organisasjonsstrukturen anbefales å videreføres som i dag med regionråd – Interkommunalt politisk råd som den øverste organet med beslutningsmyndighet samt underordnede drøfting- og samordningsarenaer.

Etter valget anbefales det å starte en åpen utredningsprosess i nært samarbeid med fylkeskommunene som skal inneholde vurderinger av størrelse på regionen, tilhørighet, organisasjon, lokasjon og representasjon.

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093
Arkivkode
Saksbehandler Sigmund Hagen

Møtedato	Saknr	1
14.06.2019	10/19	

SAKSPROTOKOLL

Fremtidig organisering av det regionale samarbeidet på Hadeland

---

Regionrådet har behandlet saken i møte 14.06.2019 sak 10/19

Regionrådets behandling 14.06.2019:

Behandlet denne saken før sak 9/19. Sigmund orienterte litt om notatet som er bakgrunn for saken. Enighet om at man må fortsette samarbeidet på Hadeland frem til noe annet er på plass. Hadeland viktig som merkevare. Næringslivet sier de ønsker et tett samarbeid på Hadeland.

Jevnaker hadde forslag til ny innstilling – endret ordlyd og innhold, men trakk dette forslaget etter diskusjon.

Enighet om å føye på under pkt 3 i innstillingen:

> Dette skal være en åpen utredningsprosess i nært samarbeid med fylkeskommunene som skal inneholde vurderinger av størrelse på regionen, tilhørighet, organisasjon, lokasjon og representasjon.
> Et mulig geografisk utvidet interkommunalt politisk råd skal utredes. Hensikten er å styrke regionens posisjon for å få politisk gjennomslag for prioriterte utviklingsmål i regionen, samt unngå en splittelse av Hadeland til flere kommuneregioner.

Regionrådets vedtak 14.06.2019:

1. Regionrådet for Hadeland slutter seg til et fortsatt forpliktende samarbeid mellom kommune Gran, Lunner og Jevnaker som danner grunnlag for avtaler med Viken og Innlandet fylke.
2. Navnet endres til: Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt politisk råd.
3. Regionrådet for Hadeland anmoder det neste valgte rådet om å initiere en prosess for å utrede ny organisering.
   Dette skal være en åpen utredningsprosess i nært samarbeid med fylkeskommunene som skal inneholde vurderinger av størrelse på regionen, tilhørighet, organisasjon, lokasjon og representasjon.

Et mulig geografisk utvidet interkommunalt politisk råd skal utredes. Hensikten er å styrke regionens posisjon for å få politisk gjennomslag for prioriterte utviklingsmål i regionen, samt unngå en splittelse av Hadeland til flere kommuneregioner.

Arkivsak-dok. 17/02093-65
Saksbehandler Sigmund Hagen

Saksgang Møtedato
Regionrådet

Fremdriftsplan - Ny organisering av regionråd for Hadeland IPR

Daglig leders innstilling:

Regionrådet for Hadeland – IPR vedtar fremlagt forslag til fremdriftsplan og ber administrasjonen legge frem problemstillinger fortløpende for rådet.

Regionrådet slutter seg til følgende hovedområder og ber administrasjonen utrede dette videre i tråd med fremdriftsplan.

- Regionalt utviklingsarbeid og partnerskap
- Kommunikasjon, påvirkning og synliggjøring
- Plan og prosess

I henhold til Handlingsplan 2020 bevilger regionrådet inntil 250 000 til arbeid med utredning og omstilling av det regionale samarbeidet på Hadeland.

Saksdokumenter Vedlagt

Saksopplysninger:

Hadeland har en lang historie med regionalt samarbeid mellom kommunene og jevnlige møter mellom ordførere og rådmenn samt regionrådsmøter. Helt siden generalplanarbeidet på 60-tallet har kommunene samarbeidet om felles utfordringer og oppgaveløsning.

I regionen er det mange interkommunale samarbeidsordninger og et godt etablert samarbeid gjennom regionrådet for Hadeland. Fra 2003 har regionrådet hatt en fast ansatt administrativ leder og årlige budsjetter finansiert av kommunene og fylkeskommunen. I dag består administrasjonen av tre ansatte samt prosjektledere finansiert gjennom eksterne midler.

Regionadministrasjonen har de siste årene lagt frem notater, saker og utredninger rundt fremtidig samarbeid som også er omdelt nåværende regionråd. Daglig leder er av den oppfatting at regionrådet bør ha en anbefaling til kommunene ferdig i juni som kan behandles politisk høsten 2020.

Ulike scenarioer basert på arbeidet om regionalt samarbeid som er gjort frem til nå vil presenteres for dialog og gruppearbeid i regionrådsmøtet.

Tidligere vedtak i arbeidet om framtidig regionsamarbeid på Hadeland:

Regionrådets vedtak 13.12.2019:

1. *Regionrådet for Hadeland slutter seg til et fortsatt forpliktende samarbeid mellom kommune Gran, Lunner og Jevnaker som danner grunnlag for avtaler mellom kommunene og med Viken og Innlandet fylke.*

2. *Regionrådet starter en utredningsprosess i nært samarbeid med kommunene og fylkeskommunene. Utredningen skal inneholde en vurderinger av størrelse på regionen, tilhørighet, organisasjon, lokasjon og representasjon.*

3. *Et mulig geografisk utvidet interkommunalt politisk råd skal utredes. Hensikten er å styrke regionens posisjon for å få politisk gjennomslag for prioriterte utviklingsmål i regionen, samt unngå en splittelse av Hadeland til flere kommuneregioner.*

Reglement for Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt politisk råd (IPR)

1. Samarbeidsorgan.

Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Gran, Lunner og Jevnaker.

2. Sammensetting.

Rådet består av tre folkevalgte representanter fra hver av kommunene. Ordfører skal være en av representantene. Valg av representanter, med vararepresentanter, skjer etter forholdstallsprinsippet i den enkelte kommune.

Rådmennene i de tre kommunene møter i rådet med samme rettigheter som i kommunestyrene.

Fylkesmennene i Viken og Innlandet inviteres til møtene med rett til å uttale seg.

Som beskrevet i partnerskapsavtalen mellom kommunene er regionrådet også et beslutningsorgan for partnerskapsavtalen. Derfor deltar Oppland Fylkeskommune i regionrådene med to politiske representanter fra fylkesutvalgsnivå, en fra posisjonen og en fra opposisjonen. Det møter også en fast administrativ representant. Øvrig administrativ representasjon vurderes i forkant av hvert møte.

3. Ledelse.

Regionrådet ledes av en av ordførerne. Ledelsen alternere mellom ordførerne med en funksjonstid på et år av gangen. Foregående års leder er nestleder.

4. Formål.

Rådet skal arbeide med saker som er av felles interesse for kommunene og fylkeskommunen og være et samarbeidsorgan for utvikling av regionale strategier og planer.

Å fremme regionens interesser overfor fylkeskommunen og statlige organer skal være et prioritert område. Målet skal være å skape gode levekår og utviklingsmuligheter for de som bor og har virksomhet i regionen.

Rådet skal kunne gi uttalelser i saker som er viktige for regionen.

Rådet kan samordne utviklings- og utredningsarbeid som er av felles interesse for kommunene og delegeres myndighet til å utgjøre/oppnevne styringsgruppe og ledelse for enkeltprosjekter.

Den enkelte kommune har ansvaret for å holde kommunestyret orientert om arbeidet i rådet.

5. Sekretariat.

Regionkoordinator/daglig leder har ansvaret for regionrådets sekretariat og skal sørge for at saker som legges fram for regionrådet er tilstrekkelig forberedt samt å utarbeide innstilling til vedtak.

I viktige saker skal innstillingen være drøftet i felles rådmannsmøte. Er det uenighet i rådmannsgruppa skal dette synliggjøres i saksframlegget.

Kommunene skal bistå med saksforberedelse når dette vurderes som hensiktsmessig.

Når ikke annet er nevnt har regionkoordinator ansvaret for å følge opp vedtak som er fattet.

Innenfor de rammer som er stilt til disposisjon har regionrådets sekretariat et ansvar for å være orientert om problemstillinger som er aktuelle for regionen og i samarbeide med leder avklare aktuell behandling.

Når vedtaksfrist på høringsinnspill ikke samsvarer med vedtakspunkter i regionrådet, gis ordførerne mulighet til å uttale seg på vegne av regionen. Referat med mulighet til endringsinnspill vedtas i første mulige regionråd.

Høringsuttalelsene sendes med kopi til regionrådets medlemmer. I tvilstilfeller sendes utkast på høring til regionrådets medlemmer, og ved uenighet vurderer regionrådsleder behov for ekstraordinært møte, eller om regionrådet ikke skal gi noen uttalelse.

6. Delegert myndighet til bevilgning av mindre beløp fra partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune.

Leder av regionrådet er delegert myndighet til å foreta mindre bevilgninger fra partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune.

Retten er begrenset til enkeltbevilgninger på inntil 25 000 kr.

Årlig ramme for slike bevilgninger kan ikke overstige 100 000 kr og er begrenset til 50 % av avsatt reserve.

Slike bevilgninger skal legges fram som referatsak på påfølgende møte i regionrådet.

7. Møtene.

Møtene ledes av regionrådets leder.

Regionrådet kan vedta eget reglement for møteavvikling.

8. Møteplan – Frist for utsending av dokumenter.

Det utarbeide årlig møteplan.

Møteplanen, samt regionrådets møter, offentliggjøres på samme måte som øvrige politiske møter i kommunene.

Møteinnkalling og saksdokumenter sendes medlemmene seinest en uke før møtet.

9. Felles formannskapsmøte.

Det gjennomføres et felles formannskapsmøte eller «Hadelandsting» årlig. Dette innarbeides i møteplanen. I et «Hadelandsting innkalles formannskapsmedlemmene og relevant administrasjon i tillegg til representanter fra næringslivet blir invitert.

På møtet tas det opp ulike temaer/ utfordringer for regionen og man ser på framtidige prioriteringer.

10. Handlingsplan – Årsmelding.

Det utarbeides en årlig handlingsplan for regionrådets virksomhet som regionrådet selv vedtar. Handlingsplanen kan senest vedtas på første møtet i året.

Årsmelding for regionrådets virksomhet utarbeides innen 15. feb. hvert år. Årsmeldingen oversendes kommunene og Viken og Innlandet fylkeskommuner.

11. Lokalisering.

Regionrådets sekretariat har lokaler i Gran rådhus. Utgiftene ved dette reguleres gjennom egen avtale.

12. Økonomiske forhold.

Økonomiske bidrag ut over hva som er beskrevet i pkt. 11må avtales særskilt. (Jf. pkt. 6.)

Regionrådet har ikke anledning til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakende kommuner framtidige økonomiske forpliktelser.

13. Utmelding.

Dersom en av kommunene ønsker å melde seg ut av regionrådet kan dette skje med en frist på ett års skriftlig varsel.

14. Kommuneloven.

Ut over hva som er beskrevet over gjelder kommunelovens § 18 om interkommunalt politisk råd.

Reglementet skal oppdateres og endres i henhold til avtaler som inngås i 2020 om partnerskap og organisering.

Regionrådet har sluttet seg til følgende arbeidsområder for det regionale samarbeidet:

Regionalt utviklingsarbeid og partnerskap

Hadelandsregionen har lange tradisjoner for regionalt utviklingsarbeid og samhandling. Regionrådet vedtar satsninger og prioriteringer som administrasjonen følger opp i det daglige. Regionen har et spesielt godt samarbeid mellom de ulike aktørene i det lokale virkemiddelapparatet. Kommunens samfunnsplanleggere, næringsrådgivere, felles etablererveileder, Hadelandshagen og regionadministrasjonen jobber kontinuerlig sammen for å fremme vekst og utvikling.

Samtidig har vi et godt utviklet samarbeid med andre regioner gjennom konkrete prosjekter, arenaer og organisasjoner. Regionadministrasjonen har også en rolle som koblingspunkt mot øvrige virkemiddelapparat som utdanningsinstitusjoner, Innovasjon Norge, Regionalutvikling, SIVA. Regionalt forskingsfond, grønn fremtid og andre utviklingsaktører. Gjennom denne arbeidsformen skaper vi godt grunnlag for nærings- og samfunnsutvikling i regionen.

Partnerskapsmodellen i Oppland har tidligere gitt oss finansielle muligheter til å følge opp prioriterte satsninger og gitt rom for tildeling av utviklingsmidler til interne og eksterne prosjekter**.** I Innlandet fylkeskommune er det avklart at «partnerskapsmodellen» med frie midler vil bli videreført gjennom avtaler som følger valgperioden til fylkestinget. Viken fylkeskommune har bevilget tilsvarende midler til utvikling for 2020 mens fremtidig finansiering utredes.

Kommunikasjon, påvirkning og synliggjøring

«Hadeland- nært og naturlig» er regionens hovedsatsing og jobber for å gjøre Hadeland mer kjent. Satsingen har hovedfokus på markedsføring av regionen. Prosjektet jobber med synliggjøring av det Hadeland kan by på for beboere, besøkende og etablerere. Gjennom satsningen jobbes det også målrettet med stedsutvikling, arrangementsutvikling og næringsutvikling for å gjøre regionen mer attraktiv for innbyggerne, tilflyttere, talenter og bedrifter.

Prosjektet kjører jevnlig målrettede kampanjer som formidler muligheten for jobb og bolig nært naturen og nært Oslo. Her synliggjøres også Hadelands sentrale plassering i forhold til regionene rundt. Disse kampanjene forteller historier som bekrefter det jordnære verdivalget ved å flytte til Hadeland og i arbeidet med innholdsproduksjon retter prosjektet seg mot egne innbyggere og etablerere for å bygge stolthet og identitet samt fremme våre fyrtårn og suksesshistorier.

For Hadeland - nært og naturlig er det vel så viktig å få kompetanse og talenter til å bli som å tiltrekke seg nye. Prosjektet fokuserer derfor på opplevelser i hverdagen og synliggjøring av disse for egne innbyggere for slik å skape ambassadører. Dette aspektet har vi utvidet til et dagsturisme-fokus som understreker nærheten til Oslo for å løfte frem lokale aktører som har en god historie å fortelle. Gjennom dagsturisten søker prosjektet å skape enda flere ambassadører.

Hadelandsregion er også en del av Osloregionens profileringsarbeid og deltar aktivt i organisasjonens styre, administrative koordineringsgruppe og faggruppe for underbygge Hadelandsregionens synlighetsmål. Osloregionen har mange kvaliteter når det gjelder næringsutvikling, livskvalitet og gode opplevelser.

For å gjøre regionens fortrinn bedre kjent, har Osloregionen som mål å gi slagkraft til internasjonal profilering. Et tydelig og attraktivt bilde av Osloregionen og Norge er en forutsetning for å beholde og tiltrekke seg kompetanse, investeringer og tilreisende. Etter et omfattende arbeid og bred involvering vedtok Osloregionens styret i 2015 en internasjonal profileringsstrategi for Osloregionen. Den internasjonale profileringsstrategien, The Oslo Brand Management Strategy, handler om å bygge vår identitet og finne vår egen unike stemme. Vi vil synliggjøre Oslos verdier gjennom å målrette og ikke minst samkjøre ulike tiltak. Oslo Brand Partners (OBP) er et samarbeid om internasjonal profilering av osloregionen. Et tydelig og attraktivt bilde av Osloregionen og Norge er en forutsetning for å beholde og tiltrekke seg kompetanse, investering og tilreisende. OBP skal jobbe konkret og praktisk med å styrke Osloregionens internasjonale posisjon gjennom et koordinert profileringsarbeid.

Hadelandsregionen benytter i hovedsak sitt medlemskap i Visitt Innlandet som redskap for profilering og markedsføring av reiselivet i regionen. Vi jobber aktiv for å løfte frem våre fyrtårn og bidra til produktutvikling og etableringer av nye bedrifter og satsninger. Samtidig har administrasjonen utviklet eget reiselivsrelatert profileringsmateriale for å komplementere regionens behov.

Gjennom regionrådets reglement er det synligjort hvilken rolle man skal ha i det kontinuerlige påvirknings og lobbyarbeidet. Hadelandsregionen bør også i fremtiden fremme regionens interesser overfor fylkeskommunene og statlige organer. Gjennom en slik strategi skal man skape gode levekår og utviklingsmuligheter for de som bor og har virksomhet i regionen samtidig som man skal fremme regionens interesser i reform- og utviklingsprosesser. Regionrådet kan på den måten fortløpende påvirke prosesser som kan ha innvirkning på Hadeland sine utviklingstrekk.

Hadelandsregionen vil også i fremtiden ha behov for kontinuerlig påvirkningsarbeid for å fremme våre interesser innenfor infrastruktur, vei og jernbane.

Plan og prosess

Regionrådet vil også i fremtiden være den viktigste arena for høringer, fortløpende dialog og forankring mellom forvaltningsnivåene. Viken og Innlandet fylkeskommuner har uttrykt at det blir enda viktigere med samhandling gjennom regionrådene når fylkeskommunene blir større. Østlandsforskning sin evalueringsrapport fra 2015 avdekker at regionrådene fremmer regionalutvikling og skaper mer konsensus rundt planer, som igjen kan føre til

mindre konflikter og innsigelser mellom forvaltningsnivåene. Dermed blir regionråd en viktig arena for regionalt strategisk planarbeid.

Kommunene Lunner, Jevnaker og Gran utgjør en viktig vekstregion, med sentral beliggenhet nær Oslo. Dette fører til et stort behov for gode overordnede strategier og fremtidsrettet planlegging. Dersom regionen fortsatt skal utvikle seg i pakt med naturen og utvikles som et bærekraftig samfunn trenger vi felles sømløs planlegging. Regionrådet for Hadeland har forpliktende planer og er den eneste kommuneregionen i Innlandet som har en regional plan som gir føringer og er forpliktende for partene. Man bør fortsatt ha en ambisjon om at regional plan for Hadeland skal gi strategiske føringer for samfunnsutviklingen i regionen innenfor de temaene planarbeidet konsentrerer seg om.

Skal kommunene på Hadeland være attraktive for bosetting og næringsutvikling er en avhengig av å finne gode fellesløsninger på tvers av kommunegrenser. Avstanden mellom tettstedene og utviklingsområdene i regionen er små og arealdisponeringene og etableringer i en kommune vil kunne få konsekvenser for nabokommuner. Mange utfordringer kan ikke løses innenfor rammene av kommunal planlegging, men krever løsninger hvor kommunale og regionale planmyndigheter finner frem til felles løsninger.

Regionreformen vil føre til en omfattende planstrategiprosess etterfulgt av utarbeidelse av nye regionale planer som deretter skal på høringsrunder til samfunnslivet. Viken og Innlandet signaliserer at forankring mot kommunene bør løses gjennom regionrådene.

Kommunelovens nye bestemmelse om Regionråd

Konsekvenser av ny kommunelov

§ 18-1.Interkommunalt politisk råd

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et interkommunalt politisk råd. Rådet kan behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et slikt råd.

Et interkommunalt politisk råd kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Rådet kan likevel gis myndighet til å treffe slike vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger

§ 31-2. Overgangsregler for interkommunale styrer etter § 27 i kommuneloven av 1992

Interkommunalt samarbeid som er organisert som et interkommunalt styre etter § 27 i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner, må være omdannet til et interkommunalt politisk råd etter § 18-1 eller et kommunalt oppgavefellesskap etter § 19-1 senest fire år etter at henholdsvis kapittel 18 og 19 i loven her trer i kraft.

Konklusjon:

Der hvor det ikke eksisterer noen form for organisering av regionrådet i dag, må det skje en organisering i samsvar med § 18-1. Hvis regionrådet er organisert etter eksisterende lovs § 27, har man 4 år på seg etter ikrafttredelse av ny lov til å organisere seg i samsvar med § 18-1.

Vurdering:

Daglig leder foreslår følgende fremdriftsplan for det videre arbeidet:

1) Regionrådsmøte i januar – skisse med framtidsscenarioer og framdriftsplan.
2) Orientering i kommunestyrene i februar/mars.
3) Møter med naboregionene for å starte dialogen rundt en eventuell regionforstørring.
4) Regionrådsmøte 27.mars. Legge frem forslag til ulike modeller for organisering.
5) Seminar med Regionrådet to dager 28.-29.april - naboregionene inviteres.
6) Hadelandstinget 15.mai – naboregionene inviteres.
7) Orienteringer i kommunestyrene mai/juni.
8) Regionråd 12.juni – anbefaling til kommunene.
9) Regionrådet 4.september - utrede finansiering.
10) Vedtak i kommunestyrene i oktober/nov 2020.

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093
Arkivkode
Saksbehandler Sigmund Hagen

Møtedato	Saknr	1
31.01.2020	3/20	

SAKSPROTOKOLL

Fremdriftsplan - Ny organisering av regionråd for Hadeland IPR

Regionrådet har behandlet saken i møte 31.01.2020 sak 3/20

Regionrådets behandling 31.01.2020:
-

Regionrådets vedtak 31.01.2020:

Regionrådet for Hadeland – IPR vedtar fremlagt forslag til fremdriftsplan og ber administrasjonen legge frem problemstillinger fortløpende for rådet.

Regionrådet slutter seg til følgende hovedområder og ber administrasjonen utrede dette videre i tråd med fremdriftsplan.

- Regionalt utviklingsarbeid og partnerskap
- Kommunikasjon, påvirkning og synliggjøring
- Plan og prosess

I henhold til Handlingsplan 2020 bevilger regionrådet inntil 250 000 til arbeid med utredning og omstilling av det regionale samarbeidet på Hadeland.

Framdriftsplan:

1) Regionrådsmøte i januar – skisse med framtidsscenarioer og framdriftsplan.
2) Orientering i kommunestyrene i februar/mars.
3) Møter med naboregionene for å starte dialogen rundt en eventuell regionforstørring.
4) Regionrådsmøte 27.mars. Legge frem forslag til ulike modeller for organisering.
5) Seminar med Regionrådet to dager 28.-29.april - naboregionene inviteres.
6) Hadelandstinget 15.mai – naboregionene inviteres.

7) Orienteringer i kommunestyrene mai/juni.

8) Regionråd 12.juni – anbefaling til kommunene.

9) Regionrådet 4.september - utrede finansiering.

10) Vedtak i kommunestyrene i oktober/nov 2020.

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093-68
Saksbehandler Vibeke Buraas Dyrnes

Saksgang	Møtedato
Regionrådet	12.06.2020

Ny fremdriftsplan for arbeidet med regionsamarbeidet på Hadeland

Daglig leders innstilling:
Regionrådet for Hadeland – IPR vedtar fremlagt forslag til fremdriftsplan og ber administrasjonen legge frem problemstillinger fortløpende for rådet.

Saksdokumenter	Vedlagt
• Sak 3/20, 31.1.2020 - Fremdriftsplan - Ny organisering av regionråd for Hadeland IPR	Ja
• Vedtak i sak 3/20	Ja

Saksopplysninger:

I januar behandlet og vedtok Regionrådet for Hadeland – IPR at arbeidet med det framtidige regionsamarbeidet på Hadeland skulle følge vedtatte framdriftsplan. Det var viktig for rådet å ha tid til forankring underveis både i regionrådet og i kommunestyrene.

Framdriftsplanen skulle både si noe om møter med naboregioner for å se på mulighet for regionforstørring og hva slags modell regionsamarbeidet på Hadeland skulle ha videre.

Siden begynnelsen av mars ble hele Norge stengt ned pga. korona-viruset. I perioden skulle det vært avhold 2 dg arbeidsseminar med regionrådet og naboer i tillegg til ordinært regionråd, Hadelandsting og ulike uformelle møter med ordførere og rådmenn. Noe har blitt avholdt som videomøter, men uansett har ikke prosessen blitt slikt man ønsket og det er derfor behov for å presentere en oppdatert framdriftsplan for arbeidet.

Vurdering:

Det anbefales å fortsette arbeidet i henhold til forelagt framdriftsplan. Man skal prøve å få til forankring og medbestemmelse for regionrådet og kommunestyrene, men man må også holde tempoet oppe slik at kommunene kan bestemme hva slags regionsamarbeid de går for i løpet av høsten 2020.

Revidert framdriftsplan:

1) Regionrådsmøte i januar – skisse med framtidsscenarioer og framdriftsplan.
2) Orientering i kommunestyrene i februar/mars.
3) Diskusjon og faglige innlegg om mulige samarbeid i regionråd som videomøter 27.mars og 15.mai
4) Regionrådsmøte 12.juni – ny framdriftsplan og orientering om status i arbeidet
5) Møte mellom Hadeland og Ringeriksregionen 23.juni – snakke om mulig samarbeid/regionforstørring
6) Møter med de andre naboregionene for å snakke om mulig samarbeid/ regionforstørring – sommer 2020
7) Regionrådsmøte 4.september - Legge frem forslag til ulike modeller for organisering/ utredning av finansiering
8) Orientering i kommunestyrene sept 2020
9) Regionrådsmøte 23.oktober - anbefaling til kommunene
10) Vedtak i kommunestyrene november 2020

HADELAND

Arkivsak-dok. 17/02093
Arkivkode
Saksbehandler Vibeke Buraas Dyrnes

Møtedato	Saknr	1
12.06.2020	12/20	

SAKSPROTOKOLL

Ny fremdriftsplan for arbeidet med regionsamarbeidet på Hadeland

---

Regionrådet har behandlet saken i møte 12.06.2020 sak 12/20

Regionrådets behandling 12.06.2020:

Forslag til utvidelse i vedtaket. Forslag om at vedtaket også innebærer en anbefaling om at man utreder muligheter som ligger i de VKS samarbeidene som allerede eksisterer.

Regionrådets vedtak 12.06.2020:
Regionrådet for Hadeland – IPR vedtar fremlagt forslag til fremdriftsplan og ber administrasjonen legge frem problemstillinger fortløpende for rådet. Regionrådet ber også regionadministrasjonen ser på potensialet i regionsamarbeid i forhold til øvrig interkommunalt samarbeid.

Regional plan for Hadeland 2015– 2021

Vedtatt i sak 1/15 i Fylkesting for Oppland 17-18 februar 2015

Innhold

1. Bakgrunn og mål 4

2. En del av Osloregionen – i Oppland. 7

3. Gjennomgående tema - Utgangspunkt for videre planlegging 9

3.1 Barn og unge 9

3.2 Klima, miljø og energi 10

3.3 Universell utforming 12

3.4 Folkehelse 13

3.5 Samfunnssikkerhet og beredskap 14

4. Våre fortrinn 16

4.1 Randsfjordsområdet 16

4.2 Hadelands historie 16

4.3 Tettstedene 17

5. Bo-perspektivet 18

5.1 I dag 18

5.2 I framtida 18

5.3 Mål 19

6. Tettstedutvikling 20

6.1 I dag 20

6.2 I framtida 20

6.3 Mål 21

7. Kompetanse 23

7.1 I dag 23

7.2 I framtida 24

7.3 Mål 25

8. Næringsutvikling - arbeidsplasser 26

8.1 I dag 26

8.2 I framtida 28

8.3 Mål 30

9. Kommunikasjon og transport 31
9.1 I dag 31
9.2 I framtida 32
9.3 Mål 34

10. Arealbruk 35
10.1 I dag 35
10.2 I framtida 35
10.3 Mål 36

11. Retningslinjer for arealbruk 38

12. Handlingsprogram 43
12.1 Tiltak: En del av Osloregionen i Oppland 43
12.2 Tiltak: Våre fortrinn 43
12.3 Tiltak: Bo-perspektivet 44
12.4 Tiltak: Tettstedsutvikling 44
12.5 Tiltak: Kompetanse 44
12.6 Tiltak: Næringsutvikling - arbeidsplasser 45
12.7 Tiltak: Kommunikasjon og transport 46
12.8 Tiltak: Arealbruk 47

Forord

Regional plan for Hadeland er resultat av tett samarbeid mellom Regionrådet for Hadeland og Oppland fylkeskommune. Som fylkesordfører i Oppland og ordførere i de tre Hadelandskommunene er vi førnøyde med å ha kommet fram til et felles grunnlag for samfunnsutviklingen på områder som er viktige for Hadeland. Tettsteds- og boligutvikling, næringsutvikling, kompetanse og samferdselsspørsmål er strategisk valgte tema som krever samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer, kommuner og regioner. Arbeidet har foregått i tett dialog med Fylkesmannen og øvrig regional stat, næringsliv og representanter fra lag og foreninger.

Kommunene Lunner, Gran og Jevnaker utgjør en viktig vekstregion, med sentral beliggenhet nær Oslo. Dette innebærer stort behov for gode overordnede strategier og fremtidsrettet planlegging. Når dette plandokumentet vedtas er vi midt inne i en tid med fokus på å styrke kommunene. Hvordan det fremtidige kartet for Hadelandskommunene blir er ikke opplagt. Den regionale planen for Hadeland gir uavhengig av kommunegrenser gode føringer for en ønsket utvikling av regionen som *«et sted hvor det er godt å vokse opp, bo og drive næringsvirksomhet»,* som er det definerte hovedmålet for planen.

Hadeland har omdømme som «grønn region», med fokus på en fremtidsrettet utvikling i pakt med bærekraftprinsippene. Hadelands fortrinn med de lange linjene i historien, kulturlandskapet, Randsfjorden og en tydelig tettstedsstruktur er et viktig grunnlag for dagens og fremtidens planlegging. Et målrettet og innovativt kompetansearbeid med tett kobling mellom skole og næringsliv vil bidra til å styrke regionens rolle framover.

Gro Lundby
Fylkesordfører
Oppland fylkeskommune

Harald Tyrdal
Ordfører i Lunner

Hilde Brørby Fivelsdal
Ordfører i Jevnaker

Knut Lehre
Ordfører i Gran

1. Bakgrunn og mål

Hadeland er den sørligste delen av Oppland fylke og består av kommunene Gran, Jevnaker og Lunner.

Samarbeidet mellom kommunene i regionen har lange tradisjoner. Helt siden generalplanarbeidet på 60-tallet har kommunene samarbeidet om felles utfordringer og oppgaveløsninger.
I regionen er det mange interkommunale samarbeidsordninger og et godt etablert samarbeid gjennom Regionrådet for Hadeland.

Tidligere planer:
Det har to ganger tidligere blitt utarbeidet fylkesdelplaner for denne delen av fylket.

- Fylkesdelplan for Hadeland 1995 – 2010 ble vedtatt av fylkestinget i desember 1994 og godkjent av Miljøverndepartementet i februar 1996.
  Utgangspunktet for dette planarbeidet var vedtak om etablering av hovedflyplass for Østlandet på Gardermoen.
- Fylkesdelplan for Hadeland 2004 – 2015 ble vedtatt av fylkestinget i desember 2003 og godkjent av Miljøverndepartementet i mai 2004.
  Denne planen hadde hovedfokus på:
    - Boligutvikling – oppvekstsvilkår – pendling/arbeidsplassdekning – kompetanse/næring – arealbruk og transport.

  Planen har i tillegg et handlingsprogram med tiltak relatert til temaene over. Disse er i det alt vesentlige fulgt opp og i stor grad finansiert med midler fra partnerskapsavtale mellom Oppland fylkeskommune og kommunene.

Behov for ny regional plan
Da tidligere planer er gamle og handlingsprogrammet i stor grad gjennomført, har det i lengre tid vært behov for å oppdatere det regionale plandokumentet for Hadeland.

Skal kommune på Hadeland være attraktive for bosetting og næringsutvikling er en avhengig av å finne gode fellesløsninger på tvers av kommunegrenser. Avstandene på Hadeland er små. Arealdisponering og etablering i en kommune får ofte konsekvenser for nabokommunen. Mange utfordringer kan ikke løses innenfor rammene av kommunal planlegging, men krever løsninger hvor kommunal og regional planmyndighet finner fram til felles løsninger.

Ambisjonen er at Regional plan for Hadeland skal gi strategiske føringer for samfunnsutviklingen i regionen innenfor de tema planarbeidet konsentrerer seg om.

Planstatus
Planarbeidet kunne ha vært gjennomført som interkommunalt plansamarbeid, men den regionale forpliktelsen hadde da vært mindre tydelig. For Oppland fylkeskommune og for Regionrådet for Hadeland som tok initiativet til planarbeidet, har det vært viktig å gi planen regional status, slik at den blir lagt «til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen». (Plan – og bygningsloven § 8-2).

Regional planstrategi for Oppland 2012 – 2016 er førende for planarbeidet. Planstrategien har følgende satsingsområder:

- Nærings- og stedsutvikling
- Kompetanse
- Samferdsel

Denne planen følger opp disse satsingsområdene, og beskrive hvilke konsekvenser disse har for denne delen av fylket.

Organisering av planarbeidet
Forslag til planprogram ble vedtatt av fylkestinget i Oppland i juni i 2011. Arbeidet ble igangsatt gjennom et bredt anlagt oppstartsmøte. Regionrådet for Hadeland har vært styringsgruppe for arbeidet, med ordførerne som arbeidsutvalg og bindeledd mellom styringsgruppe og prosjektleder. Tidligere regionkoordinator Edvin Straume har vært prosjektleder for planarbeidet.

Til planarbeidet har det vært knyttet en fast arbeidsgruppe, med representanter fra kommunene og Oppland fylkeskommune.

I tillegg har det vært etablert temavise arbeidsgrupper, med bred representasjon, med spesielt ansvar for kapitlene:

- Bo-perspektiv, Tettstedsutvikling, Arealbruk
- Kompetanse, Næringsutvikling – arbeidsplasser.

Det har også vært gjennomført medvirkningsmøter knyttet til temaene som omhandles i planen. Planen har vært drøftet med regionale myndigheter i regionalt planforum, og planarbeidet har vært drøftet på to felles formannskapsmøter og på flere andre møter med relevante parter.

To eksterne fagmiljøer har vært engasjert. Disse har utarbeidet delrapportene:

- Areal- og transportanalyse for Hadeland.
  Utarbeidet av Civitas AS i 2012.
  Rapporten er et viktig utgangspunkt for kapitlene: 5. Bo-perspektiv, 6. Tettstedsutvikling, 7. Kommunikasjon og transport og 8. Arealbruk.

- Hadelandregionens fortrinn.
  Utarbeidet av Vidar Vanberg, NIBR i 2011.
  Rapporten er lagt til grunn for kapittel 4. Våre fortrinn.

Mål
Gjennom utarbeidelse av planprogrammet er følgene definert som mål for planen:

Planen skal legge til rette for felles ønsket utvikling på Hadeland. Den skal bidra til at regionen blir et sted hvor det er godt å vokse opp, bo og drive næringsvirksomhet.

2. En del av Osloregionen – i Oppland

Nord for Oslo er det få regioner som har en så sentral plassering som Hadeland. Plassert midt mellom hovedstaden og Mjøsbyene, med hovedflyplassen på Gardermoen som nabo i øst og Ringerike i vest. Den sentrale plasseringen medfører også at det går to nasjonale transportkorridorer gjennom regionene:

- Korridor 2: Riksgrensen – Oslo m/forgreining nord for Oslo til Hokksund.
  Med E 16 som transportåre i vår region.
- Korridor 6: Oslo – Trondheim.
  Med Gjøvikbanen og Rv 4 som transportårer i regionen.

I tillegg kommer at jernbanestrekningen Oslo – Hønefoss, over Roa, er en del av transportkorridor 5 Oslo – Bergen når det gjelder gods. Dette gir store vekst- og utviklingsmuligheter for regionen.
Et viktig formål med planen er å fremme tiltak som fører til at denne muligheten tas i bruk på en bærekraftig måte, og tjener de som bor på Hadeland.

Samtidig ligger regionen i et «grenseland». Hadeland er en del av Oppland fylke, men grenser til Oslo i sør, Buskerud i vest og Akershus i øst. Jevnaker er også en del av Ringeriksregionen, sammen med kommunene Hole og Ringerike i Buskerud.

Gran, Lunner og Jevnaker er de kommunene i Oppland med klart flest arbeidstakere som pendler ut av fylket, med Lunner som fylkets mest utpregede pendlerkommune. Fra denne kommunen pendler nesten 50 % av den yrkesaktive befolkningen til Oslo og andre kommuner utenfor fylket. Dette innebærer at Lunner er tettere integrert i Osloregionens arbeidsmarked enn mange av kommunene i Akershus. Konsekvensen av dette er at Hadeland tilhører to bo- og arbeidsmarkedsregioner (BA-regioner). Gran og Lunner tilhører BA-region Oslo, mens Jevnaker tilhører BA-region Ringerike.

En del av den funksjonelle Osloregionen
Hadeland er en del av den funksjonelle Osloregionen og kommunene har vært medlemmer av Samarbeidsalliansen Osloregionen siden jan 2006.

Alliansen hovedmål er:

- Å styrke Osloregionen som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa

Utviklingen på Hadeland henger nøye sammen med utviklingen i hovedstadsregionen. En konkurransedyktig og bærekraftig hovedstad vil gi vekst og utviklingsimpulser med stor betydning for regionen. Det var derfor naturlig for kommunene å slutte seg til **Samordnet areal- og transportstrategi for Osloregionen.**

Her legges følgende strategier til grunn for areal- og transportutviklingen:

- Vekstkraften i Oslo skal utnyttes til beste for Osloregionen. Vekst i andre delregioner skal kunne avlaste vekst i Oslo som skaper problemer. Slik balansert vekst skal kunne skje ved en bolig- og næringsutvikling knyttet til de viktigste transportaksene for jernbane og veg. Utbygging bør konsentreres til byer og tettsteder. Grønne korridorer mellom dem skal opprettholdes.
- Det skal legges til rette for en flerkjernet utvikling av Osloregionen med mest mulig selvstendige byer og tettsteder med bosteder, arbeidsplasser, handel service og kulturaktiviteter i urbane sentra. Samspillet med landdistriktene skal ivaretas.
- Utbyggingsmønsteret skal ta utgangspunkt i raske, skinnegående kollektivmidler med stor kapasitet samt et godt vegsystem med god fremkommelighet for kollektivtrafikken.

Denne strategien er også lagt til grunn for planarbeidet. I de følgende kapitlene forsøker en å belyse hvilke utfordringer, forpliktelser og muligheter dette innebærer for regionen.

Gjennom regionrådet ønsker kommunene å spille en aktiv rolle i Samarbeidsalliansen Osloregionen. På denne måten vil regionen få innflytelse og tilgang til nettverk som vil være verdifulle for Hadeland.

«Hadeland – nært og naturlig» er regionens slagord.

Nært - viser til nærheten til hovedstadsområdet, hovedflyplass og det sentrale Østlandet. Det viser i tillegg til godt naboskap og nærhet mennesker imellom.

Naturlig - refererer til regionens langvarige satsing på bioenergi og annen fornybar energi. Noe som førte til at kommune ble utnevnt til de første Grønne energikommunene i Norge, og i dag er de eneste kommunene med felles klimapådriver. I tillegg refererer det til regionens gode naturkvaliteter, med et kulturlandskap av nasjonal betydning og Nordmarka, Romeriksåsen og Fjorda som nasjonalt kjente friluftsområder.

«Hadeland – nært og naturlig» er også regionens prosjekt for å synliggjøre og markedsføre Hadeland som attraktiv, grønn og bærekraftig region. Prosjektet retter seg mot bosatte i Osloområdet, mobile og høyt utdannede arbeidstakere, bedriftsledere og gründere. I tillegg ønsker en at prosjektet skal føre til at egne innbyggere skal bli stolte av Hadeland og omtale regionen på en positiv måte. Det er utarbeidet egen kommunikasjonsstrategi for prosjektet.

Formålet med prosjektet er å bidra til at:
Hadeland blir den mest attraktive tilflyttings- og etablererregion på Østlandet for den som vil leve i takt med naturens bæreevne.

Oppland +

«Hadeland – nært og naturlig» sammenfaller også med fylkeskommunens kommunikasjonsprosjekt «Oppland+». Plussprosjektet er definert som:
«Et kommunikasjonsprosjekt som skal øke kjennskap og kunnskap til regionene i fylket og bidra til befolkningsvekst».
Det ligger godt til rette for gjensidig styrke i regionmarkedsføring mellom disse to prosjektene.

Plussprosjektet bidrar med å produsere og markedsføre stoff fra regionen. Det er tett dialog mellom prosjektene om hvilke saker som publiseres og markedsføres. Oppland+ lanserer markedskanalen finnehjem.no.

Innholdet styres av nasjonale flyttemotiver som er følgende – i prioritert rekkefølge:
1) Familie 2) Bolig 3) Jobb 4) Sted og miljø.

Satsingen skal styrke positive assosiasjoner til Oppland - som et reelt alternativ for unge voksne på flyttefot.

3. Gjennomgående tema

Utgangspunkt for videre planlegging

3.1 Barn og unge

Å sikre et oppvekstmiljø med gode fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter, som gir barn og unge trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, skal prioriteres og legges til grunn for all aktivitet og tiltak som følger av denne planen.

Barn er den gruppen i befolkningen som bruker utearealet mest. I denne sammenhengen har nærmiljøet den størst betydningen. Gode nærmiljøer som gir muligheter til å utøve fritidsaktiviteter og allsidig utfoldelse er nødvendig for å sikre barn og ungdom gode levekår, utviklingsmuligheter og trygge oppvekstmiljø**.**

Som planmyndighet er det en viktig oppgave for kommunene å sikre at barn og unges interesser blir hørt og tatt hensyn til i plan- og utviklingsprosesser.

Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging
Disse retningslinjene skal legges til grunn for planleggingen.

Formålet med retningslinjene er å:

- synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.
- gi kommunene bedre grunnlag for å integrere og ivareta barn og unges interesser i sin løpende planlegging og byggesaksbehandling.
- gi et grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn og interesser.

For gjennom dette å:

- sikre et oppvekstmiljø som gir barn og unge trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og som har de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap om barn og unges behov.
- ivareta det offentlige ansvar for å sikre barn og unge de tilbud og muligheter som samlet kan gi den enkelte utfordringer og en meningsfylt oppvekst uansett bosted, sosial og kulturell bakgrunn.

Plan- og bygningsloven
At barn- og unges interesser skal ivaretas i planleggingen slås også fast i plan- og bygningslovens formålsparagraf. For å sikre at dette gjøres skal kommunestyret sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta dette, jfr. pbl § 3-3.

Kommunene har et ansvar for å ha god rutiner som gjør at barn- og unges interesser blir ivaretatt. Fylkeskommunen og Fylkesmannen har ansvar for veiledning- og kompetansetiltak på området og for å se til at barn- og unges interesser følges opp i konkrete saker.

Barnehage, skole og barnevern
Dette er tjenester kommunene har ansvar for og som reguleres av særskilt lovgivning.
At disse tjenestene holder et høyt nivå er viktige forutsetninger for mange av målene som er beskrevet i planen, og avgjørende for utvikling av gode tettsteder og godt oppvekstmiljø.

Grunnskolen er primærkommunenes ansvar. Fylkeskommunen har ansvaret for den videregående opplæringen. Utvikling av disse tilbudene er nærmere beskrevet i kapitel 7 Kompetanse.
Sikre skoleveier er en annen viktig forutsetning for et godt oppvekstmiljø.

Ungdommen
Ungdom i Oppland har et eget rådgivende organ i barne- og ungdomspolitiske spørsmål gjennom Ungdommens fylkesting. Kommunene har tilsvarende ordninger gjennom sine ungdomsråd.

Formålet med disse organene er:

- å gi ungdom mulighet til medbestemmelse og til å påvirke i kommunale saker
- å øke engasjementet blant ungdom for samfunnsspørsmål generelt og kommunale saker spesielt.

3.2 Klima, miljø og energi

Klima- og miljø utfordringene er globale, men årsakene, konsekvensene og løsningene finnes lokalt. Analyser viser at kommunene kan dekke godt over en tredjedel av målene for innenlandske utslippskutt innen 2020. Kommunene sitter med nøkkelen til mange av de gode klimatiltakene og kan gjennom ulike roller påvirke utslipp av klimagasser på flere måter; som politiske aktører, tjenesteytere, myndighetsutøvere, eiendomsbesitter og innkjøpere.

Gjennom plan- og bygningsloven har kommunene fått ansvar for planlegging og tilrettelegging for gode bomiljø og infrastruktur. Blant de viktigste klimatiltakene er å redusere energiforbruket, sørge for fornybar oppvarming i kommunale og private bygg, samt å redusere transportomfanget. Dette kan først og fremst oppnås gjennom kommunenes rolle som planmyndighet, lokal koordinator og samfunnsutvikler. Betydelige kutt kan også oppnås gjennom tiltak i egen driftsorganisasjon. Kommunene og andre offentlige aktører er eiere og forvaltere av en stor bygningsmasse, og er betydelige innkjøpere med mulighet til å stille klare miljøkrav.

Nasjonalt er klima-, miljø og energispørsmål forankret i bærekraftperspektivet i plan- og bygningsloven og ytterligere presisert i Nasjonale forventninger til regional- og kommunal planlegging. Samvirke mellom plan- og bygningsloven, sektorlover og naturmangfoldloven er nødvendig for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning av natur og for å oppfylle naturmangfoldlovens forvaltningsmål, prinsipper og regler om bærekraftig bruk og vern av natur. Statlige planretningslinjer for samordnet bolig- areal og transportplanlegging legger vekt på god klimavennlig utvikling ved fortetting og reduksjon av transportbehovet. Statlig retningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene pålegger kommunene å innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i sin kommuneplan eller i egen kommunedelplan.

Klima- og energiplaner

I Oppland fylke er Regional plan for klima- og energi 2013-2024 vedtatt. Denne skal legges til grunn for fylkeskommunen og regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket. Tilsvarende har kommunene egne klima- og energiplaner, med mål og tiltak for egen virksomhet og aktivitet i kommunene.

Innsatsområder med spesiell betydning for planarbeidet

- Styrke og synliggjøre Hadelands visjon og posisjon som en region «for den som vil leve i takt med naturens bæreevne».
- God bruk av det offentliges virkemidler for bærekraftig utvikling
    - offentlige anskaffelser, planlegging etter plan- og bygningsloven, samordnet areal- og transportplanlegging
- Energieffektivisering og energiomlegging i bygg
- Økt bruk av tre som byggemateriale
- Bærekraftig utnyttelse av regionens bio-ressurser som bidrar til utvikling, innovasjon og lokal verdiskaping
- Holdningsrettede tiltak og kunnskapsformidling til innbyggere, skole, primærnæringen og næringslivsaktører

Noen konsekvenser som følges opp i planens hovedtema

Arealbruk:

- Kommunene og øvrige offentlige aktører vil redusere CO2-utslippene ved hjelp av god areal- og transportplanlegging.

Kompetanse:

- De globale klimaendringene er et tema som åpner for bred debatt og krever mye kunnskap. Derfor er det viktig å gi barn og unge handlingskompetanse slik at de kan være med og bidra til å gjøre en forskjell og gjøre gode klimavalg i hverdagen. Kommunene bør legge til rette for arbeid med miljøspørsmål og klimarelaterte problemstillinger i skoler og barnehager, og fylkeskommunen må følge opp dette i de videregående skolene.

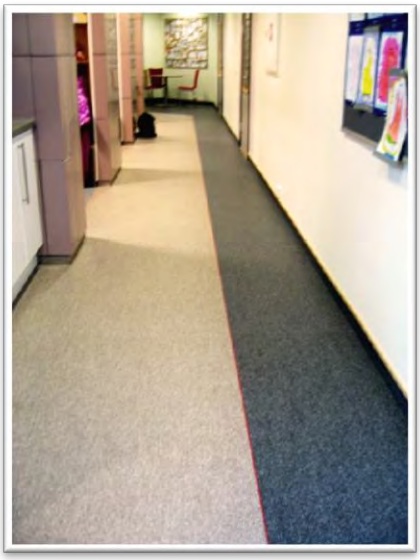
Næringsutvikling – arbeidsplasser:

- Miljø og stedsutvikling er viktige tema når man ønsker å legge til rette for næringsutbygging. Kommunene vil stimulere næringslivet på Hadeland til å satse på miljø og klima som konkurransefortrinn.
- Det offentlige må gå foran, skaffe erfaring og skape etterspørsel etter nye produkter og tjenester som er energieffektive og bærekraftige.

Kommunikasjon og transport:

- Biltrafikken vokser, dermed øker også utslippene av CO_2. Denne utviklingen kan stoppes med god areal- og transportplanlegging.
- På transportområdet har fylkeskommunen og kommunene ansvar for klimavennlig mobilitet, og et ansvar som samfunnsutvikler og tilrettelegger for klimavennlig transport.

3.3 Universell utforming

Universell utforming er en strategi for planlegging og utforming av omgivelsene for å oppnå et inkluderende samfunn med full likestilling og deltakelse for alle.

Universell utforming inneholder et sterkere likestillingskrav enn det som ligger i begrepet tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Den mest benyttede definisjonen av universell utforming er: «Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpasning og en spesiell utforming.»

Norge universelt utformet 2025
Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009-2013 har ligget til grunn for arbeidet med universell utforming i Oppland og på Hadeland i denne perioden. Oppland har vært pilotfylke sammen med Hedmark med særskilt satsing på universell utforming av kommunesentra, transportsystemet og reiselivsdestinasjoner, samt universell utforming som perspektiv i folkehelsearbeidet med forankring i planer og styringsdokumenter.

Gran kommune har deltatt i programmet som pilotkommune, og Jevnaker har deltatt aktivt i siste fase av programmet, mens Lunner har valgt å arbeide med universell utforming integrert i øvrig plan- og utviklingsarbeid. Regjeringen skal i 2015 revidere handlingsplanen, og har signalisert områdene velferdsteknologi og IKT som viktige prioriteringer framover.

Nasjonal forventninger
I 2011 formulerte regjeringen nasjonale forventninger til kommunal- og regional planlegging. I utfordringsbildet beskrives eldrebølgen som en stor utfordring: «Fram til 2040 får Norge en betydelig eldre befolkning enn i dag. Antall personer over 67 år vil nesten bli doblet og rundt en femdel av innbyggerne vil være 67 år eller eldre. Samtidig vil flere eldre være over 80 år.»

Denne utviklingen vil vi også få på Hadeland. Areal- og transportanalysen som er del av kunnskapsgrunnlaget til denne planen viser at antall eldre over 80 år vil bli tilnærmet doblet i Jevnaker og Gran i denne perioden, mens det i Lunner nesten blir tre ganger så mange i denne aldersgruppen. En så stor endring i alderssammensetningen vil få stor betydning for planlegging av tjenestetilbud, boliger, infrastruktur og tettsteder. Universell utforming kan bidra til at flere kan leve mer selvstendige liv lengre. Dette har stor betydning for den enkelte, men vil også gi betydelige positive økonomiske konsekvenser for det offentlige.

Konkret forventes det at:

- regional og kommunal planlegging bidrar til universell utforming av omgivelser og bygninger.
- lokalisering av ulike funksjoner ses i sammenheng slik at ferdsel og atkomst blir enklest mulig.
- utforming av områder og bebyggelse legger til rette for tilgjengelighet for alle brukergrupper.

Nettverk og videre arbeid

I Oppland og Hedmark er det etablert et felles nettverk mellom fylkeskommunene, råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne, KS/kommunene, samt Høgskolen på Gjøvik, for en strategisk satsing på feltet.

Et felles strategidokument er under arbeid, og det tas utgangspunkt i de etablerte satsingene:

- Universell utforming integrert i planer og styringsdokumenter
- Universelt utformede kommunesentra – med boliger som del av dette
- Universell utformede transportsystemer
- Universelt utformede reiselivsdestinasjoner.

Kommunene, fylkeskommunen og andre offentlige aktører har en forpliktelse til å være forbilde på implementering av universell utforming i egne bygg og tjenester.

3.4 Folkehelse

Folkehelsearbeid handler om å skape gode oppvekstsvilkår, forebygge sykdom og skader, og å utvikle et samfunn som legger til rette for sunne levevaner, beskytter mot helsetrusler og som fremmer fellesskap, trygghet, inkludering og deltakelse.

Folkehelseloven (2012) legger til grunn fem hovedprinsipper for folkehelsearbeidet:

- utjevning av sosiale helseforskjeller
- helse i alt vi gjør
- bærekraftig utvikling
- føre-var-prinsippet
- medvirkning.

I regional plan for folkehelse 2012 – 2016 er visjonen at det skal være «Opplagt i Oppland med en samfunnsutvikling som fremmer trivsel, god folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller». Hovedmålene i den regionale planen, som også vil bli lagt til grunn for det oppfølgende arbeidet som følge av denne planen, er at det skal være opplagt -

- med folkehelse på dagsorden
- med sunne levevaner
- at alle er med

Arbeid med påvirkningsfaktorer for befolkningens helse foregår i alle sektorer. Derfor blir det sentralt at perspektivet er med i all planlegging – «Helse i alt vi gjør». For å kunne vurdere om tiltakene vi setter i gang har en god eller dårlig konsekvens for befolkningens helse generelt, eller sosiale helseforskjeller spesielt, må vurderingen tas ut fra et kunnskapsgrunnlag. Dette er både kunnskap fra forskning og registerdata, men også lokalkunnskap fra ulike sektorer og befolkning.

Kommunene og fylkeskommunen skal ha en løpende oversikt over befolkningens helse og påvirkningsfaktorer. Noe av kunnskapsgrunnlaget fremskaffer staten gjennom kommunehelseprofiler som finnes på www.fhi.kommunehelseprofiler.no.

De regionale kompetansesentrene (Korus) gjennomfører ungdomsundersøkelser som er et godt kunnskapsgrunnlag for flere tiltaksområder. Disse ligger tilgjengelig på www.ungdata.no.

Folkehelse- og levekårsundersøkelsen i Oppland (Østlandsforskning 2014) gir et godt supplerende kunnskapsgrunnlag når folkehelseperspektivet skal vurderes. Opplysninger herfra gir kunnskap som må vektlegges i den videre planleggingen i regionen. Et positivt funn i rapporten er at de som bor i Hadeland synes å trives bedre i sin kommune enn landet sett under ett. I regionen trives 91 prosent av befolkningen godt i sin kommune mot 77 prosent i landet som helhet. De eldste trives best.
I forhold til boligplanlegging er det verdt å merke seg at leiligheter er særlig etterspurt i regionen, og at mange av de eldre ønsker bolig med servicetilbud.

3.5 Samfunnssikkerhet og beredskap

Endringer i samfunnet, i klimaet og i trusselbildet skjer i økende tempo. Dette stiller nye krav til kommunal og regional planlegging. Hensynet til samfunnssikkerhet og beredskap må integreres i all samfunnsplanlegging enten det dreier seg om arealbruk, helse, opplæring, miljø, samferdsel eller annet planarbeid.

Nye utviklingstrekk skaper nye behov:

- **Klimaendringer** gjør at vi må forvente en økning i uønskede naturopplevelser.
  (Mer nedbør - flom, varmere/tørrere – skogbrann, mer vind – strømbrudd)
- **Store strukturendringer** gjør oss mer sårbare.
  Stadig større avhengighet av IKT-systemer gjør oss sårbare ved bortfall av strøm og andre hendelser som berører tilgjengelighet til systemer.
- **Uforutsigbare menneskeskapte trusler** ser ut til å øke.
  (Gisseltaking, sabotasje, blind vold, ildspåsetting o.l.)
- **Det internasjonale terrorbildet har endret seg** og kan i prinsippet få konsekvenser hvor som helst i verden.

Lovpålagt arbeid

- Plan- og bygningsloven stiller krav om risiko- og sårbarhetsanalyse ved utarbeidelse av planer for utbygging.
- Sivilbeskyttelsesloven pålegger kommunene å utarbeide risiko- og sårbarhetsanalyse som skal legges til grunn for videre kommunal planlegging.

Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap 2014-17 med risiko og sårbarhetsanalyse for Oppland beskriver beredskapsaktørenes roller og ansvar i fylket. Regionplanen skal primært være et plangrunnlag til bruk for revisjon av ROS-analyser/beredskapsplanverk og til forebyggende samfunnssikkerhet i arealplanleggingen i Oppland

Det skjer i kommunen
Kommunene har en nøkkelrolle i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Alle uforutsette hendelser skjer i en kommune, og kommunene har hovedansvaret for at de involverte i en uønsket hendelse eller krise blir godt ivaretatt.

Kommunene på Hadeland vil fortsette samarbeidet om å utarbeide felles risiko- og sårbarhetsanalyse for regionen. Denne analysen vil danne grunnlaget for kommunale planer for samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering.

Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet skal i størst mulig grad avdekke farer og redusere risiko overfor mennesker, husdyr, miljø og økonomi.

Dette nås ved å:

- identifisere og analysere uønskede hendelser som samfunnet er sårbart ovenfor
- integrere samfunnssikkerhet og beredskap i all samfunnsplanlegging (arealbruk, helse, samferdsel, miljø eller annet planarbeid)
- avklare roller, oppgaver og ansvarsområder med særlig vekt på daglig driftsansvar og beredskapsansvar
- videreutvikle tverrsektoriell kompetanse- og erfaringsoverføring
- koordinere den kommunale beredskapen mellom kommunene regionvis og i hele fylket
- videreutvikle samarbeidet med nabofylker og naboregioner.

«Det er sannsynlig at noe usannsynlig vil skje.»

Aristoteles

4. Våre fortrinn

I forbindelse med planarbeidet er det gjennomført en større medvirkningsprosess for å avklare hva som er Hadelands regionale fortrinn. NIBR (Norsk institutt for by- og regionforskning) hadde ansvaret for dette arbeidet. Resultatet foreligger i en egen delrapport «Hadelandregions fortrinn» fra 2012. Nærmere 70 personer bidro med synspunkter, dels gjennom seminardeltagelse med gruppearbeid, og dels gjennom personlige intervjuer. Medvirkningsprosessen ga et bredt grunnlag for å vurdere områder som det er stor interesse for å videreutvikle.

Med fortrinn menes områder hvor Hadeland har kvaliteter, kompetanse eller naturgitte forutsetninger som gir grunnlag for utvikling. I tråd med konklusjonene fra denne prosessen legges det til grunn at følgende satsingsområder prioriteres og blir gjenstand for økt synliggjøring gjennom utviklingsprosjekter:

- Randsfjordområdet
- Hadelands historie
- Tettstedsutvikling

Dette vil være områder som hver for seg er spennende å videreutvikle, og hvor spisset satsing innen hvert av områdene vil gi en synergi som styrker regionens attraktivitet.
Delrapporten gir også innspill og forslag til hvordan utviklingsarbeid knyttet til disse satsingsområdene kan legges opp og gjennomføres.

4.1 Randsfjordområdet

Satsingen må ha som mål at Randsfjorden og området rundt skal bli mer attraktivt både for regionens innbyggere og de som kommer til som besøkende. Det vil innebære å løfte fram og utvikle fortinn som fjorden og området rundt har. I dette inngår både opplevelser og muligheter for næringsutvikling.

Satsingen må konkretiseres og videreutvikles i samarbeid med aktørene som allerede i dag driver utviklingsarbeid i området knyttet til fjorden. Dette vil i første rekke være Randsfjordforbundet, Randsfjorden Grunneierforening, Randsfjordmuseene, det regionale reiselivssamarbeidet og Søndre- og Nordre Land kommuner.

4.2 Hadelands historie

Den gjennomførte medvirkningsprosessen avdekket et stort engasjement knyttet til regionens historie. Av steder og begivenheter som ble trukket fram nevnes:
Granavollen m/ Søsterkirkene, Tingelstad, Dynna-steinen, Pilegrimsleden, Folkemuseet, Bergverksdriften, Glassverket, Kistefoss, Vestby-funnet, Bronsebukkene og Rundelen.

Utviklingsarbeidet må føre til at disse attraksjonene fra vår historie, blir mer kjent og bidrar til identitet, kunnskap og gode opplevelser knyttet til regionen. Den historiske dimensjonen innebærer også muligheter for utvikling av særpreg og estetikk som kan gi effekter innen turisme og attraktivitet som kan komme næringslivet og boligutvikling til gode. Videre arbeid med å konkretisere denne satsingen må skje i samarbeid med Randsfjordmuseene, de lokale historielagene, Pilegrimsleden/ Granavollen Pilegrimsenter, kommunenes kulturadministrasjon og Oppland fylkeskommune.

4.3 Tettstedene

I sin rapport har NIBR lagt til grunn at arbeidet med tettstedsutvikling må være «koblet til særpreg, estetikk og komplementære muligheter i en region med korte avstander mellom sentrene».
I denne planen er denne tankegangen på mange områder lagt til grunn for fremtidsbildene og målene som er beskrevet i kapitlene Bo-perspektiv, Tettstedsutvikling og Arealbruk. Det vises derfor til disse kapitlene når det gjelder oppfølging av dette punktet.

5. Bo-perspektivet

5.1 I dag

På Hadeland er det 29 260 innbyggere (3. kvartal 2014).
I Fylkesdelplanen for Hadeland fra 2004, var det satt som mål at befolkningen skulle være ca. 31 000 ved årsskiftet 2014/2015. Kommunenes vedtatte befolkningsvekst var grunnlaget for prognosen. Denne målsettingen er derved ikke oppnådd.

De 10 siste årene har kommunene på Hadeland hatt en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst på ca. 0,5 %. Med fødselsunderskudd i både Gran og Jevnaker, er det innflytting som gjør at folketallet øker.

Boligstruktur
Boligstrukturen på Hadeland er preget av høy andel eneboliger (81 %) med befolkning fordelt over et betydelig geografisk område. Det bygges fremdeles flest eneboliger, selv om en de siste årene har sett en dreining i forhold til rekkehus og leiligheter. Dreiningen kommer som et resultat av økt aktivitet i tettstedene.

Bilbasert
Overvekten av eneboliger, spredt ut over et stort geografisk område, innebærer en samfunnsstruktur med dårlige forutsetninger for kollektive transportløsninger og stort behov for personbiltransport.

5.2 I framtida

I framtida vil vi trolig bytte bolig langt oftere enn i dag. Familiestrukturer vil variere mer og antall én-person-husholdninger vil øke. Det er grunn til å spørre seg om vi på Hadeland har en boligstruktur som er tilpasset dette. Mye tyder på at regioner med et mer variert botilbud vil være bedre i stand til å møte folks ønsker om bolig. Dette støttes av funn i levekårsundersøkelsen (ØF 2014).

Sentraliseringen vil fortsette
I følge beregninger vil Oslo-området ha en befolkningsvekst på ca. 600 000 fram til 2040 (SSB). Dette innebærer en årlig befolkningsvekst på mellom 1 og 2 %. Selv med dagens kommunikasjoner ligger store deler av Hadeland innenfor timesavstand til Oslo. Forholdene ligger derfor godt til rette for at regionen kan ta sin del av den forventede befolkningsveksten i hovedstadsregionen.

Demografisk utvikling
Vi lever lengre. I 2040 vil antall innbyggere på Hadeland over 80 år være fordoblet. Denne utviklingen er generell og gjelder de fleste kommunene i landet. På grunn av alderssammensetningen vil Lunner kommune nesten oppleve en tredobling av mennesker i denne aldersgruppa.

Attraktiv bo-region
For at Hadeland skal bli attraktiv som bosted for et bredt lag av befolkningen må regionen utvikle et variert botilbud. Det må være tilbud av ulike boliger som gjør det mulig for innbyggere i ulike livsfaser å finne en egnet og ønsket bolig. Flere kjedehus/rekkehus, leiligheter og et variert tilbud av boliger er nødvendig for å få dette til.

Aktiv boligpolitikk
Alle kommunene på Hadeland har nå vedtatt at den årlige befolkningsveksten skal være på 1,5 % eller mer. Dette målet forutsetter at kommunene utvikler en aktiv boligpolitikk og at det samarbeides om markedsføring.

Robust planlegging
Det vil alltid være usikkerhet knyttet til prognoser og planlagt befolkningsvekt. Kommuneplaner må derfor være robuste og takle både større og mindre befolkningsvekst og prioritere rekkefølge på områder som skal bygges ut.

Områder regulert til boligformål
Områder som er avsatt til boligformål i gjeldende kommuneplaner og hvor utbygging ikke er planlagt eller ikke er i samsvar med nasjonale forventninger, bla. om redusert transportbehov og ivaretagelse av dyrkamark, må vurderes på nytt ved revisjon av kommuneplanene.

5.3 Mål

Målet er:

> Aktive kommuner som legger til rette for å ta sin del av befolkningsveksten i Osloregionen.

Dette vil regionen oppnå ved at kommunene gjennom sin planlegging prioriterer:

- utvikling av varierte botilbud og bomiljø, med vekt på fortetting og konsentrert utbygging i tettstedene
- universelt utformet bomiljø, med god tilgjengelighet til tjenester og aktiviteter
- utvikling av bomiljø som skaper forutsetninger for gode oppvekstvilkår for barn og unge
- bomiljø med nærhet til barnehage og skole
- bomiljø med kultur- og servicetilbud
- bomiljø med tilgjengelighet til friluftsområder.
- bomiljø som ivaretar forpliktelser innen miljø og energibruk, herunder redusert transportbehov og nærhet til varehandel.

6. Tettstedutvikling

6.1 I dag

Harestua, Grua, Roa, Lunner, Gran, Jaren, Brandbu og Jevnaker er definert som regionens tettsteder. Gran sentrum har utviklet seg til det viktigste senteret i regionen for handel, service og utdanning, og har vokst betydelig det siste tiåret.

Jevnaker og Roa definert som kommunale handelssentra, mens Gran er regionalt handelssenter, uten begrensing på størrelse av kjøpesentre.

I NIBRs Inndeling i senterstruktur (NIBR-rapport 2013:1) er Gran nå klassifisert som småby.
Andelen av befolkningen som bor i tettstedene på Hadeland har økt fra 51 % i 2000 til 56 % i 2013.

Spredt struktur – bilbasert transportbehov
Virksomheter og tjenester som kunne vært samlokalisert i sentrum eller tettsteder ligger i dag spredt utover store deler av regionen. Dette bidrar til mangel på attraktivitet i eksisterende tettsteder. Det er ikke tilstrekkelig tetthet i tjeneste og servicetilbud og boliger er i liten grad samlokalisert. Dette skaper et stort bilbasert transportbehov.

Tettstedene har blitt mindre tette
Et utviklingstrekk er at de fleste tettstedene på Hadeland er blitt mindre arealeffektive de siste 10 årene. Dette er en utvikling som er i ferd med å snu. Fortettingen er mest synlig på Nesbakken og i Gran sentrum.

6.2 I framtida

I framtida vil kommunene samarbeide om en tettstedsutvikling som bidrar til at regionen når målene om befolkningsvekst. Utviklingen til nå har vist at en ikke vil klare dette uten at det gjøres endringer slik at en øker attraktiviteten til tettstedene. Befolkningsvekst, demografisk utvikling og endret familiestruktur fører til behov for flere og mer varierte boenheter.

Utvikling av gode tettsteder vil bli regionens viktigste tiltak for å redusere behovet for bilbasert transport. Den forventede og planlagte befolkningsveksten bør skje innenfor eksisterende utbyggingsområder i prioriterte tettsteder.

Mest mulig i gangavstand
Attraktive og levende tettsteder krever at flest mulig sentrumsfunksjoner legges i gangavstand fra hverandre. Boligbygging og fortetting må prioriteres i tettstedene. I sentrum må det være handel og aktivitet i første etasje.

Arbeidsplasser i sentrum
Et variert tilbud av arbeidsplasser vil styrke utviklingen av tettstedene. Kontorarbeidsplasser, offentlig tjenesteproduksjon, andre arbeidsintensive virksomheter og varehandel, må legges sentrumsnært. Med boligområder i gangavstand vil dette føre til levende sentrum og redusert behov for biltransport.

Lokal egenart
Nye bygg må ta hensyn til tettstedets egenart og lokal stedbunden identitet. Tettstedsanalyse eller annet relevant plandokument må utarbeides og legges til grunn for utbygging i tettsteder og lokale utviklingsområder. Eksisterende kvaliteter må videreutvikles.

Det lønner seg å investere i tettstedene
God planlegging, befolkningsvekst og fornuftig samarbeid med utbyggere vil føre til utvikling av attraktive tettsteder. Det er viktig å legge til rette for at investeringer lønner seg i prioriterte tettsteder og utviklingsområder. Gevinster ved samlokalisering må påpekes og utnyttes.

6.3 Mål

Målet er:

> Attraktive, levende og gode tettsteder med tilstrekkelig servicenivå og befolkningsgrunnlag - bygd på lokal egenart med levende kjerner og redusert transportbehov.

Dette målet vil regionen oppnå ved at kommunene gjennom sin planlegging prioriterer følgende:

Tre tettsteder for konsentrert utvikling
I Areal- og transportanalyse for Hadeland, som Civitas AS utarbeidet i 2012, legges det til grunn at all befolkningsvekst i en region med ca. 30 000 innbyggere ideelt sett bør konsentreres til ett tettsted. Dette vil medføre de beste forutsetningene for å skape et tettsted med stor kraft og gode muligheter for utvikling av handel og kulturtilbud, noe som igjen vil skape grunnlag for attraktive bosteder. En slik struktur vil også gi den største konsentrasjonen av reiser, og dermed det beste grunnlaget for betjening med kollektivtransport. Et slikt tettsted må derfor ha et tydelig kollektivknutepunkt og helst et godt togtilbud.

En slik tilnærming og prioritering vil ikke være funksjonell for Hadeland. Vår tettstedstruktur må ta utgangspunkt i regionens behov for utvikling av boliger og arbeidsplasser og å betjene de bo- og arbeidsmarkeder kommunene på Hadeland tilhører (jfr. kapittel om næringsutvikling og arbeidsplasser).

Dette er lagt til grunn for valget av tre regionale tettsteder, hvor konsentrert utvikling prioriteres.

Regionale tettsteder

- Gran
- Nesbakken
- Harestua

I disse tettstedene skal det legges til rette for en tydelig fortetting.

Følgende legges til grunn:

- Utbyggingsområder skal utnyttes intensivt med varierte bolig- og næringsformål, med høyere arealutnytting enn vi er vant til, også når det gjelder parkeringsløsninger. Nye områder i randsonen til tettstedene tas ikke i bruk før fortetting er gjennomført.
- Nye bygg skal ta hensyn til tettstedets egenart og gjennomført tettstedsanalyse / byggeskikkveileder. Planene skal legge til rette for gode felles uterom og møteplasser, med tilgjengelighet for alle.
- Tettstedenes utvikling skal baseres på en overordna analyse for å ivareta grønnstruktur og vassdrag og god tilgang til friluftsområder.

Regionsenter

Gran sentrum er regionsenter og det viktigste senteret for handel, service og kompetanse.

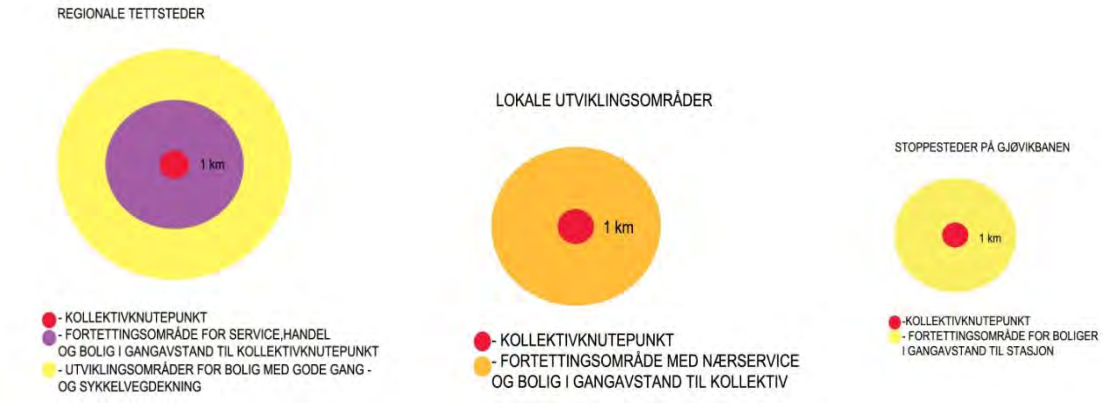
Lokale utviklingsområder

- Brandbu – utviklingsområde for nærservice og bolig.
- Roa – utviklingsområde for nærservice og bolig. Umiddelbar nærhet til regionens viktigste trafikknutepunkt gjør at transportbasert virksomhet (logistikk-næringer) vil bli lokalisert til dette området.

Øvrige stoppesteder på Gjøvikbanen

Fortetting innenfor gangavstand til stasjonen (ca. 1 km).

Prinsippskisse for tettstedsutvikling og arealbruk

Prinsippskisse som legges til grunn for utvikling av regionale tettsteder, utviklingsområder og stoppesteder langs Gjøvikbanen.

7. Kompetanse

7.1 I dag

Det formelle kompetansenivået i befolkningen på Hadeland ligger under landsgjennomsnittet. Årsaken til dette finnes trolig i generell nasjonal samfunnsutvikling og i utviklingen av lokalt næringsliv. I likhet med resten av Innlandet har Hadeland en næringsstruktur som i liten grad har etterspurt høy formell kompetanse. Realkompetanse har vært sterkere etterspurt. Det næringslivet som etterspør høy formell kompetanse er i større grad konsentrert rundt de større byene.

I 2012 hadde 20,5 % av befolkningen på Hadeland over 16 år høyere utdanning (universitet eller høyskoleutdanning). Dette er en økning på 5,8 % siden 2001. Fordelt på kommunene er tallene: Gran 19,4 % (+ 5,2), Jevnaker 19,9 % (+ 6,3), Lunner 22,5 (+ 6,1) Tilsvarende tatt for hele landet er 29,8 (+ 7,2) og for Oppland fylke 22,6 (+ 6,4). Av dette framgår det at andelen med høyere utdanning har økt mer i landet for øvrig og gjennomsnittlig i Oppland enn hva som er tilfelle på Hadeland.

Tilsvarende tall for aktuelle nabokommuner er: Ringerike 23,3 %, Hole 33,5 %, Nittedal 30,8 %, Nannestad 19,3 % Ullensaker 24 %, Vestre Toten 18 %, Gjøvik 26,3 % og Søndre Land 17,6 %.
Til tross for at Hadeland ligger under gjennomsnittet for fylket, er det bare byene i Oppland som har en høyere andel av befolkningen med høyere utdanning enn Lunner.

Fra næringslivet rapporteres det imidlertid ikke om store utfordringer med å skaffe kompetent arbeidskraft. Unntaket er etterspørsel etter ingeniører og noen smalere fagfelt som krever høy kompetanse innen realfag. En av årsakene til dette kan være at mye opplæring foregår internt i bedriftene.

Grunnskole
Kommunene på Hadeland har lang tradisjon for samarbeid, utvikling og kompetansehevende tiltak for ansatte i grunnskolen. Oversikt over grunnskolepoeng indikerer at kvaliteten på grunnskoleopplæringa i vår region ligger på nasjonalt gjennomsnitt. Sammenheng mellom grunnskolepoeng og fullføring av videregående skole er godt dokumentert. Stadig flere elever med fremmedspråklig bakgrunn stiller grunnskolen overfor nye utfordringer.

Videregående utdanning
Hadeland videregående skole stod ferdig og startet opp i nye og moderne lokaler i august 2012. Skolen har et bredt utdanningstilbud og er dimensjonert for 850 elever. Skoleåret 2013/2014 hadde skolen 870 elever. Utviklingen med flere elever enn skolen er dimensjonert for ser ut til å fortsette. Dette medfører mangel på undervisningslokaler og legger begrensinger på muligheten for utvikling av nye utdanningsprogram som næringslivet og samfunnet for øvrig etterspør.

Elever fra Jevnaker har anledning til å søke videregående opplæring på Ringerike. Etter at ny skole ble tatt i bruk har elevene derfra i økende grad søkt seg til skolen på Hadeland.

Hadeland videregående skole har i lang tid arbeidet planmessig med entreprenørskap og har etablert mange elevbedrifter som har hevdet seg godt i konkurranse med andre skoler. I tillegg har skolen lang tradisjon for internasjonalt arbeid.

I perioder har det vært utfordrende å få læreplasser til alle elever som har hatt behov for det. Mange elever har læreplass utenfor fylket, spesielt i Akershus, Oslo og Buskerud.

Det er et nasjonalt mål at 75 % skal fullføre og bestå videregående opplæring etter 5 år. I Oppland er denne gjennomføringsprosenten nå på 69. Kommunene på Hadeland ligger nær gjennomsnittet i Oppland. I likhet med i grunnskolen er antall elever med fremmedspråklig bakgrunn økende.

Tilbud til voksne
Gran og Lunner har felles voksenopplæring, mens Jevnaker får sitt tilbud dekket gjennom samarbeide med Ringerike. Tilbudet for Gran og Lunner har etter hvert fått et stort omfang, med ca. 200 elever, de fleste med fremmedspråklig bakgrunn.

Karriere Oppland Hadeland er en del av fylkeskommunens partnerskap for karriereveiledning og opplæring for voksne. Studiesenteret har stor aktivitet og ga i 2013 tilbud om karriereveiledning til over 200 voksne, 130 deltok på videregående opplæring og 95 studenter deltok på desentrale studier innen høyere utdanning, og det er samarbeid med næringslivet om kompetansetiltak.

7.2 I framtida

Næringslivet vil framover i stadig sterkere grad etterspørre høy kompetanse. Dette vil gjelde både i privat og offentlig sektor. I tillegg til at utdanning og kompetanse har en verdi i seg selv, vil det også være en avgjørende faktor for velferd og verdiskaping i samfunnet.
En region med en befolkning som har god formell og reell kompetanse, vil være mer innovativ og ha de beste muligheter for utvikling og omstilling.

Hyppigere skifte av arbeidsplass
Alt tyder på at en i framtida vil skifte arbeidsplass flere ganger i livet. Dette stiller økende krav til kompetanse i befolkningen. Samtidig øker faren for at en kan falle ut av arbeidslivet. Karriere Oppland Hadeland vil spille en stadig viktigere rolle for å veilede voksne med slik omstilling.

Kvalifiserte lærere
Utfordringene med å rekruttere gode lærerkrefter er merkbar, spesielt i videregående skole. Denne utviklingen vil trolig øke i tiden som kommer. Arbeid med å rekruttere lærere med høy faglig kompetanse, relasjonelle ferdigheter og evne til god klasseledelse, vil bli vektlagt. Nødvendige ressurser må avsettes.

Konkurransedyktig og robust videregående skole
Arbeidet med å utvikle en konkurransedyktig og robust videregående skole vil fortsette. Dette innebærer et tilbud som kommer godt ut i sammenligning med tilsvarende skoler i naboregioner, både i og utenfor fylket. I tillegg må skolen ha utdanningsprogram som er i tråd med behovet til lokalt næringsliv og som samsvarer med behovet for arbeidskraft i Osloregionen. Tilbudet må framstå som robust, gjennom prioritering og utvikling av solide fagmiljøer og programområder som er forutsigbare for elevene.

Som en følge av dette, og fordi skolen allerede i dag har flere elever enn den er dimensjonert for, vil det være behov for å utarbeide en utviklingsstrategi som viser hvordan en skal møte denne utviklingen. Fylkestinget får fremlagt prosjektrapport om fremtidens videregående opplæring i juni 2015.

Nettverk næringsliv – skole
Nettverket mellom næringsliv og skole vil bli videreutviklet. Dette er viktig både for næringslivet, som trenger kvalifisert arbeidskraft, og for den videregående skolen som trenger læreplasser til elevene. Nettverk må utarbeides i samarbeid med opplæringskontorene. Siden Hadeland er en del av Osloregionens arbeidsmarkedet er det viktig med kontakt med næringsaktører både i og utenfor regionen.

Entreprenørskap stadig viktigere
Et næringsliv i utvikling vil ha fokus på nyskaping og omstilling. Dette krever entreprenørskap og gründerånd. I vår region må den videregående skolen fortsette det planmessige arbeidet med entreprenørskap og være en viktig aktør for å utvikle holdninger og ferdigheter blant de unge.

Internasjonalisering
Internasjonaliseringen vil fortsette. Dette innebærer at stadig flere med fremmedspråklig bakgrunn vil komme og bosette seg i regionen vår. Noen permanent og andre for kortere tid. Dette innebærer nye muligheter for kompetansebygging og utvikling, men også nye utfordringer. Tilfredsstillende språkferdigheter er en forutsetning for integrasjon og yrkesdeltakelse. Sammen med næringslivet må det offentlige legge til rette for god språktrening og praksisplasser.

Utviklingen innebærer også behov for å vektlegge internasjonalt arbeid blant barn og unge, med utvikling og samarbeid med skoler og utdanningsinstitusjoner i andre land.

Karriere Oppland Hadeland
Virksomheten til Karriere Oppland Hadeland videreutvikles. Dette vil gjelde både karriereveiledning, videregående opplæring for voksne, studietilbud innen høyere utdanning og samarbeid med regionens næringsliv. Når det gjelder høyskoletilbud må disse bli mer forutsigbare, slik at befolkningen er klar over tilbudet. I tillegg må flere deltidstilbud la seg kombinere med arbeid og familie.

7.3 Mål

Målet er:

- Lavere frafall i videregående skole enn landsgjennomsnittet
- Alle som har behov for en læreplass skal få det
- Befolkningsandelen med høyere utdanning kommer på landsgjennomsnittet
- En befolkning med kvalifikasjoner i tråd med næringslivets behov
- Andel sysselsatte voksne over landsgjennomsnittet.

Dette vil regionen oppnå ved at:

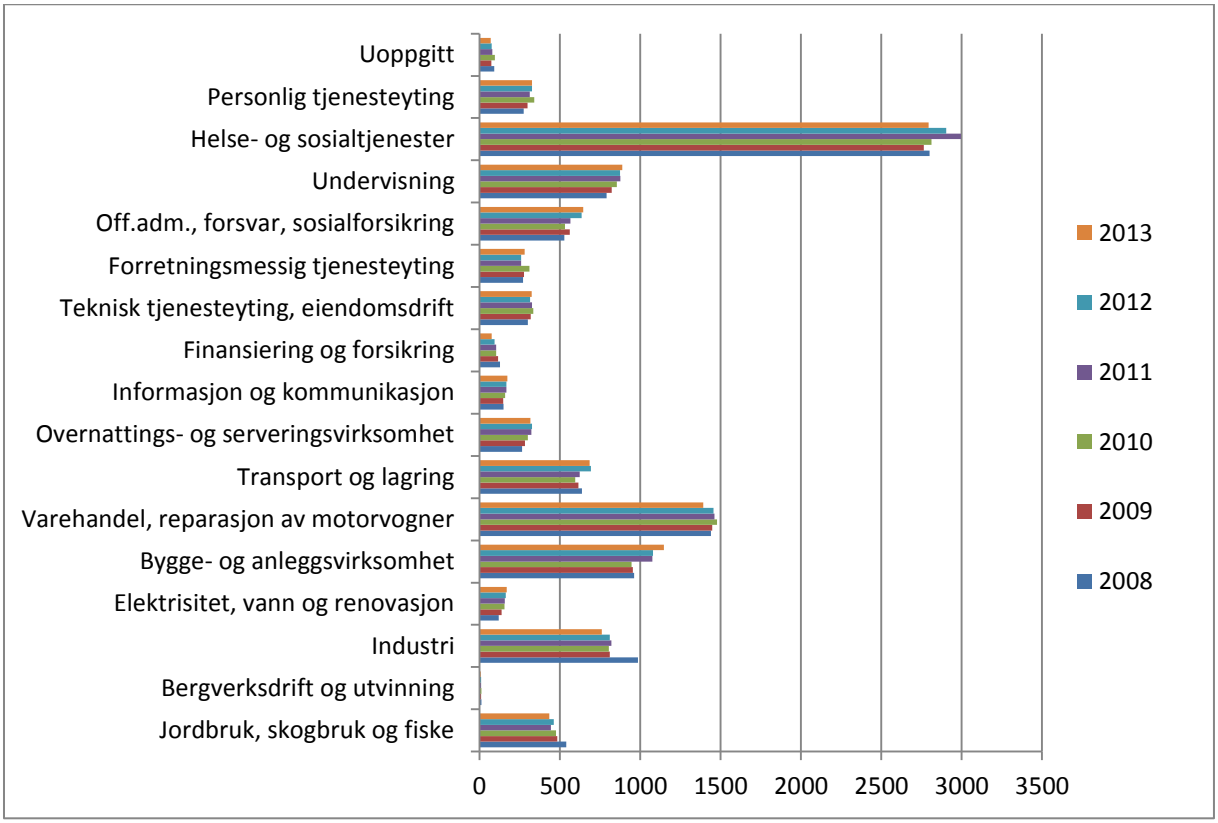
- Det kommunale samarbeidet om kompetanseheving av ansatte i grunnskolen videreføres.
- Hadeland videregående skole utvikles til en robust skole, med solide fagmiljøer og forutsigbart programtilbud.
- Samarbeidet mellom næringslivet og den videregående skolen styrkes.
- Virksomheten til Karriere Oppland Hadeland videreutvikles.
- Flere desentrale høyskoletilbud legges til regionen.

8. Næringsutvikling - arbeidsplasser

8.1 I dag

Figuren nedenfor viser fordelingen av antall sysselsatte med arbeidssted i Hadeland, uavhengig av bosted. Her kan det derfor også være innpendlere. Pr 4. kvartal 2013 var det 10 497 personer med arbeidssted i Hadeland. Det er nesten 800 flere enn i 2000. Regionen har 14 636 sysselsatte, en økning på 646 fra 2000. Det er dermed en stor andel som er bosatt på Hadeland og som pendler ut av regionen for å jobbe. Arbeidsplassdekningen har i perioden økt fra 69 til 72 %.

På grunn av endringer i SSBs inndeling av næringer, viser figuren under utviklingen med nye inndeling fra 2008 - 2013.

Figuren viser at det er kommunale tjenester som sysselsetter flest, og denne sektoren fortsetter å vokse. Et positivt trekk ved arbeidsplassutviklingen i Hadeland er at den største veksten fremdeles skjer innen tjenesteytende næringer, varehandel og bygg og anlegg. Sysselsettingen i jordbruket har imidlertid gått ned med 18 % fra 2011 til 2013.

Det er store forskjeller mellom kommunene. I Lunner sysselsetter private tjenester nesten like mange som kommunale tjenester, og i Jevnaker er 65 % tilsatt i privat sektor, mens Gran er kommunen der flest arbeidsplasser er knyttet til offentlig sektor. Varehandel sysselsetter mange i alle kommunene.

8.1.1 Pendling

Ved årsskiftet 2012/2013 var det 5763 arbeidstakere fra Hadeland som pendlet ut av region. Dette er 322 flere enn i 2000. Av disse pendlet ca. 1300 til Ringerike, 300 til Gjøvikregionen og 200 til Gardermoen. Størst pendling er det til Osloområdet (Oslo m/nabokommuner). Hit pendlet 3 259.

Dette er imidlertid en nedgang på 12 % siden 2000. Til Oslo kommune har nedgangen vært på hele 25 %. En del av årsakene til dette er trolig at flere arbeidsplasser er flyttet ut av Oslo og til nabokommune.

Store forskjeller mellom kommunene
Pendlerstrømmene varierer mye fra kommune til kommune. Fra Lunner pendler ca. 40 % av de sysselsatte til Osloområdet. Dette er litt over 7 % mindre enn ved tusenårsskiftet. Fra Gran er det ca. 15 % som pendlet til Osloområdet og fra Jevnaker litt over 11 %. For Gran er dette en nedgang på 4 %, mens det innebærer en liten økning i denne pendlingen fra Jevnaker.
For Jevnaker er pendling til Ringerike viktigst. Neste 30 % av de sysselsatte pendlet dit. Dette er en økning på 3,5 % siden årtusenskiftet.

Innpendling
Ved årsskiftet 2012/2013 var det 1 678 som pendlet inn til Hadeland. Det er 470 flere enn i 2000. Over 500 (32,5 %) kom fra Ringerike. De fleste av disse arbeider i Jevnaker. Ellers kommer ca. 400 fra Gjøvikregionen og 330 fra Osloområdet. Pendlingen fra Osloområdet er mer enn doblet siden 2000.

Byrdefull pendling
Hva som oppleves som byrdefull pendling varierer fra person til person og er avhengig av den enkeltes livssituasjon, transportkomfort og hvilke arbeid vedkommende har. Undersøkelser viser at personer med høyere utdanning er mest villig til å pendle. Når arbeidsreisen en veg blir mer enn en time vil de fleste oppleve dette som byrdefullt. Fra Hadeland har mange pendlere en daglig reisetid på mellom 3 og 4 timer.

8.1.2 Regionens funksjonelle arbeidsmarked

I Fylkesdelplan for Hadeland 2004 – 2015 ble følgende definert som regionens funksjonelle arbeidsmarked:
«I tillegg til bosatte på Hadeland med arbeidsplass her, regnes bosatte i Jevnaker med arbeidsplass på Ringerike (Hole og Ringerike kommune) og bosatte i Lunner med arbeidsplass Nittedal, Nannestad eller Ullensaker, som sysselsatt innenfor regionens arbeidsmarked.»

I 2003 var 66 % av regionens arbeidskraft sysselsatt innenfor dette arbeidsmarkedet.
Målet var å få denne dekningen opp på 70 %. Det målet ble nådd i 2012.

8.1.3 Næringsplaner

Alle kommunene har utarbeidet og vedtatt egne næringsplaner/næringsstrategier.

8.1.4 To bo- og arbeidsmarkedsregioner.

I NIBRs inndeling i bo- og arbeidsmarkedsregioner (BA-regioner) (NIBR-rapport 2013:1) er Hadeland fordelt på to regioner. Gran og Lunner tilhører BA-region 5 Oslo, mens Jevnaker tilhører BA-region 21 Ringerike. Dette samsvarer godt med pendlerstrømmene beskrevet foran og måten kommunene og næringslivet har organisert seg på.

Gran og Lunner har bidratt til etablering av felles næringshage i Gran sentrum, Hadelandshagen, og har gått sammen om fells etablererveileder som er lokalisert dit. Jevnaker kommune og næringslivet der har utviklet sine møteplasser sammen med kommunene Ringerike og Hole og næringslivet der. De kjøper også etablererveiledningen sin fra Ringerike Etablerersenter.

8.1.5 NHOs NæringsNM

I Nærings NM som NHO får utarbeidet hvert år, ble Hadeland i 2014 rangert som nr. 69 av landets 83 regioner. Dette er en forverring fra året før. Gjennomsnittlig plassering for de 10 siste årene er 48 plass. Gran kommune har i 2014 forverret sin plassering med 53 plasser i forhold til 2013, fra 83 til 136 plass. Jevnaker har også forverret seg med 46 plasser, fra 238 til 412 mens Lunner har gått ned med 20 plasser, fra 276 til 296.

8.2 I framtida

I framtida vil kommunene fortsette å legge til rette for økt vekst i næringslivet på Hadeland. Førstelinjetjenesten vil bli prioritert.

To utviklingsakser
Regionens næringsutvikling vil fortsette å skje etter de to etablerte utviklingsaksene:

- Nord-sør aksen – fra Gjøvikregionen, gjennom Hadeland mot Oslo.
- Øst-vest aksen – fra Gardermoen mot Hønefoss.

Kommunene vil organisere sitt næringsarbeid i tråd med dette. Nord-sør aksen vil være viktigst for Gran og Lunner, og øst-vest aksen viktigst for Jevnaker. Aksene vil imidlertid ha en viss påvirkning på hverandre og således være av verdi for næringsutviklingen i alle kommunene. Konsekvensen av dette blir et tett samarbeid om næringsutvikling mellom Gran og Lunner, mens Jevnaker vil fortsette å utvikle sitt næringssamarbeid sammen med kommunene på Ringerike.

En integrert del av Osloregionen
Næringslivet på Hadeland vil bli stadig sterkere integrert i Oslo-regionens felles arbeidsmarked. Dette er en viktig drivkraft for utvikling av næringslivet i regionen. At regionen har arbeidstakere med høy kompetanse som daglig pendler til Osloområdet er et godt utgangspunkt for at nye arbeidsplasser også vil bli etablert på Hadeland. Næringsetablering skjer ofte i tilknytning til bosted og er størst blant de med høy utdanning. En slik integrering fører imidlertid ikke til at pendling til Osloområdet avtar vesentlig, men pendling fra Osloområdet øker.

Byrdefull pendling
Byrdefull pendling reduseres ved at en når målene som er satt for arbeidsplassdekning. Men enda viktigere vil det være at kommunikasjonene på veg og bane blir bedre, jfr. kap. Kommunikasjoner og transport.

Robust arbeidsmarked - arbeidsplassdekning
Arbeidsplassdekning bør øke og være på 75 % i 2020. Dette bør også være målet for antall arbeidstakere fra Hadeland som sysselsettes innenfor det som i fylkesdelplanen fra 2004 ble definert som regionens funksjonelle arbeidsregion. At 25 % av arbeidstakerne pendler ut av den funksjonelle regionen vil ikke nødvendigvis være problematisk. Dette betinger imidlertid gode kommunikasjonene og at antall som pendler inn til Hadeland øker. En slik integrasjon vil føre til et robust arbeidsmarked som vil bli mindre sårbart for konjunktursvingninger.

Vektlegge vertskapsrollen
Kommune er vertskap for næringslivet. At vertskapsrollen ivaretas på en god måte bidrar positivt til næringsvekst. Det vil derfor være ansatte i hver kommune med spesielt ansvar for næringsutvikling. I konkurranse om etablering av arbeidsplasser er ofte tidsperspektiv og imøtekommenhet avgjørende.

Eksisterende næringsliv
Kommunene vil utvikle gode nettverk til eksisterende næringsliv. Gjennom dette vil en bidra til at næringslivet blir godt ivaretatt og ønsker å satse i regionen. Knoppskyting fra eksisterende næringsliv er ofte viktigere enn nyetableringer. I tillegg skaper knoppskyting ofte attraktive miljø som bedrifter ønsker å knytte seg til.

Tjenesteytende næringer
Regionen har mange sysselsatt innenfor private og forretningsmessige tjenester. Dette er næringer i vekst og ofte arbeidsplasser som krever høy kompetanse. Arbeid for å få til knoppskyting innen disse næringene vil bli vektlagt.

Primærnæringene
Et livskraftig jordbruk og skogbruk vil fortsatt være av stor betydning for regionen. Et levende og vedlikeholdt kulturlandskap er en viktig del av hadelandsidentiteten. Et jordbruk i tråd med Stortingets ønske om fortsatt økt matproduksjon på norske ressurser, vil være en viktig del av dette. Samarbeidet om regionens felles landbrukskontor vil bli videreført.

Opplevelse og besøksnæringer
Det vil bli arbeidet aktivt for å få en god og robust organisering av reiselivet. Felles reiselivsorganisering nord for Oslo, i tråd med regjeringens reiselivsstrategi, må videreutvikles i samarbeid mellom næringsaktører, fylkeskommuner og kommuner.

Fornybar energi
Gjennom planmessig satsing på bruk av bioenergi og annen fornybar energi, har Hadeland opparbeidet seg en posisjon som en region med bevisst holdning til energibruk. Dette arbeidet vil bli videreført og utviklet i samspill mellom lokale utviklingsaktører, det offentlige og kompetansemiljøer utenfor regionen.

Rett virksomhet på rett plass
At kommunene klarer å koordinere arealbruken seg imellom vil være viktig også for næringslivet. Gjennom dette kan det skapes interessante fagmiljø som kan rekruttere beslektede virksomheter. Arbeidsplasser må lokaliseres riktig. Kontorarbeidsplasser vil bli lagt til prioriterte tettsteder og utviklingsområder. Plasskrevende virksomhet lokaliseres til egne næringsområder. Visuelle hensyn må også vektlegges ved utvikling av næringsbygg. (Se mål under kap. 6. Tettstedsutvikling og 10. Arealbruk).

8.3 Mål

Målet er:

- En arbeidsplassdekning i 2020 på 75 %
- Plassering blant de 40 beste regionene i NHOs NæringsNM

Dette vil regionen oppnå ved at:

- en videreutvikler næringssamarbeidet knyttet til regionens utviklingsakser.
- Gran og Lunner utarbeider felles næringsplan og viderefører samarbeidet om næringshage og etablererveileder.
- Jevnaker viderefører sitt samarbeid med Ringeriksregionen.
- kommunene vektlegger vertskapsrollen overfor næringslivet.
  Sammen, eller hver for seg, vil de utvikle faste møteplasser med lokalt næringsliv.
- kommunene alltid har opparbeidede næringsarealer tilgjengelig.
- kommunen utvikler en felles strategi for lokalisering av rett virksomhet på rett sted.
  (se mål under kapittel om Arealbruk).
- Hadelandskonferansen videreutvikles som en viktig, årlig møtearena for næringsliv, innbyggere og det offentlige Hadeland.

9. Kommunikasjon og transport

9.1 I dag

Forbindelsene på veg og bane til og fra Hadeland er for dårlige. Dette reduserer mulighetene for utvikling i regionen og bidrar til at fordelen med å være sentralt plassert reduseres.

Det går to nasjonale transportkorridorer gjennom regionen. Disse følger de regionale utviklingsaksene:

- Nord-sør aksen: Gjøvik – Oslo.
  Er en del av transportkorridor 6
  Oslo – Trondheim.
  Med Gjøvikbanen og Rv 4 som viktige transportårer for regionen.
- Øst-vest aksen: Gardermoen – Ringerike.
  Er en del av transportkorridor 2
  Riksgrensen – Oslo m/forgreining nord for Oslo til Hokksund.
  Med E 16 som viktig transportåre for regionen.

I tillegg kommer at jernbanestrekningen Oslo – Hønefoss, over Roa, er en del av transportkorridor 5 Oslo – Bergen når det gjelder gods.

9.1.1 Gjøvikbanen

Gjøvikbanen er den mest kurverike banen i landet med en hjulslitasje 3 til 5 ganger større enn på sammenlignbare banestrekninger. Banen har timesavganger til Jaren med dublering i rushtiden. Kjørehastigheten er i dag på 63 km/t og kjøretiden Oslo – Jaren er ca. 1:20. Togene gikk noe raskere tidligere, men pga. stor slitasje på materiell ble kjøretiden økt.

Banen har en positiv passasjerutvikling og kapasiteten er fullt utnyttet. Den største flaskehalsen er Brynsbakken i Oslo hvor Gjøvikbanen får felles spor med andre banestrekninger og banens muligheter for sportilgang til Oslo S. I tillegg kommer manglende kryssingsspor og strømkapasitet som gjør at det i dag bare kan kjøres et togsett nord for Jaren. Muligheten for å utvikle bane gjennom Nordmarka er usikker.

Banen er hovedforbindelse for gods mellom Oslo og Bergen. Gjøvikbanen er den eneste jernbanestrekningen i Norge hvor persontrafikken er konkurranseutsatt. Nåværende kontrakt utløper i 2016, med mulighet til to års prolongering.

9.1.2 Rv 4 og E16

Riksveg 4 er den viktigste transportåren mellom Gjøvikregionen/Vest-Oppland og Oslo. Veien hadde i 2012 en årsdøgntrafikk (ÅDT) på 12 300 kjøretøy sør for Gran sentrum. Den er vedtatt utbygd til firefelts veg på strekningen Roa – Jaren og til tofelts veg med midtdeler og forbikjøringsfelt på strekningen sør for Lygna. Utbyggingen forutsetter bompengefinansiering. Strekningen i Gran er beregnet ferdig i 2016. I handlingsprogrammet til Statens vegvesen for perioden 2014-2017 er det foreslått oppstart for parsellen Roa – Gran grense i slutten av fireårsperioden.

E 16 er den viktigste tverrforbindelsen og omkjøringsvei nord for Oslo (ring 4). Strekningene er en del av Europavegen fra Bergen til Gävle og er regionens hovedforbindelse til Hønefoss og Gardermoen. Gjennom Jevnaker hadde vegen i 2009 en ÅDT på 8 900.

Det foreligger godkjent kommunedelplaner på strekningen Eggemoen – Olum. Utbyggingen forutsetter bompengefinansiering og vil etter planen kunne stå ferdig i 2018.

9.1.3 Gang- og sykkelveger

Gang- og sykkelveger er utilfredsstillende utbygd. Utbygging rundt skolene har vært prioritert, men regionen mangler et gjennomgående gang- og sykkelvegnett langs hovedvegene som knytter sammen tettsteder og boligområder.

9.1.4 Kollektivtransport med buss

Til og fra Hadeland:
Landekspressen og Flybussen Ringerike – Gardermoen er de viktigste bussrutene til og fra Hadeland.
Landekspressen har i dag 9 avganger til Oslo og flybussen 7 avganger til/fra Gardermoen.
Tilbudet fra Gran/Roa til Hønefoss er svært dårlig, med kun en direkte avgang pr. dag.
Jevnaker har bussforbindelse til Oslo via Hønefoss..

Internt på Hadeland:
De viktigste rutene på Hadeland er bygd opp rundt skolebarntransporten. Disse rutene er åpne for alle, men er ofte dårlig tilpasset behovet til andre reisende. I tillegg er det utviklet et bestillingsrutesystem som er viktig for innbyggere uten bil bosatt utenfor sentrene.
Pendelbussen Brandbu – Harestua, med avgang hver time, som ble etablert i 2011, har vært en suksess.

9.2 I framtida

I framtida vil det bli lagt til rette for god kommunikasjon på veg og bane. For næringslivet er gode vegløsninger viktigst. For persontransport vil kollektive løsninger bli prioritert. Ved utbygging skal hensynet til dyrkamark vektlegges sterkt.

9.2.1 Gjøvikbanen

Redusert kjøretid og økt frekvens er det langsiktige målet for utvikling av banestrekningen. Tilbudet på Gjøvikbanen må utvikles til samme standard som på IC-strekningene på Østlandet.
Dette forutsetter nødvendig planavklaring (KVU), i første omgang for strekningen Oslo S – Jaren.

På kort sikt, og som grunnlag for ny transportkontrakt, må følgende prioriteres:

Tiltak som muliggjør timestrafikk for regiontog til Gjøvik:

- Tilstrekkelig strømforsyning nord for Jaren.
- Nye kryssingsspor og nødvendig oppgradering av stasjoner.
- Nytt materiell.

På lengre sikt, når ny kontrakt inngås, må en vurdere muligheten for tidligere avgang fra Oslo om morgenen og hvordan tog kan benyttes som transportmiddel til/fra Hadeland videregående skole.

9.2.2 Rv 4

En må sikre kontinuerlig utbygging av Rv 4 på Hadeland, i tråd med forslag til Handlingsprogrammet til Statens vegvesen for perioden 2014 - 2017. I tillegg bør strekningen Roa - Lunnertunellen bygges ut til 4-felts vei.

Strekningen Roa – Hakadal må trafikksikres. Videre må veien gjennom Nittedal bygges ut til tilfredsstillende standard, bla. med nytt løp i Hagaentunellen og nødvendig omlegging i søndre del av kommunen.

Gjennom samarbeid med Nittedal, Akershus og Oslo vil en arbeide for at strekninger som skal finansieres gjennom Oslopakke 3 får god planavklaring og blir prioritert innenfor avsatt ramme.

9.2.3 E16

Strekningen Roa – Olum må trafikksikres og bygges om til møtefri vei. Når parsellen Eggemoen – Olum er ferdig vil det være viktig at arbeidet videreføres i Ringerike gjennom bygging av parsellen Hensmoen - Eggemoen.

For næringsliv og innbyggere i Jevnaker vil i tillegg bygging av E 16 fra Hønefoss mot Sandvika være av svært stor betydning.

9.2.4 Ringeriksbanen

For Jevnaker vil det være av stor betydning at Ringeriksbanen planlegges og bygges ut som en del av IC satsingen, og i tråd med Stortinget vedtak om NTP 2014 – 2013.

9.2.5 Gang- og sykkelveger

Arbeidet med å bygge ut gang- og sykkelvegnettet mellom skoler og boligområder må videreføres. I tillegg må tettstedene i regionen bindes sammen med sammenhengende gang- og sykkelvegnett.

9.2.6 Kollektivtransport med buss

Til og fra Hadeland

Tilbudet må utvikles i samarbeide mellom kollektivselskapene Opplands Trafikk, Brakar og Ruter. På dagtid bør det være timesavgang på rute mellom Brandbu og Oslo og på flybuss Hønefoss – Gardermoen.

Internt på Hadeland

Busstilbudet til og fra Hadeland vgs. må utvikles slik at ingen elever velger annen skole fordi transporttilbudet er bedre til konkurrerende skole.

9.3 Mål

Målet er:

- Et vei- og jernbanenett i tråd med behovet til befolkningen og næringslivet på Hadeland.
- Et godt kollektivtilbud som gjør det mulig for Hadeland å ta større del av veksten i Osloregionen.
- Tilbudet skal være miljøvennlig, tilgjengelig for alle, med lavest mulig behov for biltransport.

Dette vil regionen oppnå ved:

- Videreutvikling av samarbeidet knyttet til de to regionale transportaksene:
  - Gran og Lunner gjennom samarbeid i alliansen Stor-Oslo Nord.
  - Jevnaker gjennom samarbeid med Ringeriksregionen.
- Kommunal arealplanlegging i tråd med de retningslinjene nedfelt i denne planen.

10. Arealbruk

10.1 I dag

I dag samarbeider kommunene på Hadeland på mange områder, men det har til nå ikke vært noe interkommunalt samarbeid om arealbruken i regionen.

Kommuneplanlegging
Kommuneplanlegging skjer som interne prosesser i den enkelte kommune. Dette gjelder for både planstrategi og kommuneplanenes samfunnsdel og arealdel. Det gjennomføres derfor ikke planarbeid hvor en avstemmer behov for arealdisponering på tvers av kommunegrensene.

Retningslinjer for arealbruk
Fylkesdelplanen fra 2004 inneholder retningslinjer for arealbruk på Hadeland. Disse konkretiserer konsekvensene av lovgivningen og nasjonale og regionale mål og retningslinjer. Lover og rikspolitiske retningslinjer gir sterke føringer for kommunens handlingsrom.

ATP-strategi for Osloregionen
Alle kommunene på Hadeland har sluttet seg til «Samordnet areal- og transportstrategi for Osloregionen». Blant overordnede mål og strategier i denne planen er:

- Utbyggingsmønsteret skal være arealeffektivt basert på prinsipper om en flerkjernet utvikling og bevaring av overordnet grønnstruktur.
- Balansert vekst skal kunne skje ved en bolig- og næringsutvikling knyttet til de viktigste transportaksene for jernbane og veg. Utbygging bør konsentreres til byer og tettsteder. Grønne korridorer mellom dem skal opprettholdes.
- Utbyggingsmønsteret skal ta utgangspunkt i raske, skinnegående kollektivmidler med stor kapasitet samt et godt vegsystem med god fremkommelighet for kollektivtrafikken.

10.2 I framtida

I framtida vil kommunene på Hadeland legge til rette for å ta sin del av befolkningsveksten i Osloregionen. En slik vekst bør skje uten at andelen pendlere øker vesentlig. Dette forutsetter god planlegging og aktivt politikk for utvikling av næringsliv og boligtilbud.

Felles løsninger på tvers av kommunegrensene
Skal kommune på Hadeland framstå som attraktive for bosetting og næringsutvikling er en avhengig av å finne gode felles arealløsninger på tvers av kommunegrenser. Avstandene på Hadeland er relativt små. Ofte vil en avgjørelse og arealdisponering i en kommune få konsekvenser for utviklingen i nabokommunen. Felles arealplanlegging blir derfor viktig.

Befolkningsveksten skjer i tettstedene
Den planlagte befolkningsveksten vil skje i tettstedene. Samtidig er det viktig å ivareta regionens mange levende bygder og hovedtrekkene i regionens sprette bosetting.

Bevaring av overordnet grønnstruktur, aktiv jordvernpolitikk og opprettholdelse av naturmangfoldet

En bærekraftig utvikling forutsetter at vi tar vare på den overordnede grønnstruktur. Nasjonale mål om å redusere omdisponeringen av verdifull dyrka mark og vedtatt Jordvernstrategi for Oppland, setter strenge krav til omdisponering av dyrka mark. Naturmangfoldloven og Rikspolitiske planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging øker behovet for regionalt samarbeid.

Felles retningslinjer for arealbruk på Hadeland

- Felles retningslinjer utarbeides som del av denne regionale planen. Retningslinjene er ikke juridisk bindende, men er rådgivende for kommunal- og fylkeskommunal og statlig planlegging. Et mål er at disse i størst mulig grad skal føre til redusert bruk av innsigelser i planprosesser.

10.3 Mål

Målet er:

En samordnet arealdisponering som muliggjør planlagt vekst innenfor en bærekraftig ramme.

Dette vil regionen oppnå ved at:

- Det utarbeides et felles avsnitt i kommunens planstrategi, som gir tilstrekkelige føringer for videre felles overordnet planlegging, slik at arbeidet med kommuneplanenes arealdel koordineres og samkjøres.
- Regionens arealbehov avstemmes på tvers av kommunegrensene.
  Målsettingen er et mer konsentrert utbyggingsmønster og rett virksomhet på rett plass.
- Planens retningslinjer for arealbruk følges opp av kommunene.

Figuren viser viktige skogsområder og naturlandskap (grønn) viktige jordbruksområder og kulturlandskap (gul) og viktige vann og vassdrag (blå), samt senterstruktur (rød).

En bærekraftig utvikling forutsetter at vi tar vare på overordnet grønnstruktur. Dette innebærer de sammenhengende skogområdene våre, men også sammenhengende jordbruksområder og kulturlandskap og områdene langs vann og vassdrag.

Hadeland ligger sør i Oppland, men grenser mot Buskerud med Ringerike/Hønefoss, Oslo med Nordmarka og Akershus med Gardermoenområdet.

11. Retningslinjer for arealbruk

Mål

- Retningslinjene skal legge til rette for felles ønsket utvikling på Hadeland og bidra til en arealutvikling som gjør regionen til et sted hvor det er godt å vokse opp, bo og drive næringsvirksomhet.
- Retningslinjene skal bidra til en samordnet arealdisponering som muliggjør planlagt vekst innenfor en bærekraftig ramme.

Retningslinjenes status
Regional plan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen i hht pb § 8-1. Retningslinjene for arealbruk skal ivareta viktige interesser på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Det er de kommunale arealplanene for Lunner, Gran og Jevnaker som er de juridisk bindene planene for arealbruken i kommunene. Retningslinjene i den regionale planen har ikke form av juridisk bindende bestemmelser, men forplikter til oppfølging i kommunenes planstrategi, kommuneplan, reguleringsplaner og oppfølging av disse. Et mål er at retningslinjene i størst mulig grad skal føre til redusert bruk av innsigelser i planprosesser.

11.1 Nasjonale og regionale føringer

Nasjonale forventninger til regional- og kommunal planlegging målbærer regjeringens viktigste føringer for planleggingen. Disse revideres hvert 4. år, med nytt dokument i 2015.

Lovverk og nasjonale retningslinjer

- Plan- og bygningsloven
- Markaloven
    - Denne loven har særskilt virkning for de delene av Lunner og Jevnaker som ligger innenfor Markagrensen.
- Kulturminneloven
- Naturmangfoldloven
- Øvrige relevante lover, forskrifter, Stortingsmeldinger, Statlige retningslinjer se www.planoppland.no og www.planlegging.no

Regionale planer og føringer
I tillegg til Regional plan for Hadeland er det flere regionale planer og retningslinjer som gir føringer for kommunenes arealbruk:

- Regional plan for folkehelse 2012
- Regional plan for klima- og energi 2013
- Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap 2014
- Fylkesdelplan for varehandel 2004 (Revideres til regional plan for attraktive byer og tettsteder i Oppland 2015-)
- Regionale planer for vannforvaltning (Vest-Viken) (Under arbeid)
- Jordvernstrategi for Oppland (2007)
- Retningslinjer for areal og ressursbruk for Oppland (FP 2005-08)

11.2 Arealstrategi for Hadeland

Utviklingen på Hadeland skal ta utgangspunkt i Hadelands fortrinn: Beliggenhet nær Oslo, kulturlandskap med rik historie, kvaliteter langs Randsfjorden og øvrige vassdrag, Marka og friluftsområder, tettsteder med variert næringsliv og attraksjoner. Utvikling av tettsteder med mer urbane kvaliteter og mer variert boligtilbud er viktige satsinger.

Samarbeid

- Ved rullering av de kommunale planstrategiene skal det utarbeides et felles avsnitt som gir føringer for videre felles overordnet planlegging, slik at arbeidet med kommuneplanenes arealdel kan koordineres og samkjøres.
- Regionens arealbehov skal avstemmes på tvers av kommunegrensene. Målsettingen er rett virksomhet på rett plass.
- Fylkeskommunen og regionale statlige aktører skal medvirke aktivt sammen med kommunene.
- Medvirkning og innflytelse fra innbyggere, aktuelle grupper og interessenter skal sikres.

11.2.1 Gjennomgående perspektiv

Utviklingsstrategi og arealbruk skal bygge på plan- og bygningslovens formålsparagraf og sikre åpenhet, medvirkning og bærekraftige løsninger. Særlig oppmerksomhet er knyttet til ivaretagelse av barn- og unges interesser, tiltak som styrker folkehelsen, klima-/energivennlige løsninger, universell utforming og ivaretagelse av samfunnssikkerhet og beredskap.

Barn og unge

- Planleggingen skal sikre et godt og trygt oppvekstmiljø tilpasset barn- og unges utfoldelse.
- Kommunenes særskilte ordning for å sikre barn og unges interesser i arealplanleggingen skal ivaretas.

Universell utforming

- Boliger, uteområder, kommunesentre og kollektivknutepunkter må planlegges, bygges ut og videreutvikles med høye krav til universelt utformede løsninger.
- Kommunene, fylkeskommunen og andre offentlige aktører skal være forbilde på implementering av universell utforming i egne bygg og tjenester.
- Lokalisering av ulike funksjoner skal sees i sammenheng slik at ferdsel og atkomst blir enklest mulig.

Folkehelse

- Arealplanleggingen skal gi befolkningen god tilgang til friluftsområder fra boligområdene, god kollektivtilgang og utvikling av bomiljøer med varierte boligstørrelser, universell utforming og trygge omgivelser.

Klima og energi

- Tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging prioriteres. (jfr. kommunale klima- og energiplaner).

- CO2-utslippene skal reduseres ved hjelp av god areal- og transportplanlegging.
- Det skal legges til rette for satsing på bioenergi og annen fornybar energi.

Samfunnssikkerhet og beredskap

- Risiko og sårbarhet skal vurderes i all planlegging, og det skal gjøres vurderinger i forhold til nye og endrede utfordringsbilder.

11.2.2 Tettsteder

Særpreg

- Stedenes særpreg skal ivaretas, og utviklingen skal bygge opp rundt stedets historiske og kulturelle identitet.
- Tettstedsanalyse, eller annet relevant plandokument, må utarbeides og legges til grunn for utbygging i tettsteder og lokale utviklingsområder.
- Nye bygg skal ta hensyn til tettstedets egenart. Visuelle hensyn må også vektlegges ved utvikling av næringsbygg.

Fortetting med kvalitet

- Boligbygging og fortetting må prioriteres innenfor avklarte byggeområder i prioriterte tettsteder.
- Nye områder, i randsonen til tettstedene, tas ikke i bruk før fortetting er gjennomført.
- Muligheten for god adkomst for gående, syklende og bruk av kollektiv transport skal tillegges vekt ved videre utbygging.
- Kontorarbeidsplasser, offentlig tjenesteproduksjon, andre arbeidsintensive virksomheter og varehandel, må legges sentrumsnært, fortrinnsvis med gangavstand mellom funksjonene. Arealeffektive parkeringsløsninger skal vektlegges og felles parkeringspolitikk utarbeides.
- Handel og funksjoner som genererer aktivitet må prioriteres i første etasje i sentrum.
- Bygninger skal plasseres slik at det skapes gode felles uterom, møteplasser og gatemiljø, med tilgjengelighet for alle og god tilgang til friluftsområder.
- Ved alle nybygg og rehabilitering skal universell utforming legges til grunn.

Boligbygging

- Boligområder bør utvikles i gangavstand til sentrum og trafikknutepunkter.
- Sentrumsnære boligområder skal bygges ut med høy arealutnytting og varierte boligtyper tilgjengelig for alle.
- I tilknytning til alle boligområder skal det være uteområder som er attraktive og store nok til leik og opphold.
- Kommunene bør prioritere rekkefølge på områder som skal bygges ut.
- Uregulerte områder som er avsatt til boligformål i gjeldende kommuneplaner og hvor utbygging ikke er i samsvar med nasjonale forventninger om bla redusert transportbehov og jordvern må vurderes på nytt ved revisjon av kommuneplanene.

Næringsområder

- Arbeidsplasser og næringsliv er viktige forutsetninger for en attraktiv tettsteds- og sentrumsutvikling, og bør i størst mulig grad lokaliseres sentrumsnært.
- For lokalisering av varehandel henvises det til Fylkesdelplan for varehandel (2004), og til pågående revisjon av planen « Regional plan for attraktive byer og tettsteder. 2015-)
- Næringer med lav arbeidsplasstetthet og stort arealbehov, eller virksomhet som medfører ulemper for miljøet, kan lokaliseres utenfor sentrum i forhold til regionens utviklingsakser og transportårer:
  - Nord-sør aksen – fra Gjøvikregionen, gjennom Hadeland mot Oslo.
  - Øst-vest aksen – fra Gardermoen mot Hønefoss.

11.2.3 Blågrønn struktur

Generelt

- Arealforvaltningen skal ivareta Hadelands rike kulturlandskap med jord- og skogbruksarealer, Randsfjorden og vassdragene, Marka, Fjorda og andre friområder, Kongeveg, pilegrimsled, turveier og de grønne arealene i tettstedene og boligområdene som utgjør den blågrønne strukturen og som er en viktig del av regionens grunnlag, kvalitet og historie.

Kulturlandskap

- Verdifulle kulturlandskap, kulturmiljøer og kulturminner skal ivaretas og sikres i kommuneplanene .
- Hensynet til dyrkamark skal vektlegges sterkt i utbyggingssaker, jfr. Jordvernstrategi for Oppland (2007) og Landbruksplan for Hadeland.
- Regionens levende bygder og hovedtrekkene i regionens spredte bosetting skal ivaretas.

Grønnstruktur

- Grønnstruktur som forbinder bebygde områder med natur- og friluftsområder omkring tettstedene skal opprettholdes og videreutvikles og sikres i kommuneplanene.
- I overgangssonen mellom tettsteder/utbyggingsområder og tilstøtende landbruksarealer, bør det ikke tillates utbygging som kan redusere kvaliteter i grønnstrukturen.
- Alle utbyggingssaker i tettbygd strøk skal utrede forhold knyttet til biologisk mangfold, landskap, allmennhetens friluftsliv og nærmiljøkvaliteter og vise gode løsninger for ivaretakelse av disse.

Vann- og vassdrag

- Vassdragets biologiske, estetiske og rekreasjonsmessige verdi må i størst mulig grad ivaretas og sikres i kommuneplanene.
- For å sikre allmenhetens adgang til strandsonen bør kommuneplanene fastsette byggeforbud langs vassdrag i LNF-områdene, fortrinnsvis for 100-metersbeltet, jfr. pbl § 11-11 nr. 5.
- Ved nye tiltak langs vann og vassdrag skal det legges vekt på tilgjengelighet for alle og tiltak som fremmer det allmenne friluftslivet.

- Vegetasjonskledte kantsoner langs vann og vassdrag skal sikres for å bevare naturmangfoldet, landskapsverdier, og for å forebygge flom og erosjon.
- I byggeområder skal det legges vekt på lokal overvannshåndtering. Vannet bør utnyttes som positiv ressurs for miljøet.

11.2.4 Samferdsel

Generelt

- Utbyggingsmønsteret på Hadeland skal ta utgangspunkt i en infrastruktur med raske, skinnegående kollektivmidler med stor kapasitet samt et godt vegsystem med god fremkommelighet for kollektivtrafikken.
- Planleggingen skal fremme miljøvennlige løsninger, universell utforming og minst mulig avhengighet av biltransport.
- Kommunene har sluttet seg til Samordnet areal- og transportstrategi for Osloregionen. Overordnede mål og strategier derfra legges til grunn for planleggingen.

Gang- og sykkelveger

- Tilrettelegging for gående og syklende skal ha et særskilt fokus og prioriteres i planleggingen.
- Gjennomgående gang- og sykkelvegnett skal planlegges langs hovedvegene for å knytte sammen tettsteder og boligområder.

Kollektivknutepunkt

- Kollektivknutepunkt skal utvikles sentralt i tettstedene med god tilgjengelighet for overgang mellom ulike transport midler.
- Parkeringsplass for pendlere skal etableres i tilknytning til stasjoner/knutepunkter.

Parkering

- Parkeringsplasser og biltilgjengelighet skal sees i forhold til utvikling av et godt og trivelig sentrumsmiljø.
- Parkeringsareal i sentrum bør reduseres og prioriteres for korttidsparkering, mens det tilrettelegges for langtidsparkering/arbeidsplassparkering i randsonen av tettstedet.

12. Handlingsprogram

12.1 Tiltak: En del av Osloregionen i Oppland

	SAMARBEIDSPARTNERE	TID	KOSTNAD
Hadeland – nært og naturlig Videreføring av prosjekt med formål om at «Hadeland blir den mest attraktive tilflyttings- og etablererregion på Østlandet» Dynamisk gjennomføring – dvs. årlig vurdering av prosjektplanen. Formålet nås gjennom kompetansebygging og utvikling av nettverk, bl.a. gjennom OFKs prosjekt Oppland +. Hovedstrategien er å realisere formålet gjennom å spille andre gode.	**Regionrådet** Kommunene Oppland fylkeskommune Oppland + Senterforeninger Næringsforeninger Næringshage Andre lag og foreninger. Ildsjeler	2015 - 18	Partnerskapsmidler (Ca.1 mill. pr. år)
Aktiv deltaker i Osloregionen. Regionrådet og kommunene forplikter seg til å spille en aktiv rolle i Osloregionen og aktuelle samarbeidsorgan som bli opprettet. Gjennom dette vil regionen få innflytelse og utvikle nettverk som vil være verdifull for Hadeland	**Regionrådet** Kommunene	2015 - 18	Interne ressurser

12.2 Tiltak: Våre fortrinn

	SAMARBEIDSPARTNERE	TID	KOSTNAD
Randsfjorden – et fortrinn for Hadeland Utviklingsarbeid som bidrar til opplevelse og næringsutvikling. Prosjekt med utgangspunkt i pågående arbeid og NIBR-rapporten «Hadelandregionens fortrinn	**Randsfjordforbundet** Randsfjorden grunneierfor. Kommunene langs fjorden Randsfjordmuseene Oppland fylkeskommune Reiselivet Båtforeninger Andre aktuelle lag/foreninger	2015 -	Partnerskapsmidler Annen prosjektfinansiering
Historia – et fortrinn for Hadeland Hvordan kan attraksjonene våre gjøres kjent og bidra til identitet, kunnskap og gode opplevelser. Utviklingsarbeid med utgangspunkt i det engasjementet som kom fram i planprosessen, dokumentert i NIBR-rapport.	**Randsfjordmuseene** Historielagene Kommunene Regionrådet Reiselivet Oppland fylkeskommune	2015 -	Partnerskapsmidler Annen mulig finansiering

12.3 Tiltak: Bo-perspektivet

	SAMARBEIDSPARTNERE	TID	KOSTNAD
Aktiv boligpolitikk Temadag: Hvordan nå kommunenes befolkningsmål? Felles seminar m/presentasjon og drøfting av de gode eksemplene. Avklare ulikt utgangspunkt. Hva er drivkrefter, behov og muligheter.	**Regionrådet** Hadeland – nært og naturlig Kommunene Oppland fylkeskommunen Husbanken Grunneiere Utbyggere	2015 – 18	Partnerskapsmidler

12.4 Tiltak: Tettstedsutvikling

	SAMARBEIDSPARTNERE	TID	KOSTNAD
Det gode tettsted «med tilstrekkelig servicenivå og befolkningsgrunnlaglevende – bygd på lokal egenart, med levende kjerner og redusert transportbehov». - Hvordan utvikler vi disse på Hadeland? - Koblet til særpreg, estetikk og komplimentere muligheter. - Informasjon om de gode eksemplene. - Utviklingsarbeid sammen med nasjonalt kompetansemiljø? • Skape felles opplevelse og felles plattform for videre arbeid.	**Regionrådet** Hadeland – nært og naturlig Kommunene Oppland fylkeskommunene Senterforeninger Næringsdrivende Grunneiere Utbyggere Statens Vegvesen Fylkesmannen i Oppland	2015 – 18	Partnerskapsmidler
Utviklingsplaner for de regionale tettstedene og lokale utviklingsområder? (Gran, Nesbakken, Harestua, Brandbu og Roa) • Avklare behov for videre planarbeid. • Hvordan få utløst potensialet i planarbeid som allerede er gjennomført?	**Kommunene** Oppland fylkeskommunen Regionrådet Hadeland – nært og naturlig Andre?	2015 – 18	

12.5 Tiltak: Kompetanse

	SAMARBEIDSPARTNERE	TID	KOSTNAD
Kompetansehevende tiltak for ansatte i grunnskolen. Kommunalt samarbeid om kompetanseheving for ansatte i grunnskolen fortsetter.	**Kommunene** Fylkesmannen i Oppland	2015 - 18	
Utviklingsstrategi - Hadeland videregående skole En strategi som viser hvordan en	**Hadeland vgs** Fylkeskommune Regionrådet		

	SAMARBEIDSPARTNERE	TID	KOSTNAD
utvikler et robust skoletilbud på Hadeland, dimensjonert framtidig elevtall, tilpasset lokalt næringsliv og behovet for arbeidskraft i Osloregionen.	Kommunene Næringslivet Regionalt kompetanseforum		
Styrke samarbeidet mellom Hadeland vgs. og næringslivet. Prosjekt for å videreutvikle nettverk og samhandling mellom skolen og næringslivet	**Hadeland vgs.** Regionrådet Aktuelle opplæringskontor Karrieresenteret Regionalt kompetanseforum Hadelandshagen Næringsforeninger Bransjeorganisasjoner kommuner/fylkeskommune	2015 - 18	Partnerskapsmidler (Ca. 200 000 pr. år)
Karrieresenteret Opus Hadeland. Videreutvikle samarbeidet med sikte på utvikling av forutsigbare høyskoletilbud.	**Karrieresenteret Opus Hadeland** Kommunene Regionrådet Regionalt kompetanseforum Fylkeskommunene Næringslivet Høyskolene	2015 - 18	Partnerskapsmidler (Ca.250 000 pr år)

12.6 Tiltak: Næringsutvikling - arbeidsplasser

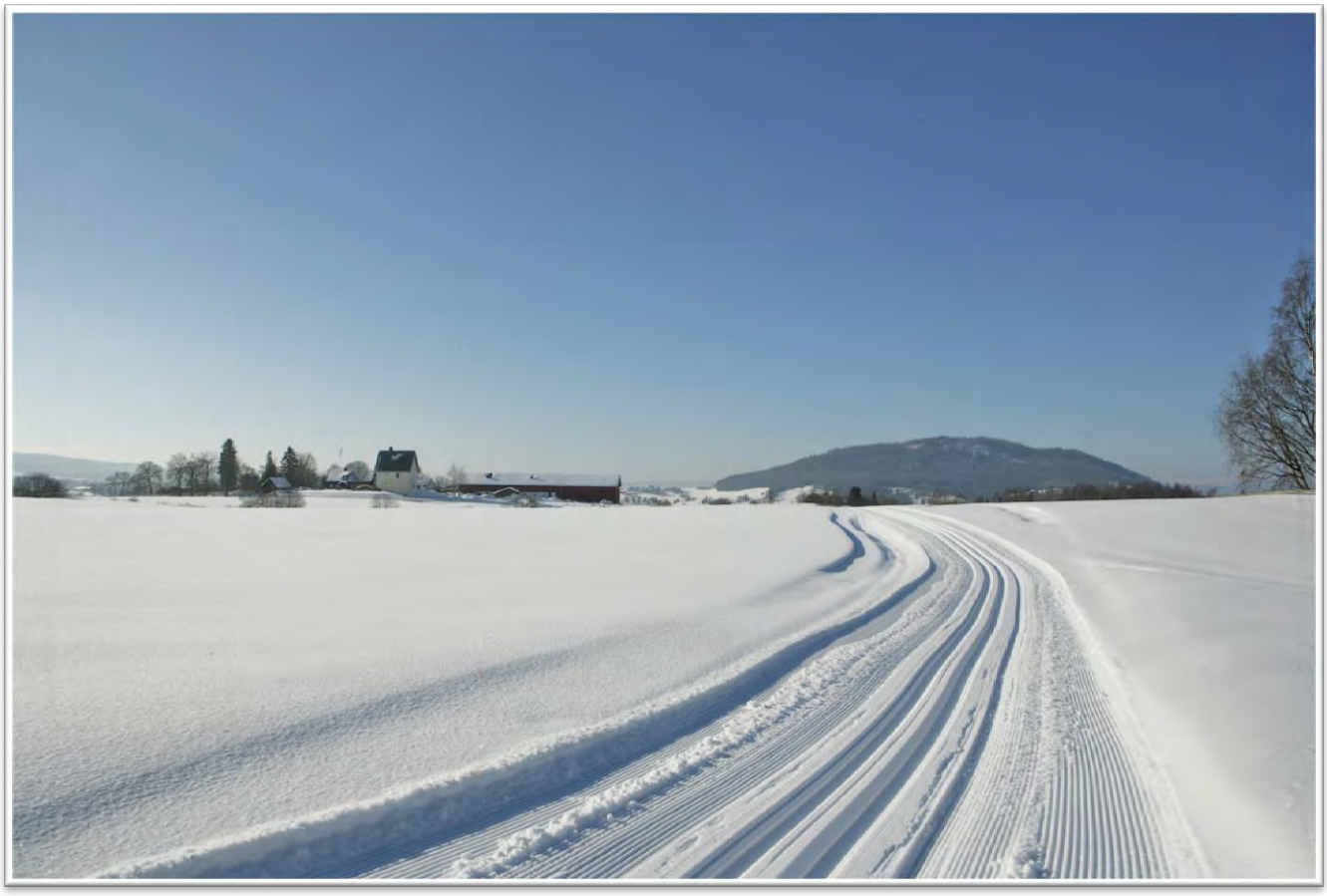
	SAMARBEIDSPARTNERE	TID	KOSTNAD
Felles næringsplan for Gran og Lunner Vurdere å benytte ABC-prinsippet (klassifisering ut fra tilgjengelighet) som analysegrunnlag.	**Gran/Lunner kommunene** Næringslivet Hadelandshagen Eksternt kompetansemiljø Oppland fylkeskommunen Innovasjon Norge	2015 – 18	Del av ordinært planarbeid.
God og robust organisering av reiselivet nord for Oslo. Bidra i utviklingen av en robust reiselivsorganisering, i tråd med Regjeringens strateg. Øvre Romerike / Gardermoen bør inngå i den framtidige organiseringen.	**Etablert reiselivsorgan** Øvrig næringsliv Involverte kommunene Involverte regionråd Aktuelle fylkeskommuner	2015 – 18	Partnerskapsmidler til prosjekt som videreutvikler eksisterende samarbeid.
Fornybar energi – bioenergi. Utarbeide prosjekt som viser hvordan regionen kan utvikles til en kompetanseregion for produksjon og bruk av fornybar energi/bioenergi.	**Regionrådet** Eksternt kompetansemiljø Energigården Annet internt kompetansemiljø Fylkeskommunene	2015 - 18	Partnerskapsmidler

12.7 Kommunikasjon og transport

	SAMARBEIDSPARTNERE	TID	KOSTNAD
Gjøvikbanen – Kort sikt Aktiv innsats for å få timesavgang til Gjøvik og nytt togmateriell når ny transportkontrakt skal inngås. Innebærer: • Økt strømforsyning • Krysningsspor • Oppgradering av stasjoner • Nye tog	**Kommunene langs Gjøvikbanen** - Stor-Oslo Nord Oppland fylkeskommunene - Jernbaneforum Gjøvikbanen Regionrådet Jernbaneverket NSB Gjøvikbanen	2015 – 18	
Gjøvikbanen – lang sikt Planavklaring (KVU) slik at utbygging av Gjøvikbanen innarbeides i NTP 2018 – 2027 med samme standard som IC-strekningene på Østlandet.	**Oppland fylkeskommune** - Jernbaneforum Gjøvikbanene Kommunene langs Gjøvikbanen - Stor-Oslo Nord Regionrådet Jernbaneverket	2015 – 17	
Rv 4 Aktiv innsats for å sikre kontinuerlig utbygging på Hadeland og nødvendig utbygging i Nittedal og Oslo.	**Kommunene langs Rv 4** - Stor-Oslo Nord Oppland fylkeskommunen - Rv 4 Forum Statens vegvesen Regionrådet Akershus fylkeskommune Oslo kommune	2015 - 18	
E16 Aktiv innsats for å sikre utbygging av parsellen Eggemoen – Olum med ferdigstilling i 2018. Trafikksikring på strekningen Olum – Roa og videre utbygging i Ringerike.	**Kommunene** Statens vegvesen Oppland fylkeskommunen Buskerud fylkeskommune Regionrådet for Hadeland Rådet for Ringeriksregionen	2015 - 18	
Sammenhengende gang- og sykkelveinett. Utarbeide plan for utbygging av sammenhengende gang og sykkelvegnett som binder sammen tettsteder og boligområder i regionen	**Statens vegvesen** Oppland fylkeskommunen Kommunene Regionrådet	2015 - 18	
Bedre busstilbud ut/inn til Hadeland • Sikre flybusstilbudet og et bedre øst-vest tilbud. • Bedre busstilbud til Oslo – m/ timesavgang fra Brandbu • Takstsamarbeid som sikrer felles billettering.	**Oppland fylkeskommunen** Kommunene Akershus fylkeskommune Kollektivtransportselskapene (Opplandsbuss, Ruter, Brakar, NSB Gjøvikbanen) Regionrådet for Hadeland Rådet for Ringeriksregionen	2015 – 18	

12.8 Tiltak: Arealbruk

	SAMARBEIDSPARTNERE	TID	KOSTNAD
Felles avsnitt i kommunenes planstrategi. Målet er samordnet arealbruk som muliggjør planlagt vekst innenfor en bærekraftig ramme – Rett virksomhet på rett plass.	**Kommunene** Oppland fylkeskommunene Fylkesmannen i Oppland	2015 – 16	Del av ordinært planarbeid.

Forside: Hadeland videregående skole, Gran. Foto: Oppland fylkeskommune
Øvrige foto: Regionrådet for Hadeland

OPPLAND
fylkeskommune

Regional handlingsplan 2020

Innhold

1. Innledning 3
2. Om Regionrådet for Hadeland 5
3. Økonomiske rammer 7
4. Satsingsområder: 8
Hadeland – nært og naturlig 8
Klimapådriver for Hadeland 9
Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling 10
Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord 10
Næringsstrategi 11
Arrangementsutvikling / mat og opplevelser 11
Internasjonalisering 12
Påvirkning og samfunnskontakt 12
Drift av Regionrådet for Hadeland og planarbeid 13
5. Budsjett 2020 14

1. Innledning

Hadeland har lang historie med regionalt samarbeid. I regionen er det mange interkommunale samarbeidsordninger og et godt etablert samarbeid gjennom Regionrådet for Hadeland. Fra 2003 har regionrådet hatt en fast ansatt administrativ leder og årlige budsjetter finansiert av kommunene og fylkeskommunen.

Regional handlingsplan for Hadeland 2020 er et overordnet styringsdokument. Formålet er å beskrive de viktigste utviklingstrekkene, satsingene og mulighetene for samarbeidet mellom Hadelandskommunene dette året. Den skal også vise et overordnet budsjett for 2020.

Regional Plan for Hadeland 2015-21 er en overordnet plan som skal gi strategiske føringer for samfunnsutviklingen i regionen innenfor de tema planarbeidet konsentrerer seg om. Planen skal legge til rette for felles ønsket utvikling på Hadeland. Den skal bidra til at regionen blir et sted hvor det er godt å vokse opp, bo og drive næringsvirksomhet.

Tettsteds- og boligutvikling, næringsutvikling, kompetanse og samferdselsspørsmål er strategisk valgte tema som krever samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer, kommuner og regioner.

Planen har regional status, slik at den blir lagt «til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen». (Plan – og bygningsloven § 8-2). Denne bør revideres i 2020, for å vise framtidige satsinger, retning og tiltak for å nå mål om befolkningsvekst og næringsvekst for Hadelandskommunene.

Regional Plan for Hadeland 2015-21 sier noe om Hadelands strategiske geografiske plassering i forhold til Oslo og et felles bo- og arbeidsmarked med Oslo, Gjøvik, Hønefoss og Gardermoen. Den sier at det er viktig med fortsatt satsing på veg og bane, klima og miljø, bolyst, næringsutvikling og markedsføring av regionen. I tillegg sier den noe om fokus på tettstedsutvikling, historien og de naturgitte fordelene på Hadeland.

Fra 1.1.2020 vil Hadelandskommunene være delt mellom to fylker. Gran vil høre til Innlandet fylkeskommune og Lunner og Jevnaker vil høre til Viken fylkeskommune. Det er ikke klart enda hvordan Viken fylkeskommune vil organisere det regionale arbeidet sitt fremover. Det å være en grenseregion delt mellom to fylker vil by på noen utfordringer, men også muligheter. Og Hadelandskommunene signaliserer at de ønsker et fortsatt tett regionalt samarbeid. Regionrådet for Hadeland vedtok senest i juni 2019 et fortsatt forpliktende samarbeid mellom kommune Gran, Lunner og Jevnaker som danner grunnlag for avtaler med Viken og Innlandet fylke.

2. Om Regionrådet for Hadeland

Regionrådet for Hadeland er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Gran, Lunner og Jevnaker kommune. På grunn av føringer i ny kommunelov har Regionrådet nå nytt navn: «Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt Politisk råd (IPR)». Kommunelovens § 18 om interkommunalt politisk råd er førende for arbeidet til rådet.

Rådet består av tre folkevalgte representanter fra hver av kommunene. Ordfører skal være en av representantene. Valg av representanter, med vararepresentanter, skjer etter forholdstallsprinsippet i den enkelte kommune.

Rådmennene i de tre kommunene møter i rådet med samme rettigheter som i kommunestyrene.

Fylkesmennene i Viken og Innlandet inviteres til møtene med rett til å uttale seg.

Som beskrevet i de tidligere partnerskapsavtalene mellom kommunene og Oppland fylkeskommune er regionrådet også et beslutningsorgan for partnerskapsavtalen. Derfor Oppland Fylkeskommune deltatt i regionrådene med to politiske representanter fra fylkesutvalgsnivå, en fra posisjonen og en fra opposisjonen. Det har også møtt en fast administrativ representant. Etter at Lunner og Jevnaker blir en del av Viken fylkeskommune og Gran blir en del av Innlandet fylkeskommune fra 1.1.2020 vil det forhandles frem en ny avtale om den fylkeskommunale deltakelsen i Regionrådet for Hadeland.

I reglementet står det følgende om Regionrådets mandat:

- Rådet skal arbeide med saker som er av felles interesse for kommunene og fylkeskommunen og være et samarbeidsorgan for utvikling av regionale strategier og planer.
- Å fremme regionens interesser overfor fylkeskommunen og statlige organer skal være et prioritert område. Målet skal være å skape gode levekår og utviklingsmuligheter for de som bor og har virksomhet i regionen.
- Rådet skal kunne gi uttalelser i saker som er viktige for regionen.
- Rådet kan samordne utviklings- og utredningsarbeid som er av felles interesse for kommunene og delegeres myndighet til å utgjøre/oppnevne styringsgruppe og ledelse for enkeltprosjekter.
- Den enkelte kommune har ansvaret for å holde kommunestyret orientert om arbeidet i rådet.

Det gjennomføres et felles formannskapsmøte eller «Hadelandsting» årlig. Dette innarbeides i møteplanen. I et «Hadelandsting» innkalles formannskapsmedlemmene og relevant administrasjon i tillegg til representanter fra næringslivet blir invitert. På møtet tas det opp ulike temaer/ utfordringer for regionen og man ser på framtidige prioriteringer.

Avtale om samarbeidet og en revidering av reglementet vil komme på plass når det er bestemt hva slags form det regionale samarbeidet gjennom Regionrådet for Hadeland vil bli fremover. Kommunene må ta høyde for at Innlandet fylkeskommune og Viken ønsker å være medlem av regionrådet. Dette avklarer fylkeskommunene i løpet av kort tid..

I forhold til bemanning har regionadministrasjonen de seneste årene bestått av daglig leder i 100% stilling. Denne har personalansvar for rådgiver i regionsekretariatet i 30-50% stilling og prosjektleder for «Hadeland – nært og naturlig» i 100% stilling. I tillegg har klimapådriver fra Hadeland vært en del av regionadministrasjonen[1], og i 2019 har prosjektet «Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling» hatt en prosjektleder i 50% stilling og en prosjektleder i 20% stilling. Disse har også vært regnet som en del av regionrådets bemanning dette året[2].

I 2020 er det kun daglig leder, rådgiver og prosjektleder for Hadeland – nært og naturlig som tenkes videreført.

Det skal i 2020 jobbes med organisering, finansiering, formelle avtaler og form på det framtidige regionale samarbeidet.

[1] Stillingen Klimapådriver har vært lønnet direkte fra de tre kommunene, men har hatt noe prosjektmidler fra partnerskapsmidlene.
[2] Prosjektet har ikke hatt midler fra partnerskapsmidlene, men har vært finansiert gjennom midler fra Miljødirektoratet

3. Økonomiske rammer

Finansiering av satsinger og prosjekter i Hadelandsregionen har vært via partnerskapsavtaler mellom Oppland Fylkeskommune og de tre Hadelandskommunene. Fylkeskommunen har bidratt med 2 500 000,- mot at kommunene har bidratt med 1 000 000,-. Fylkeskommunen har i tillegg betalt halvparten av daglig leders lønn. Driftsmidler kommer i tillegg og har vært delt likt mellom kommunene. Partnerskapsavtalen har også regulert beslutningsmetodikken som stadfester at avgjørelser skal fattes gjennom konsensus.

Med regionreformen som trer i kraft 1.1.2020 vil regionens kommuner bli delt mellom Innlandet og Viken Fylkeskommuner. Det har vært usikkerhet rundt en modell for finansiering av et videre regionalt samarbeid på Hadeland. Men slik det ser ut nå vil både Viken og Innlandet bidra med midler slik at en felles partnerskapsavtale kan komme på plass med kommunene også i 2020. Hvis ønskelig må det deretter jobbes videre for en modell for å finansiere satsinger og prosjekter som skal være felles for Hadelandskommunene. Det kan hende den økonomiske rammen i årene fremover blir mindre forutsigbar og at det må hentes inn ekstern finansiering til prosjekter. Se ellers kapittel 5 om budsjett for 2020.

4. Satsingsområder:

Regionrådet for Hadeland har hatt noen faste satsinger, mange korte eller langsiktige prosjekter og noen fokusområder som prosjektlederne har jobbet sammen om på tvers av prosjektene. Regionen støtter også flere lokale initiativtakere som bidrar aktivt til å øke attraktiviteten i regionen når det gjelder arrangement, kulturliv og langsiktig stedsutvikling.

Bærekraft er et nøkkelord for den økonomiske, sosiale og miljømessige utviklingen av regioner. Hadeland har i mange år ønsket å være i front på energieffektivisering, fornybar energi og reduksjon av klimagassutslipp. Det har vært et mål at regionen skal være et attraktivt sted for økologisk landbruk, bioøkonomi, grønt byggeri og innovative grønne anskaffelser.

Smarte steder som skaper gode møteplasser og opplevelser i hverdagen både for innbyggere og besøkende er viktig for å være en attraktiv region nær Oslo. Hadeland har høy aktivitet av kultur- og naturopplevelser for alle livets faser.

Hadeland – nært og naturlig

De største satsingsområdene de siste årene har vært gjennom «Hadeland - nært og naturlig». Satsningen har som mål at Hadeland skal bli en attraktiv region for tilflyttere og næringsetablerere. En prosjektleder i 100% stilling har jobbet med

underprosjekter knyttet til kommunikasjon og markedsføring, stedsutvikling og næringsutvikling. Den tyngste delen handler om markedsføring og kommunikasjon, blant annet via nettsider og sosiale media. I tillegg har prosjektleder jobbet tett på og støttet aktører som har jobbet frem store arrangementer og lokale matopplevelser på Hadeland.

Prosjektet har de siste årene hatt en økonomisk ramme på ca 1.200 000,- inkl lønnsmidler til prosjektleder. Hvert år presenteres prosjektmandat med innhold for regionrådets politikere. Janka Stensvold Henriksen er prosjektleder, og har hatt stillingen siden 2016.

Klimapådriver for Hadeland

Siden 2012 har Kristin Molstad hatt stillingen som klimapådriver for Hadeland. Klimapådriveren skal inspirere og være en pådriver for at kommunene når målsettingene som er vedtatt i klima- og energiplanene. Klimapådriver for Hadeland har hatt en unik rolle i Norge som regional klimapådriver. Prosjektet har hatt som mål å drive holdningsskapende arbeid blant befolkningen gjennom å henvende seg til skoler, bedrifter og kommunene.

I tillegg har det vært et mål å drive kompetanseheving, tilrettelegge for bærekraftig energibruk og forbruk og være en pådriver for innovative løsninger som kommer befolkningen til nytte. Det har sammen med kommunene vært arbeidet for langsiktig og bærekraftige løsninger for energieffektivisering, energiomlegging og reduksjon av klimagassutslipp. Klimapådriver har bistått kommunene med revidering av klima- og energiplanene. Klimapådriver har hentet inn mye eksterne midler til ulike klima- og miljøprosjekter i kommunene, totalt ca 7 millioner kr i disse årene. Prosjektperioden går ut 31.12.2019 og nåværende prosjektleder avslutter sin stilling samtidig. Det er bestemt at det ikke videreføres en slik regional klimapådriverstilling i 2020. Det blir derfor viktig at kommunene og andre prosjekter følger opp videre tiltak som klimapådriver har hatt ansvar for.

Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling

Det har i flere år blitt brukt partnerskapsmidler til gode stedsutviklingsprosjekter på Hadeland. Blant annet har eksterne aktører som Randsfjordfestivalen og Gran Handel og Håndverk fått støtte for å jobbe med utviklingen av møteplasser og gode steder. I tillegg har kommunene fått midler til utvikling av gode planer, f.eks byggeskikkveileder for Harestua sentrum.

De to siste årene har Gran og Lunner hatt et felles prosjekt som har blitt kalt «Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling». De har etter initiativ fra Klimapådriver opprettet et prosjekt som kan følge opp stedsutviklingsprosjekter og areal og transportplanlegging i kommunene. Det overordnede målet er å skape attraktive og funksjonelle sentrumsområder som gjør det lettere og mer attraktivt for folk å bo, reise, arbeide og leve. Dette skal være på en bærekraftig måte som reduserer energibruk, transportbehov og klimagassutslipp. Samtidig skal arealutviklingen ivareta biologisk mangfold, friluftsliv, produktive jordressurser og kulturlandskap, kulturminner og andre stedskvaliteter. Prosjektet har hatt to pådrivere, en fra hver av kommunene. Disse har vært Emilie Helgesen Grud og Øyvind Sørlie. Prosjektet har vært finansiert gjennom klimasatsmidler fra miljødirektoratet. Prosjektet avsluttes 31.12.2019.

Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord

Det har vært viktig for Regionrådet å jobbe med og støtte samferdselsprosjekter i regionen vår. På Ringerikssiden har det vært jobbet med planlegging av Ringeriksbanen og bedre vei på E16. Dette har Regionrådet for Hadeland støttet. Prosjektet Stor-Oslo Nord ble startet sommeren 2012 av kommunene Gjøvik, Nittedal, Gran, Lunner, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land og Søndre Land.

Formålet med prosjektet er å korte ned reisetiden til og fra Oslo med bil på RV4 og med tog på Gjøvikbanen. Prosjektet er finansiert som et spleiselag og har fått partnerskapsmidler fra Hadeland i flere år. Prosjektleder har vært Jarle Snekkestad, men for tiden er det ingen egen prosjektleder.

Næringsstrategi

Det har i et par år vært jobbet for en felles næringsstrategi og et næringsbarometer for Hadelandskommunene. Dette arbeidet har vært utført av regionadministrasjonen og Hadelandshagen i tillegg til å kjøpe noe ekstern kompetanse. Prosjektet er snart fullført, men vil kreve både oppfølging og noe midler fremover for oppdatering av næringsbarometeret.

Arrangementsutvikling / mat og opplevelser

Regionen har tidligere hatt en prosjektleder for utvikling av store regionale og nasjonale prosjekter på Hadeland, og for å utvikle festivaler og nettverk for å formidle kortreist kvalitetsmat fra Hadeland. Regionrådet for Hadeland har også de siste årene brukt partnerskapsmidler på disse satsingene, men det er da prosjektleder for «Hadeland – nært og naturlig» som har jobbet for dette sammen med eksterne aktører.

Internasjonalisering

Det har vært et ønske om å jobbe mer aktivt for at Hadelandskommunene skal være mer med i internasjonale prosjekter. Det finnes mange europeiske og internasjonale samarbeid norske kommuner kan nyte godt av. Det ble i 2019 derfor arrangert en studietur til Brüssel for Regionrådet for Hadeland. Dette arbeidet jobbes det nå videre med i kommunene.

Påvirkning og samfunnskontakt

Mye av jobben til prosjektlederne og daglig leder er å jobbe for Hadeland i ulike sammenhenger. Det å ha gode nettverk og påvirke aktører så Hadeland blir satt på kartet er viktig. Fremme regionens interesser overfor overordna myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen er også noe regionadministrasjonen jobber mye med. Det jobbes også for å utvikle og følge opp regionale planer og strategier.

Samarbeid for å skape arenaer der næringsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter samhandler samt samhandle med det øvrige lokale virkemiddelapparatet for å fremme næringsutvikling er også en viktig jobb. Blant annet er regionadministrasjonen med og arrangerer den årlige Hadelandskonferansen.

Drift av Regionrådet for Hadeland og planarbeid

Det skal startes et arbeid med revidering av Regional Plan for Hadeland i 2020. Styringsgruppe for dette arbeidet vil være Regionrådet for Hadeland. Det skal som tidligere år også holdes et Hadelandsting med deltakere fra Regionrådet, Formannskapene, næringslivet og aktuell administrasjon.

Daglig leder og rådgiver i regionadminstrasjonen fasiliterer regionrådsmøtene, skriver saker til politisk behandling og er organisatorer for å utføre beslutninger som tas. Til slutt skal jo daglig leder og regionadministrasjonen forvalte partnerskapsmidler, og andre midler som tilligger Regionrådet, og behandle og følge opp det årlige handlingsprogrammet og budsjettet.

5. Budsjett 2020

Det er på nåværende tidspunkt utfordrende å sette opp et budsjett for Regionrådets bruk av midler i 2020 siden det hverken er klart hva som er igjen av midler fra 2019 eller er signert partnerskapsavtaler med Viken, Innlandet og kommunene. Det endelige budsjettet vil legges frem når regnskapet er klart på nyåret. Men det som legges frem her er en ramme lik 2019 (2,5 mill fra fylkeskommunene og 1 mill fra kommunene).

Regionadministrasjonen ønsker å løfte frem utviklingsprosjekter som vi mener bygger opp under allerede vedtatte satsninger og regionens profil, samt korresponderer med Regional plan for Hadeland. Det er tenkt videreføring av satsinger men ikke oppstart av nye i 2020.

Regionrådet ligger også an til et overskudd for 2019 som kan påvirke prioriteringene i 2020. Totalbeløpet for disponible midler vil derfor bli noe høyere og vil bli justert etter at regnskapet for 2019 er avsluttet.

Antatt disponible midler for 2020	**3 500 000,-**
Interne prosjekter:	
• **Hadeland – Nært og naturlig** Regionens bo- og etablererprosjekt. Gjennomføring i tråd med vedtatt prosjektplan som legges frem på nyåret 2020. Lønn av prosjektleder og midler til tiltak.	1 200 000,-
• **Rådgiverstilling og drift Regionrådet**	500 000,-
• **Hadelandstinget og arbeid med regional plan**	100 000,-
Eksterne prosjekter:	
• **Stedsutvikling**	600.000,
• **Samferdselsprosjekter**	350 000,-
• **Matopplevelser**	200 000,-
• **Internasjonalisering**	100 000,-
• **Arrangementsutvikling/ festivalnettverk**	100 000,-
• **Næringsbarometer/ næringsstrategi**	100 000,-
Disponerte midler:	3 250 000,-
Udisponerte midler:	250 000,-

Årsmelding 2019

for Regionrådet for Hadeland -interkommunalt politisk råd

Innhold

1. Ledelse og administrasjon ... 3
2. Møtevirksomhet ... 5
3. Økonomi ... 6
3.1 Driftsutgifter ... 6
3.2 Partnerskapsmidler og ekstern finansiering ... 6
3.3 Fond ... 6
4. Saker ... 7
5. Partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune ... 8
6. Slik jobber vi: ... 8
6.1 Påvirkning og samfunnskontakt ... 8
Osloregionen ... 8
Internasjonalisering ... 9
6.2 Plan og prosess ... 9
6.3 Prosjekter i regionrådet: ... 9
Hadeland – nært og naturlig ... 10
Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord ... 11
Næringsstrategi og næringsbarometer ... 12
Mat og opplevelser ... 12
Stedsutvikling ... 12
Ski-NM på Lygna 2019 ... 13
6.4 Prosjekter med ekstern finansiering: ... 14
Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling ... 14
Klimapådriver ... 15

Hadeland har lang historie med regionalt samarbeid. I regionen er det mange interkommunale samarbeidsordninger og et godt etablert samarbeid for kommunene gjennom Regionrådet for Hadeland. Fra 2003 har regionrådet hatt en fast ansatt administrativ leder og årlige budsjetter finansiert av kommunene og fylkeskommunen.

1. Ledelse og administrasjon

Ordfører i Gran har vært leder av regionrådet i 2019. Dette har vært Willy Westhagen fram til oktober 2019 og Randi Thorsen fra oktober og ut året. Nestleder har vært ordfører i Lunner, Harald Tyrdal. Regionrådets medlemmer frem til oktober 2019 var følgende:

- Fra Gran kommune: Willy Westhagen, Randi Eek Thorsen og Rune Meier
- Fra Lunner kommune: Harald Tyrdal, Halvor Bratlie og Kristin Myrås
- Fra Jevnaker kommune: Lars Magnussen, Trine Lise Olimb og Harald Antonsen
- Fra Oppland Fylkeskommune: Anne Elisabeth Thoresen og Olaf Nils Diserud
- Næringslivsrepresentant: Dagfinn Edvardsen

I tillegg møtte kommunenes rådmenn og administrativ kontaktperson fra Oppland Fylkeskommune.

Regionrådets medlemmer fra oktober 2019 var følgende:

- Fra Gran kommune: Randi Thorsen, Morten Hagen og Pål Arne Oulie
- Fra Lunner kommune: Harald Tyrdal, Andreas Ensrud og Line Jorung
- Fra Jevnaker kommune: Morten Lafton, Kristine Belsby og Harald Antonsen
- Fra Innlandet fylkeskommune: Anne-Marte Kolbjørnshus og Truls Gihlemoen
- Næringslivsrepresentant: Dagfinn Edvardsen

I tillegg møtte kommunenes rådmenn og administrativ kontaktperson fra Innlandet Fylkeskommune.

Regionrådets administrasjon har bestått av:

- Daglig leder Sigmund Hagen
- Rådgiver (50% stilling): Vibeke Buraas Dyrnes
- Prosjektleder for «Hadeland – nært og naturlig»: Janka Stensvold Henriksen
- Klimapådriver for Hadeland: Kristin Molstad
- Prosjektleder Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling - BAS (20%): Emilie Helgesen Grud
- Prosjektleder Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling- BAS (50%): Øyvind Sørlie

Gran rådhus er etablert som fast kontorsted for regionrådet med Gran kommune som arbeidsgiver.

2. Møtevirksomhet

Regionrådet for Hadeland hadde 5 ordinære møter i 2019. Det var et mindre møte enn vanlig pga. kommunevalget. Møtene ble avholdt i Gran rådhus, bortsett fra desembermøtet som ble holdt på Hadeland gjestegård på Jaren. Det ble behandlet 22 ordinære saker i tillegg til orienteringer og workshops.

Navnet ble endret høst 2019 fra Regionrådet for Hadeland til Regionrådet for Hadeland – Interkommunalt politisk råd (IPR)

I tillegg til de ordinære regionrådsmøtene ble det holdt Hadelandsting 10.mai på Thorbjørnrud hotell i Jevnaker. På Hadelandstinget var formannskapsmedlemmene i de tre kommunene i tillegg til relevant administrasjon fra kommuner og fylket og folk fra aktuelt næringsliv. Tema for dette Hadelandstinget var stedsutvikling, og det ble både holdt foredrag for deltakerne og alle jobbet til slutt i grupper om temaet.

Regionrådets medlemmer og noen fra administrasjonene i kommunene var også på studietur 3 dager til Brüssel i januar 2019. Hensikten med turen var å få kunnskap om kommunenes muligheter for å være med i internasjonale prosjekter.

I 2019 har det vært avholdt noen møter mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjonen. Disse møtene har stort sett vært onsdager halvannen uke før neste regionrådsmøte.

Møtene er nyttige for å avklare hvilke saker som skal fram til behandling i regionrådet, for koordiner og avklare arbeidsinnsats, for fordeling av representasjon og drøfting av felles utfordringer. I tillegg er ordførere og rådmenn styringsgruppe for prosjektene i «Hadeland – nært og naturlig».

3. Økonomi

Regnskap for drift av regionrådet og prosjekter regionrådet har ansvaret for, inngår som en del av regnskapet til Gran kommune og revideres som en del av dette.

3.1 Driftsutgifter

Utskrift av Gran kommunes regnskap viser at Regionrådet for Hadeland i 2019 har brutto driftsutgifter på 1.8 mill kr i 2019. Hoveddelen av driftsutgiftene gikk til lønn for regionkoordinator, studietur i Brüssel, Hadelandstinget, flytting til nye kontor for regionadministrasjonen og fasilitering av regionrådsmøter. Oppland fylkeskommune refunderte 450 000 kr, i tillegg kom mva refusjon på ca 40 000 kr. Resten av driftsutgiftene ble delt likt på kommunene.

3.2 Partnerskapsmidler og ekstern finansiering

I tillegg til driften av kontoret kommer prosjektene regionrådet gjennomfører eller bevilger midler til. Fra partnerskapsavtalen med Oppland fylkeskommune ble det i 2019 gjennomført prosjekter med en kostnadsramme på til sammen 2 509 235 kr kr.

Prosjektleder for «Hadeland – nært og naturlig» og rådgiver i 50% (kun jobbet 30% i perioden) har vært finansiert gjennom partnerskapsmidler. Totalt med arbeidsgiveravgift og sosiale utgifter var dette ca 860 000 kr i 2019.

Klimapådriver for Hadeland og prosjektledere for BAS har vært tilknyttet regionadministrasjonen men har ikke vært lønnet av partnerskapsmidler. Klimapådriver har vært en fast stilling som har vært lønnsfinansiert av de tre kommunene, og som har hatt prosjektmidler eksternt og fra partnerskapsmidlene. BAS-prosjektet for Gran og Lunner har vært finansiert gjennom klimasatsmidler fra Miljødirektoratet og egenandel fra kommunene som lønnsmidler til prosjektledere.

3.3 Fond

På grunn av underforbruk i 2019 og tidligere år har Regionrådet for Hadeland noe midler stående på fond. Per 31.12.2019 sto det 1.6 mill kr på fond. Dette kan brukes til prosjekter og satsinger i årene fremover.

4. Saker

Mange av sakene regionrådet har arbeidet med i 2019 har vært prosjekter finansiert med midler fra partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune. Disse sakene omtales lenger ned i egne punkt.

Av viktige saker som er behandlet, drøftet eller gitt orientering om og som ikke er spesielt omtalt i årsmeldingen, eller er finansiert ved bruk av partnerskapsmidler, nevnes følgende:

- Regional handlingsplan 2020
- Utredning - fremtidige regionalt samarbeid på Hadeland
- Revidering av reglementet for Regionrådet for Hadeland - Interkommunalt politisk råd
- Oppnevning av representant til Landbrukets Fagråd, styret i Osloregionen, Markarådet og referansegruppe for Sykehuset Innlandet HF
- Møteplan 2020
- Høring - Partnerskapsavtale mellom kommunene og Innlandet fylkeskommune.
- Referatsaker (Referater fra bla møter i Osloregionen)
- Sluttrapport prosjekt for Arrangementsutvikling
- Samarbeidsområder for regionalt partnerskap på Hadeland

5. Partnerskapsavtale med Oppland fylkeskommune

Regionrådet var i 2019 beslutningsorgan for prosjekter som ble finansiert av midler fra «Partnerskapsavtale mellom samarbeidende kommuner og Oppland fylkeskommune». Avtalen var fra 2015-2019. Den hadde en økonomisk ramme på på 3,5 mill kr fordelt med 2,5 mill fra Oppland fylkeskommune og 1 mill fra kommunene.

Ved behandling av saker hvor bruk av partnerskapsmidler inngår, er regionrådet utvidet med to politisk valgte representanter fra Oppland fylkeskommune. I tillegg er fylkesrådmannen representert med en representant med samme rettigheter som rådmennene i kommunene. "Regional handlingsplan for Hadeland 2019", som regionrådet vedtok på møte 14.desember 2018 var lagt til grunn for bruk av partnerskapsmidler.

Partnerskapsavtalen har også regulert beslutningsmetodikken som stadfester at avgjørelser skal fattes gjennom konsensus.

6. Slik jobber vi:

6.1 Påvirkning og samfunnskontakt

Mye av jobben til prosjektlederne og daglig leder er å jobbe for Hadeland i ulike sammenhenger. Det å ha gode nettverk og påvirke aktører så Hadeland blir satt på kartet er viktig. Fremme regionens interesser overfor overordna myndigheter og andre premissleverandører, og avgi felles uttalelser i saker som er viktige for regionen er også noe regionadministrasjonen jobber mye med. Det har også vært jobbet for å utvikle og følge opp regionale planer og strategier.

Samarbeid for å skape arenaer der næringsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter samhandler samt samhandle med det øvrige lokale virkemiddelapparatet for å fremme næringsutvikling er også en viktig jobb. Blant annet har regionadministrasjonen i flere år vært med og arrangert den årlige Hadelandskonferansen.

Osloregionen

Hadelandskommunene er medlem i samarbeidsalliansen Osloregionen. Denne alliansen består av 69 kommuner (inkl Oslo kommune) og 2 fylkeskommuner (Viken og Innlandet fylkeskommuner).

Osloregionens formål er å initiere, utvikle og støtte samarbeidstiltak som styrker Osloregionens posisjon som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa. Samarbeidet i regionen skal særlig rettes inn mot utforming av strategier og

igangsetting av samarbeidsprosesser på områder hvor samordning av deltakernes innsats vil være viktig. Alliansen forestår ulike utredningsarbeid, arbeid med å styrke samarbeidet innenfor regionen på ulike områder og er en møteplass/arena for regionens fylkeskommuner og kommuner. Nesten alle beslutninger fattes ved konsensus.

Politisk har Hadeland vært representert i styret ved ordfører i Lunner, Harald Tyrdal. I tillegg har både daglig leder og prosjektledere/rådgivere i regionadministrasjonen deltatt i ulike faggrupper som kommunikasjon og samferdsel.

Internasjonalisering

Det har vært et ønske om å jobbe mer aktivt for at Hadelandskommunene skal være mer med i internasjonale prosjekter. Det finnes mange europeiske og internasjonale samarbeid norske kommuner kan nyte godt av. Det ble i januar 2019 derfor arrangert en studietur til Brüssel for Regionrådet for Hadeland. Dette arbeidet jobbes det nå videre med i kommunene.

6.2 Plan og prosess

Det skal startes et arbeid med revidering av Regional Plan for Hadeland i 2020. Styringsgruppe for dette arbeidet vil være Regionrådet for Hadeland. Forberedelser til dette ble jobbet med i 2019.

Daglig leder og rådgiver i regionadministrasjonen har fasilitert regionrådsmøtene, skrevet saker til politisk behandling og har vært organisatorer for å utføre beslutninger som tas. I tillegg har daglig leder og regionadministrasjonen forvaltet partnerskapsmidler, og andre midler som tilligger Regionrådet, og behandlet og fulgt opp den årlige handlingsplanen og budsjettet.

6.3 Prosjekter i regionrådet:

Regionrådet for Hadeland har hatt noen faste satsinger, mange korte eller langsiktige prosjekter og noen fokusområder som prosjektlederne har jobbet sammen om på tvers av prosjektene. Regionen støtter også flere lokale initiativtakere som bidrar aktivt til å øke attraktiviteten i regionen når det gjelder arrangement, kulturliv og langsiktig stedsutvikling.

Bærekraft er et nøkkelord for den økonomiske, sosiale og miljømessige utviklingen av regioner. Hadeland har i mange år ønsket å være i front på energieffektivisering, fornybar energi og reduksjon av klimagassutslipp. Det har

vært et mål at regionen skal være et attraktivt sted for økologisk landbruk, bioøkonomi, grønt byggeri og innovative grønne anskaffelser.

Smarte steder som skaper gode møteplasser og opplevelser i hverdagen både for innbyggere og besøkende er viktig for å være en attraktiv region nær Oslo. Hadeland har høy aktivitet av kultur- og naturopplevelser for alle livets faser.

Av viktige prosjekter det er bevilget partnerskapsmidler til i 2019 nevnes:

Hadeland – nært og naturlig

De største satsingsområdene de siste årene har vært gjennom «Hadeland - nært og naturlig». Satsningen har som mål at Hadeland skal bli en attraktiv region for tilflyttere og næringsetablerere.

Janka Stensvold Henriksen var i 2019 prosjektleder i 100% stilling. Hun har jobbet med underprosjekter knyttet til kommunikasjon, synliggjøring og markedsføring, stedsutvikling og næringsutvikling. Den tyngste delen handler om markedsføring og kommunikasjon, blant annet via nettsider og sosiale media. I tillegg har prosjektleder jobbet tett på og støttet aktører som har jobbet frem store arrangementer og lokale matopplevelser på Hadeland.

Høsten 2019 prioriterte prosjektleder å forankre mulig fremtidige regionsamarbeid, ny næringsstrategi og ny kommunikasjonsstrategi gjennom generering av mye bildemateriale og utstrakt bruk av sosiale medier regionalt og internasjonalt.

I påvente av en varig regionsatsing og mulige endringer på grunn av det har 2019 vært preget av å synliggjøre regionen, og ellers følge tiltak og prosjekter som er i gang.

I 2019 brukte prosjektet totalt 1 231 140 kr av partnerskapsmidlene. Av disse gikk ca 860 000 kr til lønn, pensjonsinnskudd og arbeidsgiveravgift. De store utgiftspostene ellers var tilknyttet konsulentbistand for nettside og sosiale medier, annonsering og bilder/film.

Se ellers prosjektrapport for 2019.

Samferdselsprosjekter/ Stor-Oslo Nord

Det har vært viktig for Regionrådet å jobbe med og støtte samferdselsprosjekter i regionen vår. På Ringerikssiden har det vært jobbet med planlegging av Ringeriksbanen og bedre vei på E16. Dette har Regionrådet for Hadeland støttet tidligere år.

Prosjektet Stor-Oslo Nord ble startet sommeren 2012 av kommunene Gjøvik, Nittedal, Gran, Lunner, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land og Søndre Land. Formålet med prosjektet er å korte ned reisetiden til og fra Oslo med bil på RV4 og med tog på Gjøvikbanen. Prosjektet er finansiert som et spleiselag og har fått partnerskapsmidler fra Hadeland i flere år. Prosjektleder har vært Jarle Snekkestad, han er nå i en annen stilling men følger fortsatt opp prosjektet. I 2019 fikk Stor- Oslo Nord prosjektet 191 800 kr i partnerskapsmidler.

Næringsstrategi og næringsbarometer

Det har i et par år vært jobbet for en felles næringsstrategi og et næringsbarometer for Hadelandskommunene. Dette arbeidet har vært utført av regionadministrasjonen og Hadelandshagen i tillegg til å kjøpe noe ekstern kompetanse fra Universitetet i Sørøst-Norge. I 2019 ble det brukt 160 000 kr av partnerskapsmidler på dette prosjektet. Prosjektet skal fullføres i 2020, men vil kreve både oppfølging og noe midler fremover for oppdatering av næringsbarometeret.

Mat og opplevelser

Regionen har tidligere hatt en prosjektleder for utvikling av store regionale og nasjonale prosjekter på Hadeland, og for å utvikle festivaler og nettverk for å formidle kortreist kvalitetsmat fra Hadeland. Regionrådet for Hadeland har også de siste årene brukt partnerskapsmidler på disse satsingene, men det er da prosjektleder for «Hadeland – nært og naturlig» som har jobbet for dette sammen med eksterne aktører. I 2019 fikk Festivalen «Høy på landet» overført 100 000,- og «Operafest Røykenvik» fikk også overført 100 000,-. Begge disse festivalene brukte midlene til salg og markedsføring av lokalprodusert mat.

Stedsutvikling

Stedsutvikling har vært hovedsatsning for Regionrådet for Hadeland i flere år. I henhold til Regional Plan for Hadeland 2015-2021, er spesielt en satsing på tettstedene i regionen viktig for å oppnå ønsket utvikling og målene om befolkningsvekst. Målet er attraktive, levende og gode tettsteder med tilstrekkelig servicenivå og befolkningsgrunnlag – bygd på lokal egenart med levende kjerner og redusert transportbehov.

Regional Plan for Hadeland sier også at det er tre tettsteder som skal prioriteres for fortetting og utvikling. Disse tre er Nesbakken, Gran og Harestua. I tillegg defineres Brandbu og Roa som viktige lokale utviklingsområder.

I 2019 fikk 3 ulike stedsutviklingsprosjekter midler på Hadeland. Randsfjordfestivalen i Jevnaker fikk 200 000 kr til sitt arbeid for liv og røre og å skape et attraktivt sted å besøke.

Harestua IL fikk 200 000 kr for å skape et midlertidig torg sommeren 2019 i tillegg til å skape en festival for hele Hadelands befolkning i tilknytning til turnstevnet juni 2019.

Gran Handel og Håndverk fikk 200 000 kr for arbeid med å skape et attraktivt regionsenter i forbindelse med Gla-dager og Potetfestivalen og i tillegg skape liv og røre på torget sommer og vinter.

Ski-NM på Lygna 2019

Ski-NM på Lygna i 2017 og 2019 ble vurdert som en viktig mulighet for å skape stolthet internt i egen region, og som en mulighet for å få oppmerksomhet utenfra både på selve arrangementet, men også på Hadeland som en attraktiv bo-, nærings- og besøksregion. Slike store arrangementer må vi utnytte, og det anses som viktig og nødvendig å støtte opp under markedsføringstiltak.

I likhet med forrige gang ble det lagt ekstra vekt på å utvikle aktiviteter for barn og unge. I samarbeid med skolen i Gran, Ung Hadeland, Hadeland videregående skole og Norges skiforbund ble det utviklet et aktivitetstilbud til elevene på Hadeland. Alle skolene i Gran, Jevnaker og Lunner takket ja til tilbudet. Nesten 4000 skolebarn og ansatte deltok på opplegget torsdag 28. og fredag 29. mars.

Det ble i 2019 overført 200 000 kr til Ski NM på Lygna.

6.4 Prosjekter med ekstern finansiering:

Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling

Dette toårige prosjektet for Gran og Lunner har hatt ekstern finansiering gjennom klimasatsmidler fra Miljødirektoratet og startet opp i januar 2018. Prosjektet avsluttes i mars 2020. Prosjektledere har vært Øyvind Sørlie (50%) og Emilie Helgesen Grud (20%). Lønnsmidler er betalt av kommunene.

Målet med prosjektet har vært å foreta en faglig vurdering av hvordan kommunene på en best mulig måte kan utvikle seg i en retning der en tar hensyn til både klima- og miljøhensyn og befolkningens behov og ønsker – og på denne måten skape gode bomiljøer og attraktive tettsteder på Hadeland. Målet, både med prosjektet og med planleggingen av utviklingen i kommunene framover, må altså være å finne løsninger der en skaper er lokalsamfunn der det er attraktivt å bo og drive nærings-virksomhet i og der en samtidig legger større vekt på å ta klima- og miljøhensyn.

Utgangspunktet har vært å se på hvordan de overordnede prinsippene for samordnet areal-, transport og boligplanlegging passer for lokalsamfunnet på Hadeland, og hvordan en eventuelt kan tilpasse dette. For å se nærmere på dette har prosjektet konsentrert seg om tre hovedtemaer:

- Eksisterende kunnskapsgrunnlag og tidligere planer, analyser m.m.
- En demografi- og avstandsanalyse for Lunner og Gran kommune
- En faglig vurdering av dagens kollektivtransport, og muligheter for utvikling av dette

Prosjektet avsluttes i 2020 og kommer til å oppsummere i to hovedpunkter: *Arealstrategi* og *kollektivtrafikk.* Det vil foreslås at kommunene utvikler utbyggingsmønsteret som en flerkjernestruktur med en tydelig satsing på tettstedenes kvaliteter og fortettingsmuligheter. Styrking av kollektivtransporten bør skje ved utbygging nær knutepunktene, bedre togtilbud med timesavganger, bedre korrespondanse tog/buss og buss/buss og styrking av det busstilbudet som har størst potensiale. Det foreslås også et felles gang- og sykkelprosjekt for Lunner og Gran.

Klimapådriver

Siden 2012 har Kristin Molstad hatt stillingen som klimapådriver for Hadeland. Prosjektleder har hatt lønnsmidler direkte fra kommunene mens prosjektmidler har vært både eksternt innsøkt og partnerskapsmidler. I 2019 ble det overført 21 000 kr fra partnerskapsmidler til klimapådriver-prosjektet.

Klimapådriveren skal inspirere og være en pådriver for at kommunene når målsettingene som er vedtatt i klima- og energiplanene. Klimapådriver for Hadeland har hatt en unik rolle i Norge som regional klimapådriver. Prosjektet har hatt som mål å drive holdningsskapende arbeid blant befolkningen gjennom å henvende seg til skoler, bedrifter og kommunene.

I tillegg har det vært et mål å drive kompetanseheving, tilrettelegge for bærekraftig energibruk og forbruk og være en pådriver for innovative løsninger som kommer befolkningen til nytte. Det har sammen med kommunene vært arbeidet for langsiktig og bærekraftige løsninger for energieffektivisering, energiomlegging og reduksjon av klimagassutslipp. Klimapådriver har bistått kommunene med revidering av klima- og energiplanene. Klimapådriver har hentet inn mye eksterne midler til ulike klima- og miljøprosjekter i kommunene, totalt ca 7 millioner kr i disse årene. I 2019 har klimapådrivers arbeid blant annet handlet om gjennomføring av «klimahelt-kampanjen» og «grønne uker-kampanjen» med gratis energirådgivning. Se ellers sluttrapport for Klimapådriver som ble lagt frem på regionrådsmøtet 14.desember 2019. Prosjektperioden gikk ut 31.12.2019 og prosjektleder avsluttet sin stilling samtidig.

Det er bestemt at det ikke videreføres en slik regional klimapådriverstilling i 2020. Det blir derfor viktig at kommunene og andre prosjekter følger opp videre tiltak som klimapådriver har hatt ansvar for.

Hvilken vei velger vi

Anne Irene Myhr, Distriktssenteret

Distriktssenteret og regionalt samarbeid om utvikling

«Kommuner som deltar i regionalt samarbeid om nærings- og samfunnsutvikling må passe på at samarbeidet er nyttig, tillitsfullt og effektivt. Vi har eksempler, litteratur og arbeidsverktøy som viser deg hvorfor og hvordan.»

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

10 grunner til at regionalt samarbeid lykkes

1. **Dere må ha tillit til hverandre for å utløse utviklingskapasitet på tvers av kommunegrensene.**
2. **Som leder i regionalt samarbeid må du være både brobygger og katalysator**
3. **Du som leder må ta ansvar for kontinuerlig forankring i egen organisasjon.**
4. **Bli enige og rigg samarbeidet etter regionens utfordringer og tradisjoner.**
5. **Ikke gå videre før dere har samme oppfatning av målene**

6 Definer hvem som er viktige lokale, regionale og nasjonale aktører, og inkluder dem tidlig

7 Samarbeid om næringsretta samfunnsutvikling må involvere og appellere til næringslivet.

8 Prosessen med og oppfølgingen av planer er viktigst.

9 Unngå at regionale samarbeid gir for lange beslutningsveier

10 Dere må rigge og gjennomføre samarbeidet slik at det motiverer til felles innsats

Kilde: Oxford Research, Universitetet i Agder, deltakerkommuner i Byregionprogrammet.
www.distriktssenteret.no

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

«Utforming og iverksetting av en ***kunnskapsbasert utviklingspolitikk*** *i ulike fylker og delregioner* ***øker kravet til en god samhandling*** *mellom de ulike offentlige aktørene og andre aktører i næringsliv, kunnskapsinstitusjoner og sivilsamfunn.»*

- sammendraget side 6

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

Hva vil vi?

Arbeide for utvikling av regionen

Ivareta interessene til regionen

Profilere regionen

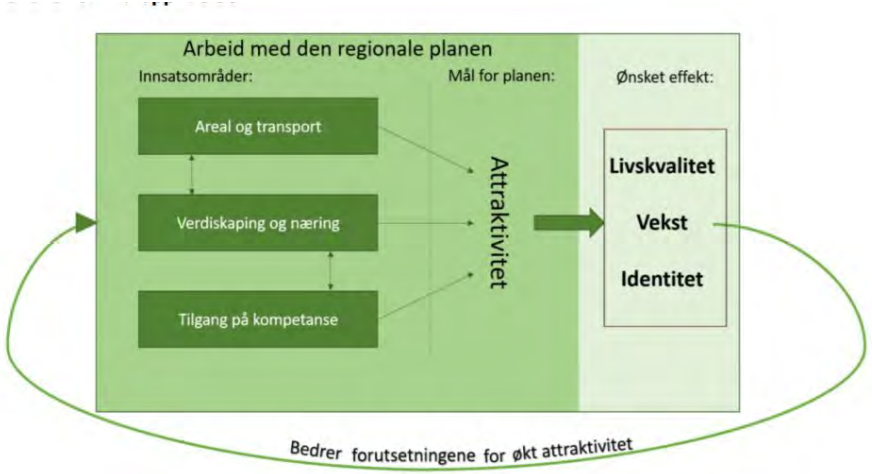
Samordne og effektivisere de kommunale tjenestene

Felles strategier for å skape verdier i regionen

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

Utviklingspolitikk for Ringerike og Hadeland

- Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling
- Hadeland – nært og naturlig
- Attraktiv region for tilflyttere og næringsetablerere
- Samferdsel
- Samfunnskontakt
- Internasjonalisering

Det er folk som skaper utvikling

Bruttoregionalprodukt, BRP +

- Långsiktig livskvalitet i svenske regioner
- De svenska regionerna tillsammans med Reglab och Tillväxtverket

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

Namdalsregionen ruster seg for framtida

- Regionbyen Namsos
- Gir Namdalen tyngde i Trøndelag
- Koordinert tilrettelegging og pådriver for næringsutvikling

Foto: Namdal Regionråd

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

NAMDALEN

- en sterk og attraktiv region i Trøndelag

NAMDAL REGIONRÅD

Namdalsstrategien 2018-2025
Strategidokument for Namdal regionråd

MÅL: God politisk samhandling og nettverksbygging

I 2025 er Namdalen et godt sted å leve, en attraktiv region for næringsliv og en attraktiv region å besøke. Dette kjennetegnes ved vekst i folketall i alle kommuner og i antall arbeidsplasser i eksisterende og nye bedrifter. Namdalen er en livskraftig region preget av et sterkt fellesskap, god samhandling, optimisme og har levende lokalsamfunn med sterke næringsliv basert på naturgitte fortrinn.

Dette oppnår vi gjennom:	Da må vi (tiltak 2018-2019):	Ansvar/samarb.partnere
Ha et regionråd som tar en koordinerende og samlende funksjon i Namdalen	1. Invitere viktige samfunnsaktører til regionrådsmøter og komitemøter 2. Lage møteplasser mellom næringsliv og tiltaksapparat 3. Utvikle og gjennomføre fellesprosjekter	Reg.råd/AU Næring og inno.kom. Reg.råd/AU/komiteene i samarbeid med andre aktører
Regionrådet er synlig i samfunnsdebatten	4. Ta opp aktuelle saker/problemstillinger på regionrådets møter 5. Uttale oss i aktuelle saker – ha beredskap på nyhetssaker i komiteene 6. Skrive minst to kronikker fra hver komite pr. år	Reg.råd/AU/komiteene Komiteene Komitelederne
Bygge politiske og strategiske allianser til gagn for Namdalen	7. Ha kvartalsvise møter med stortingspolitikere 8. Oppfordre kommunepartiene til å samarbeide om nominasjonsstrategi i sine respektive partier ved fylkestingsvalget 9. Motivere lokalpolitikere til å stå på fylkestingslister 10. Oppmuntre namdalinger med «tunge» verv til å fortsette 11. Oppfordre partiene til å gjøre det mer attraktivt å bli lokalpolitiker	Reg.råd /AU Reg.råd /AU/partiene lokalt Reg.råd /AU/partiene lokalt Reg.råd /AU Reg.råd/AU
Bevare og videreutvikle Sykehuset Namsos	12. Bygge videre på omdømmet til Sykehuset Namsos og regionen 13. Ha kontinuerlig årvåkenhet på hva som skjer, ha en god dialog og god informasjonsflyt mellom sykehus/rehabilitering/kommune - Agere politisk ved behov 14. God samhandling med ambulanse/akuttberedskap/helikopter	Helsekom., Namsos kommune, leder reg.råd Reg.råd /AU/helsekom. Reg.råd /helsekom.
Videreutvikle Campus Namdalen	15. Bidra i videreføring av arbeid i Campus Namdalen 16. Møte med NORD universitets ledelse i Bodø 17. Arbeide nye studietilbud i Namdalen fra relevante tilbydere	Reg.råd /komp.- og FoU-kom., Partnerskapet Komp- og FoU-kom/Partnerskapet Komp- og FoU-kom.

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

SalMar velger Midt-Troms

Fullroser Midt-Tromsregionen for sitt samspill

Salmar-sjef Gustav Witzøe er imponert over hvordan kommunene i Midt-Troms står samlet.

Foto: Folkebladet

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

Midt-Troms sine råd for samarbeid om regional utvikling

- Skap felles, regionale arenaer!
  Forutsetning for samarbeid er tillit, felles kunnskap og forståelse.
- Unge må høres og ha reell medvirkning!
  Forskning viser at unge i liten grad har reell medvirkning. Skal en lykkes i å motvirke brain-drain, og lykkes i rekruttering og det å skape en attraktiv region, er ung medvirkning ei viktig forutsetning.
- Lag politisk, forpliktende planer!
  Det er avgjørende og en forutsetning for at et program skal leve videre.

Regionale prosjekter:

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

Regionrådet for Haugalandet

Skal løfte regionen

Haugaland Vekst retter nå hele sitt fokus på overordnet felles nærings- og regionalutvikling, med en rekke konkrete satsingsområder.

Haugaland Vekst har fra nyttår flyttet fokus fra å arbeide hovedsakelig lokalt og noe regionalt til utelukkende å ha regionalt fokus. En lang og god prosess sammen med de ti eierkommunene og Rogaland Fylkeskommune har gitt et solid fundament for det videre arbeidet, og også ført til en konkret handlingsplan. Vi er veldig glade for at vi nå får et enda tydeligere fokus. Vår oppgave blir nå å fasilitere og tilrettelegge for regional utvikling på områder som infrastruktur, næringsliv, kompetanse og nyskaping, klyngesamarbeid, profilering og finansiering.

Haugaland Vekst fungerer i mange sammenhenger som et bindeledd mellom næringslivsaktører og det offentlige, og kan bidra til at ulike aktører kan finne synergier i hverandre og vokse gjennom å dra i samme retning.

Synliggjøre regionen og samhandle regionalt

Haugaland Vekst arbeider også aktivt med å styrke attraksjonskraften til hele regionen, blant annet gjennom utviklingen av en regional investeringsstrategi mot utvalgte næringer og investeringsområder, arbeid med å få flere offentlige midler til regionale prioriterte utviklingsprosjekter, og en strategi for å tiltrekke regionen flere statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser.

Å bidra til å gjøre regionen enda mer attraktiv betyr mye på en rekke områder. Vi må tilrettelegge for at flere ønsker og satse og investere på Haugalandet, og sørge for at vi har den rette kompetansen i regionen som muliggjør utvikling. Vi må ha et handels, service- og tjenestetilbud som gjør at det er attraktivt å bo her, og bidra til å legge tilrette for at turister har lyst til å besøke oss. Det er ingen som alene kan sørge for disse tingene, så en av våre viktigste oppgaver er å bevisstgjøre, tilrettelegge, og få

5

Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

Regionalt samarbeid Hadeland og Ringerike

Bidrag på Thorbjørnsrud 23.06.20

Hans Olav Bråtå
Østlandsforskning
Høgskolen i Innlandet (HINN)
Lillehammer

hans.brata@inn.no
Tlf: 91378131

Utgangspunkt

- Eksisterer et regionalt samarbeid på Hadeland.
- Vilkårene for dette endret ved at to kommuner er blitt del av Viken.
- Det er samtaler med Ringerike og Hole om samarbeid
- Mulige samtaler med Nittedal
- Hvordan kan en forstå hva som fremmer regionalt samarbeid og partnerskap?

Spørsmål

a) Hva fremmer kommunesamarbeid med utgangspunkt i de tre kommunene?

b) Hva er aktuell problematikk omkring regionforstørring?

Noe bakgrunnslitteratur

- Higdem, U., Bråtå, H.O. & Alnes, P.K. (2019). **Innovasjonsallmenningen - å samle og forvalte ressurser for innovasjon og nyskaping**. I: A.K. Tennås Holmen & T. Ringholm, (red.): *Innovasjon møter kommune*.

- Higdem, U., Bråtå, H.O. & Alnes, P.K. (2018). ***Partnerskapet for næringsutvikling er liv laga. Følgeevaluering av Partnerskap for næringsutvikling i Østfold.***

- Bråtå, H.O., Higdem, U., Gløtvold-Solbu, k. & Stokke, M. (2014). ***Regionale partnerskap – positivt for regional utvikling og utfordrende for kommunal forankring. En evaluering av partnerskapsinstituttet i Oppland.***

Utgangspunkt i Elionor Ostrom

- Nevnte litteratur, særlig artikkelen om innovasjons-allmenningen bygger på Elionor Ostrom sitt arbeid om hva som fremmer langsiktige og stabile «commons» - allmenninger.

- En litt uvanlig vinkling, men peker på mange aspekter som er nyttige for å vurdere regionale samarbeid og endringer i slike

Avgrensning av regionen

a) Basert på de tre kommunene?

- Klart hvilket geografisk område som er i fokus, og dermed:
  - Hvilke aktører som inngår/kan inngå i samarbeidet.
  - Hvem som skal ha fordeler av det.
  - Lettere å involvere kommunale politikere – gjennomsiktighet fordi færre aktører og enklere linjer.
  - Innlandet Fk er interessert fordi en av de tre kommunene er i Innlandet.

Avgrensning av regionen, forts.

b) Hva skjer ved regionforstørring?

- Det er allerede koblinger ut av regionen – i alle retninger.
- Regionforstørring vil inkludere flere kommuner, men likevel være avgrensa.
- Antall aktører øker vesentlig, både formelt og uformelt:
  - Fordel fordi flere da er klarere koblet på – blir sterkere.
  - Klarere kobling mot Oslo og/eller Ringerike.
  - Men flere aktører gjør det mer komplisert.
  - Lengre avstand til kommunale politikere .
  - Gran blir mer perifert?
  - Hvor interessert er Innlandet fk når Gran er en av 4 eller 5 kommuner?

Må være samsvar mellom utbytte av samarbeidet og input i samarbeidet

a) Basert på de tre kommunene?

- Færre kommuner gjør det lettere å se sammenhengen mellom innsats i form av ressurser og utbytte for kommunene.

- Skal finansieres etter Innlandsmodellen.
  - Vil Viken slutte seg til og delta på sikt?

- Vil kommunene forplikte seg?

Må være samsvar mellom utbytte av samarbeidet og input i samarbeidet, forts.

b) Hva skjer ved regionforstørring?

- Flere kommuner vil gi større input, mer ressurser, men
  - Vil Ringerike og Hole bidra – er dette et interessant samarbeid for dem?
  - Flere å dele på.
  - Størrelse og kompleksitet vil gjøre det vanskeligere å se sammenheng mellom innsats og utbytte (effekt).
  - Lunner og Jevnaker dras i ulike retninger.
  - Økonomisk tyngde vil dras mot Viken – Gran blir mer perifert.
  - Hva om Nittedal også blir med.

De som berøres av samarbeidet må påvirke utformingen av det

Grunnleggende;

- Innbyggerne skal høste fordeler og de må derfor kunne påvirke – via kommunestyrene og fylkespolitikerne.
- Tidligere kritikk mot denne typen partnerskap at kommunale politikere er for lite involvert. Hadelandstinget motvirke.

a) Basert på de tre kommunene?

- Få kommuner gir lettere oversikt og dermed lettere for kommunestyrepolitikere å påvirke.

De berørte av et samarbeid må påvirke utformingen av det, forts.

b) Hva skjer ved regionforstørring?

- Færre kommunale politikere i regionråd, fordi flere kommuner – mer topptungt?
- Mer behov for arbeidsutvalg o.l., hvilket øker avstand til vanlige politikere og befolkning?
- Større region gir trolig mindre mulighet til å påvirke for kommunale politikere – og større avstand til velgerne.
- Større region gir fylkespolitikere fra Innlandet mindre relativ påvirkning?

Ha et felles og akseptert kunnskapsgrunnlag

- Utvikling av regionen må basere seg på kunnskap som er **akseptert** av alle: Man kan diskutere status, utvikling, tiltak og effekter, men må være basert på felles kunnskapsgrunnlag.

- Utvikle **parametere** som gir grunnlag for å beskrive status og utvikling av regionen.

- Kunnskap om **tiltak** (prosjekter og andre tiltak); hva er gjort – av hvem, hvor, når, hva var målet, var det et klart mål? Uklare mål og tanker om virkning kan føre til at tiltak blir strategi.

- **Effekter** av tiltak; klarer en å måle effekter, tilsikta og/eller utilsikta effekter? Er det tiltak og/eller andre forhold som gir effekter?

Kunnskapsgrunnlag - fortsettelse

a) Basert på de tre kommunene?

- Næringsbarometer, annen statistikk og kunnskap gir oversikt over status og utvikling.

- Det gis en oversikt over prosjekter.

- Men er det kunnskap om sammenheng mellom prosjekter og effekter?

- Det vil avhengige av størrelse, mål mv av prosjekter, men grunn til å anta at få kommuner gjør det lettere å ha oversikt over sammenheng mellom tiltak og effekter – det er viktig for legitimitet.

Kunnskapsgrunnlag - fortsettelse

b) **Hva skjer ved regionforstørring?**

- Behov for mer, og ny kunnskap for et større område.

- Gjør en regionforstørring det lettere å få ønska effekter fordi en får påvirket flere faktorer som henger sammen?

- I et større område kan de bli vanskeligere å se sammenhengen mellom en del tiltak og effekter, fordi det blir mer komplekst.

Hvordan skjer beslutninger

Beslutninger skjer på bakgrunn av blant annet makt

- **Formell makt – for eksempel fastsatte stemmeregler**
  - Offentlig byråkrati er basert på formell makt og formelle regler (Hobbs)
  - Symmetrisk makt - alle teller likt uavhengig av for eksempel areal eller folketall
  - Asymmetrisk makt – noen har flere stemmer fordi der har mer av noe som folketall
- **Uformell makt – den makten som utspiller seg i relasjoner mellom mennesker og organisasjoner**
  - Hvordan utøves mat egentlig og hvordan påvirker den beslutninger
  - Machiavelli og Michel Foucault var opptatt av dette
- **Virkeligheten er en blanding av de to retningene**
  - Folkerike k. kan få stor uformell makt selv om stemmer er symmetrisk fordelt

Hvordan skjer beslutninger, forts.

Basert på de tre kommunene?

- Dagens system basert på konsensus.
  - Fungerer trolig bedre dess færre og mer homogene aktører som deltar.
- Er over tid etablert relasjoner som gir en maktbalanse
- Maktfordelingen er symmetrisk kommunene imellom, dvs alle har formelt like stor makt
- Ved at to er del av Viken er det kommet et asymmetrisk element
- Frivillig å delta – kommuner kan påvirke ved å «trekke seg tilbake».
- Vanskelig med sanksjoner når det er frivillig å delta.

Hvordan skjer beslutninger, forts.

Hva skjer ved regionforstørring?

- Ved større region blir det flere aktører (kommuner) – kan bli vanskeligere å oppnå konsensus?
- Det må etableres en ny maktbalanse
- Maktfordelingen blir enda mer asymmetrisk fordi flere tilhører Viken – altså at forhold i Viken vil påvirke mer relativt til Innlandet

Hvordan skjer beslutninger, forts.

Hva skjer ved regionforstørring?

- Vil flere kommuner føre til at det blir færre politikere per kommune?

- Vil en regionforstørring i større grad gi et «fjerde nivå» fordi en i større grad må samordne, for eksempel via arbeidsutvalg.

- Vil det føre til «større avstand» til folkevalgte?

Det regionale samarbeidet er en del av et større system

a) Basert på de tre kommunene?

- Innlandet fylkeskommune vil delta, men fremdeles uklart om hvordan Viken vil delta.

- Det interkommunale rådet påvirker fylkeskommunens satsing og fylkeskommunen påvirker regionen.
  - Hvordan blir dette når Hadeland er delt på to fylker?
  - Vil det bli en felles (og ensartet) satsing og felles handlingsplaner?
  - Eller vil det bli ulike satsinger på tvers av fylkesgrensa, men komplementært –dvs at de utfyller hverandre?

Det regionale samarbeidet er en del av et større system, forts.

b) Hva skjer ved regionforstørring?

- Mye av samme problematikken som ved a), men mer komplisert fordi det blir flere kommuner.
- *Vil* Ringerike og Hole delta?
- *Vil* Nittedal bli en del av Hadeland?
- Tyngdepunktet blir enda klarere i Viken; mot nedre Romerike og mot Ringerike.
- Gran og Innlandet mer perifert?

Takk for meg

Universitetet i Sørøst-Norge

Handelshøyskolen

Fellesmøte mellom Ringeriksregionen og Hadeland:

Næringsstruktur og vekstmuligheter

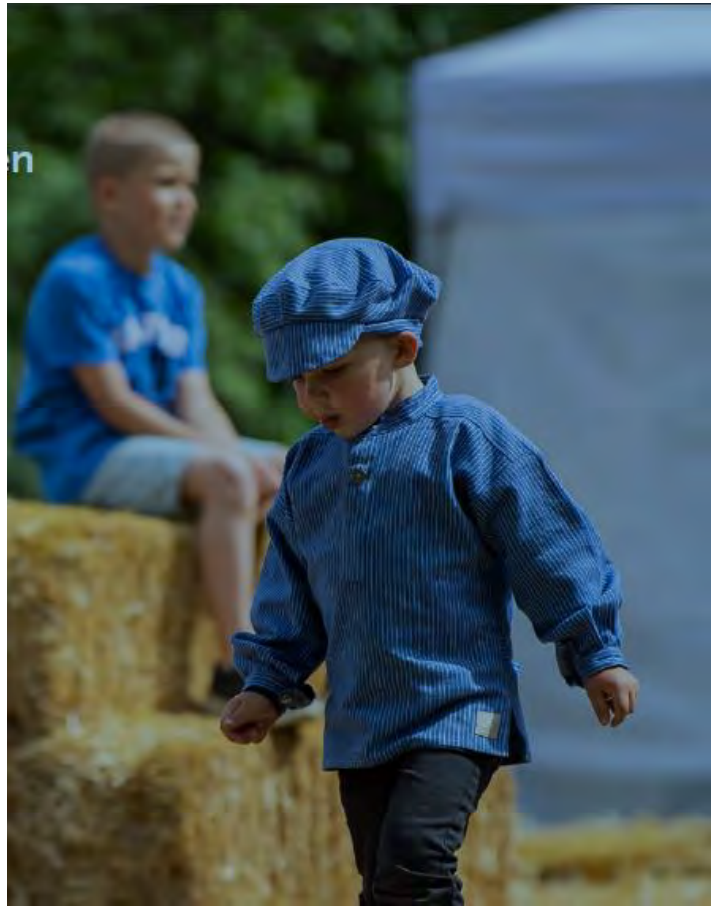
Steinar Aasnæss / Ajmal Hafeez

22.06.20

Hadeland og Ringeriksregionen:

- Et godt sted å bo, jobbe, leve og drive næringsvirksomhet ?

- All utvikling i regionen må ha som mål å bidra til dette
- Vekst er ikke et mål i seg selv. Vekst er imidlertid nødvendig for å kunne gi grunnlag for gode levekår og høy velferd for de personene som i dag og i fremtiden skal bo på Gran, i Lunner, Jevnaker, Ringerike og Hole
- Muligheter for høyere kommunal og privat velferd skapes i det private næringsliv

En kunnskapsbasert utviklingspolitikk krever et etterspurt og anvendbart faktagrunnlag

USN – Campus Ringerike med partnerskapsavtale
Med kommunene Ringerike, Hole og Jevnaker

https://vekstbarometer.usn.no/

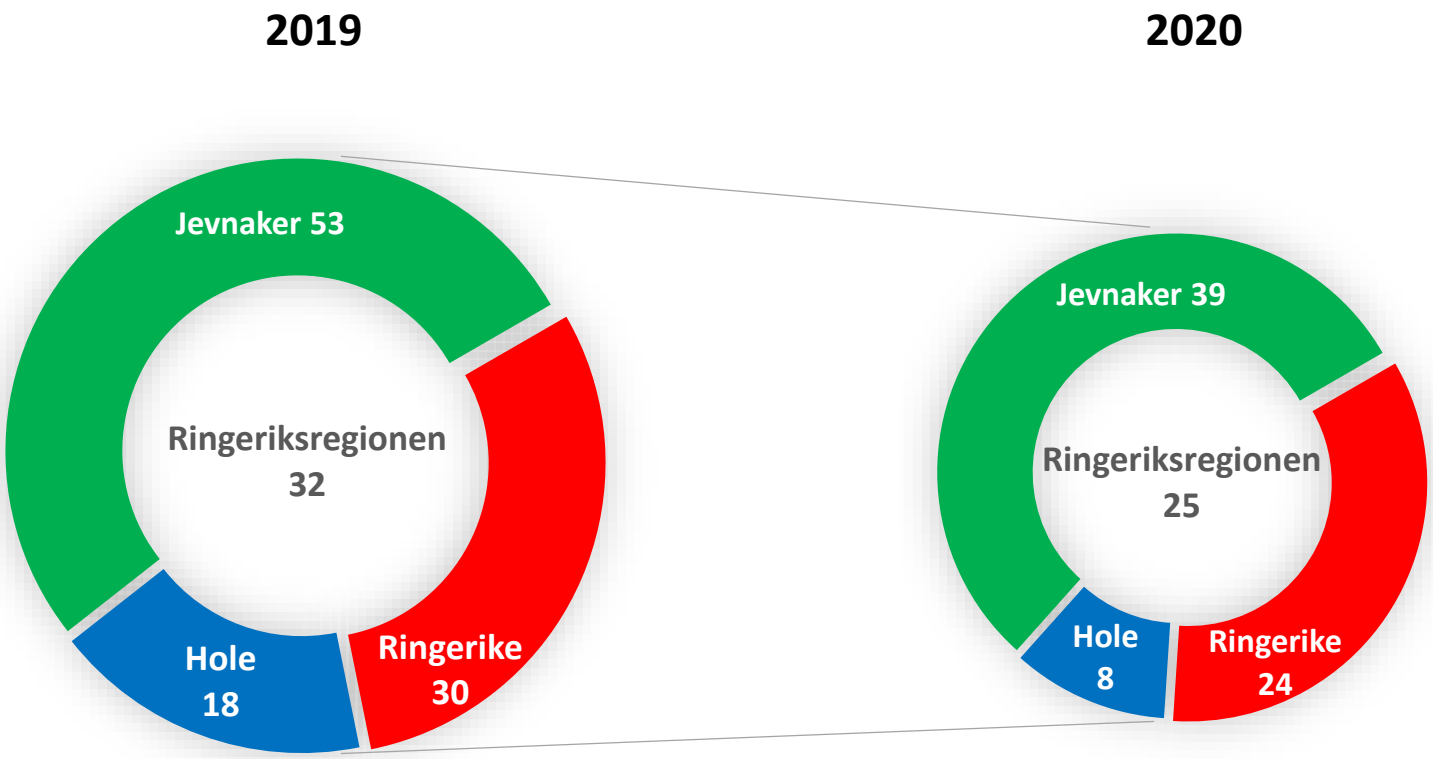
Vekstmål for regionen

- Median husholdningsinntekt
- Kommunale frie inntekter

- Befolkning
- Sysselsetting
- Arbeidsplasser
- Verdiskaping

Størst optimisme på Jevnaker

Spørsmål om knyttet til:

- Omsetning
- Lønnsomhet
- Antall ansatte
- Ordrereserver
- Investeringer

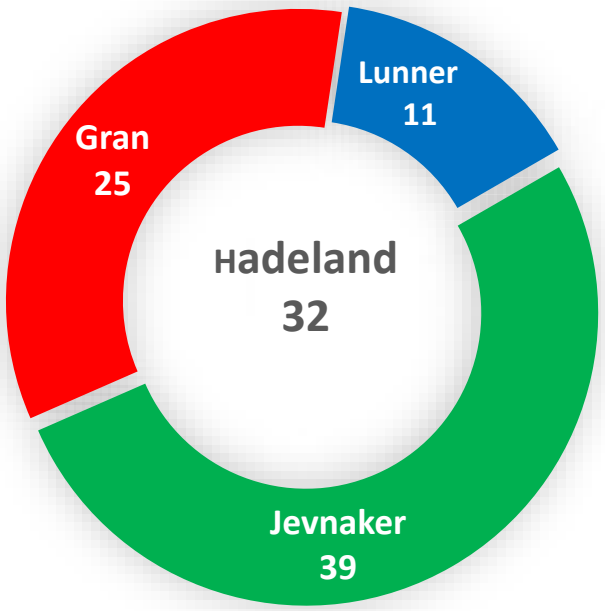
Svaralternativer:

- Vil bli høyere
- Forblir uendret
- Vil bli lavere

Indeks:

- + 100: Maksimal optimisme
- - 100: Maksimal pessimisme

Størst optimisme på Jevnaker

Spørsmål om knyttet til:

- Omsetning
- Lønnsomhet
- Antall ansatte
- Ordrereserver
- Investeringer

Svaralternativer:

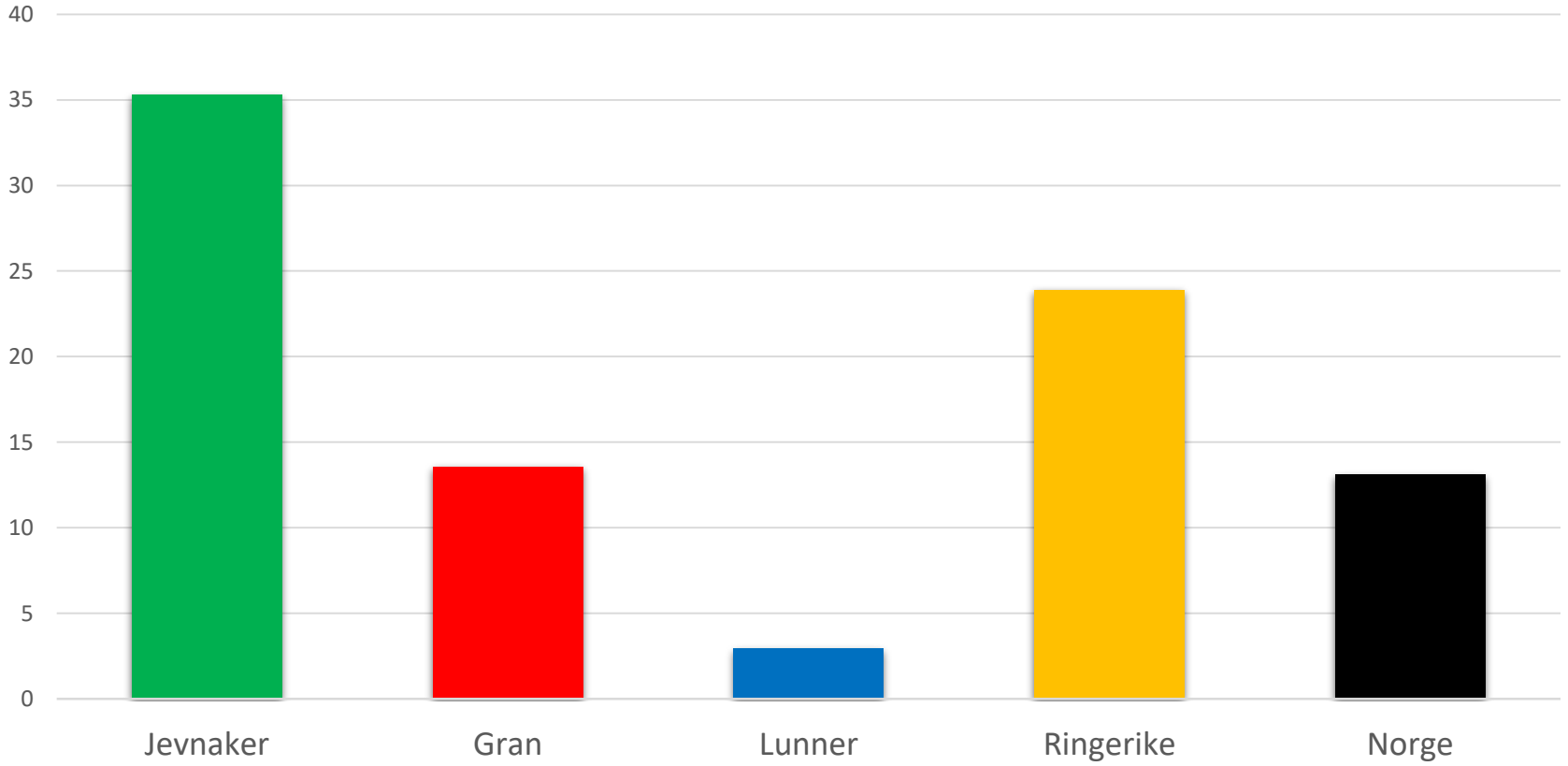
- Vil bli høyere
- Forblir uendret
- Vil bli lavere

Indeks:

- + 100: Maksimal optimisme
- - 100: Maksimal pessimisme

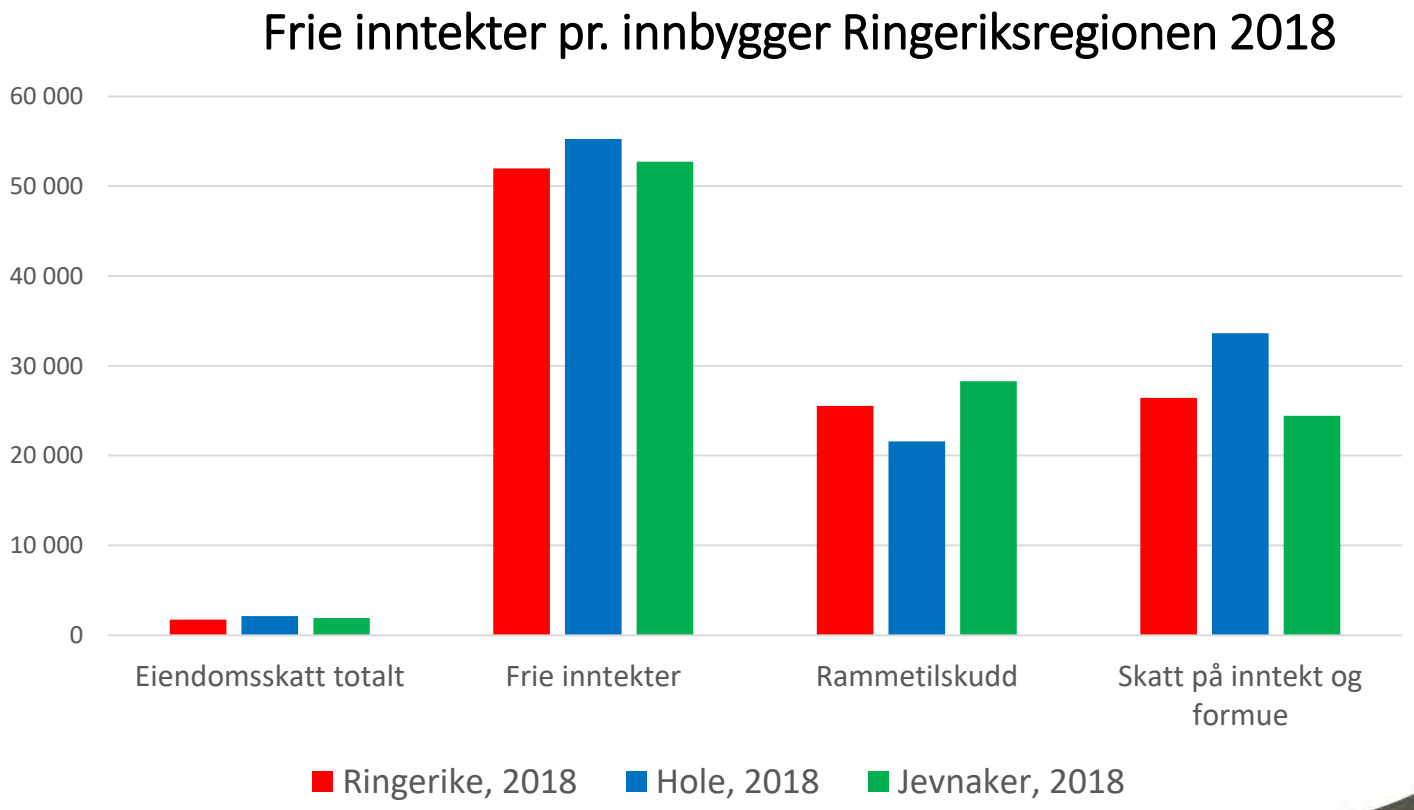
Ansatteindeks:

Hadeland, Ringerike og Norge - 2020

Hole og Gran har høyest kommunale frie inntekter i regionen

- Gir rammer for kommunenes budsjett og offentlig kommunal velferd og tjenestetilbud
- **Hole;** 4 000 kr mer pr. innbygger, enn Ringerike til kommunal velferd
- **Ringerike;** Skatteinngang 85% av landsgjennomsnittet
- **Jevnaker;** Skatteinngang 79% av landsgjennomsnittet

Kommunale frie inntekter:

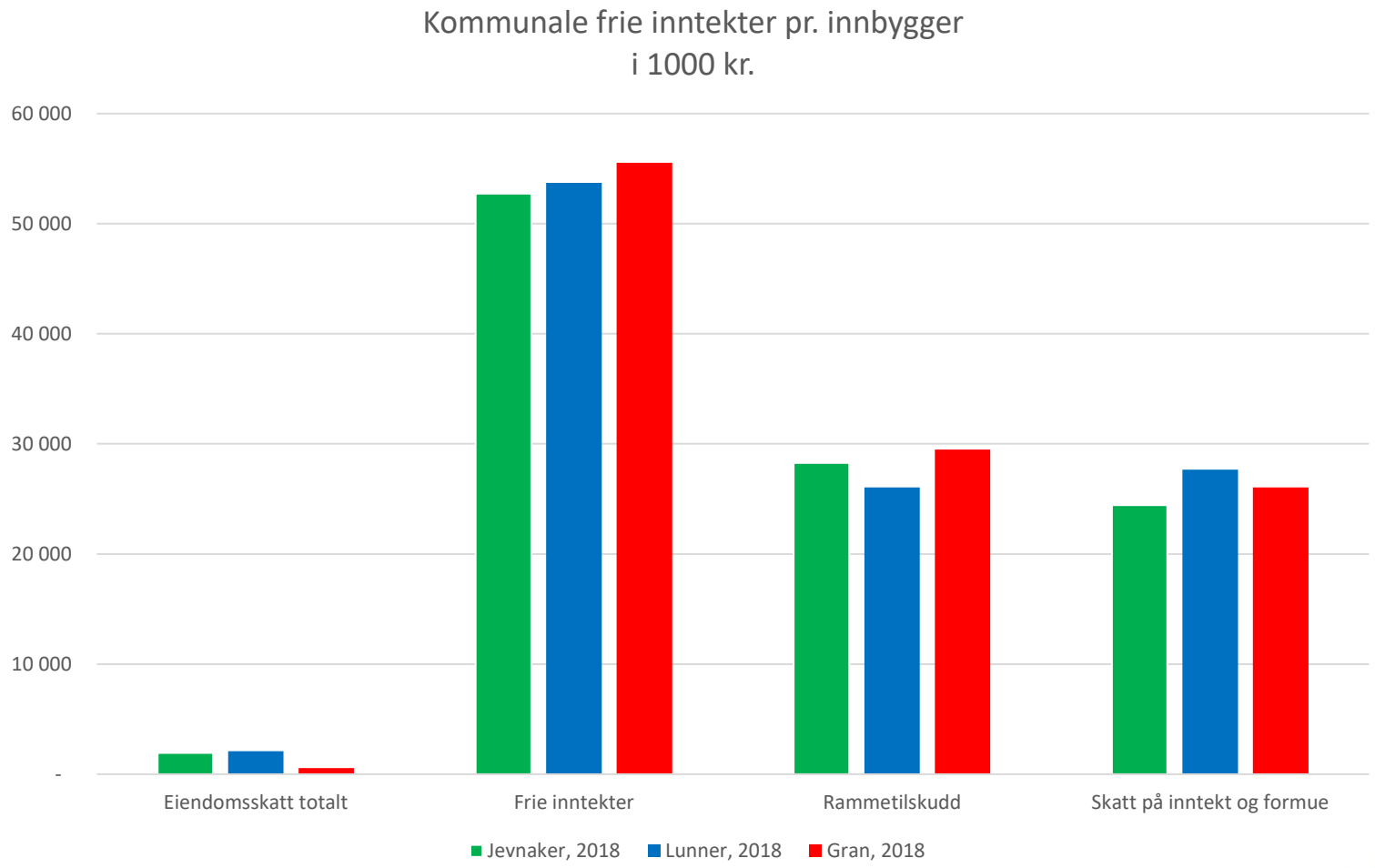
Vekst i samtlige kommuner sist år.

Skatteinngangen i % av landsgjennomsnittet:

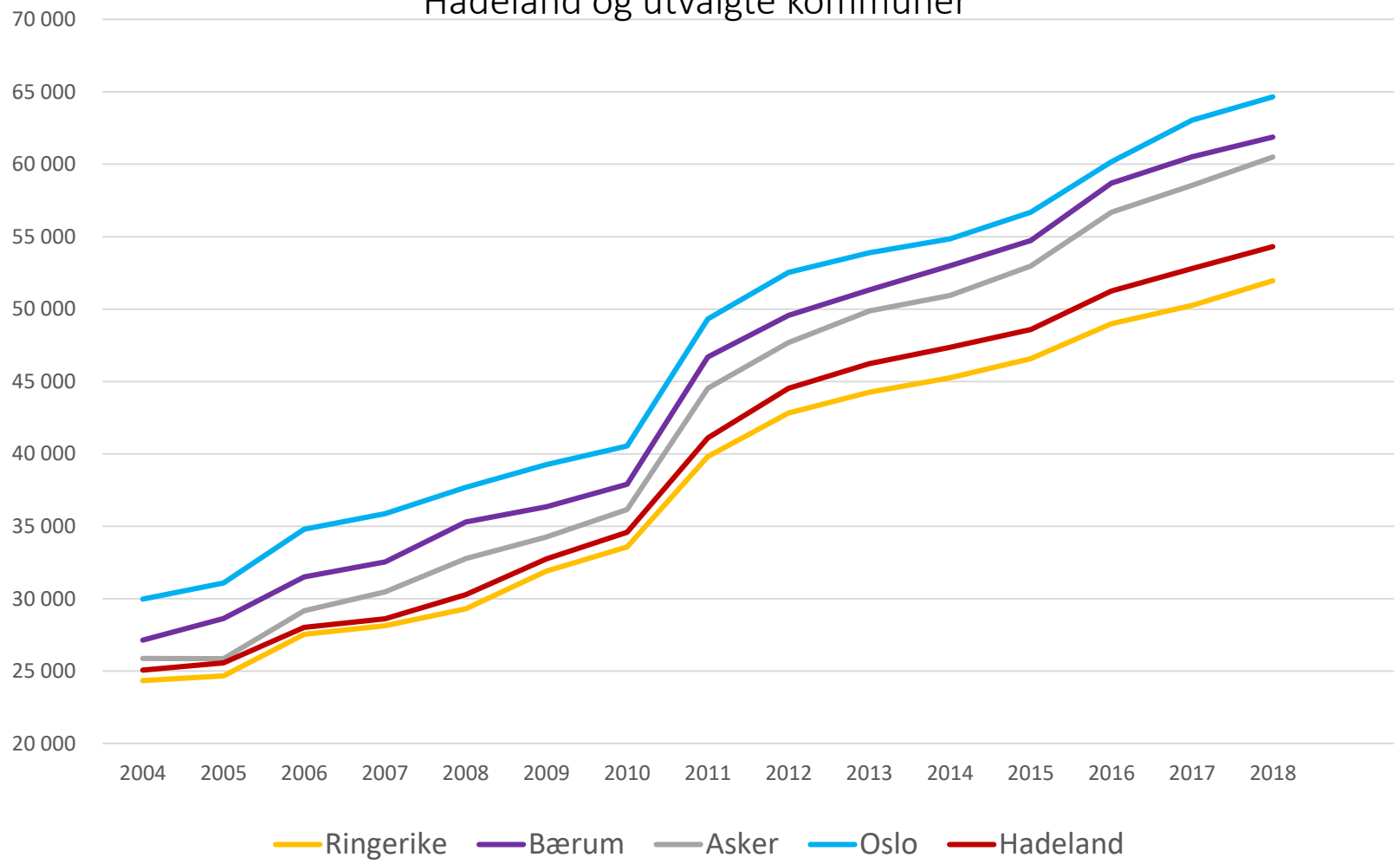
- Lunner 88%
- Gran 83%
- Jevnaker 79%

Gjennomsnittlig skatteinngang pr. innbygger for landet var i 2019 på kr. 31.928,-.

Statens rammetilskudd til kommunene sørger for at ingen kommuner ender opp med frie inntekter under 95%.

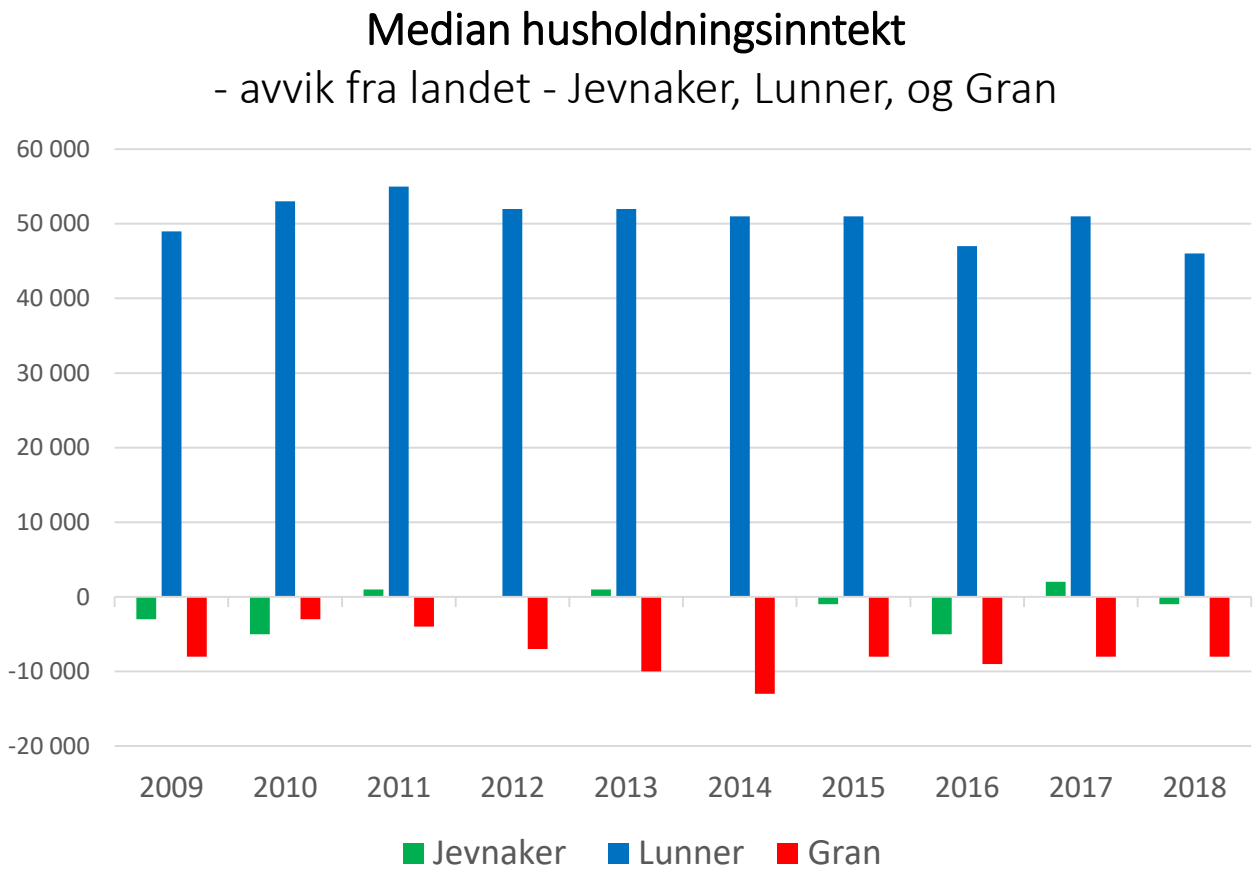

Frie inntekter pr. innbygger-
Hadeland og utvalgte kommuner

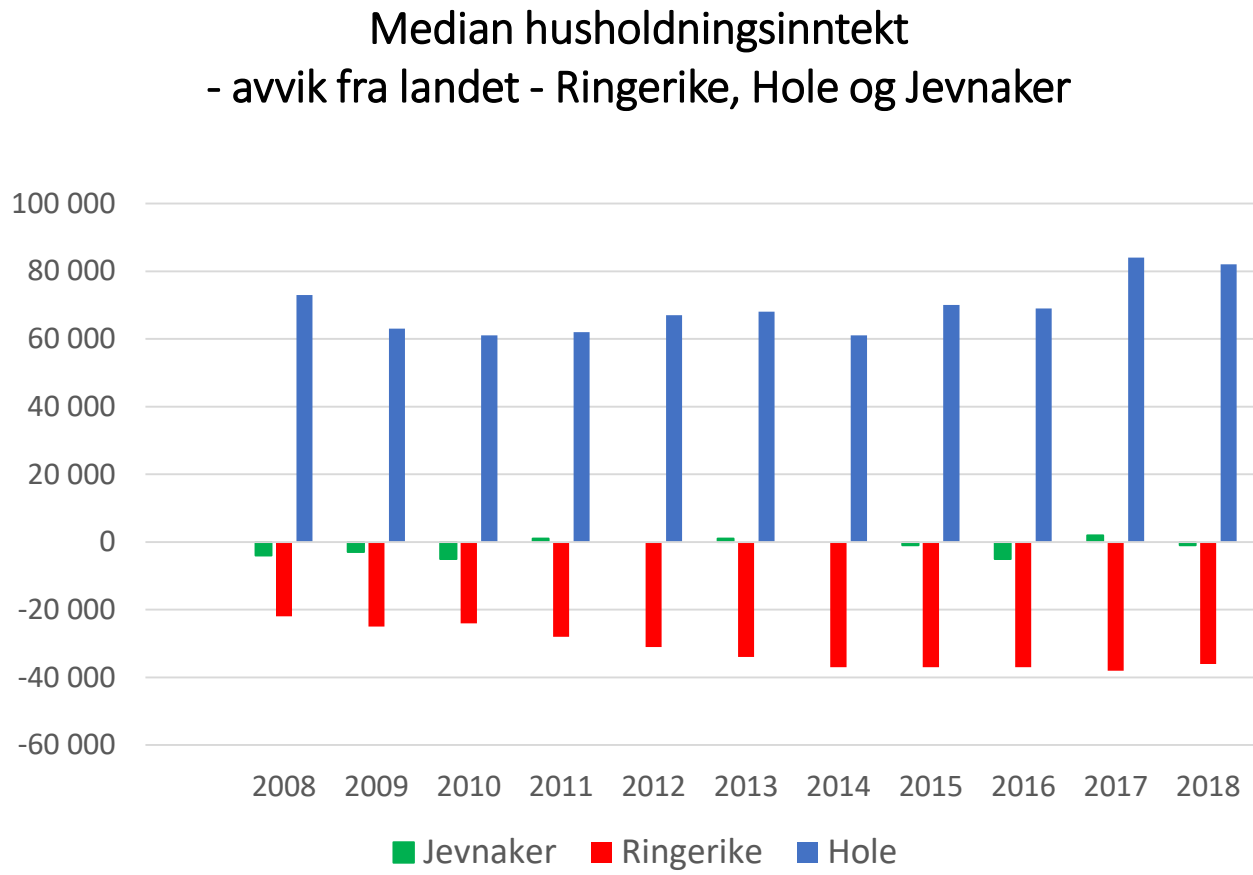
Husholdningenes inntekt

- Grunnlag for privat velferd og kjøp av varer og tjenester
- **Lunner;** 45 000 kr over landsgjennomsnittet
- **Gran;** Snudd en negativ trend, inntekt på 8 000 kr under landsgjennomsnittet
- **Jevnaker;** Stabilt rundt landsgjennomsnittet

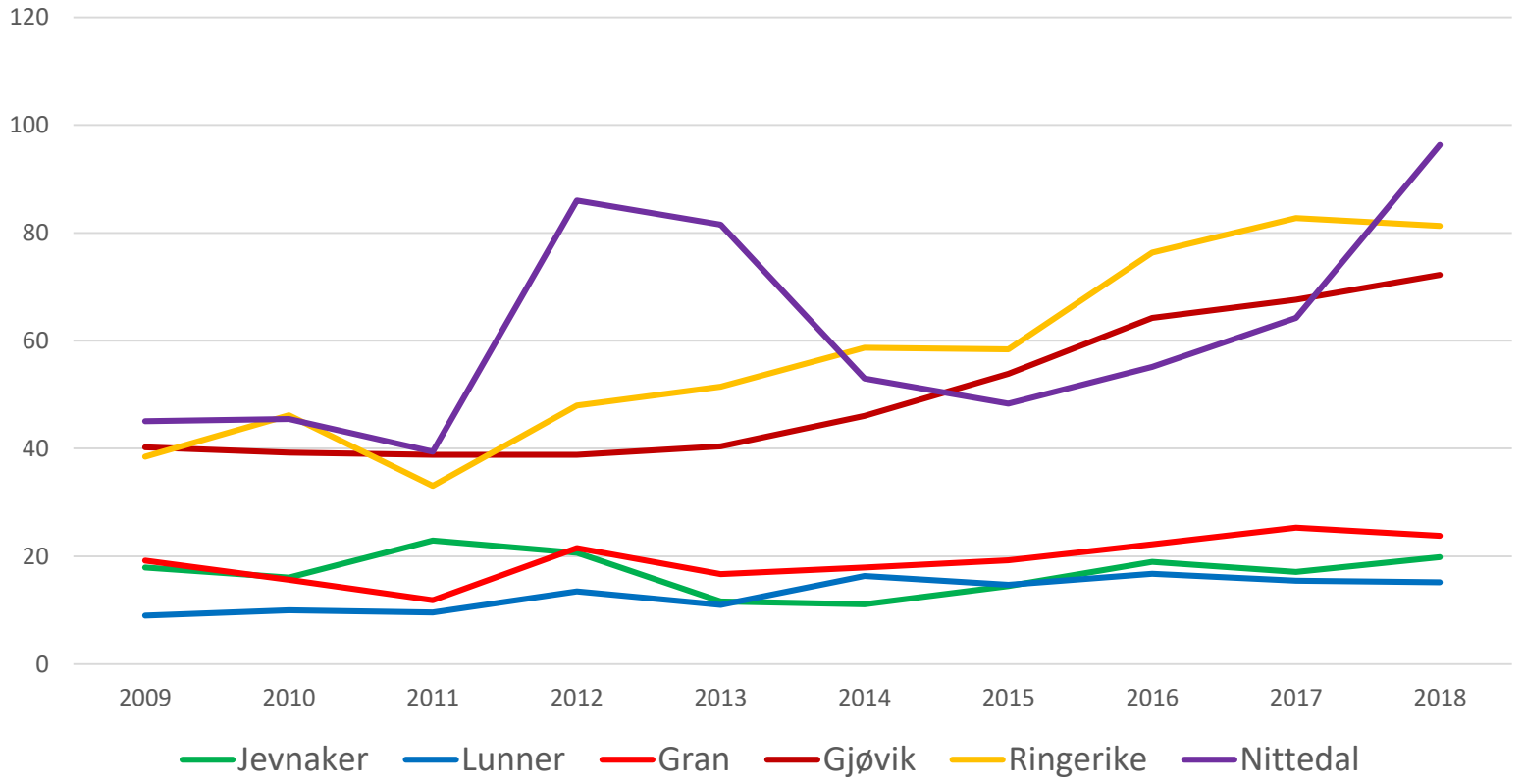
Husholdningenes inntekt

- Grunnlag for privat velferd og kjøp av varer og tjenester
- **Hole;** Stabilt 80 000 kr over landsgjennomsnittet
- **Ringerike;** Snudd en negativ trend, inntekt på 38 000 kr under landsgjennomsnittet
- **Jevnaker;** Stabilt rundt landsgjennomsnittet

Privat verdiskaping (EBIDTA) pr. innbygger

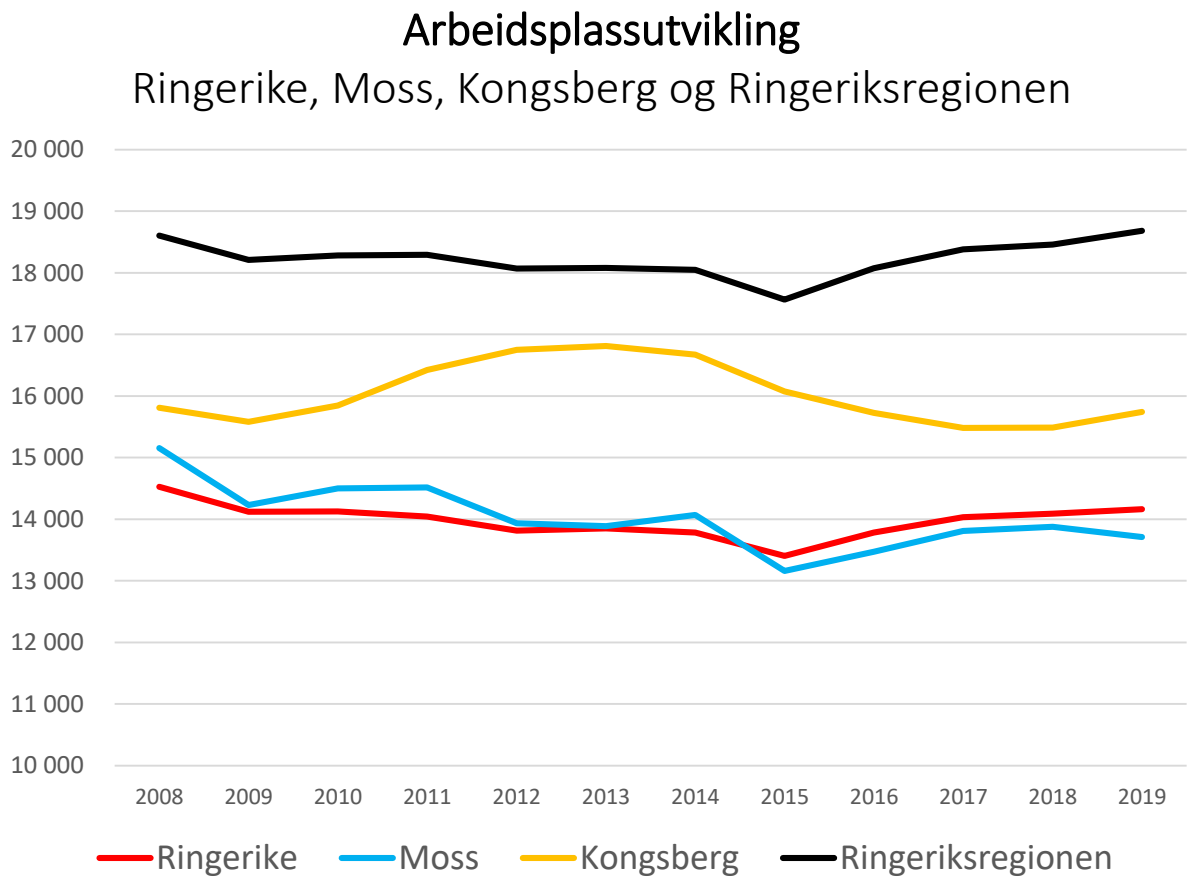
Hadeland og utvalgte kommuner (i 1 000 kr)

Ringeriksregionen: 18 881 arbeidsplasser

Gjennom 2019 økte antallet arbeidsplasser i regionen med **223**.

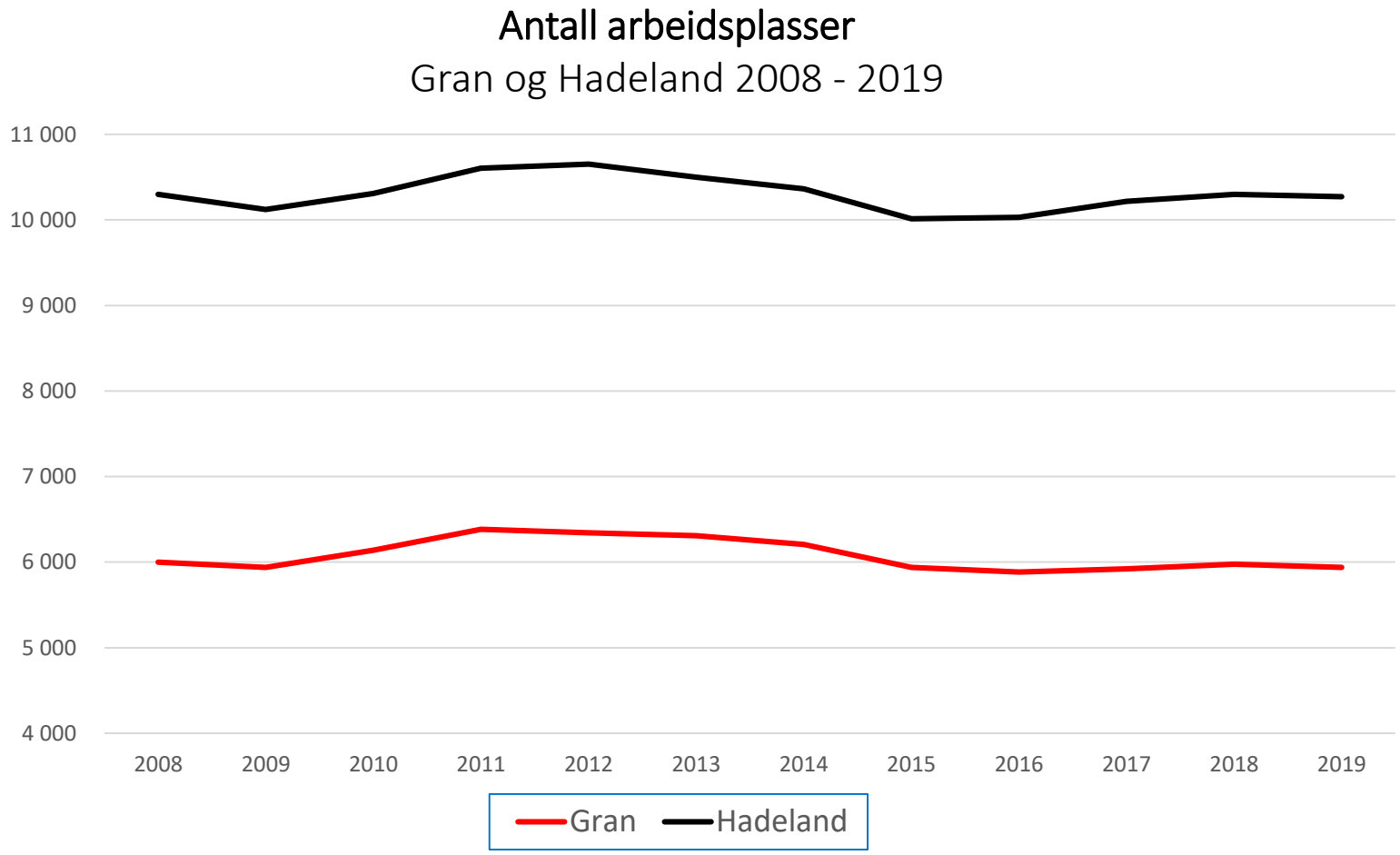
- **Ringerike:** 18 681 arbeidsplasser, en økning på 72 .
- **Hole:** 2 291 arbeidsplasser, en økning på 78
- **Jevnaker:** 2 227 arbeidsplasser, en økning på 73

Arbeidsplasser:

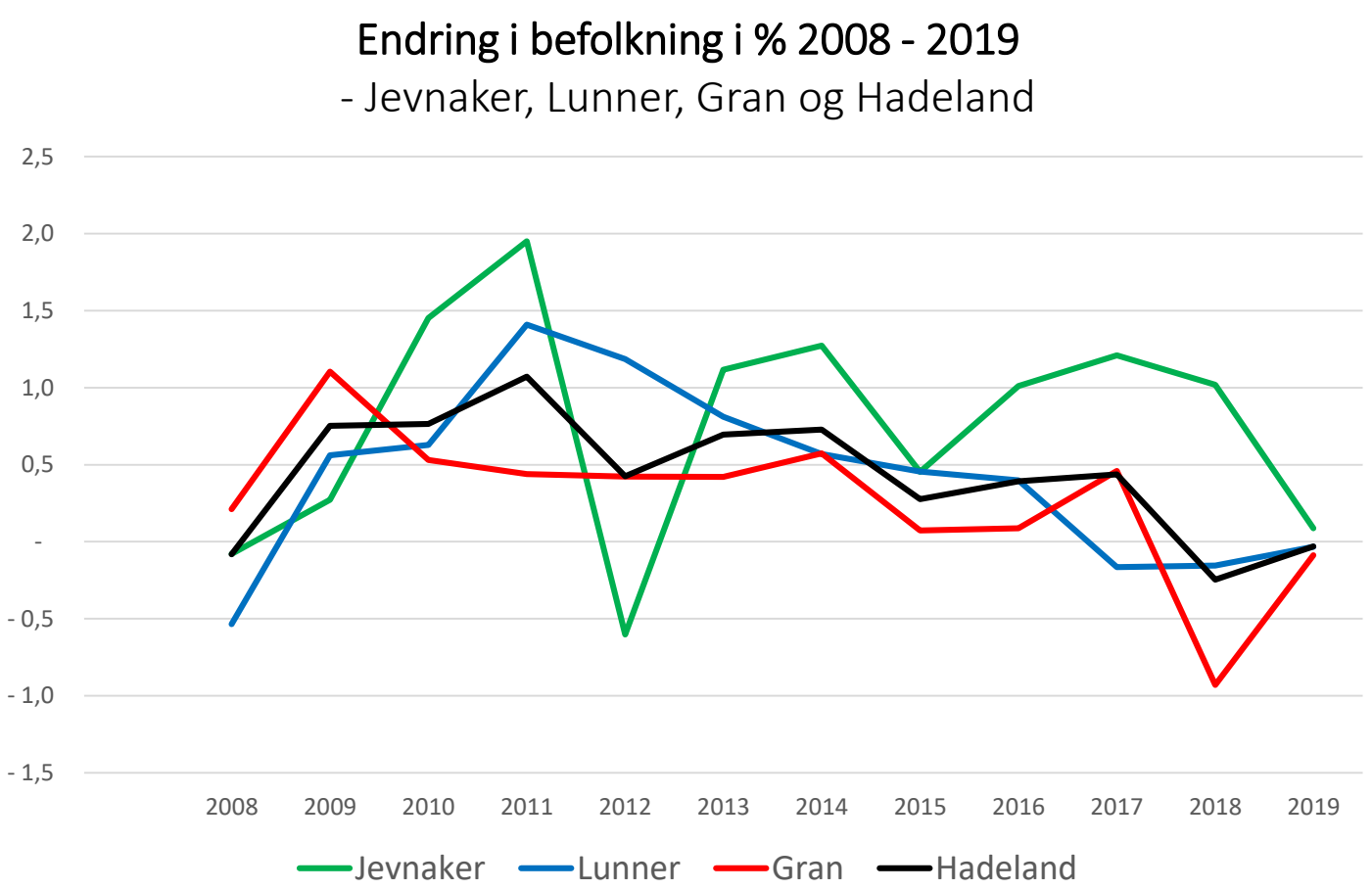
Antall og endring siste 3 år

- **Hadeland:** 10 073 + 244
- **Gran:** 5 937 + 54
- **Lunner:** 2 109 + 17
- **Jevnaker:** 2 227 + 173

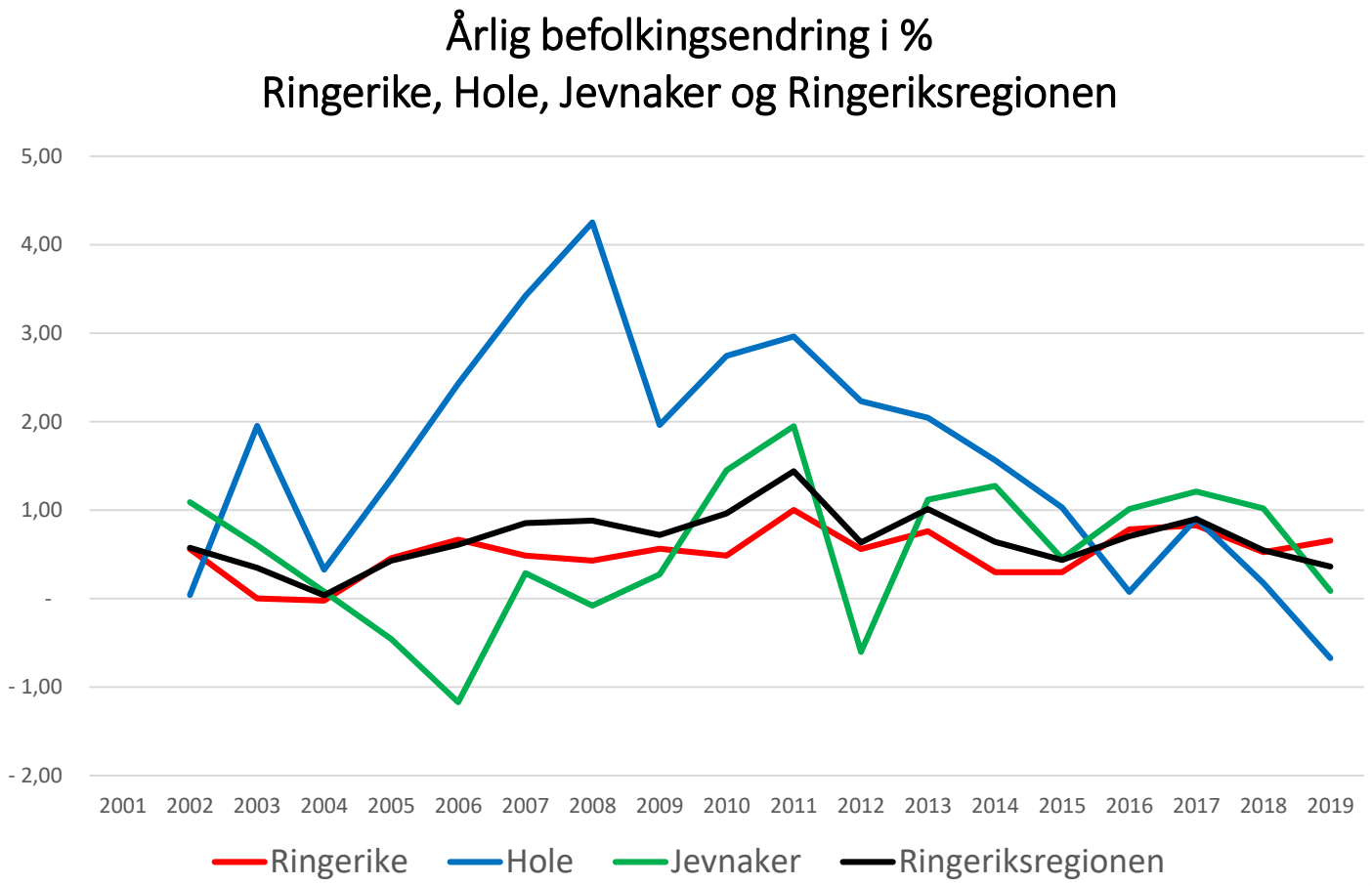
Befolkning:

- **Hadeland:** 29 530 innbyggere, vekst på 1 510 personer siste 10 år
- **Gran:** 13 630 innbyggere, en økning på 413 i perioden
- **Lunner:** 9 048 innbyggere, en vekst på 496 personer i perioden
- **Jevnaker;** 6 852 innbyggere, en vekst på 601 i perioden

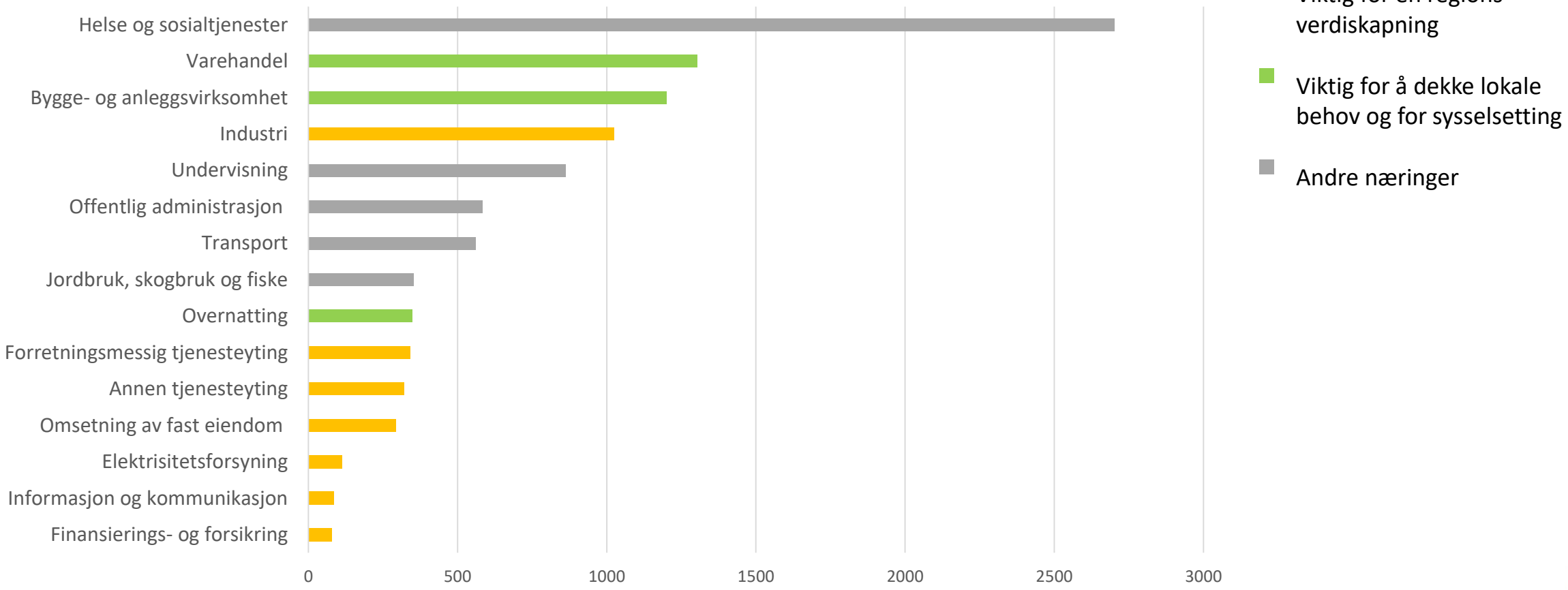

Befolkning:

- **Ringeriksregionen:** 44 292 innbyggere, vekst på 159 personer siste år. Svakeste vekst på mange år
- **Ringerike:** 30 641 innbyggere, en økning på 199 siste år.
- **Hole;** 6 799 innbyggere, en reduksjon på 46 personer siste år.
- **Jevnaker;** 6 852 innbyggere, en vekst på 6 personer siste år

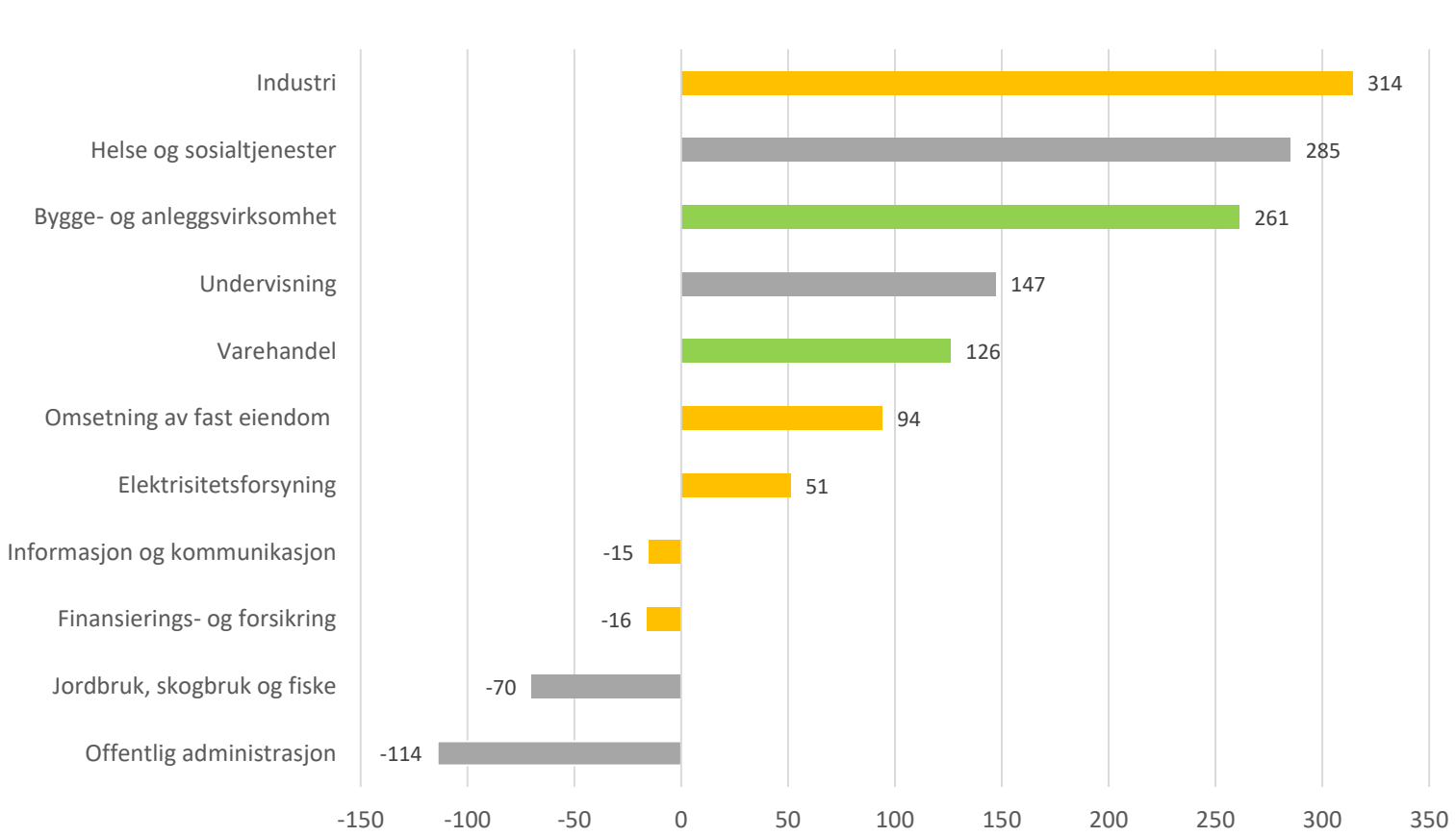

Arbeidsplasser fordelt på næring
- Hadeland 2019

Flere arbeidsplasser med høyere verdiskaping ?

- Endring i næringsstruktur Ringeriksregionen 2015 - 2019

- Viktig for en regions verdiskapning
- Viktig for å dekke lokale behov og for sysselsetting
- Andre næringer

- Mulige strategier for Hadeland og Ringeriksregionen

- Distriktskommuner:
  - Satse på lokale resurser
  - «Stjele handel og service fra nabokommuner»
  - Forsøke å bli et regionsenter
  - Moderate vekstmuligheter

- **Kommuner i utkanten av byregioner:**
  - **Jobb for større regional integrasjon med byregioner**
  - **Sats på kompetanse og næringsutvikling i kunnskapsintensive virksomheter med høy verdiskaping**

- Kommuner i byregioner:
  - Utvikle kunnskaps og teknologi baserte virksomheter i internasjonal konkurranse

(Kilde: Menon)

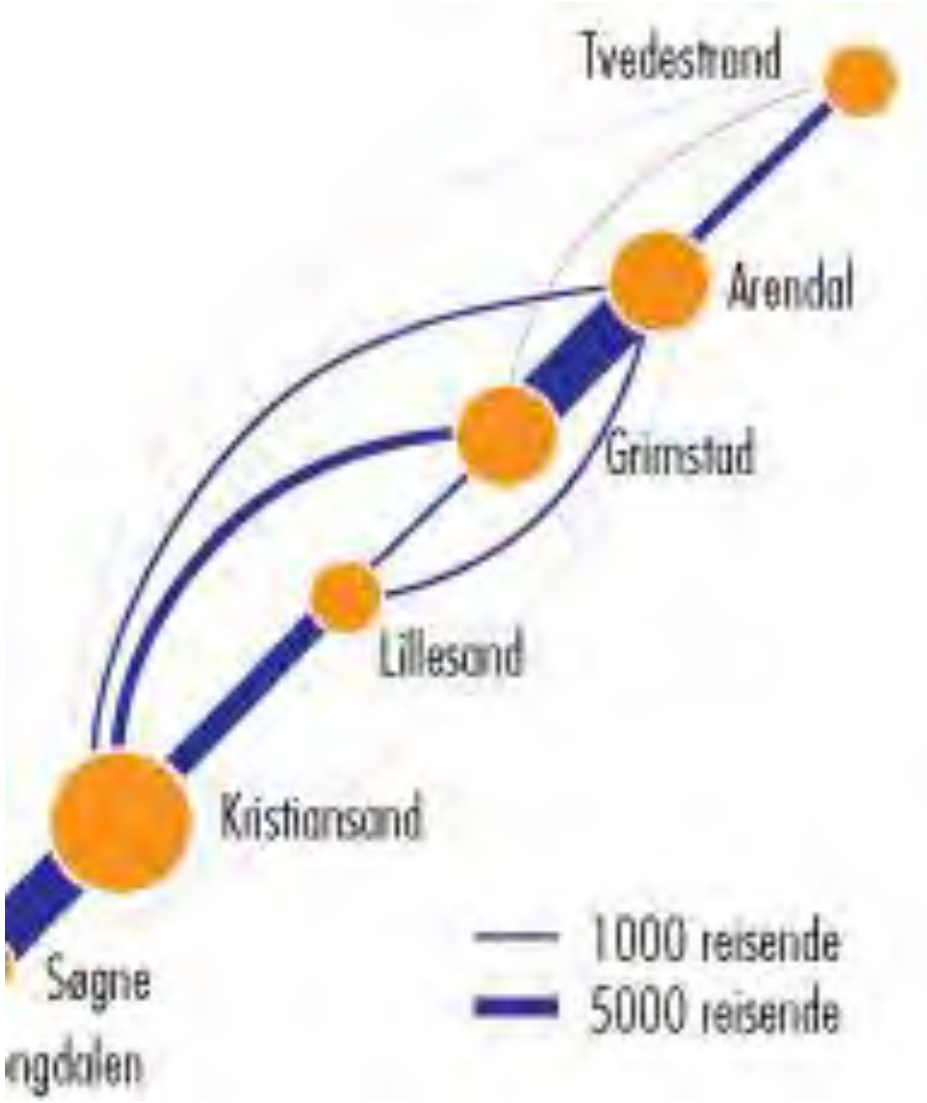
Øresundforbindelsen - Forbinder København og Malmø

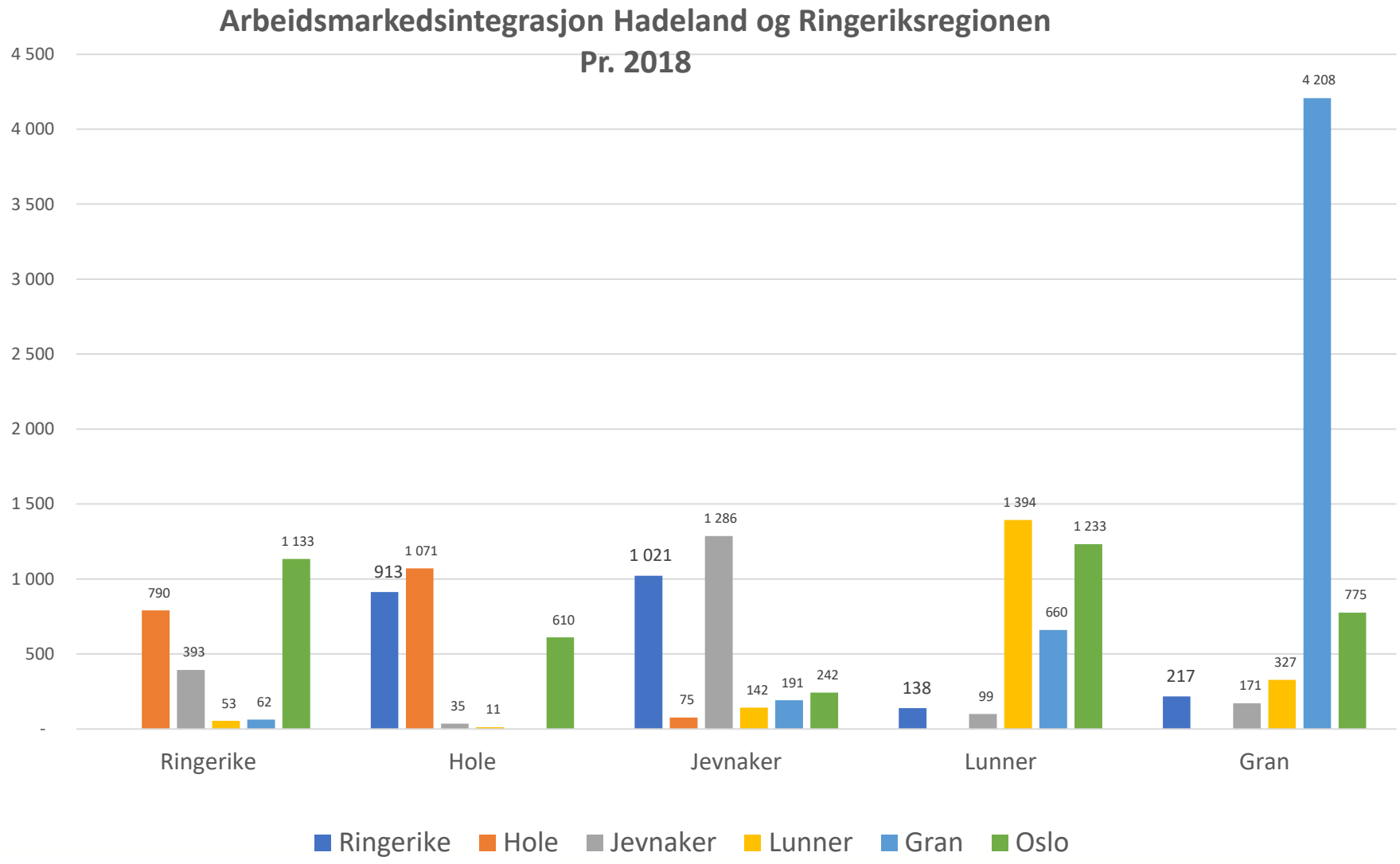
- Gjør Københavnregionen til en stor byregion med 2,5 millioner innbyggere
- Reisetid:
  - Malmø – København: 30 minutter
  - Kutter reisetiden fra 60 min til 10 min over sundet
- 20 000 personer krysser daglig Øresund
- 40 % er pendlere
- Utnyttet forskjeller i næringsstruktur
- Stor betydning for næringsutvikling
- Genererer alene 25% av BNP i Danmark og Sverige

E18
- Forbinder (Arendal), Grimstad og Kristiansand

- Reisetid:
  - 30 minutter
  - Reduksjon på 15 minutter
- Betydelig økt pendling fra Arendal og Grimstad til Kristiansand.
- Noe mindre, men fortsatt betydelig økt motpendling.
- Kommunene har hatt en produktivitetsvekst på 10,9 % som tilskrives veginvesteringene (Skogstrøm mfl. 2013)

Arbeidsmarkedsintegrasjon Hadeland og Ringeriksregionen
Pr. 2018
4 500
4 000
3 500
3 000
2 500
2 000
1 500
1 000
500
-
790
393
53
62
1 133
913
1 071
35
11
610
1 021
75
1 286
142
191
242
138
99
1 394
660
1 233
217
171
327
4 208
775
Ringerike
Hole
Jevnaker
Lunner
Gran
Ringerike
Hole
Jevnaker
Lunner
Gran
Oslo

Kilde: T Reve 18.06.20

Tre hoveddrivere i næringsutvikling

1. Kompetanse
2. Kommunikasjon
3. Klynger

Næringsutvikling: Før og nå

1. Før kom næringsutvikling med store industrietableringer
(«Skaff deg et verk»)
2. Nå kommer næringsutvikling med kompetente kommersielle mennesker som starter bedrift
(«Skaff deg kompetente hoder»)

De tre Oslonæringene

1. Finans
2. Digitalisering
3. Kunnskapstjenester

FREMTIDENS NÆRINGSLIV

ET KUNNSKAPS-BASERT NORGE

De tre gamle næringene

1. Jordbruk og matvare
2. Skogbruk og trevare
3. Reiseliv og opplevelser

Opplevelsesnæringene er i vekst

FREMTIDENS NÆRINGSLIV

ET KUNNSKAPS-BASERT NORGE

Konklusjoner

1. Næringsutvikling skjer best i store byer og sterke næringsklynger
2. Næringsutvikling drives frem av kompetanse og entreprenørskap
3. Næringsutvikling krever en offensiv regional strategi og regionalt lederskap

Hvordan få fart på næringsutviklingen på Ringerike?

1. Utvikle næringsklynger med vekstkraft og bærekraft
2. Tiltrekke den unge kompetente arbeidskraften
3. Bygge et innovativt økosystem rundt universitetet

FREMTIDENS NÆRINGSLIV

ET KUNNSKAPS-BASERT NORGE

Konklusjoner:

- Behov for flere arbeidsplasser med høyere verdiskaping
- Optimisme i næringslivet
- Store muligheter for nye arbeidsplasser med høy verdiskaping knyttet til digitalisering og bruk av ny teknologi
- Muligheten for vekst ligger i økt næringsmessig integrasjon med Oslo
- Regionsamarbeid Hadeland Ringerike styrker regionens muligheter for samlet vekst
- Kompetanseheving, innovasjon og entreprenørskap
- Utvikle kunnskaps og teknologi baserte virksomheter i internasjonal konkurranse

Hadeland og Ringeriksregionen skal fortsatt være et godt sted å bo, jobbe, leve og drive næringsvirksomhet

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Vikens fylkeskommune – regioner og regionsamarbeid

Felles møte mellom Ringeriksregionen og Hadeland

Lasse Narjord Thue, spesialrådgiver fagenhet for kommuneregioner

Viken fylkeskommune

- 51 kommuner
- 14 kommuneregioner pr 01.01.20
- Stort mangfold blant kommunene

Hva ønsker kommunene fra Viken?

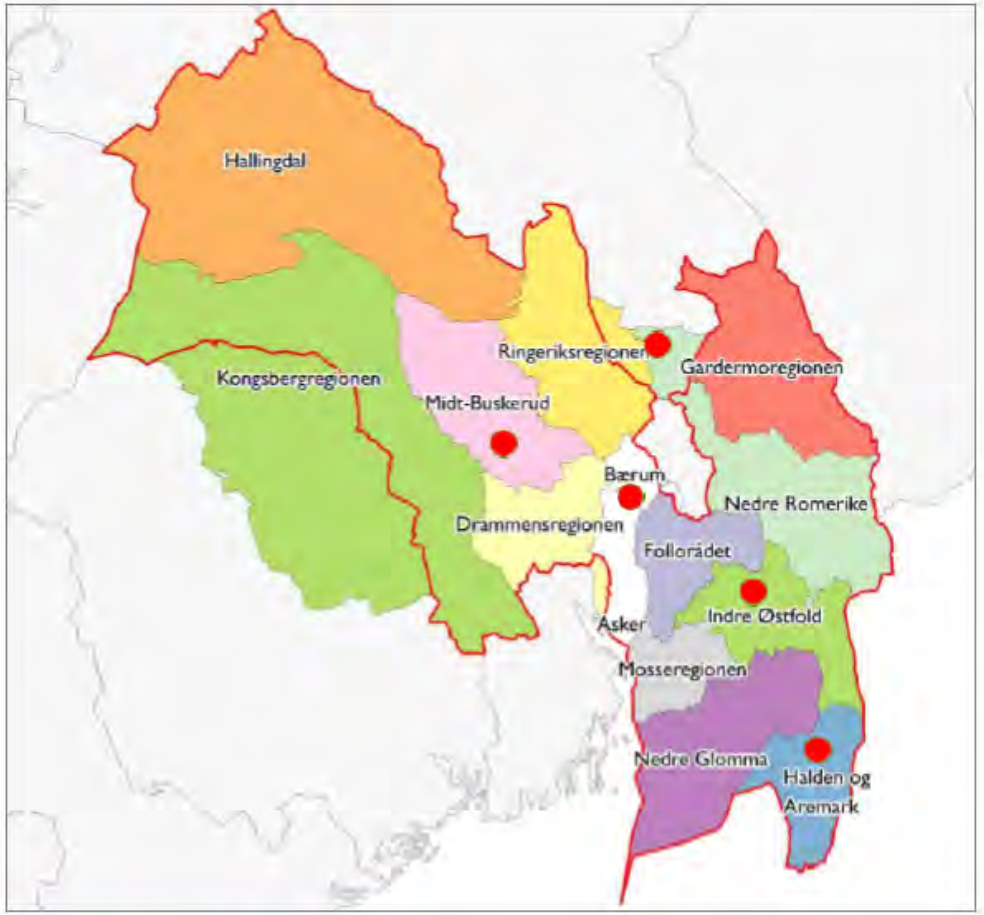
Forventningene til Viken er store!

- Tidlig strategisk dialog om aktuelle saker
  - eksempelvis NTP, regional planstrategi, andre regionale planer og konkrete saker
- Dialog om fylkeskommunens virkemidler
- Samordne innspill fra fylke og kommuner til stat/regional stat
- (…)

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Kommuneregionene i Viken

- **Kommunene bestemmer sine regioninndelinger.**
- Diskusjoner om eventuelle endringer i regioninndelingen
  - Midt- Buskerud
  - Ringeriksregionen/Hadelandsregionen
  - Drammensregionen
  - Halden og Aremark/Nedre Glomma

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Vikenmodellen, så langt

- Representanter fra Viken
  - Fylkestinget valgte representanter 13. februar - 1 fra posisjon og 1 fra opposisjon
  - Fylkesrådet har oppnevnt en fylkesråd til hver region
- Administrativ deltakelse
- Politisk vedtatt partnerskapsavtale skal ligge til grunn for samarbeidet
- (…)

Fylkesmannen har i mai sendt brev til kommuneregionene med ønske om å få delta i deres møter.

Er også dialog med KS Viken.

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Partnerskapsavtaler med kommuneregionene

- Generell del – utarbeides av arbeidsgruppe sammen med kommuneregionene
  - lik for alle
- Spesiell del – utarbeides i prosess med den enkelte kommuneregion
  - Utgangspunkt i regionens fortrinn/utfordringer/satsninger
  - Viken og regionens kunnskapsgrunnlag
  - Vikens strategiske planer
  - Prioritering av virkemidler

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Muligheter ved bruk av regionrådsmøtene

- Arenaen ligger klar med faste møtetidspunkt
  – mulighet for både planlagte prosesser og akutte saker
- Politisk og administrativ toppledelse møter
  – både fra kommunene og fylkeskommunen
- Strategisk viktige saker blir presentert i tidlig fase
  – både fra kommunene og fylkeskommunen
- Regionens felles utfordringer og muligheter synliggjøres
  – Viken får tidlig innspill fra kommunene tidlig på fylkeskommunenes prosesser

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Muligheter fremover

- Fylkesrådet prioriterer deltakelse i kommuneregionene, og ønsker å styrke dette samarbeidet fremover.
  - Eksempelvis Regional planstrategi, NTP, «tidlig samfunnsdialog» og tiltakspakker
- Mer fokus på hva som er regionens felles muligheter og/eller utfordringer
  - Lettere å samordne lokale prioriteringer for å utløse fylkeskommunale/statlige virkemidler

Mulig utfordring:

- Ulik struktur mellom kommuneregionene, og ulik forankring av saker i kommuneregionene tilbake til det enkelte kommunestyre.